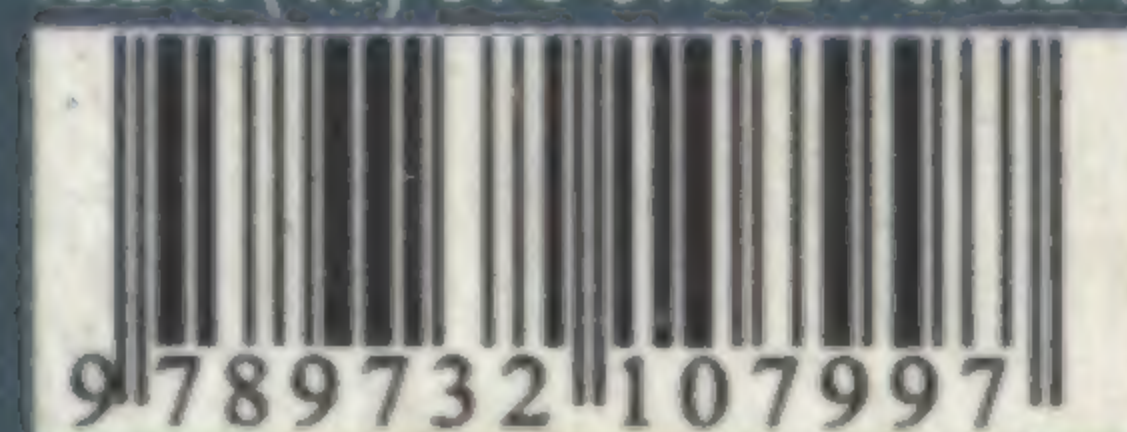

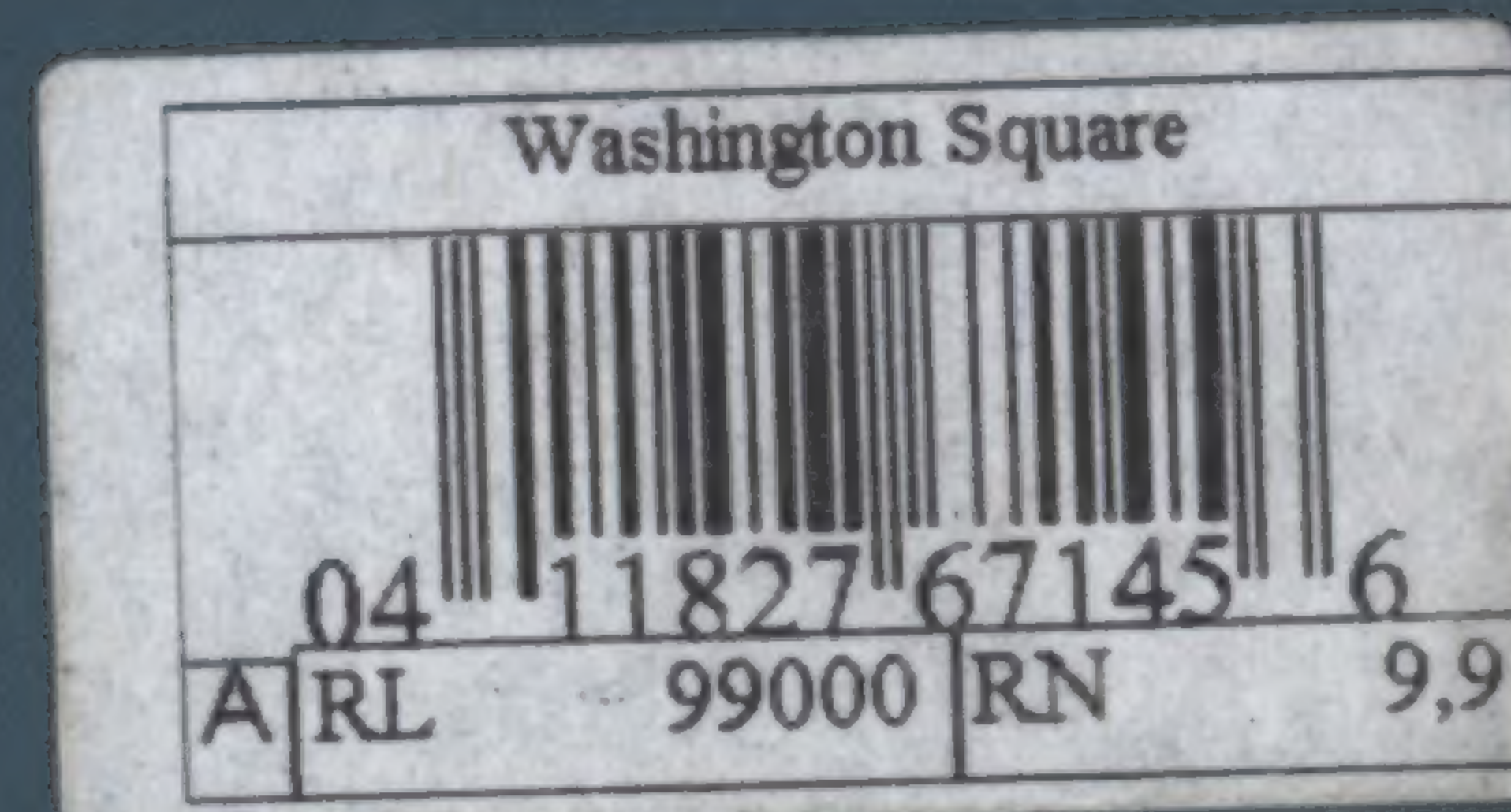
„Washington Square
este un roman
de familie,
o poveste despre
egocentrism, iubire
și jocuri de putere,
într-o lume încapsulată
în propriile convenții
și interese.”

Radu Surdulescu

ISBN (10) 973-21-0799-5
ISBN (13) 978-973-21-0799-7

 Biblioteca **P**entru **T**oți

serie nouă
44
(1574)

HENRY JAMES Washington Square

HENRY JAMES

Washington Square

Clubul cărții digitale 2024

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

JAMES, HENRY

Washington Square / Henry James ; pref. și trad.: Radu Surdulescu. - Ed. a 3-a, rev. - București : Editura Minerva, 2006
ISBN (10) 973-21-0799-5 ; ISBN (13) 978-973-21-0799-7

I. Surdulescu, Radu (pref. ; trad.)

821.111(73)-31=135.1

Noua serie a colecției „Biblioteca pentru toți”
apare datorită cooperării dintre Ministerul Culturii și Cultelor,
Uniunea Scriitorilor din România, MEGApress holdings S.A.

MINERVA S.A.

Redacția și sediul social

B-dul Metalurgiei nr. 32-44, cod. 041833, sector 4, București,

O.P. 82 – C.P. 38

Tel.: (021) 461.08.08, 461.08.10; Fax: (021) 461.08.09

Tipărit la MEGApress holdings S.A.

HENRY JAMES
Washington Square

Prefață și traducere de Radu Surdulescu
Ediția a III-a revizuită

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 2006
EDITURA MINERVA • București

Coperta colecției: DANIEL NICOLESCU
Ilustrația copertei: FREDERICK CHILDE HASSAM, *Furtună de zăpadă în Madison Square* (detaliu)

HENRY JAMES
WASHINGTON SQUARE

Notă

Redacția își cere scuze colecționarilor pentru regretabilele erori de numerotare a colecției.

Astfel, se vor considera:

Adela, Garabet Ibrăileanu
Serie nouă 35 Serie veche 1565

Avatar, Théophile Gautier
Serie nouă 42 Serie veche 1572

Viața la țară / Tănase Scatiu, Duiliu Zamfirescu
Serie nouă 43 Serie veche 1573

Redactor: Dan Sorin Manea
Tehnoredactare computerizată: Dragoș Cuzuban

Prefață

Stop-cadru în Parcul Washington

În cartierul Greenwich Village din Manhattan, New York, la capătul impunătoarei Fifth Avenue, se află un mic parc public, frecventat în zilele noastre de lumea boemă și de studenții de la New York University, pe care îi poți vedea stând de vorbă pe marginea fântânii arteziene din centrul grădinii ori plimbându-se prin apropierea Arcului lui Washington sau a statuii lui Garibaldi. Jucători de șah stau de dimineața până seara la mesele special construite, înconjurați de nelipsitul grup de chibiți, într-o zonă care amintește de colțul șahiștilor din Cișmigiul bucureștean. Parcul cu numele Washington Square a fost creat de primăria new-yorkeză prin al treilea deceniu al secolului al nouăsprezecelea pe spațiul unui fost cimitir și a devenit în decursul timpului unul din locurile emblematice ale metropolei americane – un teren al demonstrațiilor de protest, al spectacolelor nonconformiste de muzică, poezie sau pantomimă, dar și al tranzacțiilor ilicite de droguri desfășurate după căderea serii.

În secolul al nouăsprezecelea zona rezidențială Washington Square era una din cele mai luxoase și mai admirate ale New Yorkului – apăruseră aici multe vile spațioase, confortabile, cu largi spații verzi. Într-una din aceste case s-a născut în 1843 Henry James, al doilea copil al unui new-yorkez înstărit de origine irlandeză și aici se vor

petrece aproape toate întâmplările din romanul cu titlu toponimic – Parcul Washington. „Capitalul cultural“ de care a beneficiat James în copilărie și în tinerețe a fost unul remarcabil: casa părinților săi era frecventată de cunoscuți scriitori și alți intelectuali ai epocii, iar el și fratele său William (care avea să devină un remarcabil filosof și psiholog) au primit o educație cosmopolită în școli alese cu grijă sau cu sprijinul unor profesori particulari, în America și în câteva țări europene unde familia James a locuit timp de mai mulți ani. Tânărul Henry abandonează curând studiul Dreptului pe care îl începuse la Universitatea Harvard și se dedică întru totul lecturii și scrisului – o alegere cum nu se poate mai fericită, pentru că în fructuoasa și îndelungata sa carieră va scrie peste douăzeci de romane și peste o sută de nuvele, la care se adaugă piese de teatru, lucrări de critică și teorie literară, memorii. Însă, evident, nu numărul este cel care contează ci valoarea scrierilor sale: într-adevăr, Henry James rămâne unul din rarii autori care nu se epuizează după una sau două opere de vârf scrise în tinerețe, ba chiar reușesc la maturitatea târzie să își depășească nivelul de excelență atins anterior.

În ciuda interesului său major pentru lumea și civilizația europeană, atât de prezentă în romanele sale, în ciuda faptului că în 1915, după ce locuise în Anglia timp de câteva decenii, alege să devină cetățean britanic, Henry James este totuși socotit de critici un scriitor american, atipic însă și cosmopolit. În prima parte a carierei sale de romancier James

scrie mai mult despre experiența americanilor ce călătoresc în Europa, ulterior se concentrează în special asupra psihologiei europenilor, pentru ca în ultima etapă să se ocupe mai ales de complexitatea și paradoxurile relațiilor dintre reprezentanții celor două culturi. Această ultimă perioadă a creației sale, „faza majoră“ cum a fost denumită, cuprinde printre alte scrieri trei mari romane publicate între 1901 și 1904 (*Aripile porumbiței*, *Ambasadorii* și *Potirul de aur*) și reprezintă apogeul tipului de discurs ficțional pe care James l-a cizelat de-a lungul mai multor decenii de activitate și care a avut un impact important asupra romanului modernist de la începutul secolului douăzeci. Este un discurs narativ care încearcă să pătrundă în cele mai ascunse și adânci pliuri ale conștiinței personajelor, ale inter-relațiilor umane, rafinând în mod inovator capacitățile de expresie narativă, cultivând elipsa și ambiguitatea, perspectiva multiplă, fraza elaborată, cu multiple subordonate și interpolări ce distilează sensul pentru a ajunge la nuanțele cele mai subtile. James nu construiește însă fraze de dragul ritmului sau muzicalității lor intrinseci ca unii autori moderniști de după el. După cum autorul însuși mărturisește în eseu „Arta ficțiunii“, din punctul său de vedere „singura rațiune de existență a unui roman este aceea că el încearcă să reprezinte viața“: romanul trebuie să respire „aerul realității“, să fie în mod fundamental sincer. Sinceritatea însă nu înseamnă superficialitate, iar realismul psihologic de care putem vorbi în romanele sale pleacă de la ideea complexității experienței din care se

inspiră autorul: experiența vieții înseamnă pentru James „o sensibilitate imensă, o uriașă pânză de păianjen alcătuită din cele mai subțiri fire de mătase suspendate în încăperile conștiinței“.

Parcul Washington, unul din romanele sale timpurii, publicat în 1881, este construit într-o manieră mai degrabă apropiată de romanul realist psihologic tradițional, dar cititorul avizat va observa și în textul său unele prefigurări ale temelor și ale tipului de discurs din scrierile jamesiene de maturitate. Sondarea ascunzișurilor și a nuanțelor din conștiința personajelor, sensurile subtextului din dialoguri, anumite mici abateri de la formula de narator omniscient și mai ales rafinamentul și strălucirea frazei fac ca micul roman să nu fie un exercițiu facil din tinerețe. Este drept că James nu l-a inclus în selecția de opere reprezentative publicată la New York în 1907-1909, dar cu toate acestea a rămas una din scrierile sale cele mai îndrăgite de cititori. Comparat cu *Portretul unei doamne* și cu alte romane scrise în aceeași perioadă, el ne apare ca o mică piesă de cameră față de un mai amplu concert simfonic, dar în limitele sale are perfecțiunea unui giuvaier stilistic și caracterologic lucrat de mână sigură a unui artist experimentat.

Parcul Washington este un roman de familie, o poveste despre egocentrism, iubire și jocuri de putere, într-o lume încapsulată în propriile convenții și interese. Citindu-l, privim parcă o fotografie de epocă în care personajele stau ușor înțepenite în propriile contururi.

Mica dramă a familiei Sloper se desfășoară oarecum în afara timpului real, singurele evoluții certe pe care le putem observa fiind creșterea orașului spre marginile care încă mai păstrează ceva din vechiul aer rural și dezvoltarea unor ocupații noi ca aceea de broker, semn al progresului relațiilor capitaliste. Acțiunea se desfășoară în anii 1840 iar în final ajunge, după un salt în timp, până după 1860, dar ecourile marilor conflicte ale vremii (Războiul Civil) lipsesc din roman. Henry James își izolează personajele și inter-relațiile lor într-o eprubetă și le supune unor atente experimente și investigații pentru a le putea defini în toată complexitatea lor. Deși mult mai puțin prezent ca în romanele sale de maturitate, efectul de „defamiliarizare“ în discursul narativ se întâlnește și aici, spre exemplu în variațiile de ritm și durată a evenimentelor (o excursie de un an în Europa este comprimată în câteva pagini, iar peste o perioadă de aproape două decenii, undeva către finalul cărții, cititorul alunecă pe nesimțite). Simțim de asemenea că naratorul omniscient este uneori mai aproape de autorul povestirii, iar alteori între ei se observă o distanță de percepție apreciabilă, ca de pildă în comentariile pline de laudă la adresa capului familiei.

Structura romanului are în centru un cvartet de personaje ce locuiesc în vila din Washington Square sau sunt legate de ea, la care se adaugă câteva apariții secundare. Doctorul Sloper, un mic tiran domestic, este foarte mândru ori de câte ori realitatea îi confirmă previziunile, chiar dacă aceasta înseamnă suferință pentru cei din jur. De fapt, în privința

planurilor de căsătorie ale fiicei sale, el are și nu are dreptate în același timp. Sloper este de asemenea foarte mândru de „teroarea salutară pe care o inspiră” și de inteligența lui, recunoscută de altfel în societatea aleasă în care se mișcă. Dar tocmai aici ar putea fi problema: este cu adevărat inteligent acest personaj glacial și narcisist? Dincolo de gusturile rafinate, de ascutimea replicii și de ironiile mereu prezente, mintea lui inteligentă nu pare să vadă mai departe decât aceea a regelui Lear, care își îndepărtează cea mai devotată fiică, iar sfârșitul lui Sloper (moare, după ce contractează o semnificativă „răceală”, înstrăinat de toți cei apropiați) nu este deloc unul glorios.

Catherine, fiica lui, este cea care printr-o purtare ștearsă, tăcută, dar fermă, îndrăznește în final să încalce „Legea Tatălui” instituită de doctor și să-și impună personalitatea, adunată parcă din cioburi. Identitatea ei este divizată între un puternic sentiment de datorie filială, totala neîncredere în sine (întreținută conștient sau inconștient de tatăl ei) și dragostea pentru chipeșul ei pretendent: încetul cu încetul, Catherine își descoperă „resurse de elocvență” nebănuite nici de ea, nici de doctorul Sloper și apoi o forță interioară care o ajută să supraviețuiască experienței nefericite cu tânărul Morris Townsend; ea își încheie traseul ca o reprezentantă blajină a vechii lumi new-yorkeze în timp ce o nouă generație crește odată cu metropola. Altminteri imaginea finală din roman apare ca un stop-cadru focalizat pe un destin închis.

Un personaj destul de complicat este și mătușa Lavinia, cea de-a treia locatară din Washington Square – o femeie băgăcioasă, romanțioasă, având gustul scenelor melodramatice și încurcând și mai rău ceea ce era deja încurcat; ușor perversă, ea își trăiește dorințele într-un mod indirect, prin nepoata sa. La un moment dat, mătușa își exprimă regretul că nu va putea să vadă în Europa împreună cu Catherine ruinele... Panteonului: aici zărim parcă în fundal zâmbetul ironic al autorului.

Cel mai serios competitor în lupta pentru putere în această familie este intrusul Morris – vânătorul de avere rafinat, fermecător, inteligent, dar nu îndeajuns de inteligent ca să îl cucerească și pe doctor așa cum cucerește inima Catherinei. În acest roman, construit de altfel din scene distincte, marea înfruntare din Capitolul 9 dintre Morris și doctorul Sloper este un duel verbal memorabil, un joc subtil de ambiguități, insinuări, atacuri și retrageri tactice, auto-reproșuri ipocrite și amenințări subînțelese la care recurg cei doi preopinenți.

Plutește peste personajele și întâmplările din Washington Square o atmosferă cehoviană, care înăbușă parcă toate perspectivele tinerei protagoniste, dar romanul trebuie citit și în altă cheie – ca un model de construcție stilistică, realizat de Henry James cu arta sa de bijutier în mânăuarea dialogului și a ritmurilor narațiunii.

Să mai adăugăm încă o observație despre posteritatea romanului *Parcul Washington*, cum am spus, unul din cele

CAPITOLUL 1

mai populare ale lui James. Calitățile dramatice ale povestirii nu au trecut neobservate de către regizorii de teatru și de film: mai întâi a apărut o adaptare scenică pe Broadway în 1947, iar doi ani mai târziu regizorul William Wyler a realizat o primă versiune cinematografică (*The Heiress – Moștenitoarea*), destul de apropiată de spiritul cărții lui James, cu Olivia de Havilland și Montgomery Clift în rolurile Catherine, respectiv Morris. Ecranizarea din 1997 a aceluiași roman, datorată regizoarei poloneze Agnieszka Holland (*Parcul Washington*), este o versiune mai dură a povestirii, în care contururile înăsprite ale personajelor sunt mai aproape de mentalitățile și obsesiile epocii noastre, iar în prim-plan apar eforturile Catherinei de a depăși rigorile epocii sale, de a-și asigura o viață autonomă. În filmul lui Holland rolurile principale sunt deținute de Albert Finney (dr. Sloper), Jennifer Jason Leigh (Catherine), Ben Chaplin (Morris), Maggie Smith (mătușa Lavinia).

Oare însă poate o cultură a imaginii, cum devine din ce în ce mai accentuat cultura contemporană, să recupereze geniul lui Henry James, care ține preponderent de limbajul verbal-conceptual? Iată o întrebare la care până acum teatrul și mai ales filmul nu au reușit să dea un răspuns satisfăcător.

Radu Surdulescu

În prima jumătate a acestui veac, mai exact către sfârșitul ei, trăia în orașul New York un doctor foarte căutat, care se bucura, într-o măsură neobișnuită poate, de prețuirea ce în Statele Unite a fost dintotdeauna acordată reprezentanților distinși ai profesiei medicale. Îndeletnicirea aceasta, ținută și astăzi de americani la loc de cinste, poate să se mândrească, mai îndreptățit decât oriunde, cu epitetul de „liberală“. Într-o țară în care, pentru a juca un rol în societate, trebuie fie să-ți câștigi tu însuși existența, fie să te prefaci că ți-o câștigi, arta tămăduirii pare să întrunească în cel mai înalt grad două surse de credit recunoscute. Este mai întâi o ocupație practică, ceea ce în Statele Unite înseamnă foarte mult; e atinsă apoi de aripa științei – merit foarte apreciat într-o comunitate în care adesea a lipsit tihna sau prilejul pentru potolirea setei de cunoaștere.

La renumele doctorului Sloper contribuia faptul că știința și îndemânarea lui atârnavă în egală măsură în balanță; era, s-ar putea spune, un medic erudit, cu toate că leacurile sale nu se dovedeau deloc abstracte – întotdeauna îți dădea să iei un hap. Deși se vedea că știe foarte multe, nu făcea abuz de teorie; și dacă

uneori explicațiile lui erau mai minuțioase decât i-ar fi fost de folos pacientului, nu mergea atât de departe (ca alți practicieni cunoscuți) încât să se încreadă doar într-insele, ci scria întotdeauna și o prescripție indescifrabilă. Existau doctori care îți dădeau rețeta fără vreo altă lămurire; însă el nu aparținea nici acestei categorii, cea mai vulgară, la urma urmei. Se poate observa că eroul meu era un om inteligent; și, într-adevăr, pentru acest motiv, doctorul Sloper devenise o celebritate locală. Pe vremea povestirii noastre era în vârstă de vreo cincizeci de ani și se afla în culmea gloriei. Avea replica scânteietoare și trecea în societatea aleasă a New Yorkului drept un om de lume – o apreciere în bună măsură exactă. Mă grăbesc să adaug, ca să înlătur orice neînțelegere, că nu e vorba în niciun caz de un șarlatan. Era un om profund onest – dar poate că îi lipsise prilejul de a-și arăta adevărata măsură a cinstei – și, lăsând la o parte aleasa amabilitate a societății în care-și exercita profesiunea, societate ce se fălea cu „cel mai strălucit“ medic din toată țara, laudele pe care i le aducea vocea publicului se dovedeau cât se poate de îndreptățite. Era un tip subtil, ba chiar un filozof, iar inteligența lui părea un lucru atât de firesc și (după cum spunea aceeași voce a publicului) era atât de spontană, încât doctorul nu urmărea niciodată efectele ieftine, și nu vedeai la el

trucurile și îngâmfarea celebrităților de mâna a doua. Trebuie să mărturisim că soarta îi fusese prielnică și că în drumul spre belșug nu dăduse peste niciun hop. S-a căsătorit la douăzeci și șapte de ani, din dragoste, cu o fată foarte frumoasă, domnișoara Catherine Harrington, din New York, care, pe lângă frumusețe, i-a mai dăruit și o zestre substanțială. Doamna Sloper era o femeie amabilă, manierată, elegantă și plină de grație, iar pe la 1820 fusese una din frumusețile orașului, care, micuț dar plin de viitor, se înghesuia pe atunci în jurul cartierului Battery, pe țărmul golfului, și era mărginit în partea de sus de Drumul Canalului, neîngrijit și plin de buruieni. Încă de la douăzeci și șapte de ani Austin Sloper și-a făcut un nume, ceea ce explica anomalia de a fi fost ales dintre alți zece pețitori de o tânără din societatea înaltă, cu un venit de zece mii de dolari și ochii cei mai frumoși de pe toată insula Manhattan. Ochii ei, împreună cu alte calități însoțitoare, l-au desfătat timp de vreo cinci ani pe tânărul medic, care era un soț devotat și fericit.

Deși se căsătorise cu o femeie bogată, nu și-a schimbat defel stilul de viață; își vedea de meserie cu aceeași seriozitate, ca și când n-ar fi avut alte resurse în afara părții lui din averea modestă pe care o împărțise cu frații și surorile, la moartea tatălui lor. Țelul lui nu era în primul rând să facă avere ci, mai

degrabă, să învețe și să înfăptuiască. Să învețe lucruri interesante și să fie de folos – acesta era, în mare, programul pe care și-l schițase și validitatea sa nu i se părea deloc știrbită de un accident, ca de pildă venitul nevestei. Îi plăcea profesiunea aleasă, îi plăcea să o practice și era mândru de ea; i se părea atât de limpede că nu s-ar putea îndeletnici cu altceva, încât s-a încăpățânat să rămână medic, și încă unul din cei mai buni. Bineînțeles că datorită confortului de acasă scăpase de corvezile zilnice, iar legăturile nevesti-sii cu „lumea bună” îi aduceau o mulțime de pacienți din aceia ale căror simptome, dacă nu sunt mai interesante decât ale oamenilor de rând, apar cel puțin cu mai multă regularitate. Doctorul Sloper dorea să capete experiență și în cursul a douăzeci de ani a dobândit destulă. Trebuie să adăugăm însă că experiența a luat uneori asemenea forme încât, oricare ar fi fost meritul lor intrinsec, ea nu s-a dovedit deloc binevenită. Primul copil, un băiat extraordinar de înzestrat, după cum era convins doctorul, care nu se entuziasma prea ușor, i-a murit la vârsta de trei ani, deși grija mamei și știința tatălui ar fi nascocit orice ca să-l salveze. Doi ani mai târziu, doamna Sloper a dat naștere celui de-al doilea copil – al cărui sex îl făcea să pară, în ochii doctorului, doar un substitut imperfect al mult regretatului prim născut, din care își făgăduise să facă un

bărbat de seamă. Fetița l-a dezamăgit, dar asta nu era totul. La o săptămână după naștere, tânăra mamă, căreia, cum se zice, îi mergea bine, trădă simptome alarmante și, în nici o săptămână, Austin Sloper rămăsese văduv.

Pentru un om a cărui meserie era să-și țină semenii în viață, doctorul Sloper nu se dovedise, evident, la înălțime în propria lui familie; iar un medic reputat care își pierde în mai puțin de trei ani și nevasta și copilul s-ar putea aștepta să-și vadă puse la îndoială fie priceperea, fie sentimentele. Cu toate acestea, prietenul nostru a fost scutit de orice critică în afară de a lui însuși, care era de departe cea mai competentă și mai neîndurătoare. A trăit tot restul zilelor sub povara acestui blam secret și a purtat pentru totdeauna semnele pedepsei ce-i fusese aplicată de mâna cea mai aspră pe care o cunoștea, în noaptea ce a urmat morții soției sale. Cum am spus, lumea îl prețuia, iar acum îl compătimea prea mult ca să-l zeflemisească; nefericirea îl făcea mai interesant, ba l-a ajutat chiar să ajungă la modă. Cineva a observat că nici familiile doctorilor nu sunt scutite de formele mai insidioase de boală și că, la urma urmei, doctorului Sloper îi mai muriseră și alți pacienți înaintea celor pe care i-am amintit, ceea ce constituia un precedent onorabil. Îi rămăsese fetița și, deși nu era ce și-ar fi dorit, își

propuse să o crească cât mai bine. Avea la îndemână o rezervă de autoritate nefolosită de care, în anii ei fragezi, copila a profitat din plin. Îi dăduse, firește, numele sărmanei ei mame și, chiar la vârsta diminutivelor, doctorul nu-i spunea altfel decât Catherine. Fata creșcu foarte robustă și sănătoasă, iar tatăl ei, privind-o, își spunea adesea în sinea lui că, așa cum era, cel puțin n-avea niciun motiv să se teamă că o va pierde. Am spus „așa cum era“ deoarece, ca să rostim adevărul... Dar, să mai amânăm puțin dezvoltarea lui.

CAPITOLUL 2

Când Catherine avea vreo zece ani, doctorul a invitat-o pe sora lui, doamna Penniman, să vină să stea la el. Domnișoarele Sloper nu fuseseră decât două la număr și amândouă se măritaseră de tinere. Cea mai mică, doamna Almond pe nume, era nevasta unui negustor bogat și mama unei familii înfloritoare. Ea însăși înflorea parcă – era o femeie frumoasă, plăcută, înțeleaptă, și sora preferată a fratelui ei plin de duh, care, în ce privește femeile, chiar dacă îi erau rude apropiate, avea preferințe nete. Doamna Almond îi plăcea mai mult decât cealaltă soră, Lavinia, care se măritase cu un preot sărac, un om cu o constituție bolnăvicioasă și un limbaj cam bombastic, iar apoi, la vârsta de treizeci și trei de ani, rămăsese văduvă – fără copii, fără avere – doar cu amintirea înfloriturilor de stil ale domnului Penniman, al căror parfum vag mai stăruia și acum în conversația ei. Cu toate acestea, doctorul i-a oferit adăpost sub propriul acoperiș, iar Lavinia l-a acceptat cu promptitudinea unei femei care-și petrecuse cei zece ani de viață conjugală în orașelul Poughkeepsie. Fratele ei nu a invitat-o să locuiască în casa lui la nesfârșit, ci i-a oferit găzduire cât timp ea avea să-și caute un apartament nemobilat.

Nu se știe sigur dacă doamna Penniman a început vreodată investigațiile pentru găsirea apartamentului; cert e că nu a găsit niciunul. S-a instalat la fratele ei și nu a mai plecat niciodată, iar când Catherine împlini douăzeci de ani, mătușa Lavinia încă era una din figurile cele mai remarcabile din preajma ei. Versiunea doamnei Penniman era aceea că a rămas în casă pentru a se îngriji de educația nepoatei. A informat în acest sens pe toată lumea, cu excepția doctorului; el nu cerea niciodată explicații pe care le putea inventa oricând, singur, ca să se distreze. De altfel, doamna Penniman, în ciuda unei considerabile dar artificiale siguranțe de sine, se abținea, pentru motive greu de definit, să se recomande fratelui ei drept un izvor de înțelepciune. Nu avea un mare simț al umorului, dar avea totuși destul ca să nu facă o asemenea greșală; fratele ei, în ce-l privește, avea și el destul umor ca să o ierte, în situația ei, că îl obliga la cheltuieli suplimentare un timp atât de îndelungat. De aceea, doctorul a consimțit tacit la propunerea tacită pe care i-a făcut-o doamna Penniman, în sensul că era important pentru biata fată orfană de mamă să aibă pe lângă ea o femeie inteligentă. Consimțământul lui nu putea fi decât tacit, fiindcă strălucirea intelectului doamnei Penniman nu îl orbise niciodată. De altminteri, cu excepția perioadei când era îndrăgostit de Catherine Harrington, doctorul

nu fusese orbit de nici o altă calitate feminină și, deși într-o anumită măsură era ceea ce se cheamă un doctor de femei, nu avea o părere entuziasmată despre sexul mai complicat. Complicațiile acestuia i se păreau mai degrabă ciudate decât instructive, iar admirația lui pentru frumusețea *rațiunii* nu era decât palid răsplătită de ceea ce îi ofereau paciențele. Soția lui fusese o femeie rațională, dar ea era o excepție remarcabilă; printre cele câteva lucruri de care nu se îndoia, acesta era cel mai important. Firește, o asemenea părere nu putea să-i scurteze sau să-i îndulcească văduvia; ea limita de asemenea recunoașterea calităților Catherinei și a serviciilor făcute de doamna Penniman. Totuși, după ce au trecut vreo șase luni, doctorul a acceptat prezența permanentă a surorii lui ca pe un fapt împlinit, și pe măsură ce Catherine creștea, observa că, în realitate, fata avea mare nevoie de tovarășia unei persoane aparținând propriului ei sex imperfect. Era foarte politicos față de Lavinia, de o politețe protocolară, meticuloasă; ea nu-l văzuse înfuriat decât o dată, când fratele ei își pierduse cumpătul în timpul unei discuții teologice cu răposatul ei soț. Cu ea nu discuta teologie niciodată, de fapt nu discuta nimic; se mulțumea să-i aducă la cunoștință, foarte limpede, în forma unui ultimatum bine cumpănit, dorințele lui în privința Catherinei.

Odată, când fata avea vreo doisprezece ani, doctorul i-a spus surorii sale:

– Încearcă să faci din ea o femeie inteligentă, Lavinia; aş vrea să fie o femeie inteligentă.

Doamna Penniman l-a privit gânditoare câteva clipe.

– Dragul meu Austin, îl întrebă apoi, crezi că e mai bine să fii inteligent decât să fii bun?

– Bun pentru ce? replică doctorul. Dacă nu eşti inteligent, nu eşti bun de nimic.

Doamna Penniman socoti că nu e cazul să-l contrazică în acest punct; se gândea, probabil, că ea însăşi este atât de folositoare pe lume tocmai datorită aptitudinilor ei multiple.

– Vreau, bineînţeles, ca fiică-mea să fie bună la suflet, comentă a doua zi doctorul, dar ca să fie virtuoasă nu e nevoie să fie şi proastă. Nu mi-e teamă că o să se facă rea: nu e niciun grăunte de răutate în firea ei. E bună ca pâinea caldă, cum spun francezii, dar n-aş vrea ca peste şase ani să o compar cu pâinea cu unt.

– Ți-e teamă că o să fie insipidă? Dragul meu, untul cade în sarcina mea, așa că nu ai de ce să te temi! Îl asigură doamna Penniman, care se îngrijea de „talentele” Catherinei, supraveghindu-i studiul la pian, pentru care fata avea o oarecare înzestrare, şi însoţind-o

la lecţiile de dans, unde, trebuie spus, Catherine nu prea strălucea.

Doamna Penniman era o femeie înaltă, blondă, uscăţivă şi cam trecută; avea o fire foarte prietenoasă şi era deosebit de exigentă în privinţa manierelor. Îi plăcea literatura facilă şi avea un caracter ridicol de nesincer şi de întortocheat. Era romantică, era sentimentală; o pasionau micile secrete şi mistere – pasiune foarte inocentă de altfel, fiindcă, până acum, secretele ei fuseseră mereu inutile, ca nişte ouă stricate. Nu părea o femeie în care să poţi avea încredere, dar acest defect era lipsit de însemnătate, fiindcă nu avusese niciodată ce ascunde. I-ar fi plăcut să fie îndrăgostită de un bărbat, cu care să corespundă sub un nume fictiv, prin scrisori lăsate într-o prăvălie. Mă simt obligat să afirm că imaginaţia ei nu a împins niciodată intimitatea mai departe. Doamna Penniman nu a avut niciun iubit, dar fratele ei, care era foarte ager la minte, i-a ghicit înclinaţiile. „Când Catherine o să fie de vreo şaptesprezece ani”, îşi spunea el, „Lavinia are să încerce să o convingă că un tânăr cu mustaţă s-a îndrăgostit de ea. Va fi o pură închipuire; niciun tânăr, cu mustaţă sau fără, nu se va îndrăgosti vreodată de Catherine. Dar Lavinia va persevera, vor sta de vorbă, şi, poate, dacă gustul ei pentru afaceri clandestine n-are să fie mai puternic, o să discute şi cu mine. Din fericire

pentru liniștea ei sufletească, Catherine n-o să vadă și n-o să creadă; sărmana de ea, nu e o romantică“.

Catherine era un copil sănătos, bine dezvoltat, fără nicio urmă din frumusețea mamei. Nu era urâtă; avea însă un chip neatrăgător, blajin și șters. Cel mai amabil lucru care se spusese despre ea vreodată era că avea o înfățișare „plăcută“, și, deși urma să moștenească o avere, nu-i trecuse nimănui prin cap să o socotească o frumusețe. Părerea tatălui despre puritatea ei morală se dovedea pe deplin îndreptățită; era de o bunătate excepțională, imperturbabilă; era afectuoasă, docilă, ascultătoare, și îi plăcea să spună doar adevărul. În copilărie fusese foarte băiețoasă și, deși e cam stânjenitor să afirmi așa ceva despre propria-ți eroină, trebuie să adaug că era și foarte lacomă. Nu că ar fi furat, din câte știu eu, stafide din cămară, dar își rezerva toți banii de cheltuială pentru prăjiturile cu frișcă. În această privință, e drept, o atitudine critică ar fi în discordanță cu momentele de candoare din cronica timpurie a oricărui biograf. Hotărât lucru, Catherine nu era inteligentă; îi lipsea agerimea la învățătură, ca de altfel la orice. Nu era deficientă mintal și avea destulă pregătire ca să facă figură onorabilă în conversație, față de contemporanii ei – printre care, trebuie să recunoaștem, ocupa o poziție neînsemnată. E bine știut că în New York o fată poate

să ocupe și o astfel de poziție. Catherine, care era deosebit de modestă, nu simțea nicio dorință să fie strălucitoare și în majoritatea ocaziilor sociale, cum li se spune, o vedea ascunsă undeva în spate. Ținea foarte mult la tatăl ei și totodată se temea de el; era bărbatul cel mai inteligent, cel mai frumos și cel mai vestit pentru ea. Biata fată își vedea convingerile confirmate în așa măsură pe când își exersa afecțiunea, încât fiorul de frică ce se adăuga pasiunii filiale, în loc să o tocească, îi sporea farmecul. Dorința ei cea mai adâncă era să-l mulțumească și era fericită să știe că izbutise. Dar nu reușea niciodată decât până la un anumit punct. Deși în general doctorul era foarte bun cu ea, Catherinei nu-i scăpa un asemenea amănunt și i se părea că depășirea aceluia prag e un scop pentru care într-adevăr merită să trăiești. Bineînțeles, tot ce știa era că îl dezamăgește; doctorul a fost chiar destul de sincer în privința asta în câteva rânduri. Catherine a crescut în tihnă, era sănătoasă, însă la optsprezece ani doamna Penniman nu făcuse din ea o fată inteligentă. Doctorului Sloper i-ar fi plăcut să fie mândru de fiica lui, dar nu avea cu ce să se mândrească. Nu avea, desigur, nici de ce să-i fie rușine; dar asta nu putea fi de ajuns pentru el – un om orgolios, care s-ar fi bucurat să vadă că fiica lui nu e ca oricare alta. Ar fi putut, firește, să fie o fată frumoasă, plină de grație,

inteligentă și distinsă, căci mama ei fusese cea mai fermecătoare femeie în timpul scurtei sale vieți; cât despre tată, el își cunoștea desigur propria valoare. Îl mânia gândul că zămislise un copil atât de banal și uneori mergea așa de departe încât era mulțumit că soția lui nu trăise să o vadă. Doctorul nu a făcut descoperirea asta dintr-odată: și-a format o părere definitivă doar atunci când Catherine a ajuns o tânără domnișoară. I-a acordat privilegiul multor îndoieli, căci nu se grăbea să tragă o concluzie. Doamna Penniman îl asigura mereu că fata lui are o fire minunată, dar el știa cum să interpreteze spusele ei. Asta însemna că fiica lui nu era destul de isteată ca să-și dea seama că mătușa ei e o toantă, iar doamna Penniman nu putea fi decât încântată de o asemenea deficiență. E drept că atât ea cât și fratele ei exagerau oarecum, fiindcă fata, deși ținea mult la mătușă-sa și era conștientă de recunoștința pe care i-o datora, o privea fără nicio urmă din teama tandră ce însoțea admirația față de tatăl ei. Pentru Catherine, doamna Penniman nu avea nimic comun cu infinitul; putea să o cuprindă dintr-o privire, fără să fie orbită, pe când marile calități ale părintelui ei se întindeau până departe, pierzându-se într-un fel de halou luminos unde nu se opreau, dar unde mintea ei nu le mai putea ajunge.

Nu trebuie să se înțeleagă că doctorul Sloper îi cerea Catherinei să ispășească pentru dezamăgirea pe care i-o provocase, sau că o lăsa pe biata fată să-și închipuie ce farsă îi făcuse fără voia ei. Dimpotrivă, de teamă să nu fie nedrept cu ea, își făcea datoria cu un zel exemplar, recunoscând că e o fiică devotată și iubitoare. Pe lângă toate astea, doctorul era un filozof: se consolă în cele din urmă, ajutat și de nenumărate țigări de foi. Încerca să-și spună că nu așteptase nimic de la ea, deși, e drept, raționamentul lui era cam straniu. „Nu aștept nimic de la ea“, gândea el, „așa că dacă o să-mi facă vreo surpriză, cu atât mai bine. Dacă nu, n-are să fie nicio pierdere“. Asta se întâmpla pe vremea când Catherine împlinise optsprezece ani; e ușor de văzut deci că tatăl ei nu era un om pripit. Fiica lui se arăta acum nu numai incapabilă să ofere vreo surpriză; era chiar discutabil dacă putea să înregistreze vreuna, atât părea de pașnică și de moale. Cei care se exprimau mai dur o găseau apatică. Dar ea părea moale pentru că era timidă, de o timiditate supărătoare, dureroasă. Lumea nu înțelegea acest lucru întotdeauna, iar ea lăsa uneori impresia că e insensibilă. De fapt, era ființa cea mai delicată din lume.

CAPITOLUL 3

Când era mică, promitea să fie înaltă, dar la şaisprezece ani se opri din creştere; în statura ei, ca şi în rest de altfel, nu se distingea nimic neobişnuit. Era viguroasă şi bine făcută şi, din fericire, se bucura de o sănătate excelentă. Am observat mai înainte că doctorul era un filozof, dar nu aş mai fi gândit astfel dacă băta fată ar fi fost bolnăvicioasă şi suferindă. Sănătatea evidentă era calitatea ei cea mai de preţ, iar tenul limpede şi proaspăt, în care roşul şi albul erau egal distribuite, părea, într-adevăr, demn de admirat. Avea ochii mici şi potoliţi, trăsăturile pronunţate, părul brun şi moale. Criticii severi o găseau obtuză şi urâtă, iar cei cu mai multă imaginaţie o descriau drept o fată liniştită, cu un aer de doamnă. Dar nici unii, nici alţii nu discutau prea mult despre ea. Când i se spuse, la timpul potrivit, că a devenit o tânără doamnă – asta era cu mult înainte ca ea însăşi să o creadă – se trezi deodată în ea un interes viu pentru rochii; un interes viu este cea mai potrivită expresie. Simt nevoia să trec cât mai repede peste precizarea că, în această privinţă, judecăţile ei nu erau deloc infailibile; ele prilejuiau adesea fie confuzii, fie situaţii penibile. În realitate, faptul că îşi permitea o asemenea plăcere nu era decât

manifestarea dorinței de a se exprima a unei firi oarecum nearticulate; Catherine încerca să fie elocventă prin veșminte și să compenseze sfiala din grai printr-o nonșalanță agreabilă a rochiei. Dar dacă ea se exprima prin îmbrăcăminte, atunci cu certitudine nu era nimeni de vină că nu e socotită o fată inteligentă. Trebuie adăugat că, deși urma să moștenească o avere – venitul doctorului Sloper, de pe urma profesiei, era de douăzeci de mii de dolari, din care punea jumătate deoparte – nu avea la dispoziție mai mulți bani decât alte fete, mai sărace ca ea. Pe vremea aceea, în New York încă mai licărea flacăra de pe altarul simplității republicane, iar doctorul Sloper ar fi fost bucuros să o vadă și pe fiica sa, plină de grație clasică, printre preotesele acestei credințe senine. Când era singur, scrâșnea din dinți la gândul că fata lui e urâtă și împopoțonată. În ce-l privește, îi plăceau lucrurile fine și nu ducea lipsă de ele; avea însă oroare de vulgaritate, care, după teoria lui, se răspândea din ce în ce mai mult în societatea acelor vremuri. De fapt, acum treizeci de ani, standardul eleganței în Statele Unite nu era atât de ridicat ca astăzi, iar părintele Catherinei împărtășea, inteligent, o concepție demodată în privința educației tinerilor. Nu avea o teorie proprie referitoare la acest subiect; pe atunci colecția de teorii personale nu devenise încă un imperativ al autoapărării. I se părea

pur și simplu normal și înțelept ca o tânără doamnă bine educată să nu poarte în spinare jumătate din avere. Spinarea Catherinei era destul de vânjoasă ca să poarte oricât, dar ea nu îndrăznise niciodată să o expună poverii unei nemulțumiri paterne, așa că eroina noastră nu își permise, mai înainte de a împlini douăzeci de ani, luxul unei rochii de seară, din satin roșu, împodobită cu franjuri aurii, deși acesta era un articol la care râvnea de multă vreme, în secret. O făcea să pară, când se admiră în oglindă, o femeie de treizeci de ani, dar, lucru ciudat, în ciuda pasiunii pentru rochii frumoase, Catherine nu avea în ea niciun grăunte de cochetărie și toată grija ei când le îmbrăca era dacă ele, și nu dacă ea, arată bine. Este o chestiune asupra căreia istoria nu s-a pronunțat încă, dar presupunerile sunt îndreptățite; Catherine se prezentă la mica petrecere dată de mătușa ei, doamna Almond, în rochia regală amintită mai înainte. Pe atunci fata nu avea încă douăzeci și unu de ani și petrecerea doamnei Almond fu începutul unor evenimente foarte importante.

Cu vreo doi-trei ani mai înainte doctorul Sloper își mutase larii și penaii sus, la marginea orașului, cum se spune la New York. Locuise de la căsătorie într-o clădire din cărămidă aparentă, cu creste de granit și cu o uriașă fereastră în evantai deasupra ușii, pe o stradă

— la cinci minute de primărie — care își trăise zilele de glorie (din punct de vedere monden) pe la 1820. După aceea curentul modei s-a îndreptat constant spre nord, așa cum e obligat, în New York, de canalul strâmt pe care curge, iar zumzetul vehiculelor se făcea auzit mai departe, pe dreapta și pe stânga Broadwayului. Mai înainte ca doctorul să-și schimbe reședința, murmurul negoțului se transformase într-un vuiet uriaș, care suna foarte muzical pentru urechile bunilor cetățeni preocupați de propășirea comerțului pe binecuvântata lor insulă, cum le plăcea să spună. Pentru doctorul Sloper acest fenomen nu prezenta decât un interes secundar — deși, având în vedere faptul că, după un număr de ani, jumătate din pacienții lui erau oameni de afaceri surmenați, acest interes ar fi putut fi mai direct — iar când cele mai multe din locuințele vecinilor (și ele ornamentate cu creste de granit și cu mari ferestre în evantai) fură transformate în birouri, antrepozite și agenții navale, sau folosite în alte chipuri pentru meschinele scopuri comerciale, el se hotărî să-și caute o locuință mai liniștită. În anul 1835, locul ideal pentru o retragere onorabilă fu găsit lângă Washington Square, unde doctorul își construi o casă elegantă, modernă, cu o fațadă impozantă, un balcon larg în fața ferestrelor salonului și o scară de marmură albă ce urca spre un portal împodobit și el tot cu marmură

albă. Această construcție, împreună cu multe altele din jur, cu care semăna întocmai, reprezenta acum patruzeci de ani ultima modă în materie de arhitectură: locuințele de acolo au rămas și azi foarte solide și elegante. În fața lor se afla scuarul, plin de vegetație, iar gardul de lemn care îl înconjura sporea caracterul rural și nepretențios al locului; după colț se deschidea maiestuoasa Fifth Avenue, cu un aer de spațiu și de siguranță de sine, care încă de atunci o recomanda pentru un destin grandios. Nu știu dacă asta se datorește unor tandre amintiri de odinioară, dar mulți spun că acolo se află partea cea mai încântătoare a New Yorkului: e o atmosferă de tihnă și de stabilitate care nu se întâlnește des în alte cartiere ale întinsei și stridente metropole; are un aspect mai matur, mai bogat și mai onorabil decât oricare altă ramificație din partea de sus a marelui bulevard longitudinal — aspectul istoriei sociale. Aici, puteai fi informat de cei competenți, ai intrat într-o lume care îți va stârni desigur interesul, aici a locuit bunica dumitale, într-o solitudine venerabilă, întâmpinându-te cu o ospitalitate care-ți stârnea deopotrivă imaginația de copil și apetitul, aici ai făcut primii pași până afară, urmând-o pe bonă cu mersul șovăielnic, inhalând mirosul straniu al cenușarilor, care pe atunci erau singurii pomi ce țineau umbră în scuar și împrăștiu o aromă pe care, nefiind încă

destul de critic, nu o disprețuiai așa cum merita; aici, în fine, primele lecții, ținute de o doamnă în vârstă, cu pieptul mare și temelia solidă, având în mână o nuia și bând tot timpul ceai dintr-o ceașcă albastră așezată pe o farfurioară ce nu se potrivea la culoare, îți îmbogățeau atât cunoștințele, cât și impresiile. Aici, mai ales, și-a petrecut eroina noastră mulți ani din viață și aceasta este scuza prezentei paranteze topografice.

Doamna Almond locuia mult mai departe, spre margine, pe o stradă incipientă cu număr mare, într-o zonă unde noțiunea de oraș începea să capete un aer teoretic, unde lângă trotuar (când exista) creșteau plop, care-și amestecau umbra cu acoperișurile în pantă ale caselor olandeze răzlețe, și unde porcii și orătăniile se vânzoleau prin șanțuri. Asemenea imagini rural-pitorești au dispărut astăzi complet din decorul străzilor New Yorkului, dar ele pot fi încă găsite în memoria locuitorilor de vârstă mijlocie din cartiere care ar roși acum amintindu-și-le. Catherine avea o mulțime de verișori și, cu copiii mătușii Almond, care până la urmă se făcuseră nouă, era în legături foarte strânse. În copilărie aceștia se arătau cam speriați în fața ei; se spunea că ea avusese parte, cum se zice, de o educație aleasă și, oricum, cineva care trăia în preajma mătușii Penniman trebuia să îi reflecte strălucirea. Pe doamna Penniman micuții Almond o

priveau mai degrabă cu admirație decât cu afecțiune. Avea obiceiuri ciudate și teribile, iar rochiile ei de doliu – se îmbrăcase în doliu timp de douăzeci de ani după moartea soțului și apoi apăruse deodată, într-o dimineață, cu trandafiri roșii la bonetă – erau împodobite în locuri stranii, neașteptate, cu catarame, mărgelile și broșe, care interziceau familiaritatea. Cu copiii era prea țeapănă, și la bine și la rău; îi stânjenea, părând că așteaptă de la ei observații subtile; când să meargă la ea în vizită, se simțeau de parcă ar fi fost luați la biserică și puși să stea în primul rând. S-a descoperit totuși, mai târziu, că mătușa Penniman nu era decât un accident în existența Catherinei, nu un element esențial, și că, venind să-și petreacă o sâmbătă cu verii ei, fata era foarte dispusă să se joace de-a cine-i stăpânul și de-a capra. Pe această bază s-a ajuns curând la înțelegere și Catherine a fraternizat cu verișorii ei timp de mai mulți ani. Spun verișorii deoa-rece șapte din micuții Almond erau băieți și ei îi plăceau jocurile pentru care îmbrăcăminte cea mai potrivită erau pantalonii. Încetul cu încetul, însă, pantalonii băieților s-au lungit și cei ce îi purtau s-au împrăștiat, așezându-se fiecare la locul lui. Unii dintre ei erau mai mari decât Catherine, așa că au fost trimiși la colegii ori s-au angajat în diferite birouri. Dintre fete, una s-a măritat exact la timp, iar cealaltă s-a logodit, de

asemenea la timp. Aceasta din urmă era ocazia pentru care doamna Almond dădea mica petrecere pe care am amintit-o. Fiica ei urma să se mărite cu un agent de bursă tânăr și îndesat, un băiat de douăzeci de ani; toți spuneau că e o căsătorie foarte potrivită.

CAPITOLUL 4

Doamna Penniman, împodobită cu mai multe catarame și brățări decât oricând, era prezentă, bineînțeles, la petrecere, însoțită de nepoată-sa, iar doctorul făgăduise să vină și el ceva mai târziu. Urma să înceapă dansul și, mai înainte ca lumea să se încălzească de-a binelea, Marian Almond veni spre Catherine însoțită de un tânăr înalt. I-l prezentă, spunându-i că e văr cu Arthur Townsend, logodnicul ei, și că dorește foarte mult să o cunoască pe eroina noastră. Marian Almond avea șaptesprezece ani; era frumușică, micuță la trup și purta o eșarfă mare. Manierele ei erau atât de distinse încât căsătoria nu avea ce să le mai adauge. Se purta de acum ca o adevărată gazdă, întreținându-și oaspeții, făcându-și vânt cu evantaiul, sau observând că, deoarece erau atâția de care trebuia să aibă grijă, nu va mai avea timp să danseze. Îi vorbi Catherinei pe larg despre verișorul domnului Townsend, pe care îl atinse ușor cu evantaiul, înainte de a se îndepărta ca să facă față altor obligații. Catherine nu a înțeles tot ce-i spunea Marian; era preocupată mai degrabă să-i admire manierele degajate și cursivitatea ideilor și să-l privească pe tânărul Townsend, care era foarte prezentabil. A reușit totuși, spre deosebire de alte ocazii când făcuse

cunoștință cu un bărbat, să-i rețină numele, care părea să fie același cu al micului agent de bursă al lui Marian. Catherine se zăpăcea întotdeauna când îi era prezentat cineva; i se părea un moment stânjenitor și se mira că unii oameni – ca de exemplu noua ei cunoștință – sunt atât de degajați. Se întreba ce să-i spună și ce are să se întâmple dacă nu îi spune nimic. De data asta urmările au fost foarte plăcute. Nelăsând-o să se simtă stingherită nicio clipă, domnul Townsend începu să vorbească, cu un zâmbet firesc, de parcă ar fi cunoscut-o de ani de zile.

– Ce petrecere încântătoare! Ce casă minunată! Ce familie interesantă! Ce frumoasă e verișoara dumneavoastră!

Domnul Townsend părea să fie pe deplin conștient de valoarea unor asemenea judecăți lipsite de profunzime; ele erau doar subiectele unei prime conversații. O privea pe Catherine drept în ochi. Ea nu-i răspundea nimic; îl asculta doar, privindu-l, iar el, ca și cum n-ar fi așteptat un răspuns anume, continuă să-i vorbească pe același ton plăcut și natural. Deși nu putea rosti nimic, Catherine își dădea seama că stânjeneala dispăruse; era parcă firesc fiindcă el era atât de prezentabil, sau, mai exact, cum își spuse ea, atât de frumos. Muzica se oprise de câteva minute, apoi reîncepu deodată, iar el o întreabă cu un zâmbet mai adânc, mai intens, dacă îi acordă favoarea

unui dans. Nici acum nu își dădu consimțământul cu glas tare; îl lăsă, în schimb, să-și petreacă brațul pe după mijlocul ei – în acest timp îi trecu prin minte, mai viu ca oricând, că locul acesta e atât de potrivit pentru brațul unui bărbat – și peste câteva clipe el o conducea, învârtindu-se în jurul camerei în ritmul armonios al polcii. Când se opriă, Catherine simți că e roșie la față și câțva timp nu se mai uită la el. Își făcu vânt cu evantaiul, privind florile desenate pe el. Morris o întreabă dacă vrea să danseze din nou, iar ea șovăi să răspundă, uitându-se tot la flori.

– Vă simțiți amețită? o întreabă, cu o voce plină de căldură.

Catherine ridică privirea spre el: era într-adevăr frumos și nu se înroșise deloc la față.

– Da, îi răspunse, fără să-și dea seama de ce, căci nu mai amețise niciodată dansând.

– Bine, atunci, spuse domnul Townsend, ne așezăm și stăm de vorbă. O să găesc un loc potrivit.

Îl găsi – un loc minunat, o canapea mică ce părea făcută doar pentru două persoane. Camerele erau de acum pline de oaspeți; numărul dansatorilor crescuse și în fața lor se aflau oameni în picioare, cu spatele către ei, așa încât Catherine și însoțitorul ei păreau retrași și neobservați. „O să stăm de vorbă“, spusese tânărul, dar de fapt vorbea numai el. Catherine stătea

rezemată pe canapea, ațintindu-l cu privirea și zâmbind; îl socotea foarte inteligent. Avea trăsăturile parcă desenate cu penelul; Catherine nu văzuse niciodată asemenea trăsături – delicate, rafinate, desăvârșite – la tinerii din New York pe lângă care trecea pe stradă sau pe care îi întâlnea la seratele dansante. Era înalt și zvelt, dar părea foarte puternic. Catherine îl asemui cu o statuie. Dar o statuie nu ar vorbi astfel și, mai presus de toate, nu ar putea avea ochi de o culoare atât de rară. Nu mai fusese niciodată la doamna Almond; se simțea cam străin; era foarte amabil din partea Catherinei că se ocupa de el. Era văr – nu prea apropiat – cu Arthur Townsend și acesta îl adusese să-l prezinte familiei. De fapt, nu cunoștea pe nimeni în New York. Aici se născuse, dar lipsise mulți ani. Rătăcise prin lume, trăind prin locuri bizare, și se înapoiase în New York numai de o lună-două. Îi plăcea New Yorkul, dar se simțea singur.

– Știi, lumea te uită, zâmbi el către Catherine, învăluind-o cu privirea lui fermecătoare; stătea întors către ea, cu coatele rezemate pe genunchi.

Catherine se gândi că oricine l-a văzut o dată nu-l mai poate uita; dar își păstră această părere pentru ea, ca pe un obiect de preț.

Nu s-au ridicat de acolo mult timp. Tânărul era foarte nostim. O întreba despre cei din jur și, încercând

să ghicească cine sunt, făcea cele mai caraghioase confuzii. Îi critica direct, pe față, fără ocolișuri diplomatice. Catherine nu auzise niciodată pe cineva – mai ales pe vreun tânăr – vorbind astfel. Un tânăr putea vorbi așa într-un roman, sau mai bine într-o piesă, pe scenă, în apropierea reflectoarelor, privind către public și fiind privit de toată lumea, care îi admiră prezența de spirit. Morris Townsend nu semăna totuși cu un actor; părea atât de sincer, de firesc. Catherine era captivată; dar deodată se apropie Marian Almond, făcându-și loc prin mulțime, și, zărindu-i pe cei doi tot împreună, scoase o mică exclamație ironică, ce îi făcu pe toți să se întoarcă, iar Catherine se înroși ca focul. Marian le întrerupse convorbirea, spunându-i domnului Townsend – cu care se purta ca și cum ar fi fost deja măritată, iar el îi devenise văr – să se ducă repede la mama ei, care îl căuta de o jumătate de oră ca să-l prezinte domnului Almond.

– O să ne mai întâlnim, îi spuse el la plecare Catherinei, iar ea îl socoti foarte original.

Verișoara ei o luă de braț și porniră împreună.

– Nu mai trebuie să te întreb ce părere ai despre Morris, remarcă ea cu însuflețire.

– Așa îl cheamă?

– Nu te-am întrebat ce părere ai despre numele lui, ci despre el, replică Marian.

– A, nu am o părere deosebită, rosti Catherine, mințind pentru prima dată în viață.

– Ce-ar fi să-i spun asta! strigă Marian. Nu i-ar prinde rău: e atât de plin de sine.

– Chiar așa? se miră Catherine făcând ochii mari.

– Așa zice Arthur, și doar el îl cunoaște.

– Te rog, nu-i spune! o imploră Catherine în șoaptă.

– Să nu-i spun că e plin de sine? Dar i-am spus-o de zeci de ori!

Auzind mărturisirea unei asemenea cutezanțe, Catherine o privi pe mica ei însoțitoare cu uimire. Bănuia că Marian își dă astfel de aere fiindcă avea să se mărite în curând, și se întrebă totodată dacă nu cumva se vor aștepta și de la ea performanțe asemănătoare când o să se logodească.

Peste vreo jumătate de oră o văzu pe mătușa Penniman stând în nișa unei ferestre, cu capul ușor aplecat într-o parte și cu un pince-nez de aur ridicat în dreptul ochilor, în timp ce privirea îi rătăcea prin salon. În fața ei se afla un domn, care stătea puțin înclinat și cu spatele întors către Catherine. Îl recunoscu imediat, deși nu-l văzuse niciodată din spate, căci atunci când se îndepărtase, la îndemnul Marianei, se retrăsese foarte cuviincios, fără să se întoarcă. Morris Townsend – numele îi era de acum atât de familiar, de parcă cineva i l-ar fi repetat la ureche de o sută de ori – Morris

Townsend îi împărtășea mătușă-sii, ca și ei mai înainte, impresiile lui despre oaspeți; doamna Penniman zâmbea, cu un aer aprobator. De îndată ce îl zări, Catherine se îndepărtă; n-ar fi vrut ca el să se întoarcă și s-o vadă. Dar era plăcut surprinsă de ce văzuse. Stând de vorbă cu doamna Penniman, cu care ea locuia, pe care o vedea și cu care își petrecea zilnic timpul, el rămăsese parcă în preajmă, mai ușor de privit decât dacă amabilitățile lui i-ar fi fost adresate ei înseși. Faptul că mătușa Lavinia îl simpatiza, că nu tresărea surprinsă la vorbele lui, i se păru fetei un câștig personal; căci nivelul pretențiilor mătușii Lavinia era foarte înalt, ele plutind peste mormântul răposatului ei soț, unde, după cum lămurise pe toată lumea, zăcea un geniu al conversației. Unul din băieții Almond, cum le spunea Catherine, o invită pe eroina noastră la un cadril, astfel că, timp de un sfert de oră măcar, mâinile și picioarele ei avură de lucru. De data asta nu se mai simțea amețită; mintea îi era foarte limpede. Când dansul se sfârși, se trezi deodată față în față cu tatăl ei. Doctorul Sloper avea de obicei un zâmbet pe buze, niciodată prea larg, și o privea acum pe fiică-sa, îmbrăcată într-o rochie lungă, de culoare stacojie, cu același zâmbet discret ce-i juca în ochii limpezi și pe fața bine rasă.

– E într-adevăr fiica mea această magnifică făptură? întrebă el.

Doctorul Sloper s-ar fi mirat să i se spună asta, dar în ce-l privește, e un fapt cert că el nu i se adresa niciodată Catherinei fără ironie în glas. Fata era bucuroasă ori de câte ori el îi vorbea, dar trebuia, ca să zică așa, să-și decupeze bucuria din spusele lui. Rămâneau deoparte bucăți întregi, resturi și fărâme fragile de ironie, cu care nu știa niciodată ce să facă – îi păreau prea delicate ca să le poată atinge; cu toate astea, Catherine, deplângând limitele propriei sale capacități de înțelegere, simțea că sunt prea de preț ca să le arunce și credea sincer că, măcar că trecuseră pe lângă ea, ele se adaugă la tezaurul înțelepciunii umane.

– Nu sunt magnifică, răspunse ea încet, gândindu-se ce bine ar fi fost să fi îmbrăcat altă rochie.

– Ești somptuoasă, opulentă, elegantă, declară tatăl ei. Arăți ca o doamnă cu un venit de optzeci de mii pe an.

– Dar atât timp cât n-am... începu Catherine, cam fără logică. Nu avea o idee prea clară despre perspectivele veniturilor ei.

– Atât timp cât n-ai, n-ar trebui să arăți de parcă le-ai avea. Te distrezi bine aici?

Catherine șovăi câteva clipe, apoi murmură, privind într-o parte:

– Sunt cam obosită.

Am mai spus că această serată avea să fie începutul unor întâmplări importante pentru Catherine. Era pentru a doua oară în viață când dădea un răspuns în doi peri și începutul unei perioade de disimulare este în mod cert o dată semnificativă. Catherine nu obosea atât de ușor.

Cu toate astea, în trăsură, în drumul spre casă, a fost atât de tăcută, de parcă s-ar fi simțit într-adevăr istovită. Doctorul Sloper vorbea cu soră-sa Lavinia pe un ton foarte asemănător cu cel pe care-l adoptase față de Catherine.

– Cine era tânărul care îți făcea declarații de dragoste? o chestionă el de la început.

– Vai, dragul meu frate! murmură doamna Penniman cu dezaprobare în glas.

– Părea neobișnuit de îndatoritor. De câte ori m-am uitat la voi, timp de vreo jumătate de oră, avea aerul cel mai devotat.

– Nu eu eram ținta devotamentului, îl informă doamna Penniman, ci Catherine; mi-a vorbit despre ea.

Catherine era numai urechi.

– Vai, tanti! exclamă ea înăbușit.

– E foarte prezentabil, e foarte inteligent și se exprimă într-un mod... într-un mod desăvârșit, continuă mătușa Penniman.

– Înseamnă că s-a îndrăgostit de această tânără prințesă, nu-i așa? glumi doctorul.

– Vai, tată! exclamă Catherine încă și mai înăbușit, plină de recunoștință că în trăsură era întuneric.

– Asta n-o știi, dar i-a admirat foarte mult rochia.

Catherine nu se întrebă în întuneric „Numai rochia?”. Cuvintele doamnei Penniman o tulburară prin ce aveau generos, nu prin ce era meschin în ele.

– Vezi, spuse tatăl, el își închipuie că ai optzeci de mii pe an.

– Nu cred că se gândește la asta, interveni doamna Penniman. E un om prea rafinat.

– Trebuie să fie fantastic de rafinat dacă nu se gândește la așa ceva!

– Sigur că este! rosti Catherine, fără să-și dea seama.

– Credeam că ai adormit, răspunse tatăl ei. „A sosit momentul“, adăugă el către sine. „Lavinia pune la cale o idilă pentru Catherine. E urât să-i joci bieteii fete o asemenea festă“. Cum îl cheamă pe acest domn? continuă cu voce tare.

– N-am înțeles și n-am vrut să-l întreb. El a cerut să-mi fie prezentat, declară doamna Penniman cu emfază, dar știi cât de nedeslușit vorbește Jefferson. (Jefferson era domnul Almond). Catherine, iubito, cum îl chema pe tânăr?

O bucată de vreme, dacă n-ar fi fost huruitul trăsurii, ai fi putut să le auzi respirația.

– Nu știi, tanti Lavinia, răspunse Catherine foarte încet. Și, cu toată ironia lui, doctorul o crezu.

CAPITOLUL 5

Tatăl Catherinei a aflat răspunsul la întrebare peste vreo trei-patru zile, după vizita pe care Morris Townsend, însoțit de verișorul lui, a făcut-o în Washington Square. Doamna Penniman nu-i spusese fratelui ei, în drumul spre casă, că i-a dat să înțeleagă acelui tânăr fermecător, al cărui nume nu îl știa, că ea și nepoata ei ar fi încântate să-l primească în vizită; a fost însă foarte mulțumită, ba chiar ușor flatată, când cei doi domni au apărut într-o duminică, spre seară. Venind împreună cu Arthur Townsend, vizita lui Morris apărea mai firească și mai puțin stânjenitoare; Arthur era pe punctul de a intra în familie, iar doamna Penniman observase către Catherine că, fiind logodnicul Marianeii, s-ar cuveni să treacă pe la ei. Toate astea se petreceau într-o toamnă târzie; Catherine și mătușa ei stăteau amândouă, în lumina slabă a amurgului, lângă șemineul din salonul cel mic.

Fata a trebuit să-l întrețină pe Arthur Townsend, căci însoțitorul lui se așezase pe canapea lângă doamna Penniman. Până acum Catherine nu fusese un critic aspru; nu era mofturoasă și îi plăcea să stea de vorbă cu băieții. Dar logodnicul Marianeii, în seara asta, îi părea cam plictisitor, cum sta cu ochii ațintiți către foc, frecându-și genunchii cu mâinile. Iar ea nu avea nici cea

mai mică dorință de a întreține conversația: atenția îi era îndreptată spre cealaltă parte a camerei, ascultând ce vorbea domnul Townsend cu mătușă-sa. Din când în când, el se uita către Catherine și zâmbea, parcă pentru a-i arăta că spusele lui îi erau adresate și ei. Fata ar fi vrut să-și schimbe locul, să meargă să se așeze în apropierea lor, de unde ar fi putut să-l vadă și să-l audă mai bine. Dar îi era teamă că o să pară prea îndrăzneală – prea nerăbdătoare, și, pe deasupra, nu ar fi fost politicoasă față de micul pretendent la mâna Mariane. Se întreba de ce oare celălalt domn o alesese pe mătușă-sa – cum se făcea că avea atâtea să-i spună doamnei Penniman, față de care, în general, tinerii nu erau chiar atât de prevenitori. Nu că era vreun pic geloasă pe tanti Lavinia, dar simțea puțină invidie și mai ales era nedumerită: imaginația ei se răsfața acum în voie pe seama lui Morris Townsend. Verișorul ei îi vorbea despre o casă pe care o cumpărase în vederea căsătoriei cu Marian și despre îmbunătățirile pe care avea de gând să i le aducă; cum Marian voia o locuință mai spațioasă, pe când doamna Almond îi îndemna către una mai mică, și cum era el convins că luase cea mai bună casă din New York.

– Nu contează, continuă el. O luăm numai pentru trei-patru ani. Pe urmă o să ne mutăm. Așa e obiceiul la New York, să te muți la fiecare trei-patru ani. Atunci îți cumperi ultimul tip. Asta fiindcă orașul crește atât de

repede; trebuie să ții pasul cu el. Se întinde către periferie, chiar așa, către periferie. Dacă nu m-aș teme că Marian o să se simtă singură, m-aș stabili acolo, la marginea orașului, și aş aştepta. Nu trebuie să aștepti decât zece ani – vin toți după tine. Dar Marian vrea să aibă vecini – nu-i place să fie o pionieră. Zice că dacă e să fie prima colonistă într-un loc, atunci ar prefera Minnesota. Cred că o să ne mutăm către margine puțin câte puțin: când ne plictisim de o stradă, mergem mai departe. Așa că o să fim mereu în casă nouă; e un mare avantaj să fii într-o casă nouă: ai confortul cel mai modern. Cam la fiecare cinci ani se inventează altceva și e foarte important să ții pasul cu ce e nou; eu am încercat întotdeauna să țin pasul cu noul în orice domeniu. Nu crezi că lozinca potrivită pentru niște tineri căsătoriți ar fi „întește tot mai sus“? Cum se cheamă poezia aceea – cum îi zice? – „Excelsior!“¹. Catherine îi acorda tânărului ei vizitator doar atâta atenție cât să-și dea seama că într-un fel îi vorbise domnul Morris Townsend într-o altă seară, și altfel îi vorbea acum preafabricatei ei mătuși. Dar, deodată, verișorul lui cel plin de aspirații a devenit mai interesant. Părea să fi înțeles că fata era tulburată de prezența însoțitorului său, așa că a găsit de cuviință să-i dea o explicație.

¹Autor: **Henry Wadsworth Longfellow**, poet american (1807 – 1882). (N. trad.)

– Vărul meu m-a rugat să-l aduc aici, altfel nu mi-aș fi permis. Mi-am dat seama că ține foarte mult să vină; știi că este mare amator de societate. Voiam să te întreb mai întâi, dar mi-a zis că l-a invitat doamna Penniman. E în stare să spună orice când vrea să meargă undeva. Dar am impresia că doamna Penniman e de acord.

– Ne face plăcere că a venit, afirmă Catherine. Ar fi vrut să vorbească în continuare despre el, dar nu mai știa ce să spună.

– Nu l-am mai văzut până acum, rosti ea dintr-odată.

Arthur Townsend făcu ochii mari.

– Bine, dar am aflat că ați stat de vorbă în seara aceea aproape o oră.

– Vreau să spun, mai înainte. Atunci a fost prima oară.

– A, a fost plecat din New York – a colindat prin străinătate. Aici nu are multe cunoștințe, dar e foarte sociabil și vrea să cunoască pe toată lumea.

– Pe toată lumea? tresări Catherine.

– Adică pe cei care merită. Pe toate domnișoarele frumoase – ca doamna Penniman! Și Arthur Townsend râse înfundat.

– Mătușa mea îl simpatizează foarte mult, declară Catherine.

– Toți îl simpatizează – e un băiat deștept.

– Are aerul unui străin, sugeră fata.

– N-am cunoscut până acum niciun străin, replică tânărul Townsend, pe un ton care dădea de înțeles că ignoranța lui era voită.

– Nici eu, mărturisi Catherine cu oarecare umilință. Se spune că, în general, sunt foarte inteligenți, adăugă ea, cam confuz.

– Pentru mine, oamenii de aici sunt destul de inteligenți. Știu și pe unii care se cred prea deștepti față de mine, dar nu sunt.

– Cred că nimeni nu poate să fie prea deștept, comentă Catherine, cu aceeași umilință.

– Nu știu. Dar sunt unii care afirmă că vărul meu e prea deștept.

Catherine îl asculta plină de interes, spunându-și că dacă Morris Townsend avea vreun păcat, nu putea fi altul decât acesta. Își păstră însă gândul pentru ea și întrebă după câteva clipe:

– Acum că s-a întors, o să rămână aici pentru totdeauna?

– Hm, făcu Arthur, dacă nu găsește ceva de lucru.

– De lucru?

– Da, într-un loc sau altul – în afaceri.

– N-a găsit nimic? se interesă Catherine, care nu mai auzise ca vreun tânăr din lumea bună să se afle într-o situație asemănătoare.

– Nu, caută peste tot, dar n-a găsit nimic.

– Îmi pare foarte rău, îşi permise ea să mărturisească.

– Ah, lui nu-i pasă, o asigură tânărul Townsend. El ia lucrurile uşor – nu se grăbeşte. E un om aparte.

Catherine îşi spuse că e firesc să fie aşa şi se lăsă pentru câteva clipe în voia acestui gând, întorcându-l pe toate părţile.

– Dar tatăl lui nu vrea să-l ia cu el în afaceri – la vreun birou? Întrebă ea în cele din urmă.

– Nu are tată – nu are decât o soră. O soră nu poate să te ajute prea mult.

Catherine se gândi că, dacă ea ar fi sora lui, n-ar accepta această axiomă.

– Este o... este o femeie plăcută? se interesă ea după câteva clipe.

– Nu ştiu... cred că e o doamnă respectabilă, răspuse tânărul Townsend. Uitându-se apoi către verişorul lui, îl anunţă, râzând:

– Să ştii că vorbeam de tine.

Morris Townsend îşi întrerupse conversaţia cu doamna Penniman şi îi privi zâmbind. Apoi se ridică de pe sofa, ca pentru plecare.

– În ce te priveşte, nu pot să-ţi întorc complimentul, îi spuse însoţitorului Catherinei. Dar cu domnişoara Sloper lucrurile stau altfel.

Frazele acestea îi părură Catherinei admirabil conduse, dar ele o făcură să se simtă stânjenită şi atunci se ridică în picioare. Morris Townsend o privea zâmbind: îi întinse mâna pentru a-şi lua rămas-bun. Voia să plece fără să fi vorbit cu ea; dar, oricum, era mulţumită că-l văzuse.

– Am să-i spun totul, după ce pleci! îl înştiinţă doamna Penniman, râzând cu înţeles.

Catherine se înroşi; avea aproape sentimentul că cei doi o iau peste picior. Oare ce-o fi putut să spună tânărul acesta frumos? El o privea încă, în ciuda roşelii ei, dar cu multă simpatie şi respect.

– Nu am vorbit cu dumneavoastră, rosti el, deşi pentru asta am venit. Am însă un motiv serios ca să vin şi altă dată, un mic pretext – dacă e necesar. Nu mi-e teamă de ce o să vă spună mătuşa dumneavoastră după plecarea mea.

Cu aceasta, cei doi tineri îşi luară rămas-bun; apoi, Catherine, încă roşie la faţă, îşi îndreptă către doamna Penniman privirea gravă şi întrebătoare. Nu era în stare de nicio prefăcătorie, aşa că, pentru a afla ce dorea, nici nu recurse la vreo glumă şireată şi nici nu se temu, chipurile, că fusese vorbită de rău.

– Ce-aveai să-mi spui? întrebă ea.

Doamna Penniman veni către ea zâmbind și, clătî-nând ușor din cap, o privi de sus până jos și-i răsuci nodul de la funda panglicii.

– E un mare secret, dragă fetițo, vine de dragul unor ochi frumoși.

Catherine rămase tot gravă.

– Asta ți-a spus?

– Nu chiar cu cuvintele astea, dar m-a lăsat s-o ghicesc. Mă pricep la ghicit.

– Vrei să spui că vine pentru mine?

– În orice caz, nu pentru mine, domnișoară; deși, trebuie să recunosc că este de o mie de ori mai politicos decât ceilalți tineri față de o persoană care nu mai are avantajul primei tinereți. La altcineva îi stă gândul.

Aici doamna Penniman o sărută blând pe nepoata ei.

– Trebuie să fii foarte drăguță cu el.

Catherine făcu ochii mari; era înmărmurită.

– Nu înțeleg, se miră ea. Nici nu mă cunoaște.

– Ba da, te cunoaște, mai bine decât crezi. I-am povestit totul despre tine.

– Vai, tanti! murmură Catherine, reproșându-i parcă un abuz de încredere. Dar nu e altceva decât un străin

– noi nu-l cunoaștem.

Acest „noi“ fu rostit de biata fată cu o infinită modestie. Mătușa Penniman însă nu o luă deloc în seamă, ba chiar îi răspunse cu o oarecare malițiozitate:

– Draga mea Catherine, tu știi prea bine că e un tânăr vrednic de admirație.

Catherine nu fu în stare decât să murmure din nou „Vai, tanti!“ Putea să fie foarte adevărat că îl admiră, deși nu i se părea că trebuie să vorbească despre asta. Dar ca acest străin sclipitor – această apariție neașteptată, care aproape că nu-i auzise glasul – să fie fermecat de ea, așa cum se înțelegea din expresia romantică pe care mătușa Penniman o folosisese adineaori, asta nu putea fi decât plăsmuirea minții înfierbântate a mătușii Lavinia, plină de imaginație, cum o știa toată lumea.

CAPITOLUL 6

Doamna Penniman era adesea dispusă să creadă că ceilalți aveau la fel de multă imaginație ca și ea, astfel că peste o jumătate de oră, când fratele ei a sosit acasă, l-a informat, pornind de la acest principiu.

– A fost aici chiar acum, Austin; zău e păcat că nu l-ai întâlnit.

– Pe cine n-am întâlnit, dacă ești amabilă? întrebă doctorul.

– Pe domnul Morris Townsend; a fost o vizită atât de plăcută!

– Și cine este domnul Morris Townsend, dacă ești amabilă?

– Tanti Lavinia vorbește despre domnul – domnul al cărui nume nu mi l-am putut aminti, interveni Catherine.

– Domnul de la petrecerea Elizabethiei care a fost așa de impresionat de Catherine, adăugă doamna Penniman.

– Aha, deci îl cheamă Morris Townsend. Și a venit să te pețască?

– Vai, tată! șopti fata drept răspuns, întorcându-se către fereastră, unde amurgul se adâncise în întuneric.

– Nădăjduiesc că nu va face asta fără să-ți ceară consimțământul, spuse doamna Penniman pe un ton foarte delicat.

– Până una alta, draga mea, se pare că îl are pe al tău, îi replică fratele ei.

Lavinia surâse afectat, spunând că asta nu ar fi de ajuns, iar Catherine, cu fruntea lipită de geamul ferestrei, asista aproape absentă la această încrucișare de săbii, de parcă replicile lor n-ar fi însemnat tot atâtea lovituri în propria ei soartă.

– Data viitoare când o să vină, adăugă doctorul, ar fi mai bine să mă chemați. Poate că vrea să mă vadă și pe mine.

Morris Townsend a apărut din nou peste vreo cinci zile, dar doctorul Sloper nu a fost chemat fiindcă nu era acasă. Catherine stătea împreună cu mătușa Lavinia când tânărul domn fu anunțat, iar doamna Penniman se retrase plină de hotărâre, stăruind ca nepoata ei să se ducă singură în salon.

– De data asta e pentru tine, numai pentru tine, o asigură ea. Până acum, cât a stat de vorbă cu mine, a fost doar un fel de introducere – ca să-mi câștige încrederea. Dragă mea, literalmente n-aș avea *curajul* să apar astăzi.

Acest lucru era perfect adevărat. Doamna Penniman nu era o femeie îndrăzneală, iar Morris Townsend o

impresionase tocmai prin tăria de caracter și prin remarcabilul său talent satiric – un spirit pătrunzător, decis, plin de strălucire, în fața căruia trebuia să faci uz de mult tact. Îl caracteriza în mintea ei drept „imperios“ și o încânta acest cuvânt și această idee. Nu era cătuși de puțin geloasă pe nepoată-sa și, în plus, fusese foarte fericită alături de domnul Penniman, dar în fundul sufletului ei zăcea observația: „Un astfel de bărbat mi-ar fi trebuit mie!“ Era în mod cert mult mai imperios – în cele din urmă, ea îl numi imperial – decât domnul Penniman.

Astfel încât Catherine l-a primit singură pe domnul Townsend, iar mătușa Lavinia nu a apărut deloc. Vizita a durat mult; el a zăbovit acolo, în salonul din față, așezat în cel mai încăpător fotoliu, mai mult de o oră. De data asta se simțea în largul lui – mai de-al casei – întinzându-se comod pe fotoliu, plesnind perna de pe canapea cu bastonul și privind cu interes în jur, la obiectele ce se aflau acolo, ca și la Catherine, pe care o studia la fel de nestingherit. Ochii lui minunați erau plini de un zâmbet devotat și respectuos, care-i părea Catherinei de o frumusețe solemnă; ei îi aminteau de un tânăr prinț dintr-un poem. Subiectele lui nu erau însă neapărat princiare, ci plăcute și apropiate; se întoarse apoi către lucrurile practice și o întreabă câte și mai câte despre ea – ce gusturi are, dacă îi place una

sau alta, care-i sunt obiceiurile. O rugă, cu zâmbetul lui fermecător:

– Vorbește-mi despre dumneata, desenează-mi un mic portret.

Catherine nu avea multe de spus și nici vreo fărâmbă de talent de portretistă, dar înainte ca el să plece îi mărturisi că nutrea o pasiune secretă pentru teatru, care îi fusese prea puțin satisfăcută, și că îi plăcea muzica de operă – în special Bellini și Donizetti (trebuie reamintit, în circumstanțierea simplității acestei domnișoare, că ea își exprima astfel de opinii într-o epocă de ignoranță generală) – pe care avusese rareori ocazia să o asculte altfel decât la flașnetă. Recunoscu și că nu e foarte atrasă de literatură. Morris Townsend era de acord că cititul este o ocupație plictisitoare, numai că, adăugă el, trebuie să citești multe cărți până să-ți dai seama. Vizitase locuri despre care s-a scris, dar ele nu semănau defel cu acele descrieri. Să vezi cu ochii tăi – aici era secretul: căuta întotdeauna să vadă cu ochii lui. Îi văzuse pe toți actorii importanți – fusese la toate teatrele bune din Londra și din Paris. Dar între actori și autori era o asemănare deplină: toți exagerau. Lui îi plăcea numai ce e firesc. Se opri deodată, privind-o pe Catherine cu același zâmbet:

– Asta admir eu la dumneata: ești atât de neprefăcută. Iartă-mă, adăugă apoi, vezi că și eu sunt la fel de neprefăcut.

Și, mai înainte ca ea să aibă timp să se gândească dacă îl iartă sau nu – mai târziu, pe îndelete, și-a dat seama că da – Townsend începu să vorbească despre muzică, care era, spunea el, marea desfătare a vieții sale. Îi auzise pe toți cântăreții celebri din Paris și Londra – Pasta, Rubini, Lablache – și, după ce i-ai auzit pe aceștia, poți să spui că știi ce înseamnă o voce.

– Și eu cânt uneori, adăugă el. Într-o zi am să-ți arăt. Nu azi, altă dată.

Apoi se ridică să plece. Uitase, din întâmplare, să-i spună că va cânta dacă ea vrea să-l acompanieze. Își aduse aminte de asta când ajunse în stradă, dar ar fi putut să-și cruțe regretele, deoarece Catherine nu observase omisiunea. Ea nu se gândea decât că „altădată“ era un cuvânt minunat: părea că se prelungește departe în viitor.

Avea deci un motiv în plus, deși se simțea rușinată și stingherită, să-i spună părintelui ei că domnul Morris Townsend venise a doua oară. Anunță acest eveniment dintr-o suflare, aproape cu severitate, de îndată ce el intră în casă, și după aceea – își făcuse datoria – se pregăti să iasă din cameră. Dar nu reuși să fie îndeajuns de iute: tatăl ei o opri chiar când ajunse la ușă.

– Ei, draga mea, te-a cerut în căsătorie astăzi? se informă doctorul.

Era întrebarea de care se temea și totuși nu avea un răspuns precis. Bineînțeles că ar fi preferat să o ia drept o glumă – cum probabil fusese în intenția tatălui ei – dar ar fi vrut în același timp ca răspunsul ei negativ să fie dat pe un ton mai hotărât, mai aspru, așa încât el să nu-i mai pună întrebarea asta niciodată. Dar Catherine nu știa să fie aspră, așa că rămase câteva clipe pe loc, cu mâna pe clanță, uitându-se la cel care o zeflemisea astfel, și râse ușor.

– Nu încape îndoială, își spuse doctorul în sinea lui, fiică-mea nu sclipește de inteligență.

De îndată însă ce el făcu această reflecție, Catherine găsi o soluție: se hotărâse, după o matură chibzuință, să ia întrebarea drept o glumă:

– Poate că are să mă ceară data viitoare, rosti ea râzând din nou și ieși din cameră.

Doctorul făcu ochii mari; se întreba dacă fiica lui vorbea serios.

Catherine nu se opri decât în camera ei, dar înainte de a fi ajuns îi trecu prin minte că ar fi putut să-i răspundă și altfel – într-un chip mai potrivit. Aproape că dorea ca tatăl ei s-o întrebe din nou, iar ea să răspundă:

– Da, domnul Townsend m-a cerut în căsătorie, iar eu l-am refuzat.

Doctorul, însă, a început să întrebe în altă parte; își dădea seama, firește, că ar fi cazul să se informeze temeinic despre tânărul cel chipeș care își făcuse un obicei din a circula prin casa lui. S-a adresat surorii celei mari, doamna Almond: nu că s-ar fi dus la ea în mod special pentru asta, nu era atâta grabă; își notase însă în carnet, pentru prima ocazie. Doctorul nu era niciodată nerăbdător, repezit sau nervos; el își nota totul într-un carnet, pe care-l consulta adesea. Aici figurau și informațiile despre Morris Townsend, luate de la doamna Almond.

– Lavinia a venit deja să mă întrebe, l-a informat Elizabeth. Se agită enorm și nu înțeleg de ce. La urma urmei, nu ea e ținta tânărului Townsend. Femeia asta e foarte ciudată.

– Să știi, draga mea, comentă doctorul, că nu am trăit acești doisprezece ani în aceeași casă cu ea fără să-mi dau seama.

– Are o înclinație către artificial, adăugă doamna Almond, care se bucura de câte ori putea discuta cu fratele ei despre ciudățeniile Laviniei. Voia să nu afli că s-a interesat de domnul Townsend, dar nu i-am ascuns că o să-ți spun. Îi place să facă o taină din orice.

– Și totuși, uneori trânteste câte una pe nepusă masă, ca un copil. Seamănă cu un far rotitor – când întuneric beznă, când strălucire orbitoare! Dar ce i-ai spus? Întrebă doctorul.

– Tot ce am să-ți spun și ție: că știu foarte puține lucruri despre el.

– Lavinia trebuie să fi fost foarte dezamăgită, observă fratele ei. I-ar plăcea ca el să fi săvârșit vreo crimă pasională. Să încercăm, totuși, să vedem partea bună a oamenilor. Am auzit că amicul nostru e văr cu băiatul căruia îi vei încredința în curând viitorul fetei tale.

– Arthur nu e un băiat, ci un bărbat foarte matur; niciunul din noi n-o să fie vreodată atât de matur! E rudă îndepărtată cu protejatul Laviniei. Poartă același nume, dar mi s-a dat a înțelege că nu toți din familia Townsend sunt la fel. Așa spune mama lui Arthur: mi-a vorbit de „ramuri” – mai tinere, mai vechi, mai decăzute – de parcă ar fi o casă regală. S-ar părea că Arthur aparține spiței domnitoare, spre deosebire de bietul prieten al Laviniei. În afară de asta, mama lui Arthur știe foarte puține despre el: doar o vagă poveste că ar fi fost cam haimana. Pe sora lui o cunosc însă; e o femeie cumsecade. Se numește doamna Montgomery; e văduvă, are o mică proprietate și cinci copii. Locuiește pe Second Avenue.

– Și ce părere are doamna Montgomery despre el?

– Că e foarte înzestrat și că ar putea ajunge departe.

– Numai că e leneș, eh?

– N-a spus așa ceva.

– Din orgoliu de familie, o asigură doctorul. Ce profesie are?

– Nu are niciuna; caută și el ceva. Cred că a fost ofițer de marină mai demult.

– Mai de mult? Dar ce vârstă are?

– Bănuiesc că a trecut de treizeci de ani. Probabil că a intrat în marină de tânăr. Parcă mi-a spus Arthur că a moștenit o mică avere – poate de aceea a părăsit marina – și că cheltuit-o pe toată în câțiva ani. A călătorit prin toată lumea, a locuit în străinătate, și-a trăit viața. Cred că o făcea din principiu, avea o teorie a lui. S-a întors de curând în America, cu intenția, după cum i-a mărturisit lui Arthur, să înceapă o viață serioasă.

– E tot atât de serios și în legătură cu Catherine?

– Nu văd de ce ai fi neîncredător, remarcă doamna Almond. Îmi pare că n-ai prețuit-o niciodată pe Catherine cum se cuvine. Nu trebuie să uiți că are perspectiva unui venit de treizeci de mii pe an.

Doctorul aruncă o privire scurtă spre soră-sa și apoi spuse, cu o ușoară amărăciune:

– Tu, cel puțin, o prețuiești.

Doamna Almond se coloră la față.

– Nu vreau să spun că e singurul ei merit, ci doar că-i un merit deosebit. Mulți tineri gândesc astfel; mi se pare însă că n-ai fost niciodată pe deplin lămurit în privința asta. Întotdeauna în micile tale aluzii vorbeai de ea ca de piatra din casă.

– Aluziile mele sunt la fel de amabile ca și ale tale, Elizabeth, îi spuse deschis doctorul. Câți au venit s-o ceară pe Catherine în căsătorie, cu toate aceste avantaje – de câtă atenție s-a bucurat? Catherine nu e piatra din casă, dar e absolut neinteresantă. Există oare alt motiv pentru care Lavinia ar putea fi atât de încântată că se află un pețitor în casă? E primul care-și face apariția, iar Lavinia, cu firea ei sensibilă și compătimitoare, nu e obișnuită cu așa ceva. Îi stimulează imaginația. Trebuie să recunosc că sunt impresionat de tinerii din New York, par foarte dezinteresați. Le plac fetele drăguțe, fetele vesele, ca a ta de exemplu. Catherine nu e nici drăguță, nici veselă.

– Catherine se comportă frumos; are stilul ei, care contează mai mult decât calitățile bieteii mele Marian; ea nu are niciun stil, observă doamna Almond. Motivul pentru care Catherine s-a bucurat de puține atenții e că în fața oricărui tânăr pare mai în vârstă decât el. E atât de impunătoare și se îmbracă atât de strălucitor. Cred că le e teamă de ea, arată ca o femeie care a mai fost măritată, și știi că lor nu le plac femeile măritate. Și dacă junii tăi îți par dezinteresați, continuă sora cea

înțeleaptă a doctorului, asta e fiindcă se căsătoresc, în general, atât de tineri – înainte de douăzeci și cinci de ani, la vârsta inocenței și a sincerității – înainte de vârsta calculelor. Dacă ei ar aștepta puțin, Catherine ar avea mai mult succes.

– În urma unui calcul? Mulțumesc foarte mult, răspunse doctorul.

– Așteaptă până apare un om inteligent de vreo patruzeci de ani, care va fi încântat de Catherine, continuă doamna Almond.

– Domnul Townsend nu e destul de în vârstă? Atunci ar putea să fie mânat de motive nevinovate.

– E foarte posibil ca motivele lui să fie nevinovate; aş regreta dacă aş lua drept bună părerea contrară. Lavinia e sigură în privința asta și, fiind un tânăr foarte plăcut, ai putea să-i acorzi privilegiul îndoielii.

Doctorul Sloper rămase câteva clipe pe gânduri.

– Care este acum sursa lui de existență?

– Habar n-am. Locuiește, cum ți-am spus, cu sora lui.

– O văduvă, cu cinci copii? Vrei să spui că este întreținut de ea?

Doamna Almond se ridică, ușor iritată.

– N-ar fi mai bine s-o întrebi direct pe doamna Montgomery? propuse ea.

– Poate am s-o fac și pe asta, răspunse el. Second Avenue, ai spus? Doctorul își notă adresa în carnet.

CAPITOLUL 7

Totuși el nu lua lucrurile în serios chiar atât de mult cât s-ar fi crezut; mai degrabă îl amuzau toate aceste întâmplări. Nu stătea la pândă, încordat, să-i păzească viitorul Catherinei; a încercat chiar să se pună în gardă față de ridicolul spectacolului unei case cuprinse de agitație când fiica și moștenitoarea familiei se bucură de atenții fără precedent în analele acesteia. Ba mai mult, doctorul a mers atât de departe încât și-a făgăduit că o să se desfete pe seama micii drame – dacă dramă era – ce-l avea ca protagonist, în concepția doamnei Penniman, pe istețul domn Townsend. Deocamdată doctorul nu voia să încerce să influențeze deznodământul. Era întru totul dispus, cum îi sugerase și Elizabeth, să-i acorde acelui tânăr întregul privilegiu al îndoielii. Nu era niciun pericol, deoarece Catherine, la douăzeci și doi de ani, părea, la urma urmei, un boboc destul de matur, care nu putea fi desprins de tulpină decât printr-o smucitură viguroasă. Faptul că Morris Townsend nu avea nicio avere nu era neapărat în defavoarea lui; doctorul nu se gândise niciodată că trebuie negreșit să-și mărite fata cu un bogătaş. Avere pe care ea urma să o moștenească i se părea suficientă pentru două persoane chibzuite, așa că dacă s-ar fi

întâmplat să apară pe listă vreun flăcău fără niciun ban, dar care să facă o figură onorabilă, el urma să fie judecat numai pe baza meritelor personale. Mai erau și alte argumente. Doctorul gândea că e foarte vulgar să te repezi să acuzi oamenii de mercantilism, cu atât mai mult cu cât până acum casa lui nu fusese deloc asediată de vânătorii de zestre; în fine, era foarte curios să vadă dacă într-adevăr Catherine putea fi îndrăgită pentru calitățile ei morale. Îl făcu să zâmbească gândul că bietul Townsend fusese la ei în casă numai de două ori și îi spuse doamnei Penniman ca data viitoare când vine să-l invite la masă. Nu a trecut mult și tânărul a apărut din nou, iar doamna Penniman și-a îndeplinit bineînțele sarcina cu multă plăcere. Morris Townsend a acceptat invitația cu tot atâta politețe, iar masa a avut loc peste câteva zile. Doctorul și-a spus, pe bună dreptate, că nu e bine ca Townsend să fie singurul oaspete, altfel invitația ar aduce prea mult a încurajare. Așadar au mai fost chemate încă două-trei persoane, dar Morris Townsend, deși nu părea să fie așa, era de fapt personajul principal la acest dejun. Avem toate motivele să presupunem că el dorea să facă o impresie bună; și dacă nu i-a reușit, asta n-a fost fiindcă n-ar fi depus un considerabil efort de inteligență. Doctorul i se adresează rareori în timpul mesei, dar îl observă cu atenție, iar după ce doamnele

părăsire camera, îl îmbie, cu vin și-i puse câteva întrebări. Morris nu era genul de om care să se lase rugat și pe deasupra se simțea încurajat și de calitățile vinului roșu. Era un vin excepțional și trebuie să-i spunem cititorului că, sorbind din el, lui Morris îi trecu prin minte că un beci plin de licoare de soi – în casa asta exista desigur un astfel de beci – ar fi un hobby cât se poate de atrăgător pentru un socru. Doctorul era impresionat de gustul oaspetelui său; își dădea seama că nu-i un om obișnuit. „E un tânăr înzestrat, își spuse în sinea lui tatăl Catherinei, hotărât lucru; are o minte ageră, care-i poate fi de mare folos. Mai e și foarte chipeș, exact tipul care le place femeilor; dar mie nu-mi place“. Doctorul, însă, își păstră aceste gânduri pentru el, discutând cu oaspeții săi despre ținuturi străine, în legătură cu care Morris îi oferi mai multe informații decât era el dispus, după propria-i expresie, să înghită. Doctorul Sloper nu călătorise prea mult, dar își luă libertatea de a nu crede tot ce înșira vizitatorul său cel bun de gură. Se mândrea cu cunoștințele lui de fizionomist și în timp ce tânărul, vorbind cu dezinvoltură de una și de alta, pufăia din țigara de foi și își umplea din nou paharul, doctorul îi privea cu interes chipul expresiv și radios. „E foarte sigur de sine, își spuse gazda lui Morris. Nu cred c-am văzut vreodată o asemenea neobrăzare, pe legea mea. Și e de o inventivitate

nemaipomenită. Știe o mulțime de lucruri; pe vremea mea tinerii nu știau atâtea. Are o minte ageră, cum mi-am zis eu. Zău așa – după o sticlă de Madeira și una și jumătate de Bordeaux.“

După masă, Morris Townsend se apropie de Catherine, care stătea în fața șemineului, în rochia ei de satin roșu.

– Nu-i plac, nu-i plac deloc, se plânse el.

– Cui nu-i plăci? Întrebă Catherine.

– Tatălui tău; ce om extraordinar!

– Nu-mi dau seama de unde știi, se miră Catherine, colorându-se la față.

– O simt; am simțurile foarte ascuțite.

– Poate că greșești.

– Mă rog, întreabă-l și ai să vezi.

– Aș prefera să nu-l întreb, decât să-mi răspundă așa cum bănuiești tu.

Morris o privi cu o melancolie ironică.

– Nu ți-ar face nicio plăcere să-l contrazici, nu-i așa?

– Nu-l contrazic niciodată, răspunse Catherine.

– Și ai să-l asculți cum mă ponegrește fără să deschizi gura să mă aperi?

– Tata n-o să te ponegrească. Nici nu te cunoaște de ajuns.

Morris Townsend hohoti de râs, iar Catherine începu să se înroșească din nou.

– N-am să aduc vorba despre tine, rosti ea, ca să scape de încurcătură.

– Asta nu e rău, dar nu e nici ce mi-ar fi plăcut să aud de la tine. Aș fi vrut să-mi spui: „Și dacă tata n-are o părere bună despre tine, ce contează“?

– Ah, dar contează foarte mult; n-aș putea spune așa ceva, strigă fata.

Morris o privi o clipă, surâzând ușor; dar dacă doctorul s-ar fi uitat la el chiar în acel moment, ar fi observat o urmă fină de iritare în moliciunea politicoasă a privirii. În replica lui însă nu se simți nimic – nimic, cel puțin, în afară de ceea ce putea să spună un slab dar mișcător oftat.

– Ah, în cazul ăsta nu trebuie să-mi pierd speranța că îl voi câștiga de partea mea.

Ceva mai târziu, față de doamna Penniman, Morris Townsend a fost mai deschis. Dar înainte de asta a cântat câteva melodii la cererea sfioasă a Catherinei, fără să se amăgească însă că ele îl vor ajuta să-l câștige pe doctor de partea lui. Avea o voce mică și caldă, de tenor, și, după ce sfârși, se auziră exclamațiile de încântare ale tuturor – cu excepția Catherinei, care nu scoase niciun sunet. Doamna Penniman declară că domnul Townsend avea un stil vocal „cât se poate de

distinct“, iar doctorul Sloper afirmă că era „captivant, într-adevăr captivant“, vorbind tare și răspicat, dar cu o voce cam uscată.

– Nu-i plac, nu-i plac deloc, se plânse Morris Townsend doamnei Penniman, repetând cuvintele pe care i le spusese nepoatei. Mă crede plin de păcate.

Spre deosebire de nepoată-sa, doamna Penniman nu ceru nicio explicație. Surâse doar, cu multă blândețe, cu aerul că înțelege totul și, iarăși spre deosebire de Catherine, nu încercă să-l contrazică.

– Ascultă, ce contează? sugără ea, cu o voce moale.

– Ah, ați spus exact ce trebuia! exclamă Morris, spre încântarea doamnei Penniman, care se fălea că întotdeauna spune exact ce trebuie.

Când o văzu din nou pe soră-sa, Elizabeth, doctorul o informă că făcuse cunoștință cu protejatul Laviniei.

– Din punct de vedere fizic, este neobișnuit de bine făcut. Pentru mine, ca anatomist, este într-adevăr o plăcere să văd un exemplar atât de reușit, deși, dacă toți oamenii ar fi ca el, cred că n-ar prea fi nevoie de doctori.

– Nu poți să vezi nimic altceva într-un om decât oasele? replică doamna Almond. Ce crezi despre el, ca tată?

– Ca tată? Mulțumesc lui Dumnezeu că nu-i sunt tată!

– Așa e, dar ești tatăl Catherinei. Îl iubește, mi-a spus Lavinia.

– Trebuie să se vindece de asta. Nu e un gentleman.

– Vai, fii atent! Adu-ți aminte că e o ramură a familiei Townsend.

– Nu este ceea ce eu numesc un gentleman; e plămădit din alt aluat. Știe să se vâre sub pielea oamenilor, dar are o fire vulgară. Am zărit prin el într-o clipă. Se poartă mult prea familiar; mie nu-mi place familiaritatea. E un donjuan iscusit.

– Știi ce, spuse doamna Almond, tu ai marele avantaj că tranșezi totul cu atâta ușurință.

– Nu tranșez totul cu ușurință. Ceea ce îți spun e rezultatul unor observații de treizeci de ani și, ca să fiu în stare să-mi formez o opinie într-o singură seară, a fost nevoie să-mi dedic întreaga viață studiului.

– E foarte posibil să ai dreptate. Dar important e cum vede lucrurile Catherine.

– Am să-i fac cadou o pereche de ochelari! promise doctorul.

CAPITOLUL 8

Chiar dacă era cu adevărat îndrăgostită, Catherine nu dădea niciun semn de tulburare; dar doctorul era pregătit să admită că liniștea aceasta e plină de înțeles. Ea îl asigurase pe Morris Townsend că nu o să aducă vorba despre el în fața tatălui ei și nu vedea niciun motiv să-și ia înapoi această făgăduială de discreție. Era, fără îndoială, cât se poate de potrivit și de politicos din partea lui Morris ca, după ce luase masa în Washington Square, să le facă o nouă vizită, și a fost cât se poate de normal ca, fiind primit cu simpatie și de această dată, să continue să se înfățișeze. De timp liber nu ducea nicidecum lipsă și, în New Yorkul de acum treizeci de ani, un tânăr fără ocupație avea toate motivele să le fie recunoscător celor care îl ajutau să uite de necazuri. Catherine nu-i spuse nimic tatălui ei despre aceste vizite, deși foarte curând ele deveniră cel mai însemnat și mai captivant eveniment din viața ei. Era foarte fericită. Nu știa ce o să urmeze, dar prezentul devenise dintr-odată măreț și solemn. Ar fi fost foarte mirată dacă i s-ar fi spus că e îndrăgostită, fiindcă pentru ea dragostea însemna o pasiune aprinsă, istovitoare, în timp ce, în aceste momente, sufletul ei era plin de

dorința de a sta în umbră și de a se sacrifica. De îndată ce Morris Townsend ieșea din casă, toată imaginația ei se concentra asupra momentului când avea să-l revadă; dar dacă cineva i-ar fi spus atunci că el nu se va întoarce decât peste un an, sau că nu se va mai întoarce niciodată, nu s-ar fi plâns și nu s-ar fi revoltat, ci ar fi primit sentința cu supunere, căutând mângâiere în amintirea clipelor când îl văzuse, a cuvintelor pe care el le rostise, a timbrului vocii, a felului cum pășea, a expresiei chipului. Dragostea își cere anumite drepturi, dar Catherine nu avea simțul propriilor ei privilegii, ci doar conștiința unor daruri ale soartei, uriașe și neașteptate. Își înăbușea până și sentimentele de recunoștință; i se părea că ar fi oarecum lipsit de obraz să facă din secretul ei o sărbătoare. Doctorul bănuia că Morris Townsend o vizitează și observă rezerva fetei. Catherine avea aerul că își cere scuze; îl privea, mereu tăcută, părând a spune că nu scoate un cuvânt ca să nu îl supere. Dar elocvența mută a bieteii fete îl irita mai mult decât orice altceva, și doctorul se surprinse nu o dată căinându-se în sinea lui că singura sa copilă e atât de nătângă. Însă aceste gânduri rămăneau neauzite și, un timp, nu mărturisii nimănui nimic. Ar fi vrut să știe mai exact cât de des venea tânărul Townsend, dar își pusese în gând să nu o

întrebe nimic pe fiică-sa — să nu-i spună niciun cuvânt care să arate că o urmărește. I se părea foarte important să se poarte corect și generos: voia să-i lase ei toată libertatea și să se amestece numai când pericolul va fi dovedit. Nu-i stătea în obicei să obțină informații pe căi ocolite și nu se gândise niciodată să le pună întrebări servitorilor. Cât despre Lavinia, doctorului nu-i plăcea câtuși de puțin să discute cu ea acest subiect: îl irita romantismul ei afectat. Dar a trebuit să o facă și pe asta. Convingerile doamnei Penniman privitoare la legăturile dintre nepoata ei și acel vizitator tânăr și inteligent, care salva aparențele venind să le vadă, chipurile, pe amândouă — convingerile doamnei Penniman intraseră într-o fază mai coaptă și mai bogată. Nu trebuia să dea dovadă de pripeală în această privință; devenise la fel de puțin comunicativă ca și Catherine. Gusta din dulceața tainei: adoptase politica misterului. „Ar fi foarte mulțumită dacă ar putea dovedi că e persecutată“, își spunea doctorul și când în cele din urmă îi adresă o întrebare, era sigur că din cuvintele lui ea va reuși să extragă un pretext în sprijinul acestei credințe.

— Fii așa de bună și spune-mi și mie ce se petrece în casa asta, începu el, pe un ton care, într-o astfel de situație, era după părerea lui destul de amabil.

– Ce se petrece, Austin? exclamă doamna Penniman.
De unde să știi? Mi se pare că aseară a născut pisica gri.

– La vârsta ei? se miră doctorul. Ce idee nemaipomenită – e aproape scandalos. Fii așa de bună și ai grijă să fie înecați toți. Dar ce altceva s-a mai întâmplat?

– Vai, sărmanii pisicuți! strigă doamna Penniman.
N-aș lăsa să-i înece pentru nimic în lume!

Fratele ei pufăi câțva timp din țigara de foi în tăcere.

– Simpatia ta pentru pisici, Lavinia, continuă el
apoi, își are originea în elementul felin din firea ta.

– Pisicile sunt foarte grațioase și foarte curate,
surâse doamna Penniman.

– Și umblă pe furiș. Tu întruchipezi și grația, și
curățenia; dar îți lipsește sinceritatea.

– Ție în orice caz nu-ți lipsește, dragul meu frate.

– Nu pretind că sunt plin de grație, dar îmi place
curățenia. De ce nu mi-ai spus că domnul Morris
Townsend vine pe aici de patru ori pe săptămână?

Doamna Penniman ridică din sprâncene.

– De patru ori pe săptămână!

– De trei ori atunci, sau de cinci ori, dacă preferi.
Eu sunt plecat toată ziua și nu văd nimic. Dar când se
întâmplă așa ceva, ar trebui să-mi spui și mie.

Doamna Penniman, cu sprâncenele încă ridicate,
chibzuia cu mintea încordată.

– Dragă Austin, rosti ea în cele din urmă, nu-mi stă
în putință să trădez un secret. Mai bine sufăr oricât de
mult.

– Nu-ți fie teamă: n-ai să suferi. La al cui secret faci
aluzie? Te-a pus Catherine să juri că ai să păstrezi o
taină veșnică?

– Absolut deloc. Catherine nu mi-a spus tot ce ar fi
putut să-mi spună. Nu mi-a acordat prea multă
încredere.

– Atunci înseamnă că tânărul acela te-a făcut
confidenta lui. Dă-mi voie să-ți spun că e un gest
foarte nesocotit din partea ta să faci alianțe cu bărbați
tineri; nu știi unde te pot duce.

– Nu știu ce înțelegi prin „alianțe“, răspunse
doamna Penniman. Domnul Townsend mă interesează
foarte mult; nu o ascund. Dar asta-i tot.

– În împrejurările de față, asta-i de ajuns. Care este
originea interesului tău față de domnul Townsend?

– Hm, făcu doamna Penniman, reflectând puțin, și
apoi spuse, cu zâmbetul ei obișnuit: Faptul că e atât de
interesant!

Doctorul simți că are nevoie de întreaga lui răbdare.

– Și ce îl face interesant? Înfățișarea lui plăcută?

– Necazurile lui, Austin.

– O, a avut necazuri? Bineînțeles, asta e întotdeauna interesant. Îți este permis să-mi spui și mie câteva din ele?

– Nu cred că asta i-ar face plăcere, răspunse doamna Penniman. Mi-a povestit multe despre el – de fapt, mi-a povestit toată viața lui. Dar nu cred că s-ar cuveni să repet acele lucruri. Ți le-ar povesti el însuși, sunt sigură, dacă ar vedea că-l asculți cu bunăvoință. Cu bunăvoință poți să faci orice cu el.

Doctorul izbucni în râs.

– Atunci am să-l rog, plin de bunăvoință, să o lase în pace pe Catherine.

– O, făcu doamna Penniman și-l amenință pe fratele ei cu degetul arătător, ținând degetul mic întins: Catherine, probabil, i-a spus niște lucruri mai amabile!

– I-a mărturisit că-l iubește? Asta vrei să spui?

Doamna Penniman își aținti privirile în jos.

– Ți-am spus, Austin, că nu se încrede în mine.

– Cred totuși că ți-ai făcut o părere. Vreau s-o știu și eu, deși nu-ți ascund că pentru mine nu va fi hotărâtoare.

Doamna Penniman își odihnea în continuare privirea pe covor, dar în cele din urmă și-o ridică; fratele ei recunoscu în sinea lui că e o privire foarte expresivă.

– Catherine este foarte fericită, cred. Asta-i tot ce pot spune.

– Townsend vrea deci să o ia de nevastă, nu-i așa?

– E foarte legat de ea.

– O găsește cumva atât de atrăgătoare?

– Catherine are o fire minunată, Austin, îl asigură doamna Penniman, iar domnul Townsend a avut inteligența de a remarca acest lucru.

– Cu puțin ajutor din partea ta, bănuiesc. Draga mea Lavinia, exclamă doctorul, ești o mătușă admirabilă!

– Așa spune și domnul Townsend, observă Lavinia, zâmbind.

– Și crezi că e sincer? se interesă fratele ei.

– Când spune asta?

– Nu; aici e sincer, sigur. Dar în sentimentele lui față de Catherine?

– E cât se poate de sincer. Mi-a vorbit în chipul cel mai frumos, cel mai încântător despre ea. Ți-ar spune și ție aceleași lucruri, dacă ar fi sigur că îl asculți... cu simpatie.

– Mă îndoiesc că mi-aș putea lua acest angajament. Omul ăsta pare să aibă nevoie de o mare cantitate de simpatie.

– Este o fire foarte delicată și sensibilă, răspunse doamna Penniman.

Fratele ei pufăi din nou de câteva ori, în tăcere, din țigara de foi.

– Și aceste frumoase calități au răzbit prin toate vicisitudinile, nu-i așa? Dar până acum nu mi-ai spus nimic despre necazurile lui.

– E o poveste lungă, începuse doamna Penniman, și pentru mine ea reprezintă o taină sacră. Cred însă că nu fac niciun rău dacă spun că a fost cam haimana – o mărturisește el însuși. Dar a plătit pentru asta.

– De aceea a sărăcit, nu-i așa?

– Nu numai în ce privește averea. Se simte foarte singur pe lume.

– Adică s-a purtat atât de rău încât prietenii l-au părăsit?

– A avut prieteni fățarnici, care l-au mințit și l-au trădat.

– Se pare însă că există și oameni buni în jurul lui. Are o soră care-l iubește și vreo cinci-șase nepoți și nepoate.

Doamna Penniman nu răspunse câteva clipe.

– Nepoții și nepoatele sunt niște copii, iar sora lui nu e o femeie prea drăguță.

– Sper că nu ți-a vorbit-o de rău, interveni doctorul, fiindcă am auzit că trăiește de pe urma ei.

– De pe urma ei?

– Trăiește în aceeași casă și nu lucrează nimic: e cam același lucru.

– Face tot ce poate ca să-și găsească o slujbă, îl informă doamna Penniman. E plin de speranțe în fiecare zi.

– Exact. Își caută slujba aici – în salonul acela din față. Profesia de soț al unei femei bogate și slabe de minte i s-ar potrivi de minune.

Doamna Penniman era plină de intenții bune, dar acum dădea semne de mânie. Se ridică în picioare cu o mișcare energică și-i spuse fratelui ei, ațintindu-l cu privirea:

– Dragul meu Austin, dacă pentru tine Catherine este o femeie slabă de minte, te înșeli amarnic! Și, cu asta, părăsi maiestuoasă încăperea.

CAPITOLUL 9

În familia din Washington Square există obiceiul ca duminică seara să meargă cu toții în vizită la doamna Almond. Nici în duminica următoare dialogului pe care l-am reprodus mai înainte obișnuința nu a fost uitată; cu această ocazie, pe la mijlocul serii, doctorul Sloper a găsit de cuviință să se retragă în bibliotecă împreună cu cumnatul lui, pentru o discuție de afaceri. A lipsit vreo douăzeci de minute și când s-a reîntors în mijlocul celorlalți, unde atmosfera era animată de prezența câtorva prieteni de-ai familiei, a observat că venise și Morris Townsend, care nu pierduse deloc timpul, așezându-se de îndată pe o canapea mică, alături de Catherine. În salonul încăpător se formaseră câteva grupuri și, cum zumzetul vocilor și al râsetelor răsuna destul de tare, cei doi tineri puteau să flecărească, după expresia pe care doctorul o folosi în sinea lui, fără să atragă atenția. Își dădu totuși seama într-o clipă că fiica lui i-a zărit privirea și că era foarte tulburată. Stătea țeapănă, cu ochii în jos, uitându-se fix la evantaiul deschis, era roșie ca focul și se făcuse mică, parcă pentru a micșora necuviința pentru care se simțea vinovată.

Doctorul aproape că o compătinea. Biata Catherine nu era o luptătoare: nu ştia deloc să braveze. Simţind că taică-său urmărea fără pic de simpatie curtea pe care i-o făcea însoţitorul ei, era copleşită de ruşine la gândul că, fie şi accidental, părea să îl sfideze. Doctorului i se făcu atât de milă de ea, încât se întoarse, ca să nu-i mai dea impresia că o urmăreşte; era un om destul de inteligent pentru ca, în mintea lui, să-i recunoască fiică-sii un fel de justeţe poetică.

– Drace, trebuie să fie o senzaţie nemaipomenită pentru o fată urâtă şi molâie ca ea să vadă că un bărbat tânăr şi frumos vine şi se aşază lângă dânsa şi să-l audă şoptindu-i la ureche că e sclavul ei – dacă asta-i şopteşte. Nu-i de mirare că-i place şi că mă crede un tiran, desigur aşa gândeşte, deşi îi e teamă – nu are destulă energie – să o recunoască. Sărmana Catherine, îşi spunea doctorul. Sunt absolut sigur că ar fi în stare să mă apere când Morris Townsend o să mă ocărească!

Gândul acesta îi stăruia câteva clipe atât de puternic în minte încât, dându-şi seama de prăpastia dintre punctul său de vedere şi acela al unei copile îndrăgostite, îşi spuse că poate el lua lucrurile în tragic, zicând „au“ înaintea să-l doară. Nu trebuia să-l condamne pe Morris Townsend până nu îl asculta. Avea oroare de cei care iau totul în tragic: era convins că aici îşi aveau originea jumătate din neplăcerile vieţii şi multe din dezamă-

girile ei; se întrebă chiar dacă nu cumva îi păruse el însuşi ridicol acestui tânăr inteligent, care, după cum bănuia, avea un simţ ascuţit al incongruităţilor. După vreun sfert de oră, Catherine reuşise să rămână singură, iar Townsend stătea de vorbă lângă şemineu cu doamna Almond.

– Să-l mai încercăm o dată, îşi spuse doctorul. Traversă camera şi se opri lângă el, făcându-i semn surorii lui să-l lase singur cu Townsend. Ea se execută de îndată, în timp ce Morris îl privea zâmbind, fără ca în privirea lui afabilă să se vadă vreo urmă de şovăială.

„Uimitor, cât e de plin de sine!“ gândi doctorul şi apoi rosti, cu glas tare:

– Mi s-a spus că îţi cauţi o slujbă.

– Ah, o slujbă, n-aş îndrăzni să o numesc astfel, răspunse Morris Townsend. Sună prea frumos. Aş vrea să găsesc un loc modest, să pot câştiga un ban cinstit.

– Cam ce ai prefera, de exemplu?

– Vreţi să spuneţi pentru ce aş fi potrivit? Mi-e teamă că nu sunt bun pentru prea multe lucruri. Nu am nimic în afara acestor braţe voinice, cum se spune în melodrame.

– Eşti prea modest, observă doctorul. Pe lângă braţele astea voinice mai ai şi o minte ascuţită. Nu ştiu nimic altceva despre dumneata decât ce văd; dar văd,

după fizionomia dumitale, că ești un om foarte inteligent.

– O, murmură Townsend, nu știu ce v-aș putea răspunde. Mă sfătuiți deci să nu disper?

Iar privirea lui Morris părea să spună că întrebarea ar putea avea două înțelesuri. Doctorului nu-i scăpă acea privire; chibzui puțin înainte de a răspunde.

– Mi-ar părea rău dacă ar trebui să recunosc că un tânăr robust și bine intenționat poate să dispere vreodată. Dacă nu reușește într-o direcție, n-are decât să încerce în alta. Numai că, aș adăuga, trebuie să-și aleagă ținta cu multă chibzuință.

– Da, cu chibzuință, repetă Morris Townsend, plin de înțelegere. Într-adevăr, am fost nechibzuit mai demult, dar cred că perioada aceea a trecut. Acum sunt mai înțelept. Tăcu câteva clipe, privind-și pantofii eleganți; apoi, în cele din urmă: Doreați cumva să-mi faceți vreo propunere, pentru a-mi veni în ajutor? Îl întrebă pe doctor, uitându-se la el cu același surâs.

„Obraznic afurisit!“ exclamă doctorul în sinea lui. Dar apoi se gândi că el însuși a atins acest subiect delicat, iar vörbele lui ar fi putut să fie interpretate ca o ofertă de ajutor.

– Nu am o propunere anume, răspunse el, doar m-am gândit să-ți spun că te am în vedere. Uneori se mai

ivește câte un prilej. De exemplu, ai fi de acord să pleci din New York, la o distanță oarecare?

– Mi-e teamă că n-am să pot. Trebuie să-mi caut norocul aici, numai aici. Știți, adăugă Morris Townsend, aici am legături, răspunderi. Am o soră, care e văduvă și de care am fost despărțit mult timp; eu sunt aproape totul pentru ea. N-aș vrea să-i spun că trebuie să plec – sunt sprijinul ei.

– Asta-i foarte frumos, sentimentele de familie sunt foarte lăudabile. Mi-am spus adeseori că în acest oraș se simte lipsa lor. Mi se pare că am auzit de sora dumitale.

– S-ar putea, deși mă îndoiesc; trăiește foarte retrasă.

– Atât de retrasă, observă doctorul, râzând scurt, cât poate trăi o femeie cu mulți copii.

– Ah, nepoții și nepoțelele mele, ei sunt de fapt lucrul cel mai important, proclamă Morris Townsend. O ajut să-i crească. Sunt un fel de dascăl amator: fac lecții cu ei.

– E foarte frumos, am mai spus; dar asta nu e o carieră.

– Din lecții n-o să fac avere; recunosc tânărul Townsend.

– Nu trebuie să te gândești numai la bani, remarcă doctorul. Dar te asigur că te am în vedere; n-o să uit de dumneata.

– Dacă ajung într-o situație disperată, poate că am să-mi îngădui să vă reamintesc de mine, replică Morris, ridicând ușor glasul și zâmbind larg, în timp ce interlocutorul său se întoarce să plece.

Înainte de a ieși pe ușă, doctorul mai schimbă câteva cuvinte cu doamna Almond.

– Aș vrea s-o cunosc pe sora lui, o anunță el. Cum o cheamă, doamna Montgomery? Vreau să stau puțin de vorbă cu ea.

– Am să încerc să aranjez, răspunse doamna Almond. O invit cu prima ocazie care se ivește și atunci vii și tu să o cunoști, bineînțeles dacă nu cumva, adăugă doamna Almond, se hotărăște ea mai înainte să se îmbolnăvească și să te cheme la ea.

– A, nu, asta nu; probabil că are și așa destule necazuri. Deși ar fi un avantaj, fiindcă atunci aș putea vedea copiii. Aș vrea foarte mult să-i văd.

– Ești foarte meticolos. Vrei să-i interoghezi în legătură cu unchiul lor?

– Exact. Unchiul lor mi-a spus că și-a luat sarcina să-i educe și că o scutește pe sora lui de cheltuielile cu taxele școlare. Aș vrea să le pun câteva întrebări la materiile principale.

– E clar că nu are deloc aerul unui învățător, își spuse doamna Almond puțin mai târziu, văzându-l pe Morris Townsend într-un colț, aplecat spre nepoata ei, care stătea pe scaun.

De altfel, nici cuvintele pe care le rostea el în acel moment nu aveau vreun iz pedagogic.

– Ai vrea să ne întâlnim undeva mâine sau poimâine? o întrebă în șoaptă pe Catherine.

– Să ne întâlnim? se cutremură fata, ridicându-și privirea speriată.

– Vreau să-ți spun ceva deosebit, foarte deosebit.

– Nu poți să vii acasă? Să-mi spui acolo?

Townsend clătină din cap, posomorât.

– Nu mai pot să intru în casa ta niciodată.

– Vai, domnule Townsend! murmură Catherine. Tremura gândindu-se la ce s-ar fi putut întâmpla – dacă tatăl ei i-a interzis să mai vină?

– Nu pot, din respect față de mine însumi, explică tânărul. Tatăl tău m-a jignit.

– Te-a jignit?

– M-a luat peste picior pentru că sunt sărac.

– O, te înșeli, ai interpretat greșit! rosti Catherine cu tărie, ridicându-se de pe scaun.

– Poate că sunt prea orgolios, prea sensibil. Ai vrea să fiu altfel? o întrebă el cu o voce mângâietoare.

– În ce-l privește pe tata, nu e bine să fii atât de sigur. E un om plin de bunătate, îl apără Catherine.

– A râs de mine că nu am nicio slujbă. I-am răspuns calm, dar numai fiindcă e tatăl tău.

– Nu știu, mărturisi Catherine. Nu știu ce gândește. Sunt sigură că vrea să fie bun. Iar tu nu trebuie să fii prea orgolios.

– Sunt orgolios numai în legătură cu tine, o încredință Morris. Vrei să ne întâlnim în Washington Square după-amiază?

Răspunsul Catherinei la declarația pe care am menționat-o mai sus fu că se înroși puternic. Își întoarse capul, fără să-i ia în seamă întrebarea.

– Vrei să ne întâlnim? insistă el. E un loc foarte liniștit – nimeni nu ne vede – când se întunecă.

– Tu ești răutăcios, tu vorbești în zeflema când îmi spui astfel de lucruri.

– Draga mea! șopti tânărul.

– Știi bine că nu prea ai de ce să fii mândru de mine. Sunt urâtă și proastă.

Morris întâmpină cuvintele acestea cu o șoptă fierbinte, în care ea nu recunoscuse nimic articulat, ci doar asigurarea că îi e mai scumpă decât orice pe lume.

Dar Catherine continuă:

– Nu sunt nici, nu sunt nici. Și se opri o clipă.

– Ce nu ești?

– Nu sunt nici măcar îndrăzneță.

– A, și atunci, dacă ți-e teamă, ce o să facem?

Catherine șovăi puțin și în cele din urmă spuse:

– Trebuie să vii la mine acasă. De asta nu mi-e teamă.

– Aș prefera în scuar, insistă Morris. Știi ce gol e uneori. N-o să ne vadă nimeni.

– Nu-mi pasă cine ne vede. Dar acum lasă-mă.

Morris plecă resemnat; asta dorea, asta avea. Din fericire, el n-a mai aflat că, peste vreo jumătate de oră, în drum spre casă, sărmana fată a început să tremure din nou, simțindu-l pe tatăl ei aproape, în ciuda acelei neașteptate declarații de curaj. Doctorul tăcea; dar ei i se părea că ochii lui sunt ațintiți asupra-i prin întuneric. Nici doamna Penniman nu spunea nimic; aflase de la Morris Townsend că nepoata ei prefera o întrevedere prozaică în salonul tapizat cu creton în locul unei întâlniri sentimentale, lângă o fântână îmbrăcată în frunze moarte; auzind de această alegere ciudată, ba chiar perversă, doamna Penniman amuțise de uimire.

CAPITOLUL 10

Catherine l-a primit pe Townsend în ziua următoare pe terenul ales de ea, înconjurată de tapiseria castă a salonului new-yorkez, mobilat după moda de acum cincizeci de ani. Morris își călcuse mândria în picioare și făcuse efortul de a trece pragul casei părintelui ei zeflemist – un gest de generozitate care nu putea decât să-l facă și mai interesant.

— Trebuie să ne hotărâm într-un fel, să găsim o cale, declară el, trecându-și mâna prin păr și aruncând o privire către oglinda îngustă și lungă, care împodobeaa spațiul dintre două ferestre și se sprijinea pe o consolă mică, poleită; pe aceasta se afla o placă subțire de marmură albă, ce susținea la rândul ei o mapă de tablă îndoită în forma unei coperte duble ce învelea două volume in-folio lucitoare, pe care scria, cu litere verzui-aurite, *Istoria Angliei*. Lui Morris îi plăcea să-l descrie pe stăpânul casei un zeflemist fără suflet, și asta din pricină că îl considera exagerat de vigilant; îi venea astfel mai la îndemână să-și exprime propria dezamăgire – o dezamăgire pe care se străduia să i-o ascundă doctorului. Probabil însă că cititorul nu va socoti că veghea doctorului era excesivă, ci că, dimpotrivă, cei doi tineri aveau câmp liber de acțiune.

Erau de altfel foarte intimi acum și s-ar părea că, pentru o fată retrasă și reținută, eroina noastră se dovedise destul de liberală. În câteva zile tânărul Townsend a făcut-o să asculte lucruri pentru care n-ai fi crezut că e pregătită; presimțind foarte exact dificultățile ce-i așteptau, Morris se străduia să câștige cât mai mult teren în prezent. Își amintea că soarta îi ajută pe cei îndrăzneți și, chiar dacă ar fi uitat, și-ar fi adus aminte pentru el doamna Penniman. Pe doamna Penniman o desfătau toate etapele unei drame, iar acum era fermecată la gândul piesei ce avea să fie judecată. Împletind zelul sufleurului cu nerăbdarea spectatoarei, făcea încă de mult tot ce-i sta în putință ca să ridice cortina. Se aștepta să participe și ea la reprezentație – să fie confidenta, sau corul, sau să rostească epilogul. Se poate spune chiar că uneori o pierdea complet din vedere pe modesta eroină a piesei, închipuindu-și marile scene ale căror protagoniști erau, firește, eroul principal și ea însăși.

Morris nu i-a spus Catherinei altceva, în cele din urmă, decât pur și simplu că o iubește, mai exact că o adoră. De fapt, el îi dăduse a înțelege acest lucru încă dinainte, vizitele lui fiind o serie de înștiințări elocvente în acest sens. Acum însă el le întârea prin jurămintele îndrăgostitului și, ca un semn memorabil, și-a petrecut brațul pe după mijlocul fetei și i-a dat o sărutare. Această fericită certitudine venise mai repede decât se

aștepta Catherine și ea o socotea, firește, o comoară neprețuită. Ne putem întreba chiar dacă fata fusese vreodată sigură că va intra în stăpânirea ei: nu o așteptase și nu se gândise că la un moment dat o va avea. Cum am mai încercat să arăt, Catherine nu era nici nerăbdătoare, nici mofturoasă; se mulțumea cu ce îi oferea fiecare zi și, dacă această rânduială minunată a vizitelor iubitului ei, ce o răsplăteau cu o fericire în care se împleteau curios încrederea și sficiunea, ar fi dispărut pe neașteptate, nu numai că nu s-ar fi plâns că a fost abandonată, dar nici măcar n-ar fi simțit o adevărată dezamăgire. După ce Morris a sărutat-o, ultima dată când au fost împreună, ca o cheazășie deplină a devotamentului său, ea l-a implorat să plece, să o lase singură, să-i dea voie să se gândească. Morris a plecat, nu înainte de a o mai săruta o dată. Dar reflecțiilor Catherinei le lipsea o anumită coerență. Îi simți sărutările pe buze și pe obraz încă mult timp după aceea, iar senzația aceasta era mai degrabă o stavilă în calea gândurilor, decât un ajutor. Ar fi dorit să vadă clar întreaga situație, să se hotărască ce să facă dacă, așa cum se temea, tatăl ei îi va spune că nu-i place Morris Townsend. Dar singurul lucru pe care-l vedea cu oarecare limpezime era că ar fi de neînțeles cum ar putea cineva să aibă o părere proastă despre Morris; că, oricum, trebuia să fie o greșală, o taină, care în

scurt timp va fi lămurită. Catherine amâna orice hotărâre sau alegere; în fața imaginii unei ciocniri cu tatăl ei își pleca ochii și nu se clintea, ținându-și răsuflarea și așteptând. Inima îi bătea dureros de tare. Îi bătuse inima și atunci când a sărutat-o Morris și i-a spus cuvintele acelea, dar acum se simțea rău și era speriată. Și totuși, astăzi, când el i-a vorbit de o hotărâre și de găsirea unei căi, ea și-a dat seama că Morris are dreptate și i-a răspuns foarte simplu și fără să șovăie:

– Trebuie să ne facem datoria. Trebuie să vorbim cu tata. Vorbesc eu diseară, iar tu mâine.

– E foarte bine că faci tu primul pas, o asigură Morris. În general un tânăr îndrăgostit face el asta. Acum însă, cum vrei tu.

Catherine era bucuroasă la gândul că, de dragul lui, o să fie vitează, și, de mulțumire, chiar zâmbi ușor.

– Femeile au mai mult tact, afirmă ea. Ele trebuie să înceapă. Sunt mai împăciuitoare, știu mai bine cum să convingă un om.

– O să ai nevoie de toată puterea ta de convingere. Dar, la urma urmei, adăugă Morris, ție nu ți se poate împotrivi nimeni.

– Te rog, nu mai vorbi așa. Și făgăduiește-mi un lucru: mâine, când discuți cu tata, ai să fii foarte supus și respectuos.

– Cât o să-mi stea în putință, promise Morris. N-o să-mi fie de mare folos, dar o să încerc. Bineînțeles că aș prefera să fii a mea fără dificultăți, fără să lupt pentru asta.

– Nu vorbi de luptă; nu o să luptăm.

– O, trebuie să fim pregătiți, ripostă Morris, și mai ales tu, fiindcă tu ai să primești lovitura. Știi care o să fie primul lucru pe care ai să-l auzi de la tatăl tău?

– Nu, Morris, spune-mi, te rog.

– O să mă acuze de mercantilism.

– Mercantilism!

– E o vorbă mare, dar are un înțeles meschin. Înseamnă că eu îți vânez zestrea.

– Oh, murmură Catherine foarte slab.

Era atâta dezaprobare și emoție în exclamația aceasta, încât Morris se avântă în altă mică demonstrație de tandrețe.

– Dar sunt sigur că așa va spune, adăugă el.

– E ușor să pregătim un răspuns, îl asigură Catherine. Îi spun pur și simplu că se înșală, că alții or fi așa, dar tu nu.

– O să trebuiască să stăruiești mult în privința asta, fiindcă și el va stăruia la fel de mult.

După ce se uită la el o clipă, Catherine îi spuse:

– Îl voi convinge. Dar sunt fericită că o să fim bogați.

Morris se întoarse în altă parte, studiindu-și calota pălăriei.

– Nu, asta e o pacoste, se pronunță el în cele din urmă. De aici au să vină toate necazurile.

– Mă rog, dacă asta-i cea mai mare pacoste, atunci nu suntem chiar atât de nefericiți. Alții ar gândi că nu e o nenorocire așa de mare. Am să-l conving și pe urmă o să fim bucuroși că avem bani.

Morris Townsend ascultă acest raționament solid în tăcere.

– Las apărarea mea în seama ta; când ești acuzat de un astfel de lucru, trebuie să te aperi, deși e umilitor.

De data asta Catherine nu răspunse nimic câțva timp; îl privi lung, în timp ce el stătea cu ochii pironiți afară, pe fereastră.

– Morris, i se adresa ea deodată, ești sigur că mă iubești?

El se întoarse și peste o clipă era înclinat asupra ei:

– Dragostea mea, cum poți să mai ai vreo îndoială?

– Sunt numai cinci zile de când mi-ai spus, explică fata, dar acum îmi pare că nu aș putea trăi nicio clipă fără acest gând.

– N-ai să fii pusă în situația să mă încerci. Morris râse încet, încurajator. Apoi adăugă: Vreau să-mi spui și tu ceva, acum. Catherine își închisese ochii după ce rostise ultimele cuvinte și îi ținea încă închiși; acum

dădu din cap, fără să-i deschidă. Trebuie să-mi promiți, adăugă el, că dacă tatăl tău rămâne neclintit împotriva mea, dacă ne interzice categoric să ne căsătorim, tot ai să-mi rămâi credincioasă.

Catherine își deschise ochii, îmbrățișându-l cu privirea; nu i-ar fi putut oferi o făgăduială mai adâncă decât ce se citea în ei.

– N-ai să te lepezi de mine? stăruia Morris. Știi că ești propria ta stăpână acum – ai devenit majoră.

– Vai, Morris, șopti ea, în loc de orice alt răspuns; ba nu chiar în loc de oricare altul căci își puse mâna în mâna lui. Morris i-o păstră câțva timp și apoi o îmbrățișă din nou. Cam asta e tot ce merită a fi amintit din conversația lor, iar dacă doamna Penniman ar fi fost de față, nu ar mai fi regretat, probabil, că întâlnirea nu avusese loc lângă fântâna din Washington Square.

CAPITOLUL 11

Catherine a stat în seara aceea cu urechea ciulită să-l audă pe tatăl ei când se întoarce. După ce el a intrat în birou, ea a rămas liniștită aproape o jumătate de oră, deși inima îi bătea foarte tare; apoi a ciocănit la ușa lui – formalitate fără de care nu îi trecea niciodată pragul. Când intră, îl văzu stând în fotoliul lui lângă foc, desfătându-se cu o țigară de foi și cu ziarul de seară.

– Vreau să-ți spun ceva, începu ea pe un ton foarte delicat și se așeză pe primul scaun care-i era la îndemână.

– Sunt bucuros să te ascult, draga mea, răspunse doctorul, apoi așteptă – așteptă, privind-o – în timp ce ea stătea cu ochii ațintiți către flăcările căminului, într-o lungă tăcere. Era curios și nerăbdător, fiind încredințat că fata voia să-i vorbească despre Morris Townsend, dar o lăsă să se liniștească, fiindcă se hotărâse să se poarte cu multă blândețe.

– M-am logodit, anunță Catherine în cele din urmă, nedezipindu-și privirea de la cămin.

Doctorul fu luat prin surprindere; nu se aștepta la un fapt împlinit, dar nu-și trădă uimirea.

– E bine că mi-ai spus, declară el simplu. Și cine e fericitul muritor pe care l-ai onorat cu alegerea ta?

– Domnul Morris Townsend. Și în timp ce pronunța numele iubitului ei, Catherine își ridică privirea către taică-său. Nu văzu decât niște ochi cenușii și nemișcați și zâmbetul lui ferm, bine conturat. După ce contemplă această imagine câteva momente, își întoarse iar privirea către foc: într-acolo era mult mai multă căldură.

– Când ați făcut acest aranjament? se interesă doctorul.

– Azi după-amiază – acum două ore.

– A fost domnul Townsend aici?

– Da, tată, în salonul din față. Catherine simțea o mare mulțumire că nu era nevoită să-i spună că ceremonia logodnei lor a avut loc afară în stradă, sub cenușarii aceia desfrunziți.

– E ceva serios? o întreabă doctorul.

– Foarte serios, tată.

Câteva clipe părintele ei nu spuse nimic.

– Domnul Townsend ar fi trebuit să mă anunțe și pe mine.

– Vrea să-ți spună mâine.

– După ce am aflat de la tine? Ar fi trebuit să-mi spună dinainte. Crede oare că nu-mi pasă ce faci, dacă ți-am lăsat atâta libertate?

– Ah, nu, îl apără Catherine, știe că îți pasă. Iar noi îți suntem foarte îndatorați pentru – pentru libertatea aceasta.

Doctorul râse scurt: Ai fi putut să o folosești mai bine.

– Te rog nu spune asta, tată! îl imploră fata, cu o voce stinsă, îndreptându-și spre el privirea opacă și blândă.

Doctorul pufăi un timp din țigara lui, pe gânduri.

– Ați avansat foarte repede, observă el în cele din urmă.

– Da, încuviință Catherine simplu. Într-adevăr, foarte repede.

Tatăl ei îi aruncă o privire scurtă, întorcându-și ochii dinspre foc.

– Nu mă miră că domnul Townsend te place: ești atât de neprefăcută și de bună la suflet.

– Nu știi de ce; dar că mă place, sunt sigură.

– Și tu îl iubești pe domnul Townsend?

– Țin la el foarte mult, desigur, altfel n-aș accepta să mă mărit cu el.

– Dar îl cunoști de foarte puțin timp, draga mea.

– Oh, rosti Catherine cu înflăcărare, nu-ți trebuie mult timp ca să te îndrăgostești de cineva, odată ce ai început.

– Probabil că ai început foarte repede. Încă de prima dată când l-ai văzut, în seara aceea, la petrecerea mătușă-tii, nu-i așa?

– Nu știi, tată, mărturisi Catherine. Nu-ți pot spune.

– Bineînțeles; e afacerea ta personală. Ai observat probabil că m-am condus după acest principiu. Nu m-am amestecat; ți-am lăsat toată libertatea, mi-am amintit că nu mai ești o fetiță – că ai ajuns la maturitate.

– Mă simt foarte bătrână – și foarte înțeleaptă, glumi Catherine, zâmbind ușor.

– Mă tem că în curând ai să te simți încă mai bătrână și mai înțeleaptă. Nu-mi place această logodnă.

– Ah! exclamă fata ușor, ridicându-se de pe scaun.

– Da, draga mea. Îmi pare rău că trebuie să te rănesc, dar nu-mi place. Ar fi trebuit să mă consulti înainte de a lua hotărârea. Am fost prea îngăduitor cu tine și am sentimentul că ai profitat de indulgența mea. Hotărât lucru, trebuia să vorbești cu mine mai întâi.

După ce șovăi un moment, Catherine mărturisi:

– Mi-era teamă că nu are să-ți placă.

– Aha, iată deci! Aveai ceva pe conștiință.

– Nu, n-aveam nimic pe conștiință, tată! ripostă fata cu tărie. Nu mă acuza de un lucru atât de îngrozitor! Cuvintele acestea însemnau într-adevăr pentru ea ceva îngrozitor, ceva josnic și crud, legat de lumea răufacă-

torilor și a pușcăriașilor. Mi-era doar teamă – mi-era teamă, continuă ea.

– Ți-era teamă pentru că n-ai avut minte.

– Mi-era teamă că nu-ți place domnul Townsend.

– Ai perfectă dreptate: nu-mi place.

– Tată dragă, nu-l cunoști, îndrăzni Catherine, pe un ton de pledoarie timidă, care ar fi putut să-l înduioșeze.

– Perfect adevărat, nu-l cunosc îndeaproape. Dar îl cunosc de ajuns; mi-am format o părere despre el. Nici tu nu-l cunoști.

Catherine stătea în picioare lângă cămin, cu mâinile împreunate în față, iar tatăl ei, rezemat în fotoliu și privind-o de jos, făcu această remarcă pe un ton placid, care ar fi putut să o enerveze.

Mă îndoiesc însă că ea se enervase, deși izbucni, protestând vehement:

– Eu să nu-l cunosc? Dar îl cunosc mai bine decât pe oricare altul.

– Cunoști o parte din el, aceea pe care ți-a înfățișat-o. Dar nu cunoști restul.

– Restul? Cum e restul?

– Oricum ar fi, e din belșug.

– Știi ce vrei să spui, afirmă Catherine, amintindu-și de avertismentul lui Morris. Îl acuzi de mercantilism.

Tatăl ei nu o slăbea cu privirea lui rece, pătrunzătoare și calmă.

– Dacă am ceva de spus, draga mea, să știi că o spun. Dar vreau să mă feresc de o greșală: aceea de a-l face mai interesant în ochii tăi, folosind cuvinte tari la adresa lui.

– Nu le voi socoti prea tari dacă sunt adevărate, declară Catherine.

– În cazul ăsta vei dovedi că ești o fată foarte chibzuită.

– Oricum, ai motivele dumitale și probabil că vrei să le cunosc și eu.

Doctorul surâse:

– Perfect adevărat. Ai tot dreptul să mi le ceri. Pufăi apoi din țigară câteva clipe. Foarte bine; deci, fără să-l acuz pe domnul Townsend că e îndrăgostit doar de venitul tău – și de venitul la care ești îndreptățită să te aștepti – îți voi spune că sunt toate motivele să presupunem că în calculele lui lucrurile astea au cântărit mai mult decât ar cere-o grija tandră pentru fericirea ta. Bineînțeles nu e deloc imposibil ca un tânăr inteligent să nutrească pentru tine o afecțiune dezinteresată. Ești o fată cinstită și bună și unui om inteligent nu i-ar fi greu să-și dea seama de asta. Dar lucrul de căpetenie pe care-l știm despre acest tânăr – care este într-adevăr foarte inteligent – ne obligă să

presupunem că, oricât de mult ar prețui el meritele tale personale, îți prețuiește mai mult banii. Lucrul de căpetenie este că a dus o viață desfrânată și că astfel și-a tocat toată averea. Asta-i de ajuns pentru mine, draga mea. Vreau să te măriți cu un bărbat cu alte antecedente, cu un tânăr care să prezinte niște garanții. Dacă Morris Townsend și-a cheltuit propria-i avere pe petreceri, avem toate motivele să credem că nu o va cruța nici pe a ta.

Doctorul rosti aceste observații domol, fără grabă, cu pauze și prelungiri de ton ce nu prea erau dătătoare de speranță pentru sărmana Catherine, în așteptarea plină de suspans a concluziei. În cele din urmă, ea se așeză, cu capul plecat, dar cu privirea ațintită tot spre el; și, lucru ciudat – nici nu prea știu cum să mă exprim – chiar dându-și seama că vorbele lui o loveau atât de crunt, le urmărea plină de admirație pentru eleganța și noblețea expresiei. Era descurajator și penibil să aibă o discuție cu tatăl ei, dar și ea, pe de altă parte, trebuia să încerce să fie limpede. El era atât de liniștit; nu părea deloc mâniș; trebuia și ea să fie liniștită. Dar chiar efortul de a fi liniștită o făcea să tremure.

– Asta nu-i lucrul cel mai important pe care-l știm despre el, îl apăra ea, cu o urmă de tremur în voce. Mai sunt și alte lucruri, multe alte lucruri. Este atât de înzestrat, dorește din tot sufletul să facă ceva. E bun, e generos și sincer, continuă biata Catherine, care nu-și

bănuise până acum resursele de elocință. Și apoi averea – averea pe care a cheltuit-o – era foarte mică.

– Un motiv mai mult să n-o fi cheltuit, răsese doctorul, ridicându-se în picioare. Apoi, în timp ce Catherine, care se ridicase din nou, rămase pe loc, cu figura ei concentrată și cam colțuroasă, ce se frământa atât de mult și exprima atât de puțin, doctorul o trase ușor spre el și o sărută.

– N-ai să mă socotești un om crud, nu-i așa? spuse el, ținând-o încă o clipă.

Întrebarea lui nu era încurajatoare; dimpotrivă, Catherine își dădu seama că ea ar putea ascunde intenții care o făceau să se cutremure. Răspunse, totuși, destul de coerent:

– Nu, dragă tată, fiindcă dacă ai ști ce simt – și trebuie să știi, tu știi totul – ai fi bun și blând.

– Da, cred că știu ce simți, încuviință doctorul. Am să fiu bun, fii sigură. Și am să vorbesc mâine cu domnul Townsend. Deocamdată, până atunci, fii așa de drăguță și nu spune nimănui că te-ai logodit.

CAPITOLUL 12

A doua zi după-amiază doctorul a stat acasă, așteptând vizita lui Morris Townsend, gest prin care găsea (poate pe drept cuvânt, căci era un om foarte ocupat) că îi face o mare onoare pretendentului la mâna Catherinei și că le dă amândurora cu atât mai puține motive să se plângă. Morris și-a făcut apariția cu o figură destul de senină – părea că uitase „insulta” pentru care făcuse apel la simpatia Catherinei cu două seri mai înainte – iar doctorul Sloper nu a întârziat să-l informeze că era pregătit pentru vizita sa.

– Catherine m-a anunțat ieri ce ați hotărât împreună, începu el. Să-mi dai voie să-ți spun că ar fi fost mai potrivit din partea duminale să mă încunoștințezi despre intențiile voastre înainte de a ajunge atât de departe.

– Așa aș fi făcut, răspunse Morris, dacă nu aș fi avut impresia că îi lăsați fiicei dumneavoastră toată libertatea. Am socotit că este propria ei stăpână.

– Legal, așa este. Dar din punct de vedere moral nu s-a emancipat chiar atât de mult, sunt încredințat, încât să-și aleagă bărbatul fără să mă consulte și pe mine. I-am lăsat toată libertatea, dar nu am fost câtuși de puțin nepăsător. Adevărul e că mica voastră idilă a evoluat

cu o repeziciune care m-a luat prin surprindere. Catherine te-a cunoscut mai ieri, alaltăieri.

– Într-adevăr, nu e mult de atunci, admise Morris pe un ton grav. Recunosc că nu am întârziat să... ajungem la o hotărâre. Dar asta-i firesc, din moment ce suntem siguri de noi înșine și unul de altul. Sentimentele mele pentru domnișoara Sloper s-au trezit din prima clipă în care am văzut-o.

– Nu cumva au precedat prima voastră întâlnire? se informă doctorul.

Morris îi aruncă o privire scurtă, răspunzându-i:

– Bineînțeles, auzisem deja că e o fată încântătoare.

– O fată încântătoare – așa o socotești?

– Evident. Altfel nu m-aș afla aici.

Doctorul reflectă un moment, apoi spuse: Dragă tinere, probabil că ești un om foarte sensibil. Ca tată, cred că o prețuiesc pe Catherine pe bună dreptate și cu toată dragostea pentru multele ei merite: dar nu mă feresc să-ți spun că nu am socotit-o niciodată și nici nu m-am așteptat ca alții să o socotească o fată încântătoare.

Morris Townsend ascultă această declarație cu un zâmbet pe față care nu era lipsit de deferență.

– Nu știu ce aş crede despre ea dacă i-aș fi tată. Nu mă pot închipui în această poziție. Vorbesc din punctul meu de vedere.

– Vorbești foarte bine, remarcă doctorul, dar asta nu e tot ce trebuie. I-am spus ieri Catherinei că nu sunt de acord cu logodna.

– Am aflat și mi-a părut foarte rău. Sunt foarte dezamăgit. Și Morris rămase tăcut un timp, cu privirea ațintită în jos.

– Te așteptai într-adevăr să-i spun că sunt entuziasmat și să-mi arunc fiica în brațele dumitale?

– A, nu, bănuiam că nu vă sunt pe plac.

– Ce ți-a dat de bănuit?

– Faptul că sunt sărac.

– Deși sună destul de aspru, recunosc doctorul, acesta-i adevărul, discutând despre dumneata doar în calitate de ginere. Din cauza lipsei mijloacelor de trai, a unei profesii, a unor resurse sau perspective sigure, faci parte dintr-o categorie din care ar fi imprudent să aleg pe soțul fiicei mele, o fată neajutorată, dar cu o avere frumoasă. Sunt pregătit să te simpatizez în orice altă calitate. Ca ginere însă, te detest.

Morris Townsend îl ascultă plin de respect.

– Nu cred că domnișoara Sloper e o fată neajutorată, observă el apoi.

– Bineînțeles că trebuie să o aperi – e lucrul cel mai la îndemână. Dar eu îmi cunosc copila de douăzeci de ani, iar dumneata o cunoști de șase săptămâni. Totuși,

chiar dacă ea nu ar fi neajutorată, dumneata ai rămâne tot un ins fără o lețcaie.

– O, da, sunt și eu neajutorat în felul meu. De aceea, vrei să spunei, sunt mânat de interes, nu urmăresc decât banii fiicei dumneavoastră.

– Nu spun asta. Nu sunt obligat s-o spun; și a spune așa ceva, în afară de cazul când ești constrâns, ar dovedi o gravă lipsă de bun-simț. Afirm doar că nu faci parte din categoria potrivită.

– Dar fiica dumneavoastră nu se mărită cu o categorie, insistă Morris, cu zâmbetul lui fermecător. Se mărită cu un om, pe care are amabilitatea să spună că îl iubește.

– Un om care-i oferă atât de puțin în schimb.

– E oare posibil să-i oferi mai mult decât cea mai tandră afecțiune și un devotament de o viață? întrebă tânărul.

– Depinde din ce punct de vedere. E posibil să mai oferi și alte lucruri pe lângă asta, și nu numai că e posibil, dar așa se și obișnuiește. Devotamentul de o viață se măsoară la urmă și până atunci există obiceiul să se mai dea și câteva garanții materiale. Ce garanții prezinți dumneata? Un chip și o înfățișare foarte atrăgătoare, și maniere foarte elegante. În sine toate acestea sunt excelente, dar nu sunt de ajuns.

– Mai e un lucru pe care trebuie să-l adăuști, preciză Morris, cuvântul unui gentleman.

– Cuvântul unui gentleman că o vei iubi mereu pe Catherine? Trebuie să fii un gentleman cu totul deosebit ca să poți avea această certitudine.

– Cuvântul unui gentleman că nu banii ei mă interesează; că dragostea mea pentru domnișoara Sloper este dintre cele mai pure și dezinteresate sentimente care au sălășluit vreodată în sufletul unui om. Nu mă interesează averea ei nici cât cenușa de pe grătarul acela.

– Am reținut, am reținut, răspunse doctorul. Dar, după asta, mă întorc din nou la categoria dumitale. Chiar cu acest jurământ solemn pe buze, tot din ea faci parte. Nu e nimic altceva împotriva dumitale decât un accident, dacă vrei; dar, în cei treizeci de ani de practică medicală, mi-am dat seama că accidente pot avea urmări foarte serioase.

Morris își netezea pălăria, ce avea de altfel un luciu deosebit, continuând să dea dovadă de o stăpânire de sine care, cum fu și doctorul obligat să recunoască, merita toată admirația. Era însă, evident, profund dezamăgit.

– Oare nu pot face nimic ca să vă câștig încrederea?

– Chiar dacă aș ști vreo soluție, nu mi-ar plăcea să o discut, fiindcă – n-ai observat? – nu vreau să am încredere în dumneata, zâmbi doctorul.

– Aș merge și să sap la câmp.

– Ar fi o prostie.

– Am să accept prima slujbă care mi se ivește mâine în cale.

– Fă asta neapărat, dar pentru dumneata, nu pentru mine.

– Înțeleg, mă socotiți un pierde-vară, exclamă Morris cu aerul – cam exagerat – că făcuse o descoperire. Însă își dădu imediat seama de eroare și se coloră la față.

– Nu are importanță ce te socotesc eu, din moment ce ți-am spus că nu mă gândesc la dumneata ca ginere.

Dar Morris insistă:

– Credeți că i-aș cheltui banii?

Doctorul zâmbi:

– Nu are importanță, cum ți-am spus; dar îmi recunosc această vină.

– Asta fiindcă i-am cheltuit pe ai mei, bănuiesc, se pronunță Morris. Mărturisesc că așa este. Am fost ușuratic, am fost nesocotit. O să vă povestesc toate nebuniile pe care le-am făcut, dacă vreți. Printre ele au fost și câteva boroboaze mai mari – n-am ascuns-o niciodată. Dar apoi nu mi-am mai făcut de cap. Nu e și un proverb despre destrăbălatul pocăit? N-am fost un destrăbălat, dar acum sunt mai înțelept, vă asigur. E de preferat un om care a petrecut un timp și apoi s-a potolit. Catherine n-ar fi deloc atrasă de un papă-lapte și mi-aș permite să spun că nici dumneavoastră. În

plus, e o mare diferență între banii mei și banii ei. I-am cheltuit pe ai mei, și i-am cheltuit tocmai fiindcă erau ai mei. Și n-am făcut datorii; când s-au terminat, m-am oprit. Nu datorez nicio para nimănu.

– Dă-mi voie să te întreb din ce trăiești acum, deși recunosc, adăugă doctorul, că nu sunt consecvent, punându-ți această întrebare.

– Trăiesc din resturile averii mele, preciză Morris Townsend.

– Mulțumesc, rosti doctorul cu o voce gravă.

Într-adevăr, stăpânirea de sine a lui Morris era de invidiat.

– Chiar admitând că acord o importanță exagerată banilor domnișoarei Sloper, continuă el, n-ar fi oare acest lucru o dovadă că mă voi îngriji de ei cum se cuvine?

– Ar fi la fel de rău dacă te-ai îngriji de ei prea mult ca și dacă te-ai îngriji prea puțin. Catherine ar putea avea de suferit tot atât de mult din cauza zgârceniei ca și din cauza extravaganței dumitale.

– Cred că sunteți foarte nedrept! Tânărul făcu această afirmație pe un ton decent, politic, fără nicio violență.

– Ai, desigur, dreptul să crezi asta și îmi las toată reputația în mâinile dumitale. Nu mă amăgesc, bine-înțeles, că te fac fericit.

– Dar pe fiica dumneavoastră nu doriți să o vedeți fericită? Vă mulțumește gândul că o faceți să sufere?

– Privesc cu resemnare posibilitatea ca ea să mă socotească un tiran timp de vreun an de zile.

– Un an de zile! exclamă Morris, izbucnind în râs.

– Toată viața atunci. Poate la fel de bine să fie nefericită în acest fel, ca și în celălalt.

Aici, în fine, Morris își ieși din fire:

– O, dar sunteți nepoliticos, domnule! strigă el.

– Mă obligi să fiu astfel: te tângui prea mult.

– E în joc un lucru important pentru mine.

– Mă rog, însă oricare ar fi acesta, afirmă doctorul, l-ai pierdut.

– Sunteți sigur? ripostă Morris. Sunteți sigur că fiica dumneavoastră are să mă părăsească?

– Vreau să spun, bineînțeles, că ai pierdut din punctul meu de vedere. În ceea ce o privește pe Catherine, dacă ea are să te părăsească – nu, de asta nu sunt sigur. Dar fiindcă eu o voi îndemna cu tărie, fiindcă în sufletul fiicei mele există un fond de respect și afecțiune pe care mă pot bizui și fiindcă are un sentiment al datoriei extrem de dezvoltat, cred că este foarte posibil să mă asculte.

Morris Townsend începu să-și netezească din nou pălăria.

– Există un fond de afecțiune și pentru mine, pe care mă pot bizui, observă el în cele din urmă.

În acest moment, doctorul dădu primele semne de iritare:

– Ai de gând să mă înfrunți?

– Spuneți-i cum vreți, domnule. Am de gând să nu renunț la fiica dumneavoastră.

Doctorul clătină din cap:

– Nu mi-e teamă câtuși de puțin că ai să te prăpădești de dor. Ești făcut ca să te bucuri de viață.

Morris începu să râdă:

– În acest caz, sunteți cu atât mai crud împotriva du-vă căsătoriei noastre. Intenționați să-i interziceți fiicei dumneavoastră să mă mai vadă?

– Catherine a trecut de vârsta interdicțiilor, iar eu nu sunt un părinte ca în romanele de pe vremuri. Dar am s-o îndemn hotărât să rupă legăturile cu dumneata.

– Nu cred că are să vă asculte, insistă Morris Townsend.

– Poate că ai dreptate; oricum, eu îmi voi fi făcut datoria.

– A ajuns prea departe, continuă Morris.

– Ca să dea înapoi? Atunci las-o să se oprească unde a ajuns.

– Prea departe ca să se oprească, vreau să spun.

Doctorul îl privi o clipă, Morris puse mâna pe clanță.

– Cuvintele dumitale sunt pline de impertinență.

— Nu voi mai spune niciun cuvânt, domnule, răspunse Morris și, cu o ușoară plecăciune, ieși din cameră.

CAPITOLUL 13

S-ar fi putut crede că doctorul era prea categoric; doamna Almond i-a dat să înțeleagă acest lucru. Dar, după cum răspunse el, își formase o impresie, care i se părea suficientă și pe care nu dorea să o mai schimbe. Își petrecuse toată viața cântărindu-și semenii (asta făcea parte din profesia de medic) și avea dreptate în nouăsprezece din douăzeci de cazuri.

— Poate că domnul Townsend e al douăzecilea caz, interveni doamna Almond.

— S-ar putea, deși nu pare deloc să fie așa. Totuși o să-i acord privilegiul îndoielii și, ca să mă încredințez, am să merg să vorbesc cu doamna Montgomery. Sunt aproape sigur că o să-mi spună că n-am greșit; dar e posibil și să-mi arate că am făcut cea mai mare eroare din viața mea. Dacă-mi dovedește asta, o să-i cer scuze domnului Townsend. Nu e nevoie să o inviți aici ca s-o întâlnesc, cum ai propus; îi voi scrie o scrisoare, cu sinceritate, arătându-i cum stau lucrurile și cerându-i permisiunea să merg eu la ea.

— Mi-e teamă că sinceritatea îți va aparține numai ție. Sărmana femeie îl va sprijini pe fratele ei, oricum ar fi el.

– Oricum ar fi el! Mă îndoiesc. Frații nu se iubesc totdeauna atât de mult.

– O, făcu doamna Almond, când e vorba ca în familie să apară treizeci de mii pe an în plus...

– Dacă îl sprijină din cauza banilor, înseamnă că e o șarlatancă. Dacă e o șarlatancă, o să-mi dau seama. Dacă-mi dau seama, n-am să-mi pierd vremea cu ea.

– Nu e o șarlatancă; e o doamnă exemplară. Dar nu s-ar gândi să-i joace o festă fratelui ei numai fiindcă e un egoist.

– Dacă merită să stai de vorbă cu ea, înseamnă că mai degrabă i-ar juca lui o festă decât Catherinei. Apropo, a văzut-o pe Catherine, o cunoaște?

– După câte știu eu, nu. Domnul Townsend n-ar fi avut niciun interes să le așeze față-n față.

– Dacă e o femeie exemplară, desigur că nu. Trebuie să văd în ce măsură seamănă cu cea descrisă de tine.

– Aș fi curioasă să o aud pe ea descriindu-te pe tine, răsă doamna Almond. Dar Catherine ce zice?

– Nimic deosebit, ia lucrurile așa cum sunt.

– Nu face gălăgie? N-a făcut nicio scenă?

– Catherine nu e teatrală.

– Aș fi zis că o fată nefericită în dragoste e întotdeauna teatrală.

– Mai degrabă e teatrală o văduvă ridicolă. Lavinia mi-a ținut o cuvântare: mă socotește complet arbitrar.

– Are talentul de a vedea lucrurile pe dos, afirmă doamna Almond. Dar, oricum, îmi pare foarte rău de Catherine.

– Și mie. O să treacă însă de acest hop.

– Crezi că are să renunțe la Morris?

– Sunt sigur. Îl prețuiește prea mult pe tatăl ei.

– Ah, asta o știm foarte bine. Dar de aceea o compătimeșc și mai mult. E cu atât mai dureroasă dilema în care se află, iar efortul de a alege între tine și iubitul ei devine aproape imposibil.

– Dacă nu poate să aleagă, cu atât mai bine.

– Da, dar el va fi lângă ea, implorând-o, iar Lavinia o va împinge în aceeași direcție.

– Sunt bucuros că nu e de partea mea; e capabilă să compromită cea mai bună dintre cauze. În momentul în care Lavinia pune piciorul în barcă, o și răstoarnă. Dar ar fi bine să umble cu băgare de seamă, remarcă doctorul. N-am să permit trădarea în propria mea casă.

– Bănuiesc că are să fie prudentă, fiindcă în fundul sufletului îi e foarte frică de tine.

– Amândurora le e frică de mine, deși nu fac niciun rău, spuse doctorul. Și pe asta îmi clădesc planurile – pe teroarea salutară pe care o inspir.

CAPITOLUL 14

Doctorul i-a trimis acea scrisoare sinceră doamnei Montgomery, care i-a răspuns imediat, precizând ora la care putea să vină la ea, în Second Avenue. Doamna Montgomery locuia într-o casuță modestă, dar cochetă, din cărămidă aparentă ce fusese vopsită de curând, marginile cărămizilor fiind marcate cu alb strălucitor. Acum casa aceea nu mai există, ca de altfel nici cele din jur, fiindcă au făcut loc unor construcții mai impunătoare. La ferestre avea obloane verzi, nu din șipci, dar cu multe orificii mici, aranjate în grupuri; iar în fața casei era o „curte“ miniaturală, ornamentată cu tufe de o natură misterioasă și împrejmuită cu un gard scund, de pari, vopsit în verde ca și obloanele. Ai fi zis că e o casă de copii la scară mărită; puteai parcă să o iei cu mâna de pe raftul unui magazin de jucării. Când ajunse acolo, doctorul Sloper își spuse, privind la cele enumerate mai sus, că doamna Montgomery trebuie să fie o femeie strângătoare și demnă, mică de statură – după cum lăsau să se întrevadă proporțiile modeste ale locuinței – și că pentru ea curățenia era o virtute și o satisfacție; dacă nu putea fi strălucitoare, măcar să fie imaculată, așa părea să gândească. Îl primi pe doctor într-un salonaș, exact tipul de încăpere la care el se

aștepta: o odaie mică, nu împestrițată, dar împodobită ici și colo cu frunze din hârtie de mătase și cu ciorchini de sticlă, în care – pentru a completa analogia –, temperatura anotimpului frunzelor era asigurată cu ajutorul unei sobe de tuci, unde ardea o flacără albăstruie, uscată, împrăștiind în cameră un miros pătrunzător de lac. Pereții erau împodobiți cu gravuri încadrate în voal roz, iar pe măsuțe tronau câteva volume de poezii alese, majoritatea legate în pânză neagră, pe care erau imprimate înflorituri poleite. Doctorul a avut timp destul să ia cunoștință de toate amănuntele deoarece doamna Montgomery, a cărei comportare i s-a părut, în situația respectivă, de neiertat, l-a lăsat să aștepte vreo zece minute. În cele din urmă a apărut, foșnindu-și și netezindu-și rochia scrobită, de poplin; frumoșii ei obraji rotunzi erau ușor îmbujorați de teamă.

Era o femeie scundă, durdulie, cu păr bălai, cu ochii limpezi și luminoși, și cu un aer de mare curățenie și vioiciune. Însă aceste calități se împleteau vădit cu o modestie neafectată, așa că doctorul, de cum o văzu, își dădu seama că e o persoană vrednică de respect. O femeie vitează, vioaie la minte și totuși lipsită de încredere în aptitudinile ei mondene – dar nu și în cele practice –, acesta fu rezumatul mental al înfățișării doamnei Montgomery; care, după cum observă doctorul, era măgulită de ceea ce considera a

fi cinstea ce i se făcuse prin această vizită. Pentru doamna Montgomery, în mica ei căsuță roșie de pe Second Avenue, doctorul Sloper era unul din oamenii cei mai importanți – unul din cei mai distinși gentlemen din New York; uitându-se la el cu o privire neliniștită și ținându-și mâinile înmănușate strânse în poala rochiei lucioase, părea să spună că acest domn arăta exact cum își închipuise ea că trebuie să arate un oaspete distins. Își ceru scuze pentru întârziere, dar el o întrerupse:

– Nu face nimic, fiindcă stând aici am avut timp să mă gândesc la ce trebuie să vă spun și să mă hotărâsc cum să încep.

– Ah, vă rog începeți! murmură doamna Montgomery.

– Nu e atât de ușor, zâmbi doctorul. Probabil că v-ați dat seama din scrisoarea mea că aş vrea să vă pun câteva întrebări și s-ar putea să nu vi se pară un lucru plăcut.

– Mi-am dat seama, și m-am gândit ce ar trebui să vă răspund. Nu e foarte ușor.

– Trebuie însă să înțelegeți în ce situație sunt, ce gândesc. Fratele dumneavoastră dorește să se însoare cu fiica mea, iar eu vreau să mă lămuresc ce fel de om este. Mi s-a părut că e o soluție bună să vin și să vă întreb pe dumneavoastră, ceea ce am și făcut.

Era vădit că doamna Montgomery lua lucrurile foarte în serios; se afla într-o stare de concentrare morală extremă. Își ținea ațintiți către chipul său ochii ei frumoși, ce păreau iluminați de o modestie strălucitoare și, desigur, asculta cu cea mai mare luare-aminte fiecare cuvânt pe care-l spunea el. Se putea vedea pe fața ei că ideea lui de a veni să vorbească cu ea i se părea foarte nobilă, dar că de fapt îi era frică să aibă opinii în privința unor subiecte mai aparte.

– Sunt deosebit de încântată să vă cunosc, declară ea, pe un ton ce părea să spună, în același timp, că asta nu avea nimic de a face cu întrebarea.

Doctorul profită de acest ton:

– Nu am venit să vă aduc vreo bucurie; am venit să vă fac să spuneți lucruri dezagreabile, și asta nu poate să vă facă plăcere. Ce fel de om este fratele dumneavoastră?

Privirea luminoasă a doamnei Montgomery se tulbură și se feri într-o parte. Zâmbi ușor și nu răspunse nimic, un timp, așa că în cele din urmă doctorul își pierdu răbdarea. Iar când veni, răspunsul se dovedi nesatisfăcător.

– E greu să vorbești despre propriul tău frate.

– Când ții la el și când ai multe lucruri bune de spus, nu e greu.

– Ba da, chiar și atunci, dacă e în joc un lucru important, replică doamna Montgomery.

– În ce mă privește, nu e nimic în joc.

– Mă gândeam la... la..., șovăi ea.

– La fratele dumneavoastră. Înțeleg.

– Nu, la domnișoara Sloper, preciză doamna Montgomery.

Doctorului îi plăcu această remarcă: purta amprenta sincerității.

– Într-adevăr, acesta e lucrul cel mai important. Dacă sărmana fiică-mea s-ar mărita cu fratele dumneavoastră, totul – în ce privește fericirea ei – ar depinde de caracterul lui. Ea este cea mai cumsecade fată de pe lume și nu i-ar putea face niciodată nici cel mai mic rău. El însă, dacă nu e așa cum am vrea noi să fie, ar putea să o facă foarte nefericită. De aceea aș dori să aflu de la dumneavoastră câte ceva despre firea lui, înțelegeți. Desigur, nu sunteți obligată să fiți de acord. Fata mea, pe care nu ați văzut-o niciodată, nu înseamnă nimic pentru dumneavoastră, iar eu poate vă par un bătrân indiscret și insolent. Aveți tot dreptul să-mi spuneți că vizita mea e de prost gust și că mai bine mi-aș vedea de drum. Dar nu cred că o să faceți asta, fiindcă bănuiesc că nu vă suntem indiferenți – biata mea fiică și cu mine. Sunt sigur că dacă ar fi s-o cunoașteți pe Catherine, v-ar interesa foarte mult. Nu fiindcă este interesantă, în sensul obișnuit al cuvântului, ci fiindcă v-ar fi milă de ea. E atât de blajină, atât de naivă, ar fi

o victimă sigură! Unui soț rău nu i-ar fi deloc greu s-o facă să sufere, fiindcă ei i-ar lipsi și inteligența și hotărârea de a se impune, ba chiar și-ar dovedi capacitatea de a suferi în exces. Văd, adăugă doctorul cu un râs profesional, insinuant, că sunteți deja interesată.

– Am fost interesată din momentul în care fratele meu mi-a spus că s-a logodit, afirmă doamna Montgomery.

– A, deci așa spune, vorbește de logodnă?

– Oh, mi-a spus că nu sunteți de acord.

– V-a spus că nu sunt de acord cu el?

– Da, mi-a spus și asta, și i-am răspuns că n-am ce face, adăugă doamna Montgomery.

– Bineînțeles că nu aveți ce face. Puteți totuși să-mi confirmați că am dreptate – să-mi dați un atestat, ca să zic așa. Și doctorul însoți această observație de un alt surâs profesional.

Doamna Montgomery, însă, nu zâmbea; era limpede că nu putea să guste umorul din rugămintea lui.

– Îmi cereți foarte mult, observă ea în cele din urmă.

– Aveți perfectă dreptate; de aceea, trebuie, negreșit, să vă reamintesc avantajele de care s-ar bucura tânărul care ar deveni soțul fiicei mele. Ea are de drept un venit de zece mii de dolari, moștenit de la mamă-sa; dacă se căsătorește având consimțământul

meu, o să aibă aproape de două ori pe atât la moartea mea.

Doamna Montgomery ascultă plină de interes această expunere a splendidei situații financiare; nu auzise niciodată pe cineva vorbind atât de firesc de mii de dolari. Se făcuse roșie la față de tulburare.

– Fiica dumneavoastră o să fie extraordinar de bogată, spuse ea încet.

– Exact – asta-i necazul.

– Și dacă Morris s-ar însura cu ea, ar... ar..., începu ea, pe un ton timid și șovăitor.

– Ar intra în stăpânirea întregii sume? În niciun caz. Ar intra în stăpânirea celor zece mii pe an pe care Catherine îi are de la mama ei; dar eu mi-aș lăsa toată averea, până la ultimul dolar câștigat din truda mea de medic, nepoților și nepoatelor mele.

La aceste cuvinte, doamna Montgomery își plecă ochii în jos, privind un timp numai spre rogojinile care acopereau dușumeaua.

– Bănuiesc că gândiți, spuse doctorul, râzând, că procedând astfel îi fac fratelui dumneavoastră o figură foarte urâtă.

– Nicidecum. Sunt prea mulți bani ca să-i capeți așa de ușor, prin căsătorie. Nu cred că ar fi drept.

– E drept să capeți atât cât ești în stare. Dar în acest caz, fratele dumneavoastră nu va fi în stare. Dacă fiica

mea se căsătorește fără consimțământul meu, n-are să capete nicio centimă de la mine din buzunar.

– E un lucru sigur? îl întrebă doamna Montgomery, ridicându-și privirea.

– Tot atât de sigur ca și faptul că mă aflu aici.

– Chiar dacă ea s-ar ofili de dor?

– Chiar dacă ar ajunge o umbră, ceea ce nu pare probabil.

– Și Morris știe asta?

– Am să fiu încântat să-l anunț, exclamă doctorul.

Doamna Montgomery căzu din nou pe gânduri, iar oaspetele, care era pregătit ca lucrurile să dureze, se întreba dacă nu cumva, în ciuda aerului cinstit, ea îi făcea jocul fratelui ei. În același timp, se simțea pe jumătate rușinat de încercarea la care o supunea și era mișcat de delicatețea cu care o suporta. „Dacă ar fi o șarlatancă, își spuse el, și-ar ieși din fire, afară de cazul că e foarte inteligentă. Cred însă că nu e chiar atât de șireată“.

– Ce vă face să aveți o asemenea antipatie față de Morris? se interesă ea deodată, trezindu-se din gânduri.

– Nu am niciun fel de antipatie față de el ca prieten, ca om de lume. Pare un tânăr foarte plăcut și cred că e un bun tovarăș de petrecere. Îmi displace numai și numai ca ginere. Dacă singura îndatorire a unui ginere ar fi de a lua dejunul în casa părintească, aș pune mult preț pe

fratele dumneavoastră; dejunează excelent. Dar asta e numai o părțică din obligațiile lui, care, în general, constau în a o proteja și ocroti pe fiica mea, o fată deosebit de nepregătită să-și poarte singură de grijă. În privința asta el nu mă mulțumește. Mărturisesc că nu mă bazez decât pe propriile mele impresii; dar de obicei am încredere în ele. Desigur, aveți libertatea de a mă contrazice întru totul. Îl socotesc un om egoist și neserios.

Doamna Montgomery făcu ochii mari și doctorului i se păru că vede în ei o rază de admirație.

– Mă întreb cum ați descoperit că e egoist, exclamă ea.

– Credeți că se ascunde atât de bine?

– Foarte bine, afirmă doamna Montgomery. Și mai cred că suntem cu toții egoiști, adăugă ea repede.

– E adevărat, dar am văzut oameni care se ascund mai bine ca el. Vedeți, mă ajută un obicei al meu de a împărți oamenii pe clase, pe tipuri. Pot ușor să mă înșel în legătură cu fratele dumneavoastră ca individ, dar nu și ca tip: acesta îi e scris pe frunte.

– Morris e foarte atrăgător, observă doamna Montgomery.

Doctorul o privi scurt:

– Voi, femeile, sunteți toate la fel! Dar tipul căruia îi aparține dumnealui a fost creat spre nimicirea voastră, iar voi ați fost create ca să-i fiți slujnice și

victime. Semnul distinctiv al acestui tip este hotărârea – înspăimântătoare câteodată în calma ei intensitate – de a nu accepta nimic în viață decât plăcerea, de a și-o asigura mai ales cu ajutorul sexului vostru prea supus. Tinerii din această categorie nu fac niciodată ei înșiși un lucru pe care-l pot obține de la alții și ceea ce le permite să prospere este orbirea, devotamentul și superstiția celorlalți. Iar acești ceilalți, în nouăzeci și nouă de cazuri din o sută, sunt femei. Tinerii noștri insistă mai ales ca să sufere cineva pentru dâșii, iar femeile, după cum știți, sunt foarte bune în acest rol.

Doctorul se opri o clipă, apoi adăugă brusc:

– Ați suferit foarte mult din pricina fratelui dumneavoastră.

Remarca venise brusc, după cum am spus, dar fusese perfect calculată. Doctorul era cam dezamăgit că mica sa gazdă, îndesată și pașnică, nu se arătase vizibil copleșită de dezastrul imoralității lui Morris Townsend, dar se gândi că motivul nu era că tânărul își crușase sora, ci că ea izbutise să-și oblojească rănilor. Ele se aflau încă dureroase, acolo, în spatele sobei lăcuite, al gravurilor împodobite cu ghirlande, în pieptul ei acoperit de poplinul curat; și dacă el reușea doar să atingă acel punct sensibil, ea va face o mișcare care să o trădeze. Cuvintele pe care le-am amintit adineauri fuseseră o încercare de a pune degetul pe rană dintr-odată

și ele nu se dovediră complet lipsite de succes. Din ochii doamnei Montgomery izbucniră lacrimi, în timp ce clătina din cap cu un gest de mândrie.

– Nu înțeleg cum ați aflat, exclamă ea.

– Printr-un truc filozofic – prin ceea ce se cheamă inducție. Știți că aveți oricând posibilitatea să mă contraziceți. Dar vă rog să-mi răspundeți la o întrebare. Nu-i așa că îi dați bani fratelui dumneavoastră? Cred că întrebarea merită un răspuns.

– Da, i-am dat bani, mărturisi doamna Montgomery.

– Și nu prea aveți de unde să-i dați, nu-i așa?

Ea tăcu câteva clipe.

– Dacă-mi cereți să mărturisesc că duc un trai greu, nu mi-e rușine s-o spun: sunt foarte împovărată.

– După frumoasa dumneavoastră locuință, e greu să-ți dai seama, observă doctorul. Am aflat de la sora mea că aveți un venit modest și o familie numeroasă.

– Am cinci copii, spuse doamna Montgomery, dar sunt fericită să spun că îi pot crește cum se cuvine.

– Fără îndoială că puteți, fiindcă sunteți o mamă devotată, desăvârșită. Dar cred că i-a numărat și fratele dumneavoastră, nu-i așa?

– Cum să-i numere?

– Vreau să spun că știe că sunt cinci. Mie mi-a spus că el îi crește.

O clipă doamna Montgomery făcu ochii mari, apoi spuse repede:

– A, da, îi învață... spaniola...

Doctorul izbucni în râs: Probabil că asta vă ușurează foarte mult! Fratele dumneavoastră mai știe desigur și că aveți foarte puțini bani?

– I-am spus-o de atâtea ori, exclamă doamna Montgomery, pe un ton puțin mai reținut ca până acum. Părea că găsește alinare în clarviziunea doctorului.

– Asta înseamnă că vă dă adesea ocazia să i-o spuneți și că vă tapează de bani. Iertați-mi cuvintele nedelicate: nu fac decât să exprim niște fapte. Nu vă întreb câți bani v-a luat, nu e treaba mea. M-am convins că e așa cum bănuisem – așa cum doream să fie.

Și doctorul se ridică, netezindu-și ușor pălăria.

– Domnul Townsend trăiește pe spinarea dumneavoastră, afirmă el, sculându-se în picioare.

Doamna Montgomery se ridică repede de pe scaun, urmărind mișcările oaspetelui ei cu un aer fascinat. Dar apoi rosti, oarecum fără legătură:

– Nu m-am plâns niciodată de el.

– Nu e nevoie să protestați – nu l-ați trădat. Dar vă sfătuiesc să nu-i mai dați bani.

– Nu vă dați seama că e în interesul meu ca el să se însoare cu o fată bogată? zise ea. Dacă, așa cum spuneți, trăiește pe spinarea mea, nu pot decât să doresc să scap

de el; punând piedici în calea căsătoriei lui, îmi sporesc greutatețile.

– Aș dori foarte mult să apelați la mine în legătură cu greutatețile dumneavoastră, spuse doctorul. E limpede că dacă vi-l arunc înapoi în brațe, măcar atât pot face – să vă ajut să purtați povara. Dacă-mi permiteți să mă exprim astfel, o să-mi iau libertatea de a vă pune la dispoziție, pentru moment, un mic fond pentru a-l putea susține pe fratele dumneavoastră.

Doamna Montgomery îl privi cu ochii mari; era limpede că i se părea o glumă, dar își dădu seama de îndată că nu era așa și se simți dureros de încurcată.

– Cred că ar trebui să mă consider foarte jignită, murmură ea.

– Fiindcă v-am oferit bani? Asta e o prejudecată, afirmă doctorul. Vă rog să-mi permiteți să vin altă dată și să vorbim despre aceste lucruri. Sunt și fete printre copiii dumneavoastră, nu-i așa?

– Am două fete, răspunse doamna Montgomery.

– Când au să crească și au să înceapă să se gândească la măritiș, o să vedeți cât de preocupată veți fi de caracterul moral al viitorilor soți. Atunci veți înțelege și vizita pe care v-am făcut-o.

– Vai, dar nu trebuie să credeți că Morris are un caracter urât!

Doctorul o privi câteva clipe, cu brațele încrucișate:

– Un lucru aş dori foarte mult, ca o satisfacţie morală. Aş vrea să vă aud zicând: „Este înfiorător de egoist“.

Cuvintele, rostite de vocea lui distinctă şi gravă, părură să creeze o clipă, în viziunea tulburată a doamnei Montgomery, o imagine materială. Îl privi un moment, apoi se întoarse cu spatele, exclamând:

– Mă chinuiţi, domnule! La urma urmei, e fratele meu şi calităţile lui... calităţile lui...

Rostind aceste cuvinte, vocea începu să-i tremure şi, înainte de a-şi da seama, izbucni în lacrimi.

– Are calităţi remarcabile, declară doctorul. Trebuie să găsim terenul potrivit pentru ele. O asigură apoi, plin de respect, de părerea lui de rău că îi tulburase liniştea.

– N-am făcut-o decât pentru biata mea Catherine, continuă el. Trebuie să o cunoaşteţi şi atunci veţi înţelege.

Doamna Montgomery îşi şterse lacrimile, roşind acum din cauza lor.

– Aş vrea să o cunosc pe fata dumneavoastră, răspunse ea şi apoi, deodată: N-o lăsaţi să se mărite cu el!

Doctorul Sloper a plecat cu acele cuvinte răsunându-i uşor în urechi: „N-o lăsaţi să se mărite cu el!“ Ele îi dădeau satisfacţia morală de care amintise şi erau cu atât

mai preţioase, cu cât, evident, o făcuseră pe biata doamnă Montgomery să sufere amarnic pentru mândria familiei.

CAPITOLUL 15

Doctorul nu prea știa ce să creadă de felul în care se purta Catherine; atitudinea ei în această criză sentimentală i se părea nefiresc de pasivă. Nu mai vorbise cu el după scena din bibliotecă, dinaintea întrevederii lui cu Morris; și trecuse o săptămână fără să apară nicio schimbare în comportarea ei. Nimic din ce făcea ea nu era menit să stârnească mila și doctorul era chiar puțin dezamăgit că fata nu-i dădea prilejul să-și răscumpere asprimea printr-un gest de libertate care să aibă rolul unei compensații. Îi trecuse prin minte să-i propună să meargă cu el într-o călătorie prin Europa; dar era hotărât să recurgă la asta numai dacă i s-ar fi părut că vede în atitudinea ei un reproș nerostit. Doctorul avea impresia că ea își va dovedi talentul pentru acest gen de reproșuri și se mira că nu e supus tirului unor asemenea baterii tăcute. Catherine nu spunea nimic, nici prin tăcere, nici prin cuvinte, și cum nu fusese niciodată foarte vorbărească, rezerva ei actuală nu avea o elocvență deosebită. Sărmana Catherine nu era ursuză – avea prea puțin talent histrionic pentru un astfel de comportament – era pur și simplu plină de răbdare. Desigur cugeta la situația ei, dar, în chip

evident, făcea acest lucru fără grabă și fără patimă, sperând să se împace cu soarta.

– O să facă ce i-am poruncit, își spuse doctorul, gândindu-se apoi că fiică-sa nu era deloc o fată de curaj.

Nu știu dacă sperase să întâmpine ceva mai multă rezistență pentru ca totul să fie mai amuzant; dar, își spuse el din nou, în ciuda momentelor de alarmă, paternitatea, oricum, nu e o vocație palpitantă.

Între timp, Catherine făcuse o cu totul altă descoperire; i se părea că e foarte pasionant să încerce să fie o fiică exemplară. O stăpânea un simțământ nou, l-am putea descrie ca o stare de așteptare, de suspans, în legătură cu propriile ei manifestări. Se studia pe sine ca și cum ar fi studiat pe altcineva și se întreba ce o să facă. Parcă acea nouă persoană, pe jumătate ea și pe jumătate alta, ar fi apărut pe lume dintr-odată, insuflându-i o curiozitate firească în privința unor funcții încă neverificate.

– Mă bucur că am o fiică atât de cuminte, îi spuse tatăl ei, sărutând-o, după ce trecuseră câteva zile.

– Încerc să fiu cuminte, replică ea, întorcându-și capul, cu conștiința oarecum tulburată.

– Dacă vrei să-mi spui ceva, știi bine că nu trebuie să șovăi. Nu e cazul să te simți obligată să fii atât de tăcută. Nu că mi-ar place să vorbim tot timpul despre

domnul Townsend, dar când ai ceva deosebit să-mi spui despre el sunt bucuros să te ascult.

– Îți mulțumesc, rosti Catherine, acum nu am nimic deosebit să-ți spun.

Nu o întreba niciodată dacă îl mai văzuse pe Morris, fiindcă era sigur că avea să-i spună singură. De fapt, nu îl văzuse; dar îi scrisese o lungă scrisoare. Cel puțin ea așa o socotea și, trebuie adăugat, lui Morris i s-a părut la fel de lungă: erau cinci pagini scrise foarte curat și ordonat. Catherine avea un scris frumos, de care era chiar mândră: îi plăcea mult să copieze și păstra câteva caiete cu fragmente care dovedeau această înzestrare; caiete pe care le arătase iubitului ei, într-o zi când se simțise nespus de fericită că el o cinstește cu atenția lui. Îi spunea lui Morris în scrisoare că tatăl ei își exprimase dorința ca ea să nu-l mai vadă și îl implora să nu mai vină la ei acasă „până ce nu va lua o hotărâre”. Morris trimise drept răspuns o scrisoare înfocată în care o întreba despre ce hotărâre, pentru numele lui Dumnezeu, era vorba. Nu se hotărâse odată, cu două săptămâni înainte, era cu puțință să-i treacă prin minte să-l părăsească? Avea de gând să cedeze chiar de la începutul drumului lor spinos, după toate jurămintele de credință pe care le făcuse și le primise? Continua povestindu-i întrevederea cu tatăl ei – povestire care nu era chiar

identică cu aceea pe care ați citit-o în aceste pagini. „A fost extrem de brutal“, scria Morris, „dar tu știi cum mă pot eu stăpâni. Am nevoie de toată stăpânirea când mă gândesc că stă în puterea mea să vin să te scap de această crudă captivitate“. Catherine îi trimise, drept răspuns, un bilet cu câteva rânduri: „Sunt foarte încurcată; nu te îndoi de dragostea mea, dar lasă-mă să aștept și să mă gândesc puțin“. Gândul de a lupta împotriva tatălui ei, de a-și opune voința voinței lui, îi stătea ca o povară pe suflet și o făcea să rămână liniștită, ca atunci când o mare greutate fizică ne ține nemișcați. Nu-i trecuse niciodată prin gând să-și părăsească iubitul; dar încercase de la început să creadă că vor găsi o soluție pașnică pentru a ieși din încurcătură. Era însă o convingere vagă, din care lipsea orice fărâmbă de certitudine că tatăl ei își va schimba gândul. Spera doar că, dacă o să fie bună, lucrurile se vor îndrepta într-un fel oarecare, misterios. Ca să fie bună, trebuia să aibă răbdare, să se poarte supus, să se abțină de la a-l judeca prea aspru pe tatăl ei sau de la comiterea unui gest de sfidare. Poate că la urma urmei, el avea dreptate să gândească în acest fel; Catherine nu voia deloc să spună prin asta că ar fi fost întemeiată părerea lui despre motivele pentru care Morris voia să se căsătorească cu ea, ci doar că era probabil firesc și potrivit ca părinții conștiincioși să fie bănuitori și chiar

nedrepti. Probabil că erau pe lume și oameni răi, așa cum credea tatăl ei că e Morris, și dacă exista cea mai mică posibilitate ca Morris să fie una din ființele acelea odioase, doctorul avea tot dreptul să o ia în seamă. Desigur, el nu putea ști ceea ce știa ea – dragostea și credința pură ce străluceau în ochii lui Morris – dar poate că Domnul va găsi o cale, la timpul cuvenit, să-l facă și pe tatăl ei să le vadă. Catherine aștepta nu puține lucruri de la ceruri, cărora le ceda toată inițiativa, cum spun francezii, pentru a-i rezolva dilema. Nu-și închipuia cum ar fi posibil să mai adauge ea ceva înțelepciune tatălui ei; însăși injustiția lui îi părea de natură superioară, iar greșelile lui, absolute. Putea însă cel puțin să fie bună; și dacă avea să fie îndeajuns de bună, cerurile vor găsi o cale să le împace pe toate; demnitatea erorilor tatălui și gingășia încrederii ei, îndeplinirea strictă a datoriei de fiică și bucuriile iubirii.

Sărmana Catherine ar fi fost bucuroasă să vadă în doamna Penniman un izvor de lumină, rol pe care această doamnă nu era însă pregătită să-l joace. Ei îi dădeau prea multă satisfacție umbrele sentimentale ale micii drame ca să aibă deocamdată vreun interes să le risipească. Doamna Penniman voia să vadă intriga înnodându-se și sfaturile pe care i le dădea nepoatei erau menite, în închipuirea ei, să ducă la acest rezultat.

Erau destul de incoerente și se contraziceau de la o zi la alta; dar în toate se vedea dorința arzătoare ca fata să facă un gest extraordinar. „Trebuie să acționezi, scumpa mea; în situația ta soluția este să acționezi“, proclamă doamna Penniman, care socotea că nepoata nu e la înălțimea momentului. Speranța ei secretă era că fata se va mărita în taină, iar ea va oficia ca doamnă de onoare, ca o dueña. Vedea ceremonia desfășurându-se într-o capelă subterană – nu erau multe capele subterane în New York, dar închipuirea doamnei Penniman nu se lăsa descurajată de fleacuri – vedea perechea vinovată, (îi plăcea să-i numească pe biata Catherine și pe drăguțul ei „perechea vinovată“) furișându-se într-o trăsură ce gonia către o cămăruță ascunsă de la periferie, unde ea le făcea (sub un vâl gros) vizite clandestine, unde ei aveau să îndure o perioadă de privațiuni romantice și unde, în cele din urmă, după ce ea se va fi dovedit providența pe acest pământ, mijlocitorul, apărătorul lor și mijlocul de comunicație cu lumea, aveau să se împace cu fratele ei într-o scenă dramatică, în care ea era, într-un fel, personajul principal. Ezita deocamdată să-i recomande Catherinei o asemenea cale, dar a încercat să-i prezinte această imagine atrăgătoare lui Morris Townsend. Era zilnic în legătură cu el, informându-l prin scrisori despre stările de lucruri din Washington Square. Deoarece fusese izgonit din casă,

cum spunea ea, nu l-a mai văzut; dar în cele din urmă îi scrise că dorea să aibă o întrevedere cu el. Aceasta putea avea loc numai pe un teren neutru și ea chibzui mult până să aleagă un loc de întâlnire. I-ar fi plăcut cimitirul Greenwood, dar renunță, fiind prea departe; nu putea lipsi de acasă atât de mult, spunea ea, fără să dea naștere la bănuieli. Se gândi apoi la Battery, dar era un loc cam rece, bățut de vânt, pe lângă faptul că acolo ești expus agresiunii imigranților irlandezi, care debarcă în acest punct, plini de lăcomie, în Lumea Nouă; în fine, se opri la un bar unde se mâncau stridii, ținut de un negru, pe Seventh Avenue, local despre care nu știa nimic deosebit; îl observase doar, trecând pe acolo. Îi scria lui Morris să vină în acel loc; s-a dus la întâlnire pe înserate, ascunsă sub un vâl impetrabil. Morris a lăsat-o să aștepte vreo jumătate de oră – trebuia să traverseze aproape tot orașul de-a latul – dar ei nu îi dispăcu așteptarea, care, se pare, îi sporea emoțiile. Ceru un ceai, care se dovedi extrem de prost, ceea ce îi dădu sentimentul că suferea pentru o cauză romantică. După sosirea, în cele din urmă, a lui Morris, se așezară și stătură vreo jumătate de oră în cel mai întunecat colț al salonului din fund; și nu exagerăm deloc spunând că acestea au fost cele mai fericite clipe pe care doamna Penniman le trăise de ani de zile. Era într-adevăr palpitant să se afle aici, așa că nu simți

nicio notă falsă în faptul că însoțitorul ei ceru o porție de stridii înăbușite și începu să le mănânce în fața ochilor ei. Morris, însă, avea nevoie de toată plăcerea pe care i-o puteau oferi stridiile, deoarece, trebuie să-i spunem cititorului, pentru el, doamna Penniman era a cincea roată la căruță. Se afla într-o stare de iritare firească la un gentleman plin de distinse calități, căruia i s-a dat peste nas în încercarea plină de mărinimie de a-i acorda prețuirea lui unei domnișoare mai puțin înzestrate, iar simpatia insinuantă a acestei matroane uscățive nu era un motiv de ușurare. Îi părea o panglicară, și el îi cunoștea bine pe panglicari. Îi dăduse atenție și îi intrase pe sub piele la început pentru a avea un sprijin în Washington Square, dar acum îi trebuia toată stăpânirea de sine ca să se poarte amabil și politicos. L-ar fi uns la inimă să-i spună că e o babă trăsnită și că ar sui-o în omnibuz s-o trimită acasă. Ne amintim, însă, că Morris știa să se înfrâneze și că se străduia întotdeauna să se facă plăcut; așa că, deși purtarea doamnei Penniman îl călca pe nervii săi deja foarte întinși, o asculta cu o considerație sumbră, care pe ea o umplea de încântare.

CAPITOLUL 16

Bineînțeles, de la început au vorbit despre Catherine.

– Mi-a trimis vreo vorbă, sau... sau altceva? s-a interesat Morris. Părea să spună că i-ar fi putut trimite un suvenir, o buclă de păr.

Doamna Penniman se simți încurcată, fiindcă nu-i spusese nepoatei sale despre proiectata ei expediție.

– Nu ți-a trimis o vorbă anume, rosti ea. Nici nu i-am cerut, de altfel, fiindcă mi-era frică să... să nu o tulbur.

– Mi-e teamă că nu se tulbură așa ușor, zâmbi Morris, cu o oarecare amărăciune.

– Are calități mai mari; e statornică, e fidelă.

– Credeți deci că o să se țină tare?

– Până la moarte!

– O, sper să nu ajungem până acolo, replică Morris.

– Trebuie să fim pregătiți pentru ce e mai rău și despre asta vreau să-ți vorbesc.

– Cum adică, ce e mai rău?

– Hm, făcu doamna Penniman, caracterul rațional, de neclintit, al fratelui meu.

– A, la naiba!

– Nu știe ce-i mila, adăugă doamna Penniman, ca explicație.

– Adică nu îşi va schimba gândul?

– N-o să fie niciodată înfrânt de argumente. L-am studiat. Poate fi înfrânt numai de un fapt împlinit.

– De un fapt împlinit?

– După aceea are să-şi schimbe gândul, rosti doamna Penniman, cu mult subînţeles. Nu îi pasă de nimic, decât de fapte – trebuie să se ciocnească de fapte.

– Bine, replică Morris, dar tot un fapt este şi intenţia mea de a mă însura cu fiica lui. L-am întâlnit acum câteva zile, dar n-a fost deloc înfrânt.

Doamna Penniman nu răspunse câteva clipe, fixându-l pe Morris cu un zâmbet încă mai strălucitor, şi mai tandru, din umbra pălăriei largi, la marginea căreia vâlul negru era aranjat ca o cortină.

– Căsătoreşte-te cu Catherine mai întâi şi stai de vorbă cu el după aceea! exclamă ea.

– Asta mă sfătuiţi să fac? se miră tânărul, încruntându-şi sprâncenele.

Ea era puţin înspăimântată, dar continuă cu multă îndrăzneală:

– Aşa văd eu lucrurile: o căsătorie în taină... o căsătorie în taină. Repetă expresia fiindcă îi plăcea.

– Adică să plec cu Catherine? Cum se spune – să o răpesc?

– Nu e un păcat când eşti silit s-o faci, îl asigură doamna Penniman. Soţul meu, cum ţi-am mai spus, a

fost un preot cunoscut – unul din cei mai buni oratori din vremea lui. Odată a cunutat doi tineri care fugiseră din casa tatălui fetei: îl pasiona povestea lor. Nu a avut nicio şovăială şi totul s-a sfârşit cu bine. Tatăl s-a împăcat după aceea şi îşi preţuia ginerele foarte mult. Domnul Penniman i-a cunutat într-o seară, pe la şapte. În biserică era atât de întuneric, că abia se vedea, iar soţul meu părea foarte agitat – avea un suflet atât de nobil. Nu cred că ar mai fi putut să facă acest lucru a doua oară.

– Din păcate, Catherine şi cu mine nu-l avem pe domnul Penniman care să ne cunune.

– Da, dar mă aveţi pe mine! replică doamna Penniman, cu tărie. Nu pot să officiez ceremonia, dar pot să vă ajut, pot să veghez!

„Femeia asta e o imbecilă!“ făcu Morris în sinea lui, dar fu obligat să rostească alte cuvinte, care nu se dovediră de fapt mult mai politicoase:

– De aceea mi-aţi cerut să ne întâlnim aici, ca să-mi spuneţi aceste lucruri?

Doamna Penniman fusese conştientă că solia ei era cam vagă şi că nu putea să-i ofere nicio răsplată palpabilă pentru drumul străbătut.

– M-am gândit că poate ai vrea să vezi pe cineva care e atât de aproape de Catherine, preciză ea, plină de demnitate, şi că, adăugă apoi, ai fi bucuros să găseşti un prilej ca să-i trimiţi ceva.

Morris își întinse mâinile goale cu un zâmbet melancolic.

– Vă sunt foarte îndatorat, dar nu am nimic de trimis.

– Niciun *cuvânt*? insistă însoțitoarea lui, cu zâmbetul ei plin de subînțeles iarăși pe față.

Morris se încruntă din nou:

– Spuneți-i să se țină tare, rosti el, aproape tăios.

– Iată un cuvânt potrivit – un cuvânt nobil: o va face fericită pentru mult timp. Catherine te impresionează cu tăria ei, continuă doamna Penniman, aranjându-și pelevina și pregătindu-se de plecare. În timp ce era astfel ocupată avu un moment de inspirație: descoperise fraza pe care o putea oferi, curajos, ca o justificare a gestului ce-l făcuse.

– Dacă te însori cu Catherine în ciuda oricăror riscuri, proclamă ea, o să-i dai fratelui meu o dovadă că ești altfel decât crede el.

– Cum crede el că sunt?

– Chiar nu știi? Îl întrebă doamna Penniman, pe un ton aproape glumeț.

– Nu mă interesează, afirmă Morris cu emfază.

– E lesne de înțeles că te supără.

– Îmi stârnește disprețul, declară el.

– A, atunci știi despre ce-i vorba? rosti doamna Penniman, amenințându-l cu degetul. Zice că îți plac... că îți plac banii lui.

Morris ezită o clipă, apoi spuse, cu bună știință:

– *Bineînțeles* că-mi plac!

– A, da, dar nu... nu așa cum crede el. Doar nu iubești banii mai mult decât pe Catherine?

Morris se rezemă cu coatele pe masă, îngropându-și capul în mâini.

– Mă chinuiți, murmură el.

Într-adevăr, cam acesta era efectul interesului prea stăruitor pe care i-l purta biata cucoană.

Dar ea nu se lăsă:

– Dacă te căsătorești cu Catherine împotriva voinței lui, se va convinge că nu aștepti nimic de la el și că ești pregătit să te descurci oricum; o să vadă atunci că nu ești un om interesat.

Morris își ridicase puțin capul, urmărindu-i judecata:

– Și ce câștig în felul ăsta?

– Eh, dar o să-și dea seama că s-a înșelat crezând că vrei să pui mâna pe banii lui.

– Și văzând că eu vreau să se ducă la dracu' cu ei cu tot, o să-i lase unui spital. Asta vreți să spuneți? o întrebă Morris.

– Nu vreau să spun asta, deși ar fi un gând foarte nobil, zise repede doamna Penniman. Vreau să spun că, după ce a fost atât de nedrept cu dumneata, va socoti că e de datoria lui ca, în cele din urmă, să te despăgubească într-un fel.

Morris clătină din cap, deși trebuie să mărturisim că era surprins de această idee.

– Credeți că e atât de sentimental?

– Nu e sentimental, replică doamna Penniman, dar, ca să fiu dreaptă cu el, cred că, în felul lui limitat, are un oarecare simț al datoriei.

Prin mintea lui Morris Townsend străfulgeră o întrebare: „Ce folos ar putea trage el, chiar în cazul unor împrejurări neprevăzute, de pe urma acțiunii acestui principiu în cugetul doctorului Sloper?” Avea însă destul simț al ridicolului, ca să renunțe să afle.

– Fratele dumneavoastră nu are nicio datorie față de mine, preciză el, și nici eu față de el.

– O, dar el are datorii față de Catherine.

– Da, însă, vedeți, conform aceleiași principiu, și Catherine are datorii față de el.

Doamna Penniman se ridică, cu un oftat melancolic și cu aerul că îl socotea foarte lipsit de imaginație.

– Ea s-a achitat totdeauna de ele plină de credință, dar nu crezi că are datorii și față de *dumneata*? Doamna Penniman sublinia pronumele personale în orice ocazie.

– E cam brutal spus. Îi sunt foarte recunoscător pentru dragostea ei, observă Morris.

– Am să-i spun asta. Și acum, nu uita că, dacă ai nevoie de mine, sunt acolo. Doamna Penniman, care nu știa ce ar mai putea adăuga, arătă vag cu capul în direcția Washington Square.

Morris rămase cu ochii pironiți către podeaua de nisip a localului; părea dispus să mai zăbovească puțin. În sfârșit, ridicându-și brusc privirea, i se adresă:

– Credeți într-adevăr că dacă ea se mărită cu mine are s-o dezmoștenească?

Doamna Penniman se uită țintă la el, zâmbind:

– Bine, dar ți-am spus ce cred că are să se întâmple – până în cele din urmă va fi cel mai bun lucru de făcut.

– Adică, orice-ar face ea, până la sfârșit tot are să-și capete banii?

– Nu depinde de ea, ci de dumneata. Îndrăznește să pari pe atât de dezinteresat pe cât ești, îl îndemnă doamna Penniman, plină de duh.

Morris își plecă din nou ochii spre podeaua de nisip, meditând, în timp ce ea îi dădea înainte:

– Domnul Penniman și cu mine n-am avut mai nimic și eram foarte fericiți. Catherine însă are banii de la mamă-sa, care, pe vremea când s-a măritat cumnată-mea, erau socotiți o avere frumoșică.

– O, nu mai vorbiți despre asta! protestă Morris; într-adevăr, era de prisos, căci el studiase chestiunea pe toate părțile.

– Austin s-a căsătorit cu o femeie cu bani – de ce n-ai face-o și dumneata?

– Dar, dar fratele dumneavoastră era doctor, obiectă Morris.

– Nu toți tinerii pot fi doctori.

– Pentru mine e o meserie absolut dezgustătoare, declară Morris, cu un aer de independență intelectuală; apoi, după câteva clipe, continuă, cam fără legătură:

– Credeți că a făcut deja un testament în favoarea Catherinei?

– Cred că da – și doctorii mor; poate însă și puțin în favoarea mea, adăugă doamna Penniman, fără ocolișuri.

– Și bănuieți că l-ar schimba negreșit în ce o privește pe Catherine?

– Da; și apoi l-ar face iar ca înainte.

– O, dar nu te poți bizui pe asta.

– Vrei cu adevărat să te *bizui* pe acest lucru? se interesă doamna Penniman.

Morris se înroși puțin:

– Vedeți, mi-e foarte teamă ca nu cumva să-i fac un rău Catherinei.

– Ah, nu trebuie să-ți fie teamă. Nu-ți fie teamă de nimic și totul o să meargă bine.

Doamna Penniman plăti apoi pentru ceai, Morris pentru stridiile înăbușite, și ieșiră împreună în bulevardul pustiu și slab luminat. Se lăsase întunericul și felinarele cu gaz erau separate de porțiuni lungi de caldarâm în care găurile și crăpăturile păreau disproportionat de mari. Pe pietrele mișcătoare ale

pavajului venea hurducăind un omnibuz, împodobit cu desene ciudate.

– Cu ce mergeți acasă? se informă Morris, aruncând către vehicul o privire interesată. Doamna Penniman îl luase de braț.

Ea șovăi puțin:

– Cred că așa e destul de plăcut, zise, făcându-l să simtă în continuare valoarea sprijinului său.

Astfel că Morris a străbătut cu ea drumurile întortocheate ale părții de apus a orașului și străzile din centru, pline de îmbulzeala de la orele serii, până în cartierul liniștit al Washington Square. Mai zăbovi câteva clipe la picioarele scărilor de marmură albă ale locuinței doctorului Sloper, deasupra cărora o ușă albă, imaculată, cu o plăcuță strălucitoare de argint, ca ornament, părea să închipuie pentru Morris portalul închis al fericirii; apoi privirea melancolică a însoțitorului doamnei Penniman se opri asupra unei ferestre luminate de la etaj.

– E camera mea – cămăruța mea dragă, preciză doamna Penniman.

Morris tresări:

– Atunci, n-aveam de ce să dau ocol pieței ca s-o văd.

– Cum dorești. A Catherinei e în spate: două ferestre superbe la etajul al doilea. Cred că poți să le vezi din strada cealaltă.

– Nu vreau să le văd, madam. Și Morris se întoarce cu spatele către casă.

– Oricum, am să-i spun că ai venit până *aici*, îl asigură doamna Penniman, marcând locul unde se aflau, și o să-i transmit mesajul dumatăle – să se țină tare.

– Da, da, sigur. Știi că îi scriu și eu lucrurile astea.

– E cu totul altceva, pare-se, când sunt cuvinte rostite. Și nu uita, dacă ai nevoie de mine, sunt *acolo*; și Penniman aruncă o privire către al treilea cat.

S-au despărțit apoi, iar Morris, rămas singur, nu s-a mișcat și câteva clipe nu și-a luat ochii de la clădire; după aceea a pornit, plimbându-se posomorât în jurul pieței, pe partea opusă, pe lângă gardul de lemn. Apoi s-a întors și s-a oprit iar în fața locuinței doctorului Sloper. Și-a plimbat privirile de-a lungul ei, oprindu-și-le chiar și în dreptul ferestrelor roșietice ale apartamentului doamnei Penniman. „O casă al naibii de confortabilă!“ își zise în sinea lui.

CAPITOLUL 17

Doamna Penniman i-a spus Catherinei în seara aceea – cele două femei stăteau de vorbă în salonul din spate – că se întâlnise cu Morris Townsend; aflând această știre, fata tresări dureros. Simți că se înfurie; era furioasă aproape pentru prima dată în viața ei. I se părea că mătușă-sa își vâra nasul în treburile ei și simțea o teamă nedeslușită că îi face mai mult rău.

– Nu înțeleg de ce a fost nevoie să-l întâlnești. Nu cred că ai făcut bine, o certă ea.

– Îmi părea rău de el – mi-am zis că trebuie să-l întâlnescă cineva.

– Nimeni în afară de mine, replică fata, având impresia că rostește cele mai nerușinate cuvinte din viața ei, în timp ce, totuși, instinctul îi spunea că are dreptate.

– Dar tu n-ai vrut, scumpa mea, protestă mătușa Lavinia, și nu știam ce se întâmplă cu el.

– Nu m-am întâlnit cu el fiindcă m-a oprit tata, spuse Catherine simplu.

Această simplitate o ofensă mult pe doamna Penniman.

– Dacă taică-tău ți-ar interzice să te duci la culcare, bănuiesc că ai sta trează tot timpul! comentă ea.

Catherine îi aruncă o privire, spunând:

– Nu te înțeleg. Ești foarte ciudată.

– Ai să mă înțelegi într-o zi, scumpa mea! Și doamna Penniman își relua lectura ziarului de seară, pe care-l studia zilnic, de la primul la ultimul rând. Se învăluie în tăcere; era hotărâtă să aștepte până când Catherine avea să o întrebe despre întâlnirea cu Morris. Dar fata nu spuse nimic mult timp, așa că mătușă-sa aproape că își pierduse răbdarea; era gata să izbucnească și să o acuze de lipsă de inimă, când Catherine, în fine, rosti:

– Și el ce a spus?

– A spus că e gata să se căsătorească cu tine, oricând.

Catherine nu răspunse și din nou doamna Penniman simți că își pierde răbdarea; de aceea, în cele din urmă, mai adăugă știrea că Morris era tot atât de frumos, dar avea ochii duși în fundul capului.

– Părea trist? se interesă nepoata.

– Avea cearcăne sub ochi, răspunse doamna Penniman. Era cu totul altfel decât prima dată când l-am văzut; dar poate că m-ar fi impresionat și mai mult atunci, dacă ar fi fost în starea asta. Chiar când e nefericit, e atât de distins!

Auzind aceste cuvinte, Catherine văzu în fața ei un portret viu și, împotriva propriei voințe, se surprinse contemplându-l.

– Unde l-ai întâlnit? întrebă ea apoi.

– În... în cartierul Bowery, într-o cofetărie, afirmă doamna Penniman, care socotea că nu trebuie să spună chiar adevărul adevărat.

– Pe unde vine asta? se interesă Catherine, după altă pauză.

– Vrei să te duci acolo, draga mea? se miră mătușă ei.

– Ah, nu. Și Catherine se ridică din fotoliu, îndreptându-se către cămin, unde rămase cu ochii țintă la cărbunii încinși.

– De ce ești atât de țeapănă, Catherine? rosti doamna Penniman după un timp.

– Țeapănă?

– Atât de rece, de indiferentă.

Fata se întoarse brusc:

– A spus el cuvintele astea?

Doamna Penniman ezită un moment:

– Am să-ți spun adevărul. A zis că-i e teamă numai de un singur lucru: să nu ți se facă frică.

– De ce să mi se facă frică?

– De tatăl tău.

Catherine se întoarse din nou către foc, și apoi spuse, după câteva clipe:

– Îmi e frică de tata, într-adevăr.

Doamna Penniman se sculă brusc de pe scaun și se apropie de nepoată-sa:

– Deci ai de gând să te despați de Morris?

Catherine nu se mișcă; își ținea ochii ațintiți către foc. După un timp își ridică privirile spre mătușă-sa:

– De ce mă iscodești atât?

– Nu te iscodesc. Când am mai stat de vorbă până acum?

– Cred că am stat de vorbă de mai multe ori.

– Și e necesar să mai vorbim încă, draga mea, rosti doamna Penniman cu multă solemnitate. Mi-e teamă că nu-ți dai seama ce important – se opri o clipă; Catherine o privi fix – ce important e să nu-l dezamăgești pe acest tânăr cu suflet mare! Și doamna Penniman se îndreptă către fotoliul ei de lângă lampă, luând de pe masă ziarul de seară, cu un gest brusc.

Catherine rămase pe loc în fața focului, cu mâinile la spate, uitându-se la mătușa ei, care nu văzuse niciodată o privire atât de fixă și de întunecată în ochii nepoată-sii.

– Nu cred că mă înțelegi sau că mă cunoști, zise Catherine.

– Nici nu-i de mirare că nu te cunosc; ai atât de puțină încredere în mine.

Catherine nu a făcut nicio încercare să înlăture această învinuire și un timp a domnit tăcerea. Dar doamna Penniman avea o imaginație neobosită, iar ziarul de seară nu a reușit să i-o zăgăzuiască în această împrejurare.

– Dacă te pleci de teama mâniei părintelui tău, o preveni ea, nu știi ce o să se aleagă de noi.

– Te-a rugat *el* să-mi transmiți acest lucru?

– M-a rugat să fac uz de influența mea.

– Cred că greșești, replică fata. El are încredere în mine.

– Sper să nu se căiască de această încredere! Și doamna Penniman plesni ziarul cu palma. Nu știa ce să mai facă cu nepoată-sa, care devenise deodată atât de aspră și începuse să o contrazică.

Nu trecu mult și impresia îi fu confirmată din plin:

– Ar trebui să nu mai aranjezi nicio întâlnire cu domnul Townsend, preciză Catherine. Nu cred că se cade.

Doamna Penniman se ridică plină de semeție:

– Scumpa mea copilă, doar nu ești geloasă pe mine? o interpelă ea.

– Vai, tanti! murmură Catherine, colorându-se la față.

– Nu cred că e treaba ta să mă înveți pe mine ce se cade și ce nu.

În această privință Catherine nu făcea nicio concesie:

– Nu se cade să minți, spuse ea.

– În orice caz pe *tine* nu te-am mințit!

– Da, dar i-am promis tatei...

– Nu mă-ndoiesc că i-ai făcut promisiuni tatălui tău. Dar eu nu i-am promis nimic.

Catherine nu putea să nu fie de acord, ceea ce și făcu, prin tăcere.

– Bănuiesc că nici domnului Townsend nu-i place, rosti ea apoi.

– Nu-i place să se întâlnească cu mine?

– Pe furiș.

– N-a fost pe furiș: era plin de oameni acolo.

– Dar era un loc secret – tocmai în Bowery.

Doamna Penniman bătu în retragere:

– Gentlemenilor nu le displac aceste lucruri, observă ea. Îi cunosc eu.

– Tatălui meu nu i-ar plăcea, dacă ar ști.

– Mă rog, ai intenția să-l informezi? se interesă doamna Penniman.

– Nu, tanti Lavinia. Dar te rog să nu mai faci asta.

– Dar dacă îl mai văd ai să-l informezi pe tatăl tău, nu-i așa? Eu nu sunt cuprinsă de spaimă, ca tine, în fața fratelui meu; am știut întotdeauna cum să-mi apăr poziția. Fii sigură, însă, că n-am să mai mișc un deget pentru tine; te-ai dovedit prea nerecunoscătoare. Știam că nu ești spontană din fire, dar te credeam mai hotărâtă și l-am avertizat pe taică-tău de acest lucru. Acum sunt dezamăgită; el, însă, nu o să fie.

După aceasta, doamna Penniman îi ură scurt nepoată-sii noapte bună și se retrase în odaia ei.

Catherine nu s-a dezlipit de lângă căminul din salon; a rămas acolo mai mult de o oră, adâncită în gânduri. Mătușă-sa îi părea o femeie agresivă și ridicolă; se simțea foarte matură și responsabilă, acum că vedea lucrurile atât de limpede și trebuia să o judece atât de sever. Nu o jignise și nu o impresionase acuzația de slăbiciune, fiindcă nu se simțea slabă și nu-i păsa de disprețul ei. Îl privea pe taică-său cu un respect nemărginit și își dădea seama că, dacă l-ar supăra, ar suferi ca și cum ar fi profanat un templu mare; însă, încetul cu încetul, țelul i se deslușise și avea acum credința că rugăciunile ei îl purficaseră de orice violență. Se lăsase întunericul și lampa începuse să afume fără ca ea să bage de seamă; privirile îi erau concentrate asupra teribilului ei plan. Știa că doctorul era în birou – stătuse acolo toată seara; se aștepta din când în când să-l audă mișcându-se. Se gândi că poate are să vină, cum făcea uneori, în salon. Pendula bătu ora unsprezece. Catherine se ridică și se îndreptă spre ușa bibliotecii, unde așteptă câteva clipe, nemișcată. Ciocăni la ușă și așteptă din nou. Tatăl ei îi răspunsese, dar ea nu avea curajul să apese pe clanță. Cele spuse mătușii erau perfect adevărate, îi era frică de el;

spunând asta nu avea sentimentul slăbiciunii, căci de ea însăși nu îi era frică. Îl auzi mișcându-se înăuntru; doctorul veni și îi deschise ușa.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el. Stai aici ca o stafie!

Catherine intră în cameră, dar îi trebui un timp până să izbutească să spună ce avea de spus. Tatăl ei, în halat și în papuci, stătuse până atunci la masa de scris și, după ce o privi puțin, așteptând să rostească un cuvânt, se apucă să scrie din nou. Stătea cu spatele la ea. Catherine îi auzea scârțâitul penei pe hârtie. Ea rămăsese lângă ușă; își simțea inima zvâcnind în piept și era bucuroasă că el e întors cu spatele, fiindcă i se părea mai ușor să i se adreseze astfel, decât să-i vadă chipul. Începu în fine, urmărindu-l cu privirea:

– Mi-ai spus că dacă am ceva să-ți comunic în legătură cu domnul Townsend, ai să fii bucuros să mă ascuți.

– Așa e, draga mea, încuviință doctorul, fără să se întoarcă, dar oprindu-se din scris.

Catherine ar fi dorit să audă pana mai departe, totuși continuă:

– Trebuie să-ți spun că nu l-am mai văzut de atunci, dar aș vrea să-l văd.

– Să-ți iei rămas-bun? se interesă doctorul.

Fata șovăi:

– Dar nu pleacă nicăieri.

Doctorul se roti încet în scaun, cu un surâs ce părea că o acuză de ironie; dar extremele se ating și Catherine nu intenționase să fie ironică.

– Deci nu ca să-ți iei rămas-bun? insistă doctorul.

– Nu, tată, nu pentru asta, cel puțin nu pentru totdeauna. Nu l-am mai văzut, dar aș vrea să-l văd, repetă ea.

Doctorul își frecă încet bărbia cu coada penei de scris.

– I-ai trimis vreo scrisoare?

– Da, patru.

– Înseamnă că nu l-ai îndepărtat. Una ar fi fost de ajuns.

– Da, confirmă Catherine. L-am rugat... l-am rugat să aștepte.

Tatăl ei se uită drept la ea și fata se temu că o să izbucnească plin de mânie – avea o privire atât de limpede și rece.

– Ești o fată dulce și ascultătoare, rosti el în cele din urmă. Vino la tatăl tău.

Se ridică, întinzând brațele spre ea.

Cuvintele lui o surprinseseră și o umplură de o imensă fericire. Se duse spre el, iar doctorul o cuprinse cu brațul, afectuos și mângâietor; apoi o sărută. Pe urmă spuse:

– Vrei să-mi faci o mare bucurie?

– Aș vrea, dar mi-e teamă că nu pot, fu răspunsul Catherinei.

– Poți, dacă vrei. Depinde de voința ta.

– Să mă despart de el? Întrebă ea.

– Da, să te desparți de el.

Doctorul o ținea încă lângă el, cu aceeași căldură, cu privirea îndreptată spre ochii ei ce se fereau. Urmă o tăcere lungă; Catherine ar fi dorit ca el să-i dea drumul.

– Tu ești mai fericit decât mine, tată, rosti ea în cele din urmă.

– Nu mă îndoiesc că acum ești nefericită. Dar e mai bine să fii nefericită două-trei luni și să uiți apoi, decât zeci de ani și să nu ai cum uita.

– Da, dacă ar fi așa, spuse Catherine.

– Așa ar fi; sunt sigur.

Fata nu răspunse și el continuă:

– Nu ai încredere în judecata și în afecțiunea mea, în grija pe care o port viitorului tău?

– Vai, tată! murmură Catherine.

– Nu crezi că îi cunosc cât de cât pe oameni – cu viciile, cu nebuniile și prefăcătoriile lor?

Catherine se desprinsese și se întoarse spre el:

– Morris nu e un vicios, nu e un om prefăcut!

Tatăl ei o privea cu aceiași ochi pătrunzători și limpezi:

– Prin urmare, nu iei în considerare părerea mea?

– Nu pot să cred așa ceva!

– Nu-ți cer să crezi, ci să te încrezi în ea.

Catherine nu putea să aprecieze acest sofism ingenios; nu șovăi, totuși, să-l întrebe, drept răspuns la apelul lui:

– Ce-a făcut, ce știi despre el?

– N-a făcut niciodată nimic – este un egoist și un pierde-vară.

– Ah, tată, nu-l jigni astfel! exclamă ea, pe un ton rugător.

– Nu vreau să-l jignesc: ar fi o mare greșală. Faci cum vrei, adăugă el, întorcându-se.

– Pot să-l văd?

– Cum vrei.

– O să mă ierți?

– Cătuși de puțin.

– N-am să-l văd decât o dată.

– Nu înțeleg ce vrei să spui. Nu poți decât să te desparți de el sau să-l întâlnești în continuare.

– Vreau să-i explic, să-i spun să aștepte.

– Ce să aștepte?

– Până când o să-l cunoști mai bine, până o să fii de acord.

– Să nu-i spui prostiile astea. Îl cunosc foarte bine și n-o să fiu de acord niciodată.

— Dar putem să așteptăm oricât, spuse sârmana Catherine, pe tonul cel mai umil și mai împăciuitor, care însă îl irită și mai tare pe tatăl ei, insistența fetei părându-i lipsită de tact.

Doctorul răspunse, cu o voce destul de potolită, totuși:

— Desigur, puteți aștepta până mor, dacă vreți.

Catherine scoase un strigăt de oroare.

— Logodna voastră va avea și o consecință plăcută: o să vă facă să așteptați acest eveniment cu multă nerăbdare.

Catherine îl privea cu ochii holbați, iar doctorul își gusta efectul. Asupra fetei cuvintele lui căzuseră cu forța — ori mai degrabă cu măreția vagă — a unei axiome logice, și nu era de competența ei să o contrazică; dar, deși era un adevăr științific, simțea că e incapabilă să îl accepte.

— Aș prefera să nu mă mărit, dacă ar fi adevărat ce spui, afirmă ea.

— Dovedește-mi atunci, fiindcă e neîndoios că dacă te logodești cu Morris Townsend înseamnă pur și simplu că îmi aștepti moartea.

Ea se întoarse cu spatele, cu un sentiment de rău și de sfârșeală, iar doctorul continuă:

— Și dacă tu o aștepti cu nerăbdare, judecă, te rog, cât de înfocat este el.

Catherine întoarse cuvintele tatălui ei pe toate părțile — aveau pentru ea o asemenea autoritate, încât rațiunea o îndemna chiar să-l asculte. Se ascundea în ele ceva îngrozitor de urât, răzbătând până la ea prin filtrul minții ei mai slabe. Deodată, însă, îi veni o idee, simți că e o adevărată inspirație:

— Dacă nu mă mărit înainte ca tu să mori, n-o să mă mărit nici după aceea, rosti ea.

Trebuie să spunem că pentru tatăl ei afirmația aceasta nu a fost altceva decât o simplă vorbă de duh; și cum încăpățânarea, în mințile nedesăvârșite, nu alege de obicei un asemenea mod de exprimare, doctorul era cu atât mai surprins de acest joc gratuit al unei idei fixe.

— Ții neapărat să fii impertinentă? rosti el și în timp ce îi puneă întrebarea își dădu seama de grosolănia ei.

— Impertinentă? Ah, tată, ce lucruri groaznice poți să spui!

— Dacă nu-mi aștepti moartea, poți la fel de bine să te măriți imediat; nu ai ce altceva să aștepti.

Catherine nu răspunse de îndată; apoi, însă, mărturisi:

— Sper că Morris... cu încetul... are să te convingă.

— N-am să mai stau de vorbă cu el. Îmi este prea antipatic.

Catherine scoase un oftat lung și abia auzit: încercă să-l înăbușe, fiindcă socotea că nu se cuvine să facă paradă de supărarea ei și să încerce să-și impresioneze tatăl prin scene ieftine. De fapt, i se părea că nu se cuvine să încerce să-l impresioneze în niciun fel – ar fi fost lipsit de înțelepciune; rolul ei era să schimbe, cu încetul și cu blândețe, imaginea intelectuală pe care doctorul și-o formase despre caracterul bietului Morris. Dar modul în care urma să provoace această schimbare îi apărea deocamdată învăluit în mister, așa că se simțea cât se poate de neajutorată și de nefericită. Își istovise toate argumentele, toate replicile. Poate că tatălui ei îi era milă de ea, dar el era sigur că are dreptate.

– Poți să-i spui domnului Townsend când îl vezi, o înștiință doctorul, că dacă te măriți fără consimțământul meu, nu-ți las nicio centimă din banii mei. Asta are să-l intereseze mai mult decât orice altceva.

– Așa ar fi drept, răspunse Catherine. În acest caz, n-ar trebui să capăt nicio centimă din banii dumitale.

– Dragă copilă, răsese doctorul, simplitatea ta e mișcătoare. Să faci aceeași remarcă, pe același ton și cu aceeași expresie pe chip, către domnul Townsend și să-i observi replica. Nu va fi politicoasă – îi va trăda iritarea, și o să mă bucur, fiindcă astfel vei vedea că am dreptate; bineînțeles, dacă n-o să-ți placă de el cu

atât mai mult – și acest lucru e posibil – cu cât e mai bătăran cu tine.

– N-o să fie niciodată bătăran cu mine, spuse fata cu voce blajină.

– Comunică-i totuși ce ți-am spus.

Catherine ridică privirea spre el și ochii ei neliniștiți se umplură de lacrimi.

– Atunci cred că am să mă întâlnesc cu el, murmură, cu glasul ei timid.

– Faci cum vrei.

Doctorul se duse la ușă și i-o deschise; Catherine avu sentimentul dureros că e dată afară din cameră.

– N-am să-l văd decât o dată, adăugă ea, întârziind o clipă.

– Faci cum vrei, repetă doctorul, stând cu mâna pe clanță. Ți-am spus ce gândesc. Dacă te întâlnești cu el, ai să te porți ca o fiică rea și nerecunoscătoare și ai să-i pricinuiеști bătrânului tău tată cea mai mare durere din viața lui.

Era mai mult decât putea să îndure biata fată: izbucni în lacrimi și se repezi spre părintele ei neîndurător și inflexibil, scoțând un strigăt jalnic. Își ridicase mâinile în chip de rugăciune, dar el se feri, neînduplecat, din calea ei. În loc s-o lase să suspine de durere pe umărul lui, o luă pur și simplu de braț și o conduse dincolo de prag, închizând ușa în urma ei, încet dar hotărât. După

aceea rămase pe loc, ascultând. Mult timp nu se auzi niciun sunet; știa că ea stă în fața ușii. Îi părea rău de ea, cum am mai spus, dar era absolut sigur că are dreptate. Apoi o auzi plecând și pașii ei scârțâiră ușor pe scară.

Doctorul se plimbă câțva timp prin cameră, cu mâinile în buzunare, și cu o scânteie, poate de mânie, sau poate de umor, luând în ochi. „Pe legea mea, își spuse el, mi-e teamă că n-o să se dea bătută, zău așa!“ Ideea asta, că „fata lui n-o să se dea bătută“, părea să aibă și o latură comică, oferindu-i astfel un prilej de amuzament. Doctorul era decis, cum își spuse în sinea lui, să-l guste până la capăt.

CAPITOLUL 19

Pentru motive legate de această hotărâre, a doua zi doctorul a căutat să aibă o conversație între patru ochi cu doamna Penniman. A chemat-o în bibliotecă și i-a atras atenția să aibă grijă cum se poartă în ce o privește pe Catherine.

– Nu înțeleg ce vrei să spui, a replicat soră-sa. Parcă ai vorbi cu un copil.

– Într-adevăr, mai ai multe de învățat, își permise doctorul să observe.

– M-ai chemat aici ca să mă insulti? îl chestionă doamna Penniman.

– Cătuși de puțin. Numai ca să-ți dau un sfat. L-ai luat sub protecția ta pe tânărul Townsend: te privește. Nu mă interesează sentimentele, fanteziile, plăcerile sau iluziile tale; ceea ce îți cer e să le păstrezi pentru tine. I-am explicat poziția mea și Catherinei; o cunoaște foarte bine, așa că dacă mai face un singur pas, încurajând atențiile domnului Townsend, îmi va nesocoti vrerea cu bună știință. În ce te privește, dacă mai faci un singur pas ca să o ajuți sau să o consolezi, îl voi considera – dacă-mi dai voie – o dovadă evidentă de trădare. Știi că înalta trădare e o crimă capitală: ia aminte la pedeapsa ce urmează.

Doamna Penniman își dădu capul pe spate, ridicându-și sprâncenele cum obișnuia uneori:

– Îmi face impresia că vorbești ca un autocrat.

– Vorbesc ca tatăl fiicei mele.

– Dar nu și ca fratele surorii tale.

– Draga mea Lavinia, replică doctorul, câteodată mă întreb dacă sunt cu adevărat fratele tău: suntem atât de deosebiți. În ciuda acestor diferențe, putem totuși, la nevoie, să ne înțelegem, și acum acesta e esențialul. Nu umbla cu ascunzișuri în ce-l privește pe domnul Townsend: asta-i tot ce-ți cer. Foarte probabil ai corespondat cu el în ultimele trei săptămâni – poate l-ai și întâlnit – nu e nevoie să-mi spui.

Avea convingerea că ea o să fabrice pe loc o minciună și i-ar fi fost lehamite să o asculte.

– Orice ai fi făcut până acum, nu mai face de acum încolo; asta-i tot ce doresc.

– Nu dorești cumva și să-ți omori fiica? îi ceru socoteală doamna Penniman.

– Dimpotrivă, vreau să o ajut să trăiască și să fie fericită.

– Ai s-o omori, a petrecut o noapte îngrozitoare.

– N-o să moară după o noapte îngrozitoare, nici măcar după douăzeci. Nu uita că sunt un medic reputat.

Doamna Penniman șovăi puțin, apoi riscă o replică:

– Faptul că ești un medic reputat nu te-a împiedicat să-ți pierzi până acum *doi membri* ai familiei.

Riscase, dar fratele ei îi aruncă o privire atât de crâncenă și de incisivă – ca o lanțetă de chirurg – încât se înspăimântă de propriul ei curaj. Și doctorul îi răspunse, pe un ton ce se potrivea perfect cu privirea:

– S-ar putea să nu mă împiedice nici să pierd societatea celui de-al treilea.

Doamna Penniman părăsi camera cu atât cât găsi la îndemână din aerul unei persoane căreia nu i se prețuiesc meritele și se întoarse în odaia Catherinei, unde se închisese biata fată. Știa că a petrecut o noapte îngrozitoare, deoarece cu o seară înainte se întâlniseră din nou, după ce Catherine plecase de la tatăl ei. Doamna Penniman se afla pe palierul etajului al doilea când nepoată-sa urca; nu era nimic extraordinar în faptul că o persoană atât de subtilă a descoperit că fata stătuse de vorbă cu doctorul în birou. Încă și mai puțin extraordinare erau curiozitatea ei de a afla rezultatul întrevederii și faptul că acest sentiment, împletit cu marea ei bunăvoință și generozitate, o îndemna să-i pară rău de cuvintele grele pe care și le spusese una alteia. Când nefericita fată a apărut pe coridorul întunecos, doamna Penniman i-a făcut o vie demonstrație de afecțiune. Și inima, gata să se sfarme, a Catherinei, era la fel de dornică de uitare; ea nu a știut decât că mătușă-sa o luase în

brațe. Doamna Penniman a purtat-o până în camera fetei și cele două au stat acolo împreună până spre dimineață, tânăra cu capul în poala celeilalte, suspinând – la început înăbușit, fără zgomot, și apoi, în fine, mai liniștit. Doamna Penniman era încântată de faptul că, datorită acestei scene, era virtual înlăturată opreliștea pe care Catherine o pusese în calea legăturilor viitoare ale mătușă-sii cu Morris Townsend. Dar nu a mai fost la fel de încântată când, intrând în camera nepoatei înainte de micul dejun, a găsit-o pe Catherine în picioare, pregătindu-se să coboare la masă.

– N-ar trebui să vii, remarcă ea. Nu te simți prea bine, după noaptea asta îngrozitoare.

– Ba da, mă simt foarte bine și mi-e teamă doar să nu-ntârzii.

– Nu pot să te înțeleg, strigă doamna Penniman. Ar trebui să stai trei zile în pat.

– N-aș putea face asta, afirmă Catherine, căreia ideea nu-i surâdea defel.

Doamna Penniman fu cuprinsă de disperare: mai observă, cu cea mai mare nemulțumire, că de pe fața Catherinei dispăruse orice urmă a lacrimilor de azi-noapte; se bucura de o sănătate de nezdruclinat.

– Ce impresie vrei să faci asupra lui taică-tău, se miră doamna Penniman, dacă apari bocănind pe scări

fără vreun semn de tulburare, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat?

– Nu i-ar face nicio plăcere să zac în pat, răspunse Catherine simplu.

– Cu atât mai mult trebuie să procedezi în felul ăsta. Cum altfel crezi că o să-l impresionezi?

Catherine stătu puțin pe gânduri:

– Nu știu cum, dar nu așa. Vreau să mă port ca de obicei. Sfârși cu îmbrăcatul și – după expresia mătușă-sii – coborî bocănind pe scări și ajunse în fața tatălui ei. Catherine era într-adevăr prea modestă pentru a fi cu consecvență patetică.

Și totuși era perfect adevărat că petrecuse o noapte îngrozitoare. Nu dormise nici după plecarea doamnei Penniman, ci stătuse cu privirea pironită înspre tavanul întunecat și neprietenos, re trăind scena când fusese dată afară de tatăl ei și auzind în gând cuvintele care o acuzau că e o fiică lipsită de inimă. Inima era gata să i se spargă: avea destulă pentru asta. Câteodată i se părea că el are dreptate, fiindcă numai o fiică cu adevărat nerecunoscătoare putea face ce făcea ea. Era nerecunoscătoare, desigur, dar nu se putea altfel. O să încerce să pară bună, chiar dacă sufletul îi era corupt; mai spera că o să poată obține ceva cu ajutorul unor concesi ingenuoase făcute formei, deși avea să țină la Morris în continuare. Ingeniozitatea Catherinei era destul de vagă și nu suntem noi chemați să-i dăm în

vileag imperfecțiunile. O dovadă, însă, că nu-i lipsea cu totul era aceea prospețime a chipului care a descurajat-o atât de mult pe doamna Penniman, uluită că o tânără care o noapte întreagă tremurase sub povara blestemului patern, nu arăta defel suptă la față. Biata Catherine era conștientă de această prospețime; asta îi sporea oarecum povara pe care o purta pe suflet, gândindu-se la viitor. I se părea o dovadă că e o ființă puternică, solidă și greoaie, care va trăi până la adânci bătrâneți – mai mult decât poate fi în general convenabil; și gândul acesta o obseda, părându-i o ambiție în plus, cu atât mai stânjenitoare cu cât, în acest moment, cultivarea oricărei ambiții nu se potrivea cu intenția ei de a se purta cum se cuvine. I-a scris în acea zi lui Morris Townsend, rugându-l să vină la ea a doua zi: erau doar câteva cuvinte, fără nici o explicație. Îi va explica totul când vor fi față în față.

A doua zi după-amiază, Catherine i-a auzit vocea la ușă și apoi pașii în hol. L-a primit în salonul mare și luminos din față și i-a dat ordin valetului ca, dacă vine cineva, să spună că e foarte ocupată. Nu-i era teamă că s-ar putea întoarce tatăl ei, fiindcă la ora aceea umbla întotdeauna cu trăsura prin oraș. Când l-a văzut pe Morris în fața ochilor, primul gând a fost că e încă și mai frumos decât și-l zugrăvisese, plină de dor, în amintire; apoi a simțit că o luase și o strângea în brațe. I se părea, după ce fu din nou liberă, că de acum se aruncase deja în vârtoarea luptei și chiar crezu o clipă că e căsătorită cu el.

Morris o certă că fusese atât de crudă și că-l făcuse atât de nefericit, iar Catherine simți cu strângere de inimă ce dușmănoasă îi era soarta, care o silea să provoace amărăciune în direcții atât de diferite. Ea dorea însă ca, în locul reproșurilor, oricât de tandre, să primească ajutor; el era, desigur, destul de înțelept și de iscusit ca să găsească o soluție și să iasă din impas. Fata își exprimă această credință, iar Morris îi primi asigurările cu un aer foarte natural; dar începu prin a-i pune întrebări – ceea ce era, de asemenea, natural – în loc să se aventureze să croiască vreun plan.

– N-ar fi trebuit să mă lași să aștept atât, o dojeni el. Nici nu știu cum am putut răbda: fiecare minut îmi părea o veșnicie. Ar fi trebuit să te hotărâști mai repede.

– Să mă hotărâsc? rosti Catherine.

– Să te hotărâști dacă rămânem împreună sau te desparți de mine.

– Ah, Morris, strigă ea, murmurând apoi, tandru: nici nu mi-a trecut prin minte să mă despart de tine!

– Bine, dar atunci ce-ai așteptat să se întâmple?

Tânărul Townsend era de o logică arzătoare.

– Mă gândeam că poate tata... tata... Vocea fetei șovăi.

– Are să vadă cât ești de nefericită?

– Ah, nu. Dar o să-și schimbe părerea.

– Și acum m-ai chemat să-mi spui că, în fine, și-a schimbat-o. Nu-i așa?

Acest optimism ipotetic era o adevărată tortură pentru biata fată.

– Nu, Morris, rosti ea solemn, își păstrează încă aceeași părere.

– Atunci de ce m-ai chemat?

– Fiindcă mi-era dor să te văd, strigă fata, pe un ton jalnic.

– E un motiv frumos, bineînțeles. Dar nu vrei decât să te uiți la mine? N-ai nimic să-mi spui?

Ochii lui frumoși și persuasivi erau ațintiți către chipul ei și fata se întrebă ce răspuns ar fi îndeajuns de ales pentru o astfel de privire. O sorbi, o clipă, apoi rosti blând:

– Doream mult să mă uit la tine.

Dar după aceste cuvinte, cu destulă inconsecvență, își ascunse fața.

Morris o privi atent:

– Vrei să te măriți mâine cu mine? o întrebă brusc.

– Mâine?

– Sau săptămâna viitoare – mă rog, într-o lună.

– Nu e mai bine să așteptăm? ezită Catherine.

– Ce să așteptăm?

Nu știa nici ea prea bine, dar acest pas uriaș o înspăimânta.

– Să ne mai gândim puțin.

Morris clătină din cap cu reproș, plin de tristețe:

– Credeam că te-ai gândit destul în astea trei săptămâni. Vrei să meditezi încă cinci ani? Mi-ai dat mai mult timp decât era nevoie. Biata mea fetiță, adăugă el după câteva clipe, nu ești sinceră.

Catherine se roși până în vârful urechilor și ochii i se umplură de lacrimi.

– O, cum poți spune asta? șopti ea.

– Dar trebuie ori să fii a mea, ori să mă părăsești, insistă Morris, foarte logic. Nu poți să ne mulțumești

deodată și pe tatăl tău și pe mine, trebuie să alegi între noi.

– Te-am ales pe tine, declară ea, înflăcărată.

– Atunci hai să ne căsătorim săptămâna viitoare!

Catherine îl privea cu ochii mari:

– Nu e nicio altă cale?

– Nu știu nicio altă cale care să ducă la același rezultat. Dacă tu știi vreuna, aș fi bucuros să o aud.

Catherine nu avea nicio idee, iar strălucirea ochilor lui Morris îi părea aproape necruțătoare. Singura-i nădejde era că poate tatăl ei o să ajungă, într-o zi, la gânduri mai bune.

Și Catherine dădu glas dorinței ca acest miracol să se petreacă aievea, plină de un simțământ stânjenitor de neputință.

– Crezi cât de cât că e posibil lucrul ăsta? se interesă Morris.

– Ar putea fi, dacă te-ar cunoaște mai bine.

– Poate să mă cunoască, dacă vrea. Ce îl împiedică?

– Părerile lui, argumentele lui, răspunse Catherine. Sunt atât de... atât de puternice. Tremura și acum la amintirea lor.

– Puternice! strigă Morris. Aș prefera să le socotești șubrede.

– Oh, nimic din ce spune tata nu e șubred, replică fata.

Morris se întoarse și se îndreptă spre fereastră, uitându-se afară.

– Îți e tare teamă de el, spuse în sfârșit.

Catherine nu simți dorința să tăgăduiască, fiindcă nu avea de ce să-i fie rușine; dacă teama aceasta nu era un motiv de mândrie pentru ea, era cel puțin pentru tatăl ei.

– Cred că e normal, rosti ea simplu.

– Atunci nu ții la mine așa cum țin eu la tine. Dacă frica de tatăl tău e mai mare decât dragostea pentru mine, nu mă iubești așa cum speram.

– Ah, dragul meu! exclamă ea, îndreptându-se spre el.

– Mă tem eu de ceva? întrebă Morris, întorcându-se brusc către ea. Ce n-aș face eu de dragul tău?

– Tu ai un suflet generos, ești plin de curaj! rosti Catherine, înțepenind la o distanță ce părea aproape respectuoasă.

– Nu-mi folosește la nimic, dacă tu ești atât de timidă.

– Cred că nu sunt atât de timidă în realitate, replică fata.

– Nu înțeleg ce înseamnă „în realitate“. Faptele sunt destul de reale ca să ne facă nefericiți.

– Aș fi îndeajuns de tare ca să aștept – să aștept oricât.

– Și să presupunem că după aceea taică-tău o să mă urască și mai tare?

– N-o să fie așa, nu se poate.

– Ar fi mișcat de statornicia mea, asta vrei să spui? Dacă poate fi atât de ușor mișcat, de ce ți-ar fi teamă de el?

Era mult adevăr în ce spunea Morris și asta o impresiune pe Catherine.

– Am să încerc să nu-mi mai fie, promise ea, stând în fața lui, supusă, ca o întruchipare anticipată a soției ascultătoare și fidele. Această imagine promițătoare nu putea să-i scape lui Morris Townsend, care îi dădu în continuare și alte dovezi ale marii prețuiri ce o avea pentru ea. Desigur, numai în urma imboldului pe care i-l da un astfel de sentiment, Morris îi aduse apoi la cunoștință că soluția recomandată de doamna Penniman era o căsătorie imediată, indiferent de urmări.

– Da, mătușii Lavinia i-ar plăcea așa ceva, comentă Catherine, pe un ton simplu, dar nu și lipsit de o oarecare maliție. Probabil însă că din pură simplitate și nu mânăta de vreun impuls sarcastic, Catherine continuă după aceea înștiințându-l pe Morris că doctorul îi trimitea un mesaj. Pentru ea era o problemă de conștiință să i-l comunice și, chiar dacă această sarcină ar fi fost de zece ori mai neplăcută, ar fi dus-o la capăt cu aceeași hotărâre.

– Mi-a spus să-ți comunic – cât se poate de clar și ca venind din partea sa – că dacă mă mărit fără ca el să-și dea consimțământul, n-o să moștenesc nicio centimă din averea lui. A insistat foarte mult asupra acestui lucru. Era sigur că... că...

Lui Morris i se sui sângele în obraji, așa cum i s-ar fi întâmplat oricărui tânăr serios care e acuzat de un lucru josnic.

– Era sigur că?

– Că asta o să schimbe lucrurile.

– Dar o să le schimbe într-adevăr – în multe privințe. O să fim mai săraci cu câteva mii de dolari – și asta e o schimbare. Dar n-o să-mi schimbe sentimentele.

– N-o să avem nevoie de bani, îl asigură Catherine, căci știi că eu am destui.

– Da, iubito, știu că ai. Și de ei nu se poate atinge.

– Nu s-ar atinge, încuviință Catherine. Mi i-a lăsat mama.

Un timp Morris nu scoase niciun cuvânt. Apoi o întrebă:

– Era foarte sigur, nu-i așa? Credea că vestea o să mă întoarcă pe dos și o să mă facă să-mi arunc masca, eh?

– Nu știu ce credea, rosti Catherine cu voce tristă.

– Te rog să-i spui că-mi pasă de amenințarea lui uite atât! – și Morris pocni puternic din degete.

– Nu cred că pot să-i spun așa ceva.

– Știi că uneori mă dezamăgești, spuse Morris.

– Știu. Îi dezamăgesc pe toți – și pe tata și pe mătușa Penniman.

– Da, numai că pentru mine n-are importanță, fiindcă eu țin la tine mai mult ca ei.

– Da, Morris, rosti fata, în timp ce închipuirea ei – câtă avea – se lăsă legănată de frumoasele cuvinte, ce nu puteau, la urma urmei, să supere pe nimeni.

– Ești sigură că n-o să se dea bătut niciodată și că o să te dezmoștenească? Ești sigură că niciodată cruzimea lui n-o să fie domolită de bunătatea și răbdarea ta?

– Nenorocirea e că dacă mă mărit cu tine n-o să mai creadă că sunt o fiică bună. Pentru el asta va fi o dovadă.

– A, atunci n-o să te ierte niciodată!

Acest gând, exprimat acum atât de clar de gura frumos desenată a lui Morris, îi reapăru fetei, a cărei biată conștiință se simțise pentru moment împăcată, cu toată oroarea lui.

– Oh, trebuie să mă iubești mult, mult! strigă ea.

– Să nu ai nicio îndoială, draga mea, replică iubitul ei. Nu-ți place cuvântul „dezmoștenire“, adăugă el apoi.

– Nu-i vorba de bani, ci de ce... de ce simte el.

– Ți se pare că ești lovită de un blestem, am impresia, comentă Morris. Trebuie să fie groaznic pentru

tine. Dar nu crezi, continuă el după aceea, că dacă ți-ai ascuți puțin mintea și ai găsi calea cea mai potrivită, ai putea în cele din urmă să dezlegi vraja? Nu crezi, merse el și mai departe cu speculațiile lui pline de bunăvoință, că o femeie cu adevărat inteligentă, în locul tău, ar putea să-l aducă în cele din urmă la gânduri mai bune? Nu crezi...

Aici Morris fu întrerupt brusc: presupunerile lui ingenioase nu ajunseseră la urechea Catherinei. Îngrozitorul cuvânt „dezmoștenire“, conținând o atât de teribilă condamnare morală, îi răsuna încă în minte, ba chiar părea să crească în intensitate pe măsură ce secunde treceau. Inima-i de copilă era străbătută de fiori de gheață și gândindu-se unde ajunsese, o copleși însingurarea și un sentiment de primejdie. Dar refugiul era acolo, aproape, și ea își întinse mâinile să-l atingă.

– Ah, Morris, rosti ea tremurând, mă mărit cu tine când vrei, cât de repede! și, cu un gest de abandon total, își rezemă capul pe umărul lui.

– Fetița mea dragă! exclamă el, privindu-și trofeul. Apoi, cu gura întredeschisă și fruntea încrețită, își ridică privirea – o privire cam tulbure.

CAPITOLUL 21

Foarte curând doctorul Sloper i-a împărtășit convingerea sa doamnei Almond în aceiași termeni în care și-o anunțase lui însuși:

– N-o să se dea bătută, pe legea mea!

– Vrei să spui că o să se mărite cu el? se informă doamna Almond.

– Nu știu; dar, oricum, n-o că cedeze. Are de gând să prelungească logodna, în speranța că mă înduplecă.

– Și n-ai să te lași înduplecat?

– Poate o teoremă geometrică să se lase înduplecată? Nu sunt atât de superficial.

– Dar nu cumva geometria studiază suprafețele? replică zâmbind doamna Almond, pe care o cunoaștem ca o femeie de spirit.

– Da, dar le cercetează în adâncime. Catherine și drăguțul ei sunt suprafețele mele: le-am luat măsura.

– Am impresia că ești surprins.

– Sunt grozav de surprins și am ce observa.

– Ești de un sânge rece uluitor! comentă doamna Almond.

– E nevoie să fiu astfel, în ciuda sângelui meu fierbinte. Tânărul Townsend, da, e un tip rece; trebuie să-i recunosc acest merit.

– Nu mă pot pronunța în privința lui, spuse doamna Almond, dar nu sunt deloc surprinsă în ce o privește pe Catherine.

– Eu sunt; probabil că a fost într-o dilemă al naibii de supărătoare.

– Spune mai bine că te amuză la culme. Nu văd ce e de râs în faptul că fiică-ta te adoră.

– Găsesc că e interesant de stabilit unde se oprește adorația.

– Se oprește unde începe celălalt sentiment.

– Nu-i deloc așa; ar fi prea simplu. Cele două impulsuri sunt foarte amestecate și combinația e foarte curioasă. Are să rezulte din ea un al treilea element și aștept să-l văd și pe acesta. Aștept cu un sentiment de suspans, cu o mare nerăbdare, și n-aș fi crezut niciodată că fata mea o să fie în stare să-mi procure astfel de senzații. Îi sunt într-adevăr foarte îndatorat.

– Are să-i rămână credincioasă, afirmă doamna Almond. Asta-i sigur.

– Da, cum am spus, nu se dă bătută.

– Mai bine zis, are să-i rămână credincioasă. E caracteristica firilor lipsite de complicații și nu cred să existe cineva cu o fire mai simplă decât a Catherinei. Ea nu receptează decât puține impresii, dar pe acelea le reține. Seamănă cu un vas de aramă pe care se

crestează un semn: poți să lustruiești vasul, dar semnul nu se va șterge.

– Trebuie să încercăm să o lustruim pe Catherine, remarcă doctorul. Am s-o iau cu mine în Europa!

– N-o să-l uite nici acolo.

– Are s-o uite el atunci.

Doamna Almond căpătă o figură serioasă:

– Chiar ți-ar plăcea să se întâmple așa?

– Enorm, o asigură doctorul.

Doamna Penniman, între timp, nu a zăbovit prea mult până să intre din nou în contact cu Morris Townsend. I-a solicitat favoarea unei alte întrevederi, dar de data asta n-a ales drept scenă un bar cu stridii. I-a propus să se întâlnească la ușa unei anumite biserici, după slujbă, într-o duminică după-amiază; și a avut grijă să nu fie lăcașul de închinare pe care-l vizita ea obișnuit, și unde, după expresia ei, enoriașii ar fi putut trage cu ochiul. Se gândise la un cartier mai puțin elegant; când ieși pe sub portal la ora fixată, îl văzu pe tânărul ei așteptând într-o parte. Se prefăcu a nu-l cunoaște, iar el o urmă la o mică distanță. Acolo ea îi spuse zâmbind:

– Iartă-mă pentru aparenta lipsă de cordialitate. Știu că mă înțelegi. Prudența înainte de orice.

Morris o întrebă atunci în ce direcție dorea să meargă și ea murmură:

– Unde suntem mai puțin observați.

Tânărul nu era însă în cea mai bună dispoziție, așa că replica lui nu se dovedi prea galantă:

– Nu vă faceți griji – nu suntem chiar atât de observați, aici sau în altă parte.

Apoi se îndreptă, plin de nesocotință, către centrul orașului.

– Sper că ați venit să mă anunțați că doctorul a lăsat-o mai moale, continuă el.

– Mi-e teamă că n-am venit cu o solie chiar atât de plăcută, și totuși, într-o măsură, este o solie de pace. M-am gândit mult, domnule Townsend, continuă doamna Penniman.

– Vă gândiți prea mult.

– Este adevărat, dar așa sunt eu, am o minte foarte activă. Când mă consacru unui lucru, nu mai știu de altceva. Plătesc în schimb cu migrena, celebra mea migrenă – o durere ca un inel. Dar îl port cum își poartă o regină coroana. Mă crezi că îl simt și acum? Oricum, n-aș fi lipsit de la acest rendez-vous pentru nimic în lume. Am să-ți spun ceva important.

– S-auzim, făcu Morris.

– Cred că am fost cam pripită acum câteva zile, când te-am sfătuit să te căsătorești imediat. M-am gândit neîncetat la asta și acum văd lucrurile cu totul altfel.

– Se pare că puteți vedea același lucru într-o mulțime de feluri.

– Într-o infinitate de feluri! preciză doamna Penniman, pe un ton ce părea să sugereze că acest talent binecuvântat era una din calitățile ei cele mai strălucitoare.

– Vă recomand să vă stabiliți la unul singur! replică Morris.

– Ah, dar nu e ușor de ales. Imaginația mea e nepotolită. N-o poți satisface oricum. Poate că din cauza ei sunt un rău sfătuitor, dar și un prieten de nădejde.

– Un prieten de nădejde care îți dă sfaturi proaste! se miră Morris.

– Dar fără intenție, și care se grăbește, în ciuda oricărui risc, să-și ceară scuze plin de umilință.

– Și acum ce sfat îmi dați?

– Să ai multă răbdare; să veghezi și să aștepti.

– Țasta e un sfat bun sau rău?

– Nu eu trebuie să-l judec, replică doamna Penniman, cu un aer demn. Eu nu susțin decât că e sincer.

– Și săptămâna viitoare o să veniți să-mi dați alt sfat la fel de sincer?

– S-ar putea să vin săptămâna viitoare și să-ți spun că am ajuns în stradă.

– În stradă?

– A fost o scenă îngrozitoare între mine și fratele meu: m-a amenințat că, dacă se întâmplă ceva, mă dă afară din casă. Știi doar că sunt o femeie săracă.

Morris bănuia că ea are o mică avere, dar, bineînțeles, nu făcu nicio aluzie.

– Mi-ar părea foarte rău să fiți supusă unui martiriu din pricina mea, mărturisi el. Dar văd că îl socotiți pe fratele dumneavoastră un adevărat satrap.

Doamna Penniman ezită o clipă:

– Poți să fii sigur că nu-l consider un creștin smerit.

– Și eu trebuie să aștept până ce o să se convertească?

– Așteaptă în orice caz până o să fie mai puțin violent. Mai rabdă încă, domnule Townsend: nu uita că miza e mare.

Morris merse un timp alături de ea în tăcere, izbind cu bastonul în garduri și în stâlpii de la porți.

– Pe legea mea, tare inconsecventă mai sunteți! izbucni în cele din urmă. Abia am convins-o pe Catherine că trebuie să ne căsătorim în secret.

Doamna Penniman era într-adevăr inconsecventă, fiindcă la auzul acestei știri mai că sări în sus de bucurie.

– Oh, unde și când? strigă ea. Apoi se opri brusc.

Morris răspunse cam imprecis.

– N-am hotărât încă, dar e de acord. E foarte greu acum să mai dau înapoi, fir-ar să fie!

Doamna Penniman, cum spuneam, se oprise brusc; îl privea cu ochi strălucitori pe însoțitorul ei.

– Domnule Townsend, să-ți spun ceva. Catherine te iubește atât de mult, că poți face orice vrei.

Declarația era cam echivocă și Morris făcu ochii mari.

– Îmi pare bine să aud asta. Dar ce înseamnă „orice vreau“?

– Poți să-ți iei un răgaz – sau să te răzgândești; ea nu o să-și schimbe impresia despre dumneata.

Morris rămase pe loc, cu sprâncenele ridicate; apoi rosti un „Ah!“ simplu și cam fără chef. O avertiză pe doamna Penniman că, dacă merge atât de încet, o să atragă atenția și reuși, într-un fel, s-o facă să iuțească pasul către domiciliul ei ce devenise atât de nesigur.

CAPITOLUL 22

Morris denaturase puțin adevărul spunând că logodnica lui a consimțit să facă pasul cel mare. Am lăsat-o mai adineauri declarându-i că e hotărâtă să ardă toate punțile în urma ei, dar el, după ce i-a smuls această promisiune, a găsit motive întemeiate să nu se folosească de ea. S-a ferit, cu destulă grație, să fixeze o zi, deși îi lăsase Catherinei impresia că se gândea la una anume. Desigur, ea avea destule probleme, dar și acelea ale prudentului ei admirator meritau să fie luate în seamă. Răsplata era mare, ce e drept, dar nu o putea căpăta decât găsind fericita cale de mijloc dintre pripeală și circumspecție. Poate că nu e rău să-ți faci vânt și să te arunci în brațele providenței; dar providența ține mai ales cu cei sprinteni la minte, iar aceștia, se știe, nu sunt dispuși să-și riște pielea.

Răsplata finală a căsătoriei cu o fată care nu era nici frumoasă, nici bogată trebuia legată, cu un lanț foarte sigur, de dezavantajele imediate. Lui Morris nu-i putea fi la îndemână să aleagă între teama de a o pierde pe Catherine, cu ipotetica ei avere cu tot, și teama de a o lua prea curând și de a descoperi că această avere ipotetică e la fel de lipsită de conținut ca o colecție de sticle goale, și acest lucru trebuie avut în

vedere de către cititorii ce sunt dispuși să-l judece aspru pe un tânăr care poate i-a uimit cu felul în care își irosește, pentru un succes mediocru, remarcabilele lui însușiri înnăscute. El nu uitase că, oricum, Catherine avea cei zece mii de dolari pe an; îi dedicase acestui fapt multe ore de meditație. Dar, cunoscându-și însușirile deosebite, se cota la o valoare ridicată, pe care știa să o aprecieze foarte exact și care îi părea că nu se potrivește cu suma amintită mai înainte. În același timp, își reamintea că acea sumă nu e de neglijat, că totul e relativ și că, dacă cu un venit modest e mai rău decât cu unul ridicat, absența oricărui câștig nu este nicăieri socotită un avantaj. Aceste reflecții îi ocupau mai tot timpul și simțea că trebuie să conducă barca foarte atent. Cantitatea necunoscută și problema pe care o avea de rezolvat era împotrivirea doctorului Sloper. Cea mai firească rezolvare ar fi fost să se căsătorească cu Catherine; dar în matematică există multe artificii de calcul iar Morris nu pierduse speranța că o să descopere și el unul. După ce Catherine i-a urmat îndemnul și a consimțit să renunțe la încercarea de a-l domoli pe tatăl ei, Morris a bătut în retragere cu destulă dibăcie, cum am mai spus, lăsând deschisă chestiunea alegerii unei zile pentru cununie. Încrederea fetei în sinceritatea lui era așa de totală, încât nu ar fi putut bănui că el o joacă pe degete; necazurile ei erau de altă

natură. Sărmana fată avea un admirabil simț al onoarei și din momentul când luase hotărârea de a încălca voința tatălui ei, i se părea că și-a pierdut dreptul de a se bucura de protecția sa. Conștiința îi spunea că nu trebuie să trăiască sub același acoperiș cu el decât atât timp cât se conformează poveștelor lui. Un asemenea privilegiu ar fi fost pentru ea un titlu de glorie, dar biata Catherine simțea că nu mai are acest drept. Își legase soarta de un bărbat de care tatăl ei o avertizase solemn să se ferească și nesocotise contractul prin care el îi asigura un cămin confortabil. Nu putea să-și părăsească iubitul, așa că trebuia să plece din acel cămin; și cu cât omul pe care-l adora avea să-i ofere mai repede un altul, cu atât mai curând ar fi scăpat de aceste complicații stânjenitoare. Raționamentul era impecabil, dar se împletea cu un sentiment de infinită penitență, pur instinctivă. Au fost zile foarte întunecate pentru Catherine; uneori se simțea la capătul puterilor.

Tatăl ei nu îi arunca nicio privire, nu îi adresa niciun cuvânt. Doctorul știa foarte bine ce are de făcut, totul decurgea conform planului său. Ea îndrăzneă să-l privească uneori (fiindcă îi era teamă să nu pară că i se oferă drept țintă de observare) și îl compătimea pentru durerea pe care i-o pricinuisse. Își ținea capul sus, căuta să aibă mereu mâinile ocupate și își vedea de treburile zilnice; iar când atmosfera din Washington Square

devenea insuportabilă, își închidea ochii și se lăsa în voia unei viziuni intelectuale a bărbatului de dragul căruia călcase o lege sacră.

Dintre cele trei persoane din casă, doamna Penniman semăna cel mai mult cu cineva care trece printr-o mare criză. Catherine era liniștită, însăși liniștea sa era plină de liniște, dacă mă pot exprima astfel, iar momentele ei de patetism, pe care nu avea cine să le observe, nu erau deloc gândite și studiate. Doctorul era rigid și țepos, și prezența celorlalți părea să-i fie absolut indiferentă; se purta cu atâta seninătate și eleganță, încât ar fi trebuit să-l cunoști foarte bine ca să-ți dai seama că, în mare, îi făcea chiar plăcere că trebuie să fie atât de urâcios. Dar doamna Penniman își calcula rezerva și tăcea plină de tâlc; se mărginea la câteva gesturi reținute ce erau însoțite acum de un foșnet mai pronunțat și când scotea câte o vorbă, în legătură cu vreun subiect fără însemnătate, avea aerul că în cuvintele ei se ascunde un înțeles mult mai adânc. Între Catherine și tatăl ei nu se mai petrecuse nimic din seara întrevederii din birou. Fata avea ceva să-i spună – simțea că trebuie să facă asta –, dar se abținea, de teamă să nu-l supere. Și el avea ceva să-i spună, dar era hotărât să nu vorbească primul. Îl interesa să vadă, precum știm, în ce fel „nu se va da ea bătută“ dacă era lăsată în voia ei. În sfârșit, într-o zi,

ea îi spusese că se întâlnise din nou cu Morris Townsend și că legăturile dintre ei erau neschimbate.

– Cred că o să ne căsătorim nu peste mult timp. Probabil că până atunci o să-l văd destul de des; cam o dată pe săptămână, nu mai mult.

Doctorul o privi rece din cap până-n picioare, ca pe o străină. Ochii lui se opriseră asupra ei pentru prima dată după o săptămână și era mai bine așa, dacă aveau în ei acea expresie.

– De ce nu de trei ori pe zi? se miră el. Ce vă împiedică să vă vedeți de câte ori vă poștește inima?

Catherine se întoarse cu spatele: avea ochii în lacrimi. Apoi spusese:

– E mai bine o dată pe săptămână.

– Nu văd de ce e mai bine. E cât se poate de rău. Dacă îți faci iluzii crezând că mă mulțumesc asemenea mici amănunte, greșești foarte mult. E la fel de urât din partea ta să-l vezi o dată pe săptămână sau să stai toată ziua cu el. În orice caz, pentru mine e același lucru.

Catherine încercă să-i urmărească vorbele, dar ele păreau să o ducă cu gândul către un lucru oribil, nelămurit, din fața căruia se dădu înapoi cu spaimă.

– Cred că o să ne căsătorim în curând, repetă ea, în sfârșit.

Taică-său îi aruncă iarăși privirea aceea înspăimântătoare, de parcă n-ar fi fost fiica lui.

– De ce-mi spui asta? Nu mă privește.

– Ah, tată, izbucni fata, chiar nu te privește, măcar că gândești așa?

– Cătuși de puțin. Odată ce te măriți cu el, mi-e egal când, unde, sau de ce o faci, și dacă tu crezi că-ți poți răscumpăra prostia pornind astfel la atac, ai putea să nu te mai obosești.

După aceste cuvinte se întoarse și plecă. Dar a doua zi i s-a adresat din proprie inițiativă și pe un ton oarecum diferit, întrebând-o:

– Ai să te căsătorești în următoarele patru-cinci luni?

– Nu știu încă, tată, răspunse Catherine. Nu e ușor să ne hotărâm.

– Mai amână atunci cu șase luni și între timp am să te iau cu mine în Europa. Aș dori foarte mult să mergi.

Catherine se simți atât de fericită, după cele întâmplate cu o zi înainte, să-l audă spunând că „ar dori” ca ea să facă astfel, și că îi mai păstra încă în suflet o fărâma de afecțiune, încât scoase un strigăt de bucurie. Dar apoi își dădu seama că Morris nu era inclus în plan și că – în privința căsătoriei propriu-zise – ar fi mult mai mulțumită să rămână acasă împreună cu logodnicul ei. Oricum, se coloră la față mult mai ușurată decât până acum.

– Ar fi foarte plăcut să merg în Europa, observă ea, simțind că ideea nu e prea originală și că vocea ei nu spunea chiar totul.

– Perfect, atunci o să mergem. Fă-ți bagaje.

– Ar trebui să-i spun și domnului Townsend, replică fata.

Tatăl ei o fixă cu privirea lui rece:

– Dacă asta înseamnă că trebuie să-i ceri permisiunea, nu-mi rămâne decât să sper că ți-o va da.

Tonul patetic din glasul doctorului o tulbură adânc pe Catherine; era cea mai calculată și mai dramatică propoziție pe care o rostise el vreodată. Ea își dădu seama ce ocazie minunată avea acum, în asemenea împrejurări, să-i arate respectul ce i-l purta; dar mai simți și altceva și nu întârzie să-i dea glas:

– Mă gândesc câteodată că, dacă fac un lucru care te supără atât de mult, nu se cuvine să mai stau în casa asta.

– Cum adică?

– Dacă stau aici, trebuie să-ți dau ascultare.

– Iar dacă asta e teoria ta, fii sigură că e și a mea, replică doctorul, cu un râs sec.

– Dar dacă nu te ascult, nu se cuvine să stau aici – să mă bucur de bunătatea și protecția dumatăle.

Această argumentare uimitoare îl obligă pe doctor să-și spună că își subestimase fiica; replica părea atât

de remarcabilă pentru o fată care nu dovedise altă însușire în afara unei încăpățănări blajine. Altminteri însă nu-i plăcu, nu-i plăcu deloc și nu-și ascunse iritarea:

– E o idee de prost gust. Ai împrumutat-o de la domnul Townsend?

– Ah, nu, e a mea, tăgădui Catherine cu tărie.

– Atunci ține-o pentru tine, o sfătui tatăl ei, mai hotărât ca oricând să o ia în Europa.

CAPITOLUL 23

Dacă Morris Townsend nu era inclus în planul călătoriei, de doamna Penniman nici nu se pomenise; ea ar fi fost recunoscătoare să primească o invitație, dar (ca să-i dăm ce i se cuvine) și-a suportat dezamăgirea ca o adevărată doamnă.

– Mi-ar plăcea să văd operele lui Rafael și ruinele – ruinele Panteonului, i-a mărturisit doamnei Almond, dar, pe de altă parte, nu-mi pare rău să rămân aici singură, în liniște, pentru un timp. Am nevoie de odihnă, am trecut prin atâtea de patru luni încoace.

Doamnei Almond i se părea destul de neomenos din partea fratelui ei să nu o ia și pe biata Lavinia în străinătate, dar își dădea seama cu ușurință și că, dacă scopul expediției era să o facă pe Catherine să-și uite iubitul, nu avea niciun rost să-i ofere drept însoțitoare pe cea mai bună prietenă a acestuia.

– Dacă Lavinia n-ar fi fost atât de nesocotită, ar fi putut să viziteze ruinele Panteonului, și-a spus doamna Almond în sine ei; și a continuat să-i regrete nesăbuița, deși sora ei a asigurat-o că domnul Penniman îi vorbise adesea, în chip neîntrecut, despre aceste vestigii. Doamna Penniman își dădea perfect de bine seama că fratele ei voia să întreprindă o călătorie în străinătate pentru a întinde o

cursă statorniciei Catherinei și i-a împărtășit nepoată-sii această convingere cu toată sinceritatea.

– Crede că o să te facă să-l uiți pe Morris, afirmă ea (îi zicea acum lui Morris pe nume). Ochii care nu se văd, se uită, știi proverbul. Speră că privilegiile de acolo au să ți-l izgonească din minte.

Catherine părea foarte speriată:

– Dacă se gândește la asta, ar trebui să-l avertizez de acum.

Doamna Penniman clătină din cap:

– Spune-i după aceea, scumpa mea, după ce-și dă osteneala și cheltuie atât. Așa merită să-i faci.

Și adăugă apoi, coborând vocea, că trebuie să fie încântător să te gândești la cei ce te iubesc, în mijlocul ruinelor Panteonului.

Supărarea tatălui îi pricinuia fetei, precum știm, o nesfârșită și adâncă amărăciune – o amărăciune pură și generoasă, lipsită de orice urmă de ranchiună sau de răutate; dar, pentru prima dată, după ce atât de scurt și de disprețuitor el i-a respins scuzele că se află încă sub acoperișul lui, în durerea ei a licărit o scânteie de mânie. Îi simțise disprețul, care o rănise adânc; cuvintele acelea despre lipsa ei de gust o făcuseră să-i ardă urechile câteva zile. Nu mai avea de ce să fie atât de prevenitoare; își dădea seama – oarecum nelămurit, dar cu un sentiment de ușurare după jignirea îndurată – că acum era

izbăvită de pedeapsă și că putea să facă orice dorește. S-a gândit să-i scrie lui Morris Townsend să o aștepte în scuar și să meargă să se plimbe prin oraș. Dacă avea să plece în Europa din respect pentru tatăl ei, putea să-și ofere măcar această plăcere. Se simțea acum într-adevăr mai liberă și mai sigură de sine; era în ea o forță ce o împingea înainte. Pasiunea pusese în fine stăpânire pe ea, întru totul, fără rezerve.

Morris a așteptat-o și s-au plimbat mult timp împreună. Catherine i-a spus de îndată ce se petrecuse: cum tatăl ei voia să o ia cu el – pentru vreo șase luni – în Europa, cum ea avea de gând să facă ce va socoti Morris că e mai bine. Nutrea speranța secretă că el o va îndemna să rămână acasă. Dar Morris nu se grăbi să răspundă, ci îi puse, pe drum, o mulțime de întrebări. Una din ele, în special, o miră foarte tare; părea atât de deplasată:

– Vrei să vezi monumentele acelea celebre?

– Vai, nu, Morris! protestă Catherine.

„Dumnezeule, ce toantă!“ exclamă el în sinea lui.

– Tata crede că am să te uit, îi mărturisi Catherine, că privilegiile de acolo mi te vor izgoni din minte.

– Mai știi, draga mea?

– Nu spune asta, îl rugă Catherine, cu o voce șoptită. Săracul tata va fi dezamăgit.

Morris râse ușor:

– Ba bine că nu, cred și eu că are să fie dezamăgit. Dar tu ai să vezi Europa, adăugă el, glumind. Ce păcăleală!

– Nu țin să văd Europa, spuse fata.

– Ar trebui să ții, draga mea, și poate că asta o să-l domolească pe tatăl tău.

Catherine, cunoscându-și propria încăpățănare, nu avea asemenea speranțe și nu putea scăpa de gândul că mergând în străinătate și totuși rămânând pe poziție avea să-i joace o festă tatălui ei.

– Nu crezi că ar fi o dovadă de viclenie? întrebă ea.

– Dar el nu e viclean cu tine? strigă Morris. Are să-și capete răsplata. Sunt sigur că trebuie să te duci.

– Și să nu ne căsătorim decât atât de târziu?

– Ne căsătorim când te întorci. Poți să-ți cumperi rochia de mireasă de la Paris.

Morris îi explică apoi ce crede el, cu cea mai caldă voce din lume. E foarte bine dacă se duce, asta are să-i pună definitiv într-o lumină bună. O să se vadă că sunt rezonabili, că sunt gata să aștepte – de ce să se teamă? Dacă era măcar o fărâmă de șansă ca tatăl ei să fie impresionat favorabil de faptul că ea merge cu el, asta rezolva dilema, fiindcă, la urma urmei, Morris nu voia deloc să fie cauza dezmoștenirii Catherinei. Nu pentru el, ci pentru ea și copiii ei. Era hotărât să aștepte; deși îi va fi greu, va izbuti. Și poate că acolo,

în fața peisajelor minunate și a monumentelor grandioase, bătrânul domn o să se înmoaie: se spune că asemenea priveliști au o influență umanizatoare. Poate că o să-l impresioneze blândețea ei, răbdarea și dorința ei de a face orice sacrificiu, cu o singură excepție; și dacă ea i se va adresa într-o bună zi, într-un loc celebru – să zicem în Italia, seara; în Veneția, într-o gondolă, sub razele lunii, dacă o să se poarte iscusit și o să-i atingă o coardă sensibilă, poate că el are să o strângă la piept și are să-i spună că o iartă. Catherine a fost adânc impresionată de această imagine, care îi părea cu adevărat la înălțimea minții strălucitoare a iubitului ei, deși o privea mai pieziș din punctul de vedere al propriilor ei posibilități de execuție. Ideea de a se purta „iscusit” într-o gondolă, sub razele lunii, părea să conțină multe elemente care îi scăpau de sub control. Au căzut totuși de acord ca fata să-i comunice tatălui ei că e gata să-l urmeze, plină de ascultare, oriunde, dar ea a făcut rezerva mentală că îl iubește pe Morris Townsend mai mult decât oricând.

Catherine l-a informat pe doctor că e gata de imbarcare, iar el a făcut repede toate pregătirile. Erau mulți de la care fata avea să-și ia rămas bun, dar pe noi ne interesează direct numai doi dintre ei. Doamna Penniman avea o părere împărțită în legătură cu călătoria nepoatăsii. I se părea cât se poate de binevenit faptul că fecioara

destinată domnului Townsend voia să-și lustruiască mintea printr-un voiaj în străinătate.

– Îl lași în mâini bune, o asigură ea, lipindu-și buzele de fruntea Catherinei. (Îi plăcea să sărute oamenii pe frunte; era o expresie involuntară de simpatie față de această regiune intelectuală.) Am să-l văd des și am să mă simt ca o vestală de demult care întreține focul sacru.

– Ești foarte amabilă, măcar că nu mergi cu noi, rosti Catherine, neîndrăznind să cerceteze analogia.

– Numai mândria mă ajută să pot fi astfel, declară doamna Penniman, aranjându-și cu palma malacoful, care întotdeauna scotea un fel de clinchet metalic.

Despărțirea Catherinei de iubitul ei a fost scurtă, fără multe cuvinte.

– Am să te găsesc același la întoarcere? l-a întrebat, deși nu se afla în mintea ei nicio urmă de scepticism.

– Același – ba chiar și mai același, i-a răspuns Morris, zâmbind.

Nu intră în planurile noastre să povestim în amănunt peregrinările doctorului Sloper prin emisfera de răsărit. A făcut „marele turneu” prin Europa, a călătorit ca un om de vază și (după cum era de așteptat la o persoană așa de cultivată) a descoperit atâtea lucruri care să-l intereseze, din domeniile artelor și antichității, încât a rămas în străinătate nu șase luni, ci douăsprezece. Doamna Penniman, în Washington Square, a reușit să

se acomodeze cu absența lui. Era fericită că e stăpâna necontestată a casei goale și se lăuda în sinea ei că o făcuse mai atrăgătoare pentru prietenii familiei decât când fratele ei se afla acolo. Lui Morris Townsend, cel puțin, trebuie să i se fi părut acum deosebit de atrăgătoare. Era în mod cert cel mai obișnuit oaspete, iar doamnei Penniman îi plăcea foarte mult să ia ceaiul cu el. Avea scaunul lui – un scaun foarte comod – lângă șemineul salonului din spate (când erau închise marile uși glisante, din lemn de mahon, cu mânere și balamale de argint, care despărțeau această încăpere de vecina ei mai oficială), și își fuma țigara de foi în biroul doctorului, unde își petrecea adesea câte o oră cercetând neobișnuitele colecții ale proprietarului absent. Pentru Morris, doamna Penniman era o găscă, după cum știm; el, în schimb, nu era un găgăuță, și ca oricărui tânăr iubitor de lux dar cu buzunarele goale, o asemenea casă i se părea un palat al desfătării. Ea deveni pentru Morris un club cu un singur vizitator. Doamna Penniman o vedea pe sora ei mult mai rar decât pe vremea când doctorul era acasă; asta fiindcă doamna Almond simțise nevoia să-i spună că îi displaceau legăturile ei cu domnul Townsend. Nu se cuvenea să fie atât de apropiată de un om pe care fratele lor îl disprețuia, și doamna Almond era surprinsă că ea se purta așa de

ușuratic, împingând-o pe Catherine spre o căsătorie deplorabilă.

– Deplorabilă! a strigat Lavinia. Are să fie un soț minunat pentru ea.

– Nu cred în soții minunați, a replicat doamna Almond. Cred numai în soții buni. Dacă Morris se însoară cu Catherine și ea îi moștenește averea lui Austin, poate că au să o ducă bine. El nu o să facă nimic, o să fie un bărbat amabil, egoist și, fără îndoială, suportabil. Dar dacă fata nu capătă banii, și Morris are să se trezească legat de ea, s-o ferească Dumnezeu, că el o să fie fără milă. Are s-o urască pentru dezamăgirea ce a suferit-o și o să se răzbune cu toată cruzimea de care e în stare. Va fi vai și amar de biata Catherine! Te sfătuiesc să stai puțin de vorbă cu sora lui; ce păcat că nepoată-mea nu se poate căsători cu *ea*!

Doamna Penniman nu avea niciun chef să converseze cu doamna Montgomery și nu s-a ostenit să întrețină relații cu ea; iar efectul acestor prevestiri alarmante privind soarta Catherinei a fost că mătușa Penniman s-a simțit într-adevăr cuprinsă de milă la gândul că firea generoasă a domnului Townsend ar putea fi astfel înrăită. Plăcerile și strălucirea erau elementul lui natural, și cum oare s-ar fi putut simți mulțumit dacă avea să fie lipsit de orice plăcere? Doamna Penniman avea acum ideea fixă că Morris trebuie totuși să se

bucure de averea fratelui ei; era destul de lucidă ca să-și dea seama că pretențiile ei asupra acesteia nu puteau fi prea mari.

– Dacă nu-i lasă averea Catherinei, cu atât mai mult nu mi-o va lăsa mie, își spuse în sine ea.

CAPITOLUL 24

În timpul primelor șase luni petrecute în străinătate, doctorul nu a vorbit niciodată cu fiică-sa despre neînțelegerea lor, în parte din principiu și în parte fiindcă avea multe alte lucruri la care să mediteze. Era de prisos să încerce să-i ghicească evoluția sentimentelor fără să o întrebe direct, fiindcă dacă ea nu se arătase prea expresivă acasă, într-o atmosferă familiară, nici munții Elveției și nici monumentele Italiei nu o puteau face mai exuberantă. Se purta ca o asociată docilă și înțeleaptă a tatălui ei – vizitând locuri celebre într-o tăcere plină de deferență, fără să se plângă vreodată de oboseală, totdeauna gata de plecare la ora pe care el o fixase în ajun; nu făcea nicio remarcă prostească, dar nici nu se lansa în speculații subtile. „E la fel de inteligentă ca și maldărul ăla de eșarfe“, își spuse doctorul, superioritatea ei constând în aceea că, în timp ce eșarfele se mai pierdeau ori alunecau din caleașcă, Catherine era întotdeauna la post, bine așezată la locul ei. Dar doctorul se așteptase la aceste manifestări și nu avea de ce să pună mărginirea ei intelectuală ca turistă pe seama unei depresii sentimentale; fata se lepădase de orice aer de victimă și în tot timpul călătoriei nu a auzit-o scoțând nici măcar un suspin. Doctorul bănuia că poartă corespondență cu

Morris Townsend, dar păstra tăcere în privința asta, fiindcă nu văzuse nicio scrisoare de la el, iar ale Catherinei erau totdeauna înmânate unui comisionar care le dădea la poștă.

Catherine primea vești de la iubitul ei cu regularitate, dar scrisorile lui soseau în plicurile trimise de doamna Penniman; de câte ori doctorul îi dădea un pachet pe care adresa era scrisă de mâna surorii lui, devenea instrumentul involuntar al pasiunii pe care o condamna. Catherine făcu această reflecție și, dacă în urmă cu șase luni s-ar fi socotit obligată să-l avertizeze, acum se simțea absolvită. Avea încă în inimă rana lăsată de cuvintele lui, când ea îi vorbise împinsă de un sentiment al onoarei; era hotărâtă să încerce să-i facă voia atât cât îi stătea în putință, dar nu-i va mai vorbi niciodată ca atunci. Scrisorile primite de la iubitul ei le citea în taină.

Într-o zi, către sfârșitul verii, cei doi călători se aflau într-o vale pustie din Alpi. Traversau o trecătoare și, la un urcuș mai lung, se dăduseră jos din trăsură, luând-o cu mult înainte. După un timp, doctorul zări o potecă; trecând printr-o vale alăturată, aceasta avea să-i scoată, după cum se așteptase, într-un punct mai înalt al șoselei. O luară pe cărarea șerpuită, dar o pierdură în curând; se aflau într-o vale sălbatică, prăpăstioasă și înaintau mai mult cățărându-se. Erau totuși bine antrenați, așa că nu-i speria aventura asta; se opreau

din când în când, pentru ca fata să se odihnească. Catherine se așeză pe o piatră, privind în jur către rocile colțuroase și către cerul aprins. Era aproape de căderea serii, spre sfârșitul lui august; noaptea se simțea pe aproape și, cum ajunseseră la mare înălțime, aerul devenise rece și sticlos. Apusul era scăldat într-o lumină roșie și rece, care făcea piscurile din jur și mai ascuțite, și mai întunecate. În timpul unui asemenea popas tatăl ei o lăsă singură, îndreptându-se spre o înălțime din apropiere de unde putea cuprinde toată priveliștea. Catherine nu-l mai zărea; rămăsese acolo singură, înconjurată de tăcerea ce nu era tulburată decât de susurul îndepărtat și nedeslușit al unui pârâu de munte. Gândul îi zbură spre Morris Townsend; locul era atât de izolat și de pustiu, încât Morris părea să fie foarte departe. Doctorul întârzie mult timp și ea începu să se întrebe ce-o fi cu el. Când, într-un târziu, își făcu apariția, în lumina clară a amurgului, Catherine se ridică în picioare ca să-și continue drumul. Dar el nu părea că vrea să plece, ci veni către ea, ca și cum ar fi avut ceva să-i spună. Se opri în fața ei, privind-o cu niște ochi care parcă păstraseră strălucirea culmilor înzăpezite pe care le contemplantă cu câteva clipe mai înainte. Apoi, fără veste, cu o voce joasă, îi adresă o întrebare neașteptată:

— Ai renunțat la el?

Întrebarea fusese neașteptată, dar Catherine nu era decât aparent nepregătită:

– Nu, tată, răspunse ea.

Doctorul o privi din nou câteva clipe fără să-i spună nimic.

– Îți scrie? o întrebă apoi.

– Da, cam de două ori pe lună.

El se uită în susul și în josul văii, legănându-și bastonul; apoi îi spuse, cu aceeași voce joasă:

– Sunt foarte supărat.

Fata se întrebă ce avea de gând – voia poate să o înspăimânte? Dacă era așa, locul nu putea fi mai bine ales: vâlceaua asta aspră și posomorâtă, părăsită de soarele verii, o făcea să-și simtă singurătatea. Catherine privi în jur și inima îi îngheță; o clipă fu cuprinsă de spaimă. Șoptind ușor, nu găsi nimic altceva să spună decât:

– Îmi pare rău.

Tatăl ei continuă:

– Îmi pui răbdarea la încercare și ar trebui să știi ce fel de om sunt. Nu sunt foarte bun din fire. Deși par o persoană liniștită, în fundul sufletului sunt foarte aprins și te asigur că pot fi extrem de rău.

Catherine nu-și dădea seama de ce îi spune astfel de lucruri. O adusese aici dinadins, urmărea un plan anume? Ce plan? se întrebă ea. Voia să o sperie, obligând-o să se

răzgândească – să profite de spaima ei? De ce să fie înspăimântată? Peisajul era urât și pustiu, dar nu putea să-i facă niciun rău. Calmul intens al doctorului părea să arate că e un om periculos, dar Catherine nu mergea atât de departe încât să-i treacă prin gând că planul lui era să-și înfigă degetele – degetele elegante, fine, suple, ale unui medic distins – în gâtul ei. Se retrase, totuși, cu un pas înapoi.

– Poți să fii cum vrei, sunt sigură, rosti ea; într-adevăr, asta îi era credința.

– Sunt foarte supărat, replică el, mai aspru.

– Ce ți-a venit așa, deodată?

– Nu mi-a venit deodată. De șase luni încoace fierb de mânie, fără să se vadă. Dar asta e un loc potrivit ca să izbucnesc. E foarte liniștit și suntem singuri.

– Da, e foarte liniștit, încuviință Catherine, uitându-se cu o privire vagă în jur. Mergem înapoi la trăsură?

– Imediat. Vrei să spui că în tot acest timp n-ai dat înapoi nici măcar un singur pas?

– Dacă aș putea, așa aș face, tată. Dar nu pot.

Doctorul privi și el în jur.

– Ți-ar plăcea să fii părăsită într-un loc ca ăsta, să mori de foame?

– Ce vrei să spui? țipă fata.

– Asta are să-ți fie soarta – așa o să te părăsească el.

Nu avea să se atingă de ea, dar se legase de Morris. Simți cum i se încălzește din nou inima.

– Nu e adevărat, tată, izbucni ea, și n-ar trebui să spui asta. Nu e drept și nu e adevărat.

Doctorul clătină încet din cap:

– Da, nu e drept, fiindcă nu vrei să crezi. Dar e adevărat. Hai înapoi la trăsură.

Se întoarse și ea îl urmă; el mergea mai repede și curând i-o luă cu mult înaintea. Dar din când în când, fără a-și întoarce capul, se oprea ca să o lase să-l ajungă, iar ea înainta cu greu și își simțea inima bătând tare, amintindu-și că ridicase pentru prima dată vocea la el. Se făcuse aproape întuneric și, în cele din urmă, Catherine îl pierdu din ochi. Dar o ținu tot înaintea și după un timp, când valea coti brusc, ajunsese în șosea, unde îi aștepta trăsura. Tatăl ei era înăuntru, țeapăn și tăcut; se așeză și ea, în tăcere, lângă el.

Când, mai târziu, își aducea aminte de cele întâmplătoare, i se părea că zile întregi după aceea nu au mai schimbat niciun cuvânt între ei. Fusesse o scenă ciudată, dar ea nu-i modificase pentru totdeauna Catherinei sentimentele față de tatăl ei, fiindcă era firesc, la urma urmei, ca el să-i mai facă, din când în când, câte o scenă, și, în plus, o lăsase în pace timp de șase luni. Mai ciudată era mărturisirea lui că nu e un om bun; Catherine s-a întrebat mult timp ce voia să însemne asta. Afirmarea nu

se bucura de crezare din partea ei și nici nu îi măgulea vreun eventual sentiment de ranchiună. Chiar și cuprinsă de cea mai mare amărăciune, Catherine nu ar fi fost fericită să-l știe un om imperfect. Cele spuse de el nu erau decât o manifestare a subtilității lui – oamenii inteligenți ca el pot spune orice și subînțelege orice; cât despre asprimea lui, la un bărbat ea este în mod sigur o virtute.

Doctorul a lăsat-o în pace încă șase luni, șase luni în care ea s-a împăcat fără niciun gest de protest cu prelungirea călătoriei. I-a vorbit însă din nou la sfârșitul ei; era chiar în ultimele ore, cu o seară înainte de a se îmbarca pentru New York, într-un hotel din Liverpool. Luaseră cina într-un salon spațios, întunecat și mucegăit; abia se strânseseră fețele de masă, iar doctorul se plimba încet încoace și încolo. Catherine își luă lumânarea ca să se ducă la culcare, dar tatăl ei îi făcu semn să nu plece.

– Ce ai de gând să faci când ajungi acasă? se interesă el, în timp ce ea stătea pe loc cu lumânarea în mână.

– Adică în legătură cu domnul Townsend?

– În legătură cu domnul Townsend.

– Probabil că o să ne căsătorim.

Doctorul mai făcu câțiva pași, iar ea așteptă.

– Primești vești de la el la fel de des?

– Da, de două ori pe lună, răspunse Catherine cu promptitudine.

– Și amintește mereu de căsătorie?

– Oh, da; adică îmi scrie și alte lucruri, dar întotdeauna câte ceva și despre asta.

– Sunt încântat să aud că are subiecte variate; altminteri scrisorile ar deveni monotone.

– Scrie foarte frumos, îl încredință Catherine, care era foarte bucuroasă că are ocazia să-i spună acest lucru.

– Toți scriu foarte frumos. Totuși, ăsta rămâne un merit. Așadar, de îndată ce ajungi acolo, ai s-o ștergi cu el?

Expresia era cam vulgară și îi rănea Catherinei un anumit sentiment de demnitate.

– Nu pot să-ți spun până nu ajungem, îi răspunse.

– E absolut just, replică el. Asta-i tot ce-ți cer – să-mi spui, să mă înștiințezi și pe mine. Când un om e pe punctul de a-și pierde singurul lui copil, ar vrea măcar să i se dea un semn dinainte.

– O, tată, n-ai să mă pierzi, rosti Catherine, vărsând pe jos ceara de la lumânare.

– Cu trei zile înainte e de ajuns, continuă el, dacă atunci poți fi sigură. Știi, el ar trebui să-mi fie foarte recunoscător. I-am făcut un serviciu enorm ducându-te peste hotare; prețul tău e de două ori mai ridicat cu

gustul și cu toate cunoștințele pe care le-ai dobândit. Cu un an în urmă erai poate cam limitată – cam rustică, dar acum, că ai văzut și ai învățat atâtea, vei fi o persoană extrem de interesantă. I-am pus la îngrășat vițelul înainte de tăiere.

Catherine se întoarse cu spatele, uitându-se spre ușă cu o privire fixă.

– Mergi și te culcă, îi spuse el. N-o să ne imbarcăm decât pe la prânz, așa că poți să dormi cât vrei. O să fie o călătorie foarte obositoare.

CAPITOLUL 25

Călătoria a fost într-adevăr obositoare și Catherine, sosind la New York, n-a avut mulțumirea de „a o șterge“, după expresia tatălui ei, cu Morris Townsend. L-a văzut totuși a doua zi după debarcare, iar până atunci Morris a fost, firește, subiectul conversației dintre eroina noastră și mătușă-sa Lavinia, cu care, în seara sosirii, Catherine s-a închis în cameră pentru multe ore, înainte de a se retrage să se odihnească.

– L-am văzut foarte des, a informat-o doamna Penniman. Nu e ușor să-l cunoști. Tu crezi, probabil, că îl înțelegi, dar nu e așa, scumpa mea. Îl vei cunoaște într-o zi, dar numai după ce veți trăi un timp împreună. Eu pot să spun că aproape am trăit împreună cu el, continuă doamna Penniman în timp ce Catherine făcuse ochii mari. Cred că îl cunosc de acum; am avut atâtea prilejuri rare! La fel vei avea și tu – ori, mai degrabă, vei avea prilejuri și mai bune, zâmbi mătușa Lavinia. Ai să vezi atunci ce vreau să spun. Are o fire minunată, plină de pasiune, de tărie și de loialitate în același timp.

Catherine o asculta cu un amestec de interes și de rezervă. Devotamentul intens al mătușii Lavinia pentru cauza nepoatei era evident, iar Catherine, în ultimul an, cutreierând prin galeriile și bisericile din străinătate și

alunecând cu poștalionul pe șoselele netede, în timp ce gânduri niciodată rostite îi înfloreau în minte, simțise adeseori dorința de a avea alături o persoană inteligentă, de același sex. Să-i spună povestea ei unei femei bune la suflet – uneori i se părea că asta îi va aduce alinare și Catherine fusese nu o dată pe punctul de a-și împărtăși secretele gazdei sau tinerei și drăguței croitorese. Dacă ar fi fost o femeie lângă ea, i-ar fi oferit din când în când unei asemenea însoțitoare și câte o criză de plâns, și îi era teamă că, la întoarcerea acasă, aceasta va fi replica ei la prima îmbrățișare a mătușii Lavinia. În realitate însă, cele două doamne se reîntâlniseră, în locuința din Washington Square, fără nicio lacrimă, și, când s-au aflat singure împreună, un sentiment de răceală i-a șters Catherinei orice emoție. O indispucea tot mai mult gândul că doamna Penniman se bucurase timp de un an de tovărășia iubitului ei și nu-i făcea nicio plăcere să o audă pe mătușă-sa analizându-l și explicându-l pe Morris, vorbind despre el cu aerul că nimeni nu-l cunoaște mai bine decât ea. Nu fiindcă fata ar fi fost geloasă, dar i se trezise din nou vechea impresie, ce stătuse un timp ascunsă, despre falsitatea inocentă a doamnei Penniman, și era mulțumită că e din nou acasă, în siguranță. Cu toate acestea, i se părea că-i o binecuvântare să poată vorbi despre Morris, să-i poată rosti numele, să se afle lângă cineva care nu îl nedreptățește.

– Ai fost foarte bună cu el, spuse Catherine. Mi-a scris de mai multe ori despre asta. N-am să uit niciodată, tanti Lavinia.

– Am făcut ce-am putut, de fapt, foarte puțin. Să-l invit aici, să stăm de vorbă, să-i ofer un ceai, asta-i tot. Mătușă-ta Almond a socotit că și așa a fost prea mult și m-a certat mereu; dar mi-a făgăduit, cel puțin, să nu mă trădeze.

– Cum să te trădeze?

– Să nu-i spună lui taică-tău. Morris stătea de obicei la biroul lui, mărturisii doamna Penniman, râzând ușor.

Catherine tăcu câțva timp. Imaginea aceasta nu-i plăcea și ea îi aminti din nou, dureros, de obiceiurile ascunse ale mătușii ei. Morris, îl putem informa pe cititor, avusese destul tact ca să nu-i spună că se lăfăise în biroul doctorului. El o cunoștea doar de un an și ceva, pe când mătușă-sa o știa de cincisprezece ani; și totuși n-ar fi făcut greșeala să creadă că fata va aprecia umorul situației.

– Regret că l-ai dus în biroul tatei, observă ea, după un timp.

– Nu l-am dus eu, s-a dus singur. Îi plăcea să se uite la cărți și la instrumentele alea din vitrină. Le știa foarte bine, se pricepe la toate.

Catherine nu răspunse imediat.

– Aș vrea să-și fi găsit o slujbă, rosti ea apoi.

– Și-a găsit o slujbă. E o veste minunată și m-a rugat să ți-o împărtășesc imediat ce sosești. S-a asociat cu proprietarul unei case de comision. Totul s-a aranjat, dintr-odată, acum o săptămână.

Vestea îi păru Catherinei cu adevărat minunată; totul suna atât de promițător și de distins.

– Oh, îmi pare atât de bine! exclamă ea; și acum, pentru o clipă, simți că e dispusă să se arunce de gâtul mătușii Lavinia.

– E mult mai bine decât să fie sub ordinele cuiva; n-a fost niciodată obișnuit astfel, continuă doamna Penniman. E la fel de bun ca și partenerul lui – sunt absolut egali. Vezi câtă dreptate a avut să aștepte. Aș vrea să văd ce o să mai spună taică-tău acum! Au biroul pe strada Duane și niște cărți de vizită mititele; mi-a adus una să mi-o arate. E la mine în cameră; ai s-o vezi mâine. Așa mi-a spus ultima dată când a fost aici: „Vedeți câtă dreptate am avut să aștept?” Acum el are câțiva oameni în subordine și nu invers. N-ar putea să fie subalternul nimănui; i-am spus adesea că nu mi l-aș închipui primind porunci.

Catherine era de acord cu această afirmație și se simți foarte fericită să știe că Morris e propriul lui stăpân; dar satisfacția de a se gândi cum o să-i împărtășească vestea, triumfătoare, tatălui ei, îi era refuzată. Lui i-ar păsa la fel de mult dacă Morris ar

deveni cineva în lumea afacerilor sau ar fi deportat pe viață. Fuseseră aduse cuferele în cameră și pentru scurt timp numele iubitului ei nu mai fu pomenit; Catherine le deschidea și se mândrea în fața mătușă-sii cu trofeelee turneului ei în străinătate. Erau multe și scumpe, căci Catherine îi adusese fiecăruia câte un dar, fiecăruia cu excepția lui Morris; lui îi dăruia doar inima ei statornică. Față de doamna Penniman fusese de o mărinimie nestăvilită, așa că mătușa Lavinia a tot despăturit și împăturit la loc, scoțând exclamații de mulțumire și de încântare. Se învârti de câteva ori prin cameră cu un splendid șal de cașmir pe umeri, pe care i-l aranjase Catherine, rugând-o să-l primească, și își răsuci capul pe spate să vadă cât de jos îi ajunge.

– Am să-l socotesc doar împrumutat, acceptă ea. O să ți-l las ție la moartea mea, sau, mai degrabă, adăugă apoi, sărutând-o pe nepoată-sa încă o dată, am să-l las primei tale fetei.

Și, împodobită cu șalul, o privi zâmbind pe Catherine.

– Mai bine așteaptă până se va naște, zise Catherine.

– Nu-mi place cum spui asta, replică doamna Penniman după o clipă. Catherine, te-ai schimbat oare?

– Nu; sunt la fel.

– N-ai dat cumva înapoi?

– Sunt exact la fel, repetă Catherine, simțind dorința ca mătușă-sa să-i poarte mai puțin de grijă.

– Așa, îmi pare bine. Și doamna Penniman își examinează cașmirul în oglindă. Apoi întreabă, cu privirea întoarsă spre nepoată-sa:

– Ce mai face taică-tău? Scrisorile tale erau atât de scurte – nu puteam să-mi dau seama.

– Tata e foarte bine.

– A, dar știi de ce te întreb, rosti doamna Penniman, cu o demnitate pe care cașmirul o făcea și mai impresionantă. E tot așa de neînduplecat?

– O, da!

– Nu s-a schimbat deloc?

– Este, dacă se poate spune, mai hotărât.

Doamna Penniman își scoase șalul ei uriaș și îl împături încet.

– Asta-i foarte prost. N-ai avut niciun succes cu micul tău plan?

– Care plan?

– Morris mi l-a spus și mie. Să i-o iei tu înainte; să-l urmărești, în Europa, când este mai impresionat de vreo priveliște celebră – el pretinde că e plin de simț artistic, știi doar – și atunci să stăruiești pe lângă el și să-l faci să cedeze.

– N-am încercat niciodată. A fost ideea lui Morris, dar dacă el ar fi fost cu noi în Europa, ar fi văzut că tata nu se lasă niciodată impresionat în acest chip. *Are simț artistic* – are enorm de mult; dar, pe măsură ce vizitam

acele locuri vestite, care îi stârneau admirația, îmi dădeam seama că e inutil să stărui. Am impresia că ele îl făceau și mai hotărât – și mai teribil, explică biata Catherine. N-am să-l conving niciodată să cedeze, așa că acum nu mai aștept nimic.

– Hm, făcu doamna Penniman, trebuie să-ți spun că n-aș fi crezut că ai să renunți.

– Am renunțat. Acum nu-mi mai pasă.

– Te-ai făcut foarte vitează, zise doamna Penniman, râzând ușor. Eu nu te-am sfătuit să-ți sacrifici averea.

– Da, sunt mai vitează decât înainte. M-ai întrebat dacă m-am schimbat: iată, m-am schimbat în acest fel. O, continuă fata, m-am schimbat foarte mult. Și nu e averea mea. Dacă pe el nu-l interesează averea, de ce să-mi pese mie?

Doamna Penniman șovăi:

– Poate că-l interesează.

– Îl interesează în ce mă privește, fiindcă nu vrea să-mi facă niciun rău. Dar o să afle – știe deja – cât de puțină teamă trebuie să-i fie de acest lucru. În plus, spuse Catherine, am și eu destui bani. O să fim destul de bogați, iar acum nu are și el un venit? Sunt încântată de afacerea asta a lui.

Catherine continuă să vorbească, cu un entuziasm crescând. Mătușa ei n-o văzuse niciodată într-o astfel de stare și, observând-o, o puse pe seama călătoriei în

străinătate, care o făcuse mai sigură, mai matură. Își spuse că nepoată-sa arăta acum mai bine; era chiar prezentabilă. Doamna Penniman se întrebă dacă și Morris are să observe. În timp ce ea se lăsase în voia acestor speculații, Catherine izbucni cu oarecare asprime în glas:

— De ce te contrazici atât, tanti Lavinia? Acum pari să gândești într-un fel și mâine în altul. Cu un an în urmă, înainte să plecăm, îmi spuneai că nu trebuie să-mi pese dacă îl supăr pe tata și acum îmi pare că mă sfătuiești cu totul altfel. Ești atât de schimbătoare.

Acest atac era total neprevăzut, fiindcă doamna Penniman nu fusese obișnuită, în discuție, cu războiul purtat pe propriul ei teren — poate, fiindcă, în general, inamicul se îndoia că ar putea găsi acolo vreun mijloc de subzistență. Cât își dădea seama, pajiștile pline de flori ale rațiunii ei nu fuseseră pustiite de forțe ostile. Poate din această cauză, în apărarea lor, se dovedea mai degrabă maiestuoasă decât agilă.

— Nu înțeleg ce acuzație îmi aduci, în afară de aceea că sunt prea adânc preocupată de fericirea ta. Mi se spune că sunt capricioasă, pentru prima oară. Defectul acesta nu mi se impută prea des.

— Anul trecut erai nemulțumită fiindcă nu voiam să mă mărit imediat, iar acum îmi spui să-l câștig pe tata de partea mea. Ai zis că are să-și capete răsplata dacă

mă ia degeaba cu el în Europa. Uite, m-a luat degeaba și ar trebui să fii mulțumită. Nu s-a schimbat nimic — nimic în afară de sentimentele mele față de tata. Nu mă mai sinchisesc chiar atât. Am fost cât am putut de bună, dar lui nu-i pasă. Acum nu-mi mai pasă nici mie. Nu știi dacă m-am făcut rea, poate că m-am făcut. Dar pentru mine nu mai contează. M-am întors ca să mă mărit — asta-i tot ce știu. Ar trebui să fii mulțumită, dacă nu ți-ai schimbat părerile; ești atât de ciudată. Faci cum vrei, dar te rog să nu mă mai îndemni niciodată să stărui pe lângă tata. N-am să mai stărui pentru nimic; totul s-a sfârșit. El s-a lepădat de mine. Sunt aici ca să mă mărit.

Doamna Penniman nu o mai auzise niciodată pe nepoată-sa vorbind atât de autoritar, așa că era, firește, foarte surprinsă, ba chiar puțin înspăimântată, iar vigoarea emoției și hotărârea Catherinei o lăsaseră fără replică. Se speria ușor și căuta întotdeauna să iasă din derută printr-o concesie, care era adesea însoțită, ca acum, de un mic râs nervos.

CAPITOLUL 26

Dacă doamna Penniman o scosese din fire pe Catherine – de aici înainte a început să vorbească foarte mult despre firea aprinsă a nepoată-sii, o noțiune care nu fusese niciodată menționată până acum în legătură cu eroina noastră – a doua zi, fata a avut prilejul să-și recapete liniștea. Doamna Penniman îi transmisese un mesaj din partea lui Morris Townsend în sensul că el avea să treacă pe acolo să-i ureze bun venit a doua zi după sosire. Morris a apărut după-amiază; dar, după cum ne putem închipui, de data asta nu i s-a mai pus la dispoziție biroul doctorului Sloper. În ultimul an venise și plecase atât de ușor, fără nicio responsabilitate, încât acum se simțea nedreptățit că trebuie să-și limiteze priveliștea la salonul din față, care era domeniul particular al Catherinei.

– Sunt foarte bucuros că te-ai întors, declară el. E o mare fericire să te văd din nou.

Și o privi, zâmbind, din cap până-n picioare, deși nu a dat niciun semn după aceea că ar împărtăși părerea doamnei Penniman (pe care, ca femeie, o interesau amănuntele) și ar socoti-o mai frumoasă.

El însă i-a părut Catherinei strălucitor; i-a trebuit câțva timp până să se obișnuiască cu gândul că acest tânăr minunat era proprietatea ei exclusivă. Lunga conversație ce a urmat era tipică pentru doi îndrăgostiți – un schimb șoptit de întrebări și de făgăduințe. În acest domeniu Morris poseda mult rafinament, care făcea să pară pitorească și captivantă chiar și relatarea debutului său în lumea afacerilor – un debut despre care gazda lui l-a interogată cu mare interes. Din când în când el se ridica de pe canapeaua pe care stăteau amândoi și se plimba prin cameră; după aceea se întorcea, zâmbind și trecându-și mâna prin păr. Părea frământat, lucru firesc pentru un tânăr care abia își revăzuse iubita după o lungă absență, iar Catherine și-a spus că nu-l zărise niciodată atât de tulburat. Era, într-un fel, plăcut impresionată de observația aceasta. Morris i-a pus multe întrebări despre călătorie, dar nu a știut să răspundă la toate, fiindcă uitase numele locurilor și itinerarul fixat de tatăl ei. Dar acum se simțea atât de fericită – era parcă într-al nouălea cer gândindu-se că necazurile au luat sfârșit – încât a uitat să se mai rușineze de răspunsurile ei modeste. Simțea că se poate mărita cu el fără nicio remușcare, fără să mai tremure altfel decât de fericire. Nu a mai așteptat să o întrebe el și i-a spus că tatăl ei se întorsese

cu aceleași gânduri – că nu dăduse înapoi nici măcar cu un pas.

– Nu mai trebuie să ne așteptăm la nimic, afirmă ea, trebuie să ne descurcăm și așa.

Morris o privea zâmbind:

– Biata mea fetiță! exclamă el.

– N-ai de ce să mă compătimești, îl încredință Catherine. Acum nu-mi mai pasă, m-am obișnuit cu gândul.

Morris continua să zâmbească; se ridică apoi și începu iar să se plimbe:

– Mai bine lasă-mă să încerc și eu.

– Să încerci să-i schimbi părerea? N-ai putea decât să-l înrăiești și mai mult, afirmă Catherine cu hotărâre.

– Spun asta fiindcă înainte n-am știut cum să procedez. Dar acum i-aș vorbi altfel. Sunt mai înțelept: am avut un an de gândire la dispoziție. Am mai mult tact.

– La asta te-ai gândit timp de un an?

– În mare parte. Știi, gândul ăsta e pentru mine ca un spin în ochi. Nu-mi plac înfrângerile.

– Te simți înfrânt dacă o să ne căsătorim?

– Bineînțeles că nu sunt înfrânt în chestiunea principală, dar sunt, nu-ți dai seama, în celelalte privințe – în privința reputației, a relațiilor dintre mine și tatăl tău, dintre mine și copiii mei, dacă o să-i avem.

– Vom avea destui bani pentru copiii noștri; destui bani pentru toate. Nu-i așa că o să ai succes în afaceri?

– O să am un succes extraordinar și, bineînțeles, o să ducem o viață plină de înlesnire. Dar nu mă refer la confortul material, ci la cel moral, explică Morris, la satisfacția intelectuală.

– Eu am acum destul confort moral, declară Catherine, cu simplitate.

– Sigur că tu ai. Dar cu mine lucrurile stau altfel. Mi-am pus toată mândria în joc și vreau să-i dovedesc că a greșit, și acum, că sunt în fruntea unei afaceri atât de înfloritoare, pot să tratez cu el de la egal la egal. Am o idee excelentă – lasă-mă, te rog, să îl atac!

Morris stătea în fața ei, cu ochii lui strălucitori și cu un aer degajat, ținându-și mâinile în buzunare; Catherine se ridică, privindu-l drept în față:

– Te rog, nu face asta, Morris, te rog, rosti ea și în vocea ei era un fel de fermitate tristă și blândă pe care Morris o observă pentru prima oară.

– Nu trebuie să-i mai cerem nicio favoare, nu trebuie să-i mai cerem nimic. N-are să se lase înduplecat și nu poate să iasă nimic bun de aici. O știi prea bine, am motive foarte puternice.

– Și, mă rog, ce motive ai?

Catherine ezită înainte de a i se destăinui, dar până la urmă îi spuse:

– Nu ține deloc la mine.

– A, la naiba! strigă Morris, furios.

– N-aș spune asta dacă n-aș fi sigură. Mi-am dat seama, am simțit totul, în Anglia, chiar înainte de plecare. A vorbit cu mine într-o seară – ultima seară – și atunci m-am lămurit dintr-odată. Poți să-ți dai seama când cineva gândește astfel. Nu l-aș învinui dacă nu m-ar fi făcut să mă simt atât de prost. Nu-l învinuiesc; îți spun doar cum stau lucrurile. N-are nici el ce să facă, nu putem să ne controlăm sentimentele. Nici eu nu pot. Așa ar zice și el. Totul e din cauză că a iubit-o atât de mult pe mama, care a murit îndată după nașterea mea. Era frumoasă, era strălucitoare; se gândește la ea tot timpul. Nu-i semăn deloc: mi-a spus mătușa Penniman. Bineînțeles, nu e vina mea, dar nu e nici a lui. Vreau să spun că ăsta e adevărul; există un motiv mai puternic ca să nu se lase convins decât pur și simplu faptul că tu nu-i plăci.

– „Pur și simplu“? strigă Morris, râzând scurt. Îți sunt foarte îndatorat.

– Nu-mi pasă acum că tu nu-i plăci; de multe lucruri nu-mi mai pasă. Mă simt cu totul altfel; parc-aș fi despărțită de tata.

– Pe cuvântul meu, rosti Morris, sunteți o familie ciudată.

– Nu spune asta, nu spune nicio vorbă aspră, îl imploră Catherine. Trebuie să fii foarte bun cu mine acum, fiindcă, Morris, fiindcă – și fata șovăi o clipă – fiindcă am făcut foarte mult pentru tine.

– O, știu, draga mea.

Catherine vorbise până acum fără vehemență și fără să dea vreun semn de tulburare, pe un ton blajin și rezonabil, încercând doar să explice. Căutase însă în zadar să-și înăbușe emoția, care se făcu simțită în cele din urmă în tremurul vocii.

– E greu să te desparți astfel de tatăl pe care l-ai venerat mai înainte. M-am simțit foarte nefericită; sau m-aș fi simțit nefericită dacă n-aș ține la tine. Poți să-ți dai seama când cineva îți vorbește... îți vorbește...

– Cum ți-a vorbit?

– Plin de dispreț! rosti Catherine cu înfocare. Așa a vorbit cu mine în seara dinaintea îmbarcării. Nu mi-a spus multe lucruri, dar mi-a fost de-ajuns și m-am gândit la asta în tot timpul călătoriei. Apoi m-am hotărât. N-o să-l mai rog nimic niciodată și n-o să mai aștept nimic de la el. Ar fi fără sens acum. Trebuie să fim fericiți împreună și să nu-i dăm impresia că nu putem trăi fără iertarea lui. Și tu, Morris, Morris, să nu mă disprețuiești niciodată!

Era o promisiune ușor de făcut și Morris o făcu cu mult succes. Dar pentru moment nu-și luă vreo obligație mai oneroasă.

CAPITOLUL 27

Bineînțeleș, după înapoiere, doctorul a stat mult de vorbă cu surorile lui. Nu și-a dat prea mare osteneală să-i relateze doamnei Penniman ce drumuri străbătuse sau să-i împărtășească impresiile sale despre ținuturile îndepărtate, ci s-a mulțumit să-i dăruiască o amintire a acestei experiențe demne de invidiat, anume o rochie de catifea. A discutat însă mai în amănunt unele chestiuni legate de gospodărie și n-a întârziat să o asigure că era și acum un părinte la fel de inflexibil.

— Nu mă îndoiesc că te-ai văzut mereu cu domnul Townsend și ai făcut tot posibilul ca să-l consolezi pentru absența Catherinei, comentă el. Nu te întreb și nu e nevoie să mă contrazici. De altfel, nu ți-aș adresa întrebarea asta pentru nimic în lume, ca să te pun în situația de a... plăsmui un răspuns. Nimeni nu te-a dat de gol și n-a fost nicio iscoadă care să te urmărească. Elizabeth n-a umblat cu vorbe: a avut numai cuvinte de laudă despre înfățișarea și despre felul tău de a fi. Totul nu e decât o concluzie de-a mea — un raționament inductiv, în termeni filozofici. Mi se pare în firea lucrurilor ca tu să-i fi oferit azil unei victime interesante. Domnul Townsend a venit de multe ori aici în casă; e ceva în aer care-mi spune asta. Știi, noi, doctorii,

sfârșim prin a dezvolta un simț foarte fin al percepției, iar mie îmi este imprimată pe sensorium certitudinea că el s-a lăfăit aici în fotolii și s-a încălzit la focul de acolo. Nu că i-aș refuza acest confort: e singurul de care o să se bucure vreodată pe cheltuiala mea. E de altfel probabil că am să pot și eu economisi pe seama lui. Nu știi ce i-ai putut spune până acum sau ce poți să-i spui de acum înainte; dar aş vrea să știi: dacă l-ai încurajat să creadă că o să câștige ceva ținându-se tare pe poziție, sau că eu m-am clintit măcar cu un centimetru de pe poziția mea de acum un an, i-ai jucat o festă pentru care ar putea să-ți pretindă despăgubiri. Nu e imposibil chiar să te dea în judecată. Desigur, ai fost de bună credință; te-ai amăgit că eu am să obosesc până la urmă. Asta-i născocirea cea mai lipsită de substanță care a trecut vreodată prin creierul unui optimist incorigibil. N-am obosit deloc; sunt la fel de proaspăt ca și la început; mai sunt bun încă cincizeci de ani de acum încolo. Se pare că nici Catherine nu s-a clintit măcar cu un pas, și ea e tot atât de proaspătă; așa că ne aflăm în punctul de unde am pornit. Dar tu cunoști situația la fel de bine. Nu vreau decât să-ți aduc la cunoștință ce gândesc. Nu pune lucrurile astea la inimă, dragă Lavinia. Păzește-te de mânia îndreptățită a unui vânător de zestre păcălit!

– Nu pot spune că m-am așteptat la așa ceva, replică doamna Penniman. Speram, prosteste, că ai să te întorci acasă fără acest detestabil aer ironic cu care te apropii de subiectele cele mai sacre.

– Nu subestima ironia; este adesea foarte folositoare. Nu e însă întotdeauna necesară și am să-ți arăt cât de frumos o pot pune deoparte. Aș vrea să aflu ce crezi: domnul Townsend o să se țină tare pe poziție?

– Îți voi răspunde cu propriile tale arme, declară doamna Penniman. Mai bine așteaptă și ai să vezi.

– Asta numești „propriile mele arme“? N-am spus niciodată o astfel de grosolănie.

– Are să se țină destul de mult ca să te simți foarte stânjenit, atunci.

– Draga mea Lavinia, exclamă doctorul, asta numești tu ironie? Eu o numesc pugilat.

Dar doamna Penniman, în ciuda pugilatului, era destul de speriată, așa că a ascultat de sfaturile propriilor sale temeri. Între timp, fratele ei a ascultat și el, cu multă prudență, de sfaturile doamnei Almond, față de care nu a fost mai puțin darnic decât față de Lavinia, ci doar mult mai comunicativ.

– Bănuiesc că l-a oploșit pe acolo tot timpul, a remarcat doctorul. Trebuie să-mi inspectez vinurile. Nu e cazul să ai remușcări dacă-mi povestești și mie;

eu i-am spus deja tot ce aveam de gând în legătură cu subiectul ăsta.

– Cred că Townsend a venit pe la voi destul de des, răspunse doamna Almond. Dar trebuie să fii de acord cu mine că pentru Lavinia a fost un lucru cu totul nou să rămână absolut singură și era firesc să simtă nevoia de societate.

– Sunt de acord și de aceea n-am să fac scandal în legătură cu vinul; o să-l socotesc drept o compensație pentru Lavinia. E în stare să-mi spună că l-a băut singură. Gândește-te ce inimaginabilă lipsă de bunăsimț la individul ăsta, într-o asemenea situație, să se plimbe prin casă – de parcă ar fi a lui – sau chiar și numai să vină până acolo! Dacă nici asta nu-l descrie de ajuns, atunci este indescritibil.

– Planul lui e să pună mâna pe ce poate. Probabil că Lavinia l-a întreținut timp de un an, afirmă doamna Almond. A câștigat destul.

– O să trebuiască atunci să-l întrețină pentru tot restul vieții, strigă doctorul – dar fără vin, ca la meniu fix.

– Catherine mi-a spus că Morris a deschis un birou comercial și are câștiguri frumoase.

Doctorul făcu ochii mari:

– Mie nu mi-a spus și nici Lavinia nu și-a dat osteneala. Aha, strigă el, Catherine s-a lepădat de

mine. Nu că ar avea vreo importanță, cu toate câștigurile alea.

– De domnul Townsend însă nu s-a lepădat, îl asigură doamna Almond. Mi-am dat seama din prima clipă. Catherine s-a întors acasă neschimbată.

– Neschimbată; nici măcar cu un grăunte de inteligență în plus. N-a remarcat mai nimic în timpul călătoriei – niciun tablou, niciun peisaj, nicio statuie sau catedrală.

– Cum să le vadă? Avea alte lucruri la care să se gândească: nu-i ies din minte nicio clipă. Mă impresionează foarte mult.

– M-ar impresiona și pe mine dacă nu m-ar călca pe nervi. În starea asta m-a adus. Am încercat toate metodele cu ea; am fost cu adevărat fără milă. Dar în zadar; nu o mai poți dezlipi acum. Am ajuns, prin urmare, în faza exasperării. La început eram plin de un fel de curiozitate binevoitoare: voiam să văd cât o să reziste. Dar, slavă Domnului, curiozitatea mi-a fost satisfăcută! Am văzut de ce e în stare și acum ar fi cazul să dea înapoi.

– N-are să dea înapoi niciodată, fu părerea doamnei Almond.

– Ai grijă, o să mă scoți și tu din sărite. Dacă nu dă înapoi, o să se trezească azvârlită în drum. Ar fi o situație foarte frumoasă pentru fiică-mea. Nu-și dă seama că,

decât să primești un brânci, mai bine sari înainte. Pe urmă are să se plângă de vânătăi.

– Ea n-are să se plângă niciodată, afirmă doamna Almond.

– Asta mă înfurie și mai tare. Dar, fir-ar să fie, nu pot s-o împiedic în niciun fel.

– Dacă tot o să îndure o căzătură, spuse sora lui, râzând ușor, trebuie să-i întindem covoare cât mai groase.

Și doamna Almond nu și-a uitat promisiunea, purtându-se față de Catherine ca o mamă plină de grijă.

Doamna Penniman i-a scris de îndată lui Morris Townsend. Relațiile dintre ei erau de acum foarte strânse, dar trebuie să mă mulțumesc să notez doar câteva detalii. Contribuția doamnei Penniman consta într-un sentiment aparte, ce ar fi putut să fie interpretat greșit, dar care, în sine, nu era compromițător pentru sărmana femeie. Era vorba de un interes romanțios față de acest tânăr frumos și nefericit, dar nu de un interes care ar fi putut stârni gelozia Catherinei. Iar doamna Penniman nu era câtuși de puțin geloasă pe nepoată-sa. În ce o privește, se simțea ca și cum ar fi fost mama sau sora lui Morris – o mamă sau o soră foarte sentimentală – și era plină de dorința de a-l ajuta să ajungă îndestulat și fericit. Își dăduse toată silința timp de un an, cât fratele ei îi lăsase libertate deplină, și am arătat mai înainte rezultatele

acestui efort. Nu avea copii, iar Catherine, pe care se străduise să o încununeze cu gloria demnă de o tânără Penniman, îi răsplătise râvna doar în parte. Ca obiect al grijii și afecțiunii, Catherinei i-a lipsit totdeauna acel farmec pitoresc care (i se părea doamnei Penniman) ar fi fost un atribut natural al propriei sale odrasle. Chiar și pasiunea de mamă a doamnei Penniman ar fi fost romanțioasă și artificială, iar Catherine nu era menită să inspire o asemenea pasiune. Mătușă-sa ținea la ea tot atât de mult, dar avea credința că își irosește timpul. De aceea, sentimental vorbind, îl adoptase pe Morris Townsend (fără a o dezmoșteni pe Catherine); el era într-adevăr, pentru ea, marea șansă. Ar fi fost fericită să aibă un fiu chipeș și tiranic, iar aventurile lui sentimentale ar fi captivat-o. Aceasta era lumina în care îl vedea pe Morris; el îi câștigase interesul de la început și își atrăsese simpatia printr-un aer deferent, calculat și plin de eleganță – atitudine la care doamna Penniman era deosebit de sensibilă. Deferența lui scăzuse simțitor după aceea, căci el își cruța forțele, dar impresia era de acum făcută și însăși grosolănia lui părea să aibă un sens filial. Dacă ea ar fi avut un fiu, i-ar fi fost probabil teamă de el și, în acest moment al povestirii noastre, îi era în mod sigur teamă de Morris Townsend. Acesta era unul din rezultatele aclimatizării lui în Washington

Square! Se purta foarte degajat față de ea, cum, de altfel, s-ar fi purtat, fără îndoială, și față de propria lui mamă.

CAPITOLUL 28

Scrisoarea era concepută ca un avertisment; ea îl informa că doctorul se întorsese acasă mai îndărătnic ca oricând. Doamna Penniman și-ar fi putut închipui că nepoata ei o să-i comunice lui Morris tot ce îl interesa în privința asta, dar știm că imaginația mătușii se apropia rar de adevăr; în plus, ea gândea că nu e cazul să se bizuie pe inițiativele Catherinei. Trebuia să-și facă datoria, fără să țină seama de nepoată-sa. Am mai spus că tânărul ei amic se purta față de ea foarte degajat, dovadă și faptul că nici nu i-a răspuns la scrisoare. A citit-o cu atenție, dar apoi și-a aprins țigara cu ea și a așteptat liniștit, fiind sigur că o să mai primească încă una. „Când îi văd privirea, îmi îngheață sângele în vine“, îi scria doamna Penniman, referindu-se la fratele ei și cu greu ar fi putut găsi o formulare mai bună pentru această afirmație. Totuși, i-a scris din nou, exprimându-se cu ajutorul altei figuri de stil. „Flacăra urii lui față de tine arde, sinistră – o flăcăra ce nu se stinge niciodată“, suna epistola. „Dar ea nu luminează beznă viitorului tău. Dacă ar depinde de sentimentele mele, viața ta ar fi etern însorită. Nu pot să scot nimic de la Catherine; e atât de ascunsă – ca și taică-său. Pare-se că așteaptă să se mărite și a făcut pregătiri

evidente în Europa – multă îmbrăcăminte, zeci de perechi de pantofi etc. Dragul meu prieten, nu poți să începi viața în doi numai cu câteva perechi de pantofi, nu-i așa? Spune-mi ce părere ai. Sunt foarte nerăbdătoare să te văd, am atâtea să-ți spun. Mi-e tare dor de tine; casa pare acum goală. Ce vești ai de prin oraș? Afacerea merge bine? Micuța ta afacere – ești atât de viteaz! N-aș putea să trec pe la biroul tău – doar câteva minute? Pot fi luată drept o clientă – așa le spuneți? Aș intra să cumpăr ceva – niște acțiuni sau niște obiecte de voiaj. *Scrie-mi ce părere ai despre acest plan.* Aș duce în mână o sacoșă, ca o femeie din popor“.

În ciuda ideii cu sacoșa, nu s-ar fi zis că lui Morris îi surâdea acel plan, fiindcă n-a încurajat-o în niciun fel să-i facă o vizită la birou, pe care i-l descrisese întotdeauna ca pe un loc neobișnuit de greu de găsit. Dar cum ea insista să aibă o întrevedere cu el – și acum, după luni întregi de conversație intimă, le spunea acestor întâlniri „întrevederi“ – Morris a consimțit să facă o plimbare cu ea și a avut chiar bunăvoința să plece de la birou la o oră la care afacerile puteau să fie în toi. Nu s-a mirat deloc, când s-au întâlnit la colțul unei străzi, într-un cartier cu locuri virane și aproape fără trotuare (doamna Penniman fiind înveșmântată pe cât posibil „ca o femeie din popor“), descoperind că, în

ciuda zorului ei, nu avea aproape nimic să-i comunice în afară de vechile asigurări de simpatie. El însă poseda deja o colecție voluminoasă de asemenea asigurări și n-ar fi meritat să-și părăsească ocupațiile lui lucrative numai ca să o audă pe doamna Penniman spunând, pentru a mia oară, că interesele lui erau și ale ei. Morris avea și el ceva să-i spună. Nu-i venea ușor și, căutându-și cuvintele, deveni tăios:

– A, da, știu foarte bine că în el se îmbină însușirile unui bloc de gheață și ale unui cărbune încins. Catherine mi-a dat a înțelege lucrul ăsta cât se poate de limpede și dumneata mi-ai spus-o de atâtea ori, că sunt sătul. Nu-i nevoie să mai repeți, sunt perfect satisfăcut. N-are să ne dea nicio centimă: pentru mine e un adevăr matematic.

În această clipă, doamna Penniman avu o inspirație:

– N-ai putea oare să-l dai în judecată?

– Am să te dau în judecată pe *dumneata*, replică Morris, dacă mă mai sâcâi cu astfel de întrebări. Un bărbat trebuie să știe când să se dea bătut, adăugă el, după o clipă. Trebuie să renunț la ea!

Doamna Penniman a primit această declarație în tăcere, deși inima i-a bătut mai tare în piept. Ea nu o prindea nepregătită, fiindcă se obișnuise cu gândul că, dacă Morris nu poate să pună mâna pe banii doctorului, nu face să se însoare cu Catherine fără ei. „Nu

face“ era o expresie cam vagă; dar afecțiunea naturală a doamnei Penniman completa ideea, care, deși nu fusese până acum exprimată în discuțiile lor atât de brutal cum o făcuse Morris adineauri, era totuși subînțeleasă adesea, în pauzele dintre fraze, în timp ce el stătea tolănit în fotoliile bine capitonate ale doctorului; doamna Penniman ajunsese mai întâi să o contemple cu o emoție ce i se părea filozofică și apoi chiar să nutrească pentru ea un atașament secret. Faptul că îl ținea secret dovedește, desigur, că se simțea rușinată; dar reușise să-și ascundă rușinea amintindu-și că ea era, la urma urmei, apărătoarea oficială a căsătoriei nepoată-sii. Cu logica aceasta n-ar fi trecut la examen în fața doctorului. În primul rând, Morris *trebuia* să intre în posesia banilor și ea avea să-i dea tot ajutorul. În al doilea, era clar că asta nu avea să se întâmple niciodată și ar fi fost deplorabil să se însoare fără acei bani, el, un bărbat care putea găsi cu atâta ușurință ceva mai bun. După ce doctorul îi ținuse, la întoarcerea din Europa, micul discurs sarcastic pe care l-am reprodus, cauza lui Morris i-a părut doamnei Penniman definitiv pierdută, așa că ea și-a fixat atenția numai asupra celei de-a doua laturi a argumentației. Dacă Morris ar fi fost fiul ei, ar fi sacrificat-o fără îndoială pe Catherine în numele unei viziuni superioare privind cariera lui; în cazul de față, era o probă de devotament și mai înalt.

Simțea totuși că îi piere răsuflarea trezindu-se dintr-odată cu cuțitul de jerfă în mână, ca să zic așa.

Morris mai făcu câțiva pași, apoi repetă, cu voce aspră:

– Trebuie să renunț la ea!

– Cred că te înțeleg, rosti doamna Penniman, cu blândețe.

– Desigur, am vorbit foarte limpede – destul de brutal și de grosolan.

Morris se simțea rușinat și asta îl stânjenea; și cum nu suporta deloc să fie stânjenit, era crud și rău. Voia să jignească pe cineva și din prudență – căci era întotdeauna prudent – începuse cu el însuși.

– N-ai vrea să încerci să-i deschizi ochii? o întreabă el.

– Cum adică?

– Să o pregătești, să-mi ușurezi mie sarcina.

Doamna Penniman se opri în loc, privindu-l solemn:

– Bietul meu Morris, tu nu știi cât te iubește?

– Nu știu. Și nu vreau să știu. Am făcut întotdeauna tot posibilul să nu aflu. Ar fi prea dureros.

– Are să sufere îngrozitor, afirmă doamna Penniman.

– Trebuie să o consolezi dumneata. Dacă-mi ești prietenă pe cât te lauzi, ai să reușești.

Doamna Penniman clătină din cap cu tristețe.

– Zici că „mă laud“ că țin la tine; dar nu pot să mă laud că te urăsc. Nu pot decât să-i spun cât de mult te admir; și atunci am s-o consolez de această pierdere?

– Are să te ajute doctorul. O să fie încântat că s-a desfăcut logodna; și, cum e un tip isteț, o să scornească ceva să-și calmeze fiica.

– Poate o nouă tortură, ți-pă doamna Penniman. S-o păzească cerul de mângâierile lui! Are să se împăuneze pe lângă ea, zicându-i: „Ți-am spus eu!“

Morris simți cu neplăcere că se roșise până la urechi.

– Dacă și pe ea ai s-o consolezi la fel ca pe mine, n-o să fii de mare folos. E o obligație foarte penibilă, fir-ar să fie, asta mă consumă enorm; ar trebui să-mi dai o mână de ajutor.

– Am să-ți fiu prietenă toată viața, îl asigură ea.

– Fii acum! și Morris porni mai departe.

Doamna Penniman merse după el, aproape tremurând.

– Ai vrea să-i spun eu? se sperie ea.

– Nu trebuie să-i spui, dar ai putea... ai putea..., șovăi el, întrebându-se ce ar putea să facă doamna Penniman. Poți să-i explici motivele mele: nu vreau să mă așez între ea și taică-său – să-i ofer lui pretextul pe care-l râvnește (ce idei dezgustătoare!) ca să-i poată fura drepturile.

Doamnei Penniman nu îi scăpă eleganța formulei.

– Splendid spus, remarcă ea. Ești atât de sensibil!

– Ei, la dracu! exclamă el, ipocrit.

Dar doamna Penniman nu părea descurajată.

– S-ar putea să meargă mai ușor decât crezi. Catherine e, de fapt, o fată atât de ciudată.

Se gândea că ar putea totuși să-l asigure că, orice s-ar întâmpla, Catherine are să stea foarte liniștită – nu o să facă nicio scenă. Plimbarea se prelungi și, pe drum, doamna Penniman și-a mai luat și alte angajamente, încât până la sfârșit povara ei se mărise considerabil, Morris fiind gata, cum era și firesc, să treacă totul în seama ei. Nu s-a lăsat însă nicio clipă păcălit de râvna ei ridicolă; știa că din tot ce promisese nu era în stare să pună în practică decât o fărâmă și i se părea cu atât mai nătângă, cu cât insista să-i fie de folos.

– Ce ai de gând să faci dacă nu te însori cu Catherine? îndrăzni ea să-l întrebe, din vorbă în vorbă.

– Să dau lovitura, declară Morris. Nu ți-ar face plăcere să afli c-am dat lovitura?

Ideea o entuziasmă pe doamna Penniman.

– Aș fi foarte tristă dacă n-ai reuși.

– Trebuie să reușesc, ca să-mi iau revanșa. Afacerea asta n-a fost o lovitură, ți dai seama.

Doamna Penniman reflectă câteva clipe, căutând un motiv care să demonstreze că, de fapt, a fost; dar trebui

să se lase păgubașă și, ca să scape de stinghereala acestei nereușite, riscă o nouă întrebare:

– Te gândești... te gândești la o altă căsătorie?

Morris o întâmpină cu o reflecție deloc politicoasă, deși fu rostită doar în gând: „E clar că femeilor le lipsește rafinamentul bărbaților!“ Apoi răspunse, cu voce tare:

– Pentru nimic în lume!

Doamna Penniman se simți decepționată și umilită și își ușură sufletul scoțând o vagă exclamație sarcastică. Morris era fără doar și poate un individ pervers.

– Renunț la ea nu pentru altă femeie, ci pentru o carieră superioară, proclamă el.

Era o afirmație superbă, dar doamna Penniman, care simțea că s-a expus prea mult, îi purta acum o ușoară ranchiună.

– Și n-ai să vii să o mai vezi niciodată? îl întrebă, cu oarecare asprime în glas.

– A, ba da, am să mai vin; dar ce rost are să lungesc povestea? Am fost la ea de patru ori de când s-a întors și e o treabă foarte neplăcută. Nu pot s-o țin așa la nesfârșit; n-ar trebui să-mi ceară asta, pricepi? O femeie nu trebuie să țină un bărbat așa, nici în car nici în căruță, adăugă el, cu o înfloritură.

– Vai, dar nu se poate fără o despărțire! insistă însoțitoarea lui, în închipuirea căreia scena despărțirii era întrecută în grandoare numai de prima întâlnire.

CAPITOLUL 29

Morris a venit din nou, fără să izbutescă scena despărțirii, și iarăși și iarăși, descoperind de fiecare dată că doamna Penniman nu făcuse mai nimic ca el să aibă calea retragerii presărată cu flori. E al naibii de greu, gândea el, simțind o înverșunare crescândă față de mătușa Catherinei care, după cum își repeta în sinea lui, îl târâse în acest bucluc; avea însă acum obligația, din milă creștinească, să-l și scoată din impas. Ca să spunem tot adevărul, doamna Penniman, în singurătatea apartamentului ei — și, aș putea adăuga, urmărită de imaginea Catherinei, care în acele zile arăta ca o tânără doamnă ce-și etalează trusoul — doamna Penniman își cântărise răspunderile și se înspăimântase de dimensiunile lor. Sarcina de a o pregăti pe Catherine și de a-i ușura drumul lui Morris era plină de dificultăți ce sporeau când să treacă la fapte și impulsiva Lavinia se întreba dacă nu cumva el își schimbase planul într-un moment de depresie. Un viitor strălucit, o carieră superioară, o conștiință absolvită de păcatul îngrădirii drepturilor firești ale unei fete de familie — aceste splendide achiziții nu puteau fi făcute fără bătaie de cap. Din partea Catherinei, doamna Penniman nu primea niciun fel de ajutor; sărmana fată nu părea să

bănuiască defel pericolul în care se afla. Îl privea pe iubitul ei cu aceiași ochi plini de o încredere nestrămutată; și, bizuindu-se mai puțin pe mătușă-sa decât pe tânărul cu care schimbaseră atâtea jurăminte de dragoste, nu-i dădea doamnei Penniman niciun prilej pentru explicații sau mărturisiri. Șovăind și poticnindu-se, mătușa Lavinia își spunea că nepoată-sa e o toantă și amâna de pe o zi pe alta marea scenă, cum i-ar fi plăcut să o numească; umbla încurcată de colo până dincolo, cu bomba neexplodată în mână. Nici Morris nu reuși decât câteva scene mitite; dar chiar și acestea îi depășeau puterile. Își scurta cât mai mult vizitele și când se afla în preajma iubitei lui, găsea din ce în ce mai puține subiecte de conversație. Catherine aștepta ca el, după o expresie vulgară, să fixeze ziua; iar Morris, nefiind pregătit să-i vorbească fără înconjur, găsea că e ridicol să simuleze discuții mai abstracte. Ea nu știa să pozeze și nici să fie vicleană: nu încerca niciodată să-și mascheze așteptarea. Lăsa totul la voia lui, plină de răbdare și de modestie; în aceste momente supreme șovăiala lui Morris putea să pară stranie, dar, desigur, el avea motive întemeiate să se poarte astfel. Catherine ar fi fost o soție blajină, de modă veche; ar fi socotit argumentele lui drept favoruri sau bucurii neașteptate și nu le-ar fi dorit mai mult decât își dorea un buchet de camelii. Cu toate astea, în timpul

logodnei, chiar și o domnișoară cu pretenții foarte modeste se așteaptă să primească mai multe buchete decât altădată; și acum se putea simți în aer o lipsă de miresme care în cele din urmă îi trezi Catherine îngrijorarea.

— Te simți rău? se interesă ea. Pari atât de neliniștit și ești palid.

— Nu mi-e bine deloc, recunosc Morris, gândindu-se că dacă ar izbuti să-i stârnească mila, ar putea să scape.

— Mi-e teamă că muncești prea mult, n-ar trebui să te obosești atât.

— Sunt nevoit să muncesc.

Apoi adăugă, cu brutalitate premeditată:

— Nu vreau să-ți datorez nimic.

— Ah, cum poți spune asta?

— Sunt un om mândru, declară Morris.

— Da, ești prea mândru.

— De, ia-mă cum sunt, continuă el. N-ai să mă poți schimba.

— Nu vreau să te schimb, îl încredință ea cu blândețe. Am să te iau așa cum ești.

Și rămase cu ochii la el.

— Știi cum vorbesc oamenii despre bărbații care se însoară cu fete bogate, insistă Morris. E teribil de neplăcut.

— Dar eu nu sunt bogată, replică fata.

– Ești destul de bogată ca să se discute și despre mine.

– Bineînțeles că se discută despre tine. Asta-i o cinste.

– E o cinste de care m-aș lipsi oricând.

Catherine era pe punctul de a-l întreba dacă necazurile astea nu erau alungate de gândul că nefericita fată care i le pricinuia îl iubea și credea în el atât de mult; dar șovăi, temându-se să nu aibă aerul că-i cerșește ceva și cât ea pregetă, el o părăsi pe neașteptate.

Cu toate astea, când Morris veni din nou, Catherine i-a pus întrebarea, repetându-i că e prea mândru. El a răspuns la fel, că nu se poate schimba, și de data asta ea s-a simțit îmboldită să-i spună că, făcând un mic efort, ar putea totuși.

Morris se gândea uneori că i-ar fi de folos dacă ar reuși să stârnească o ceartă; dar întrebarea era cum să stârnești o ceartă cu o domnișoară care posedă un asemenea tezaur de îngăduință.

– Crezi probabil că numai eu trebuie să mă zbat, izbucni el. Nu-ți dai seama că mai am și alte lucruri de făcut?

– Totul depinde de tine acum, răspunse ea. Eu nu mai am ce face.

– În schimb, eu am.

– Trebuie să ducem greul împreună, afirmă Catherine. Asta avem de făcut acum.

Morris se strădui să zâmbească firesc.

– Sunt unele lucruri pe care nu le putem duce ușor împreună – de exemplu, despărțirea.

– De ce vorbești de despărțire?

– Aha, nu-ți place, știam că n-are să-ți placă.

– Unde vrei să pleci, Morris? Întrebă ea dintr-odată.

El o fixă o clipă cu privirea și pentru o fracțiune de secundă fata se simți înfricoșată.

– Îmi promiți că n-ai să faci o scenă?

– O scenă – fac eu scene?

– Toate femeile fac! afirmă Morris, cu aerul experienței.

– Eu nu. Unde vrei să pleci?

– Dacă ți-aș spune că plec din oraș pentru afaceri, ți s-ar părea curios?

Catherine stătu un moment pe gânduri, învăluindu-l cu privirea:

– Da... nu. Dacă mă iei cu tine.

– Să te iau cu mine, în afaceri?

– Ce afaceri? Tu trebuie să fii împreună cu mine.

– Nu-mi câștig existența prin tine, replică Morris. Sau poate, strigă el, cu o inspirație bruscă, chiar asta fac, ori cel puțin așa spune lumea!

Ar fi trebuit să fie o lovitură decisivă, dar ea își greși ținta.

– Unde vrei să pleci? repetă, simplu, Catherine.

– La New Orleans, pentru o afacere cu bumbac.

– Sunt gata să merg și eu la New Orleans, îl încredință Catherine.

– Crezi că te-aș duce în epidemia aia de friguri galbene?

– Dacă e epidemie, tu de ce pleci? Morris, nu pleca!

– Mă duc ca să câștig șase mii de dolari, explică el. Nu-mi dai voie să am și eu o satisfacție?

– N-avem nevoie de acești șase mii de dolari. Te gândești prea mult la bani.

– Tu îți poți permite să vorbești așa. E o ocazie unică: am aflat aseară.

Și Morris începu să-i explice; era o poveste lungă, cu multe amănunte, pe care le reluă de câteva ori, despre marea lovitură pe care o pusese la cale împreună cu partenerul lui.

Dar imaginația Catherinei, pentru motive doar ei cunoscute, nu se lăsă deloc înflăcărată.

– Dacă tu poți să mergi la New Orleans, pot să merg și eu, insistă ea. Nu e același pericol pentru amândoi? Sunt la fel de rezistentă ca și tine și nu mi-e frică de nicio boală. În Europa am fost și prin locuri

foarte nesănătoase; tata îmi dădea să iau niște pilule. Nu m-am îmbolnăvit niciodată și nici nu mi-a fost teamă. La ce bun să ai șase mii de dolari, dacă mori de friguri? Când oamenii sunt în preajma căsătoriei, n-ar trebui să fie preocupați de afaceri. Nu te mai gândi la bumbac: gândește-te la mine. Nu e un moment potrivit: am așteptat deja prea mult.

Morris nu o auzise niciodată vorbind atât de hotărât și de curgător; îi ținea strâns mâna între ale ei.

– Mi-ai promis că n-ai să-mi faci nicio scenă, ți-pă el. Asta ce e?

– Tu îmi faci o scenă. Nu te-am mai rugat nimic până acum. Am așteptat deja prea mult.

O îmbărbăta gândul că nu îl rugase mai nimic până atunci: se simțea îndreptățită să stăruie.

Morris rămase puțin pe gânduri.

– Foarte bine; n-o să mai vorbim nimic despre asta. Am să aranjez lucrurile prin corespondență.

Și începu să-și netezească pălăria, ca de plecare.

– Ce, vrei să pleci? rosti ea, cu ochii la el.

Morris nu renunțase la gândul de a provoca o ceartă; era, oricum, calea cea mai simplă. Își plecă privirea spre chipul întors către el, încruntându-se cât îi stătea în putință.

– Întreci măsura; nu mă mai sâcâi.

Dar, ca de obicei, Catherine cedă totul:

– Ai dreptate, știu că insist prea mult. Dar nu e normal? N-a fost decât o clipă.

– Într-o clipă poți să faci foarte mult rău. Încearcă să fii mai potolită data viitoare.

– Când ai să vii?

– Vrei să-mi pui condiții? ripostă Morris. O să vin sâmbăta viitoare.

– Vino mâine, îl imploră Catherine. Vreau să vii mâine. Am să fiu foarte liniștită, adăugă, și agitația ei crescuse atât de mult încât asigurarea aceasta nu suna deplasat. O cuprinsese teama dintr-odată; era ca și cum zecile de îndoieli imateriale s-ar fi contopit pe neașteptate într-o masă compactă, în timp ce închipuirea-i, într-un singur salt, străbătuse spații uriașe. Toată ființa ei se concentrase, în clipa aceea, în dorința de a-l păstra acolo, lângă ea.

Morris se aplecă și o sărută pe frunte.

– Când ești liniștită arăți minunat, declară el, dar nu-ți stă bine nervoasă.

Catherine nu dorea decât să nu pară nervoasă, dar bătaile puternice ale inimii nu și le putea stăpâni. Spuse, cât putu de liniștit:

– Îmi promiți că ai să vii mâine?

– Am spus sâmbătă! răspunse Morris, zâmbind. Se strădui când să se încrunte, când să zâmbească: era la capătul puterilor.

– Da, și sâmbătă, zise Catherine, silindu-se și ea să suradă. Dar mai întâi mâine.

El se îndreptă spre ieșire, iar fata îl ajunse din urmă și se sprijini de ușă; simțea că ar face orice ca să-l păstreze lângă ea.

– Dacă nu reușesc să vin mâine, ai să zici că te-am mințit, spuse Morris.

– De ce să nu poți veni? Poți, dacă vrei.

– Sunt ocupat, nu sunt un pierde-vară! exclamă Morris, furios.

Vocea îi sunase atât de aspru și de nefiresc, încât ea, aruncându-i o privire speriată, se întoarse cu spatele; atunci el puse repede mâna pe mânerul ușii. Simțea că fuge pentru totdeauna din calea ei. Dar peste o clipă ea se afla din nou lângă el, murmurând cu o voce, pe cât de joasă, pe atât de pătrunzătoare:

– Morris, vrei să mă părăsești.

– Da, pentru un timp.

– Pentru cât timp?

– Până ai să fii iarăși înțeleaptă.

– N-am să fiu niciodată înțeleaptă în felul ăsta.

Și încercă să-l rețină; aproape se luptară unul cu altul.

– Gândește-te la ce-am făcut! izbucni ea. Morris, am lăsat totul pentru tine.

– Ai să capeți totul înapoi.

— N-ai vorbi așa dacă n-ai avea un anumit gând. Ce vrei să faci? Ce s-a întâmplat? Ce-am făcut? De ce te-ai schimbat?

— Am să-ți scriu... e mai bine, îngăimă el.

— Ah, n-ai să te mai întorci! strigă fata, izbucnind în plâns.

— Dragă Catherine, o asigură el, să nu crezi asta. Îți promit că ai să mă vezi din nou.

Și reuși să iasă din cameră și să închidă ușa în urma lui.

CAPITOLUL 30

A fost probabil ultima dezlănțuire pasională din viața ei; cel puțin, nimeni nu a mai văzut-o dându-și frâu liber vreodată după aceea. Dar criza de care vorbim a fost lungă și teribilă: s-a aruncat pe canapea lăsându-se pradă durerii. Nici măcar nu pricepea ce se întâmplase; aparent avusese doar o neînțelegere cu iubitul ei, cum pățiseră și atâtea alte fete; nu numai că nu era vorba de o ruptură, dar nici nu avea de ce să se creadă amenințată. Și totuși, simțea o rană, măcar că nu i-o pricinuisese el; i se părea că lui Morris îi căzuse dintr-odată masca de pe față. Încercase să se descotorosească de ea, se arătase crud și mânios, vorbindu-i și privind-o straniu. Se înăbușea, era buimăcită; își îngropase fața în perne, hohotind și vorbind singură. Dar în cele din urmă se ridică, de teamă să nu intre taică-său sau mătușa Penniman și rămase așa, cu ochii în gol, în timp ce camera începuse să se întunece. Se gândi că poate are să se întoarcă să-i spună că nu voise să fie rău; stătea cu urechea ațintită la clopoțelul de la ușă, încercând să creadă că așa are să fie. Trecu mult timp și Morris nu apărură; umbrele se adânciră; căzuse întunecimea serii peste eleganța modestă și culorile luminoase ale odăii ei; se stinse și focul. Când se înnegură de tot, Catherine

merse la fereastră, uitându-se afară; rămase acolo vreo jumătate de oră, poate avea să-l vadă urcând scările. Apoi își întoarse privirea când îl văzu intrând pe tatăl ei. O zărise și el la fereastră și, oprindu-se un moment în capul scărilor albe, își ridicase pălăria în fața ei, grav, cu o curtoazie exagerată. Atât de rău se potrivea gestul lui cu starea ei, atât de absurd era omagiul maiestuos adus sărmanei fete, înjosită și abandonată, încât Catherine fu cuprinsă de oroare și se îndepărtă repede. Avea impresia că ea renunțase la Morris.

A trebuit să se înfățișeze peste o jumătate de oră la cină, susținută doar de imensitatea dorinței de a nu se trăda față de tatăl ei. Asta a ajutat-o enorm mai târziu, dar i-a fost de folos (chiar dacă nu atât cât credea ea) de la început. În seara aceea doctorul Sloper a fost destul de volubil. Le-a spus fel de fel de povești despre un pudel extraordinar pe care-l văzuse acasă la o doamnă în vârstă, unde se dusesse în interes profesional. Catherine se făcea că ascultă isprăvile pudelului, ba chiar își dădu silința să pară captivată, încercând să uite de cearta cu Morris. Poate că avusese o halucinație; el greșise, ea era geloasă; oamenii nu se schimbă astfel de la o zi la alta. Apoi își aminti că avusese îndoieli și înainte – câte o bănuială stranie, în același timp vagă și ascuțită – și că îi păruse schimbat chiar de la întoarcerea ei din Europa; încercă din nou să-l asculte pe taică-său, care

știa să povestească atât de frumos. După-masă se duse direct în camera ei; nu se simțea în stare să facă efortul de a-și petrece seara cu mătușa-sa. Singură, până târziu, își puse mii de întrebări. Frământarea devenise de nesuportat; era ea însă produsul închipuirii, al unei sensibilități extravagante, ori se născuse din cea mai crudă realitate, iar ce putea fi mai rău se petrecuse cu adevărat? Doamna Penniman, dovedind un tact pe cât de neobișnuit, pe atât de lăudabil, a ales soluția de a o lăsa în pace. Adevărul este că, odată ce i se treziseră bănuiele, nutrea dorința, firească la o persoană timidă, ca explozia să fie localizată. Cât timp aerul încă mai vibra, ea se ținu la distanță.

A trecut prin fața ușii Catherinei de nenumărate ori în seara aceea, așteptând să audă un geamăt jalnic dinăuntru. Dar în odaie era o liniște desăvârșită și, în consecință, ultima soluție înainte de a se retrage în culcușul ei fu să ceară voie să intre. Catherine era trează și ținea o carte în mână, prefăcându-se că citește. Nu se culcase, fiindcă nu se aștepta să poată dormi. După ce a plecat doamna Penniman, a rămas trează până spre dimineață; și vizitatoarea ei nu o îndemnase deloc să mai stea. Mătușa Lavinia se strecură înăuntru fără zgomot și se apropie de Catherine cu un aer solemn:

– Mi-e teamă că ai necazuri, scumpa mea. Cum să te ajut?

– N-am niciun necaz și n-am nevoie de ajutor, declară fata, mințind fără înconjur și dovedind astfel că virtuțile omului pot fi corupte nu numai de propriile lui cusururi, ci chiar și de cea mai neașteptată năpastă.

– Nu ți s-a întâmplat nimic?

– Nimic.

– Ești sigură, draga mea?

– Foarte sigură.

– Și nu pot să te ajut în niciun fel?

– Nu, tanti, decât să-mi dai pace, răspunse Catherine.

Doamna Penniman, căreia îi fusese teamă de o primire prea călduroasă, era acum dezamăgită de răceala Catherinei; și istorisind după aceea, ba unei prietene, ba alteia, cu importante variații de detaliu, cum se terminase logodna nepoată-sii, avea grijă să nu omită că, la un moment dat, fata o „îmbrâncise“ afară din cameră. Doamna Penniman relata faptul – și asta îi era caracteristic – nu din răutate față de Catherine, pe care o compătimea îndeajuns, ci doar dintr-o dispoziție înnăscută de a înfrumuseța orice subiect pe care-l aborda.

Catherine, cum am mai spus, nu s-a culcat până spre dimineață, de parcă încă s-ar fi așteptat să-l audă pe Morris Townsend sunând la ușă. A doua zi, așteptarea ei părea mai puțin lipsită de logică; dar n-a

fost totuși răsplătită de apariția lui. Nici măcar nu i-a scris; n-a primit nicio explicație, nicio asigurare. Din fericire pentru ea, Catherine, a cărei tulburare creștea tot mai mult, își găsisese un refugiu în hotărârea de a nu se da de gol în fața tatălui ei. Cât de bine l-a amăgit vom avea ocazia să vedem; dar șiretlicurile ei inocente n-au fost de niciun folos în fața unei femei cu perspicacitatea doamnei Penniman. Ea observase cu ușurință cât de agitată e Catherine și, dacă cineva era agitat prin preajmă, doamna Penniman avea grijă să nu-și piardă partea ce i se cuvenea în chip firesc. A reluat atacul în seara următoare, cerându-i nepoatei să se încreadă într-însa – să-și despovăreze sufletul. Poate că ea era în stare să-i explice unele lucruri care acum păreau nelămurite, poate că era informată mai bine decât credea Catherine. Dacă însă Catherine fusese glacială cu o seară mai înainte, acum părea trufașă.

– Greșești foarte mult și nu înțeleg deloc despre ce-i vorba. Nu știu ce vrei să-mi pui în spinare și n-am avut niciodată mai puțin nevoie de explicațiile cuiva.

Astfel se eliberă Catherine, ținând-o pe mătușă-sa în șah. Oră de oră curiozitatea doamnei Penniman creștea. Și-ar fi dat un an din viață să afle cum procedase Morris, ce ton afișase, ce pretext găsisese. I-a cerut, natural, o nouă întrevedere, printr-o scrisoare;

dar, la fel de natural, nu a primit niciun răspuns la petiția ei. Morris nu avea chef de scris, fiindcă și Catherine îi trimisese două bilete scurte la care nu a primit nicio confirmare. Erau atât de concise încât pot să le citez în întregime. „Nu vrei să-mi dai un semn că acum câteva zile n-ai intenționat să fii chiar atât de crud?” – acesta era primul; al doilea era puțin mai lung. „Dacă marți am fost pripită sau bănuitoare – dacă te-am plictisit sau te-am supărat în vreun fel – te rog să mă ierți și îți făgăduiesc că nu o să mă mai port prosteste niciodată. Sunt destul de lovită și nu înțeleg. Dragă Morris, mă distrugi!” Aceste două bilete au fost trimise vineri și, respectiv, sâmbătă; dar sâmbăta și duminica aceea au trecut fără să-i aducă bieteii fete mulțumirea pe care o râvnea. Chinurile creșteau, dar aparent ea continua să le înfrunte cu o tărie remarcabilă. Sâmbătă dimineața, doctorul, care privise în tăcere, îi spuse soră-sii Lavinia:

– Scena s-a consumat, mizerabilul a dat înapoi!

– Nici pomeneală! exclamă doamna Penniman, care chibzuise ce să-i spună Catherinei, dar nu își fixase o tactică de apărare împotriva fratelui ei, așa că singura armă la îndemână era dezmințirea vehementă.

– A solicitat suspendarea, atunci, dacă așa îți place mai mult!

– Pari foarte fericit că sentimentele fiică-tii au fost călcate în picioare.

– Sunt, încuviință doctorul, fiindcă așa am prezis! E o mare plăcere să vezi că ai avut dreptate.

– Plăcerile tale fac omul să se cutremure! exclamă sora lui.

Catherine își vedea cu înverșunare de ocupațiile obișnuite; a mers până și la biserică împreună cu mătușă-sa, duminică dimineața. De obicei se ducea și la slujba de după-amiază, dar, de data aceasta, curajul o părăsi, și o rugă pe doamna Penniman să se ducă fără ea.

– Sunt sigură că ai un secret, remarcă doamna Penniman, plină de înțeles, privind-o destul de aspru.

– Și dacă am, n-o să-l spun, replică fata, întorcându-se cu spatele.

Doamna Penniman plecă la biserică; dar, înainte să ajungă, se opri, se întoarce și, în mai puțin de douăzeci de minute, era înapoi acasă. Căută prin camerele goale de jos, apoi urcă scările și ciocăni la ușa Catherinei. Nu se auzi niciun răspuns; Catherine nu era acolo și doamna Penniman se încredință de îndată că lipsea de acasă. „S-a dus la el. A fugit!” exclamă Lavinia plină de admirație și de invidie. Dar curând își dădu seama că fata nu luase nimic cu ea – toate obiectele personale din odaia ei erau intacte – și atunci trase concluzia că

fata se dusesse la el plină nu de tandrețe, ci de indignare. „L-a urmărit până la ușă! A dat buzna peste el în casă!“ Astfel își zugrăvi doamna Penniman în sinea ei voiajul nepoatei, care, văzut în această lumină, îi gâdila gustul pentru pitoresc aproape tot atât cât și ideea unei căsătorii în taină. A-ți vizita iubitul, plină de lacrimi și reproșuri, la el acasă, era o imagine atât de desfătătoare pentru cugetul doamnei Penniman, încât ea simțea un fel de dezamăgire estetică, văzând că de data asta lipsea acompaniamentul armonios al beznei și al furtunii. O după-amiază liniștită de duminică îi părea un decor nepotrivit; și într-adevăr doamna Penniman se simțea fără niciun chef din această pricină, iar timpul s-a scurs foarte încet cât ea a stat în salonul din față, cu scufia pe cap și șalul de cașmir pe umeri, pândind întoarcerea nepoatei.

În sfârșit sosi și clipa aceea. O văzu de la fereastră pe Catherine, urcând pe scări, și se duse să aștepte în hol, unde se repezi asupra ei de îndată ce fata intră în casă; o trase în salon, închizând ușa cu gravitate. Catherine era împurpurată la față și ochii îi străluceau. Doamna Penniman nu știa ce să creadă.

– Pot îndrăzni să te întreb unde ai fost? o interpelă ea.

– Am fost să mă plimb, răspunse Catherine. Credeam că te-ai dus la biserică.

– M-am dus, dar slujba a fost mai scurtă ca de obicei. Și, mă rog, pe unde te-ai plimbat?

– Nu știu! fu răspunsul Catherinei.

– Extraordinară neștiința ta! Dragă Catherine, poți să ai încredere în mine.

– Cum să am încredere?

– Spune-mi taina ta, necazul tău.

– N-am niciun necaz! declară Catherine, cu o privire cruntă.

– Biata mea copilă, insistă doamna Penniman, nu poți să mă tragi pe sfoară. Știu totul. Mi s-a cerut să... să discut cu tine.

– Nu vreau să discut!

– Are să-ți facă bine. Nu știi versul lui Shakespeare – „Chinul care nu cuvântă!“ Draga mea, e mai bine așa!

– Ce e mai bine? întrebă Catherine.

Era cu adevărat perfidă. O mică doză de perfidie ar fi fost de înțeles la o fată părăsită de iubit, dar nu atâta cât să devină stânjenitoare pentru susținătorii ei.

– Să te porți înțelept, rosti doamna Penniman cu oarecare asprime, să ții seama de experiența altora și de considerațiile practice; să consimți să... să te desparți de el.

Catherine fusese ca de gheață până în clipa aceasta, dar acum luă foc:

– Să mă despart? Ce știi dumneata despre despărțirea noastră?

Doamna Penniman clătină din cap cu o tristețe din care nu lipsea sentimentul ofensei.

– Mândria ta e și a mea, susceptibilitățile tale sunt și ale mele. Te înțeleg foarte bine, dar – și doamna Penniman zâmbi trist, cu subînțeles – dar înțeleg lucrurile și în totalitatea lor!

Catherine nu băgă de seamă subînțelesul și își repetă întrebarea, la fel de vehementă:

– De ce vorbești de despărțire, ce știi despre asta?

– Trebuie să medităm la resemnare, afirmă doamna Penniman, șovăind, dar riscând apoi sentința.

– Ce resemnare?

– Să ne schimbăm... planurile.

– Eu nu mi le-am schimbat! declară Catherine, râzând ușor.

– A, în schimb, domnul Townsend a făcut-o, răspunse mătușa, cu multă blândețe.

– Cum adică?

Era în această întrebare o concizie imperioasă împotriva căreia doamna Penniman se simți obligată să protesteze; la urma urmei, îi făcea o favoare nepoată-sii, spunându-i toate astea. Încercase să fie aspră, să fie severă, dar degeaba; era uluită de încăpățânarea Catherinei.

– Mă rog, rosti ea, dacă nu ți-a spus! și se întoarce să plece.

Catherine o urmă puțin în tăcere; apoi se repezi după ea, oprind-o înainte de a ajunge la ușă.

– Ce să-mi spună? Ce insinuezi, cu ce mă ameninți?

– N-ați terminat? întrebă doamna Penniman.

– Dacă am rupt logodna? Nicidecum.

– Îți cer scuze în cazul ăsta. Am vorbit prea devreme.

– Prea devreme? Devreme sau târziu, izbucni Catherine, vorbești fără minte și fără milă!

– Atunci, ce s-a întâmplat între voi? se interesă mătușa, impresionată de sinceritatea celui strigăt, fiindcă ceva s-a întâmplat în mod sigur.

– Nimic, decât că îl iubesc tot mai mult.

Doamna Penniman nu răspunse imediat.

– Bănuiesc că de asta te-ai dus la el azi după-amiază.

Catherine se înroși, luată prin surprindere.

– Da, m-am dus la el! Dar, oricum, e treaba mea.

– Perfect; atunci să nu mai discutăm.

Și doamna Penniman se îndreptă din nou spre ușă; dar fu oprită de strigătul disperat al nepoată-sii:

– Tanti Lavinia, unde s-a dus?

– Aha, deci recunoști că a plecat! Cei de acasă nu știau?

– Au spus că e plecat din oraș. N-am mai întrebat altceva; mi-a fost rușine, recunoscui fata, cu simplitate.

– N-ar fi fost nevoie să faci un gest atât de compromițător dacă aveai un pic mai multă încredere în mine, observă doamna Penniman cu grandoare.

– La New Orleans? reluă Catherine, fără legătură.

Era pentru prima dată că doamna Penniman auzea de New Orleans în legătură cu Morris; dar nu voia ca fata să-i observe ignoranța. Încercă să și-o ascundă, gândindu-se la instrucțiunile primite de la el.

– Draga mea Catherine, când oamenii se înțeleg să se despartă, cu cât pleacă mai departe, cu atât e mai bine.

– Se înțeleg? S-a înțeles cu dumneata?

Căpătase în aceste clipe conștiința clară a amestecului prostesc al mătușă-sii și îi făcea rău gândul că doamna Penniman fusese lăsată slobodă, cum s-ar zice, să se joace cu soarta ei.

– Bineînțeles că s-a sfătuit uneori cu mine, admise doamna Penniman.

– Deci dumneata l-ai făcut să se schimbe și să se poarte atât de nefiresc? țipă Catherine. Dumneata l-ai influențat și l-ai îndepărtat de mine? Morris nu-ți aparține dumitale și nu te privește ce e între noi. Dumneata ai pus totul la cale și l-ai îndemnat să mă lase? Cum poți să fii atât de rea, atât de crudă? Ce ți-am făcut?

De ce nu mă lași în pace? Mi-a fost teamă că ai să strici totul, căci așa faci întotdeauna! Mi-a fost teamă tot timpul cât am lipsit; n-am avut nicio liniște gândindu-mă că stai mereu de vorbă cu el.

Catherine continuă cu o vehemență crescândă, revărsându-și, plină de amărăciune și de clarviziunea patimii (care, dintr-odată, cu un salt înainte, o făcea să o judece pe mătușă-sa definitiv și fără drept de apel), neliniștea care îi împovăra sufletul de atâtea luni.

Doamna Penniman era uluită și înspăimântată; nu știa cum ar putea să introducă mica ei pledoarie despre puritatea motivelor lui Morris.

– Ești cea mai ingrată ființă din lume! strigă ea. Mă cerți fiindcă am stat de vorbă cu el? Fii sigură că n-am vorbit decât despre tine!

– Da, și cu asta l-ai scos din fire; l-ai făcut să se sature până și de numele meu! Mai bine nu vorbeai despre mine; nu ți-am cerut niciun ajutor!

– Sunt sigură că, dacă nu eram eu, n-ar fi venit niciodată în casa asta și tu n-ai fi știut că se gândește la tine, replică doamna Penniman, pe bună dreptate.

– Mai bine nu venea aici niciodată și nu știam nimic! Uite unde am ajuns! exclamă biata Catherine.

– Ești foarte ingrată, repetă mătușa Lavinia.

Izbucnirea de mânie și sentimentul nedreptății îi aduseseră pentru moment Catherinei satisfacția prilejuită de

orice afirmare a forței; se simțea împinsă înainte, și oricând e o plăcere să despici văzduhul. Dar, în fundul sufletului, nu-i plăcea să fie violentă și își dădea seama că îi lipsește orice înclinare spre revolta organizată. Se liniști singură, cu un mare efort, dar cu rezeziune, plimbându-se prin cameră câteva clipe și încercând să-și spună că mătușa ei nu îi dorise decât binele. Nu era prea convinsă, dar după un timp se simți în stare să vorbească mai liniștit.

– Nu sunt ingrată; sunt doar foarte tristă. Și e greu să fii recunoscătoare pentru asta, remarcă ea. Vrei să-mi spui unde se află?

– Habar n-am; nu corespundez cu el în taină.

Și doamnei Penniman îi păru rău că lucrurile nu stau așa; i-ar fi scris cum a insultat-o Catherine, după tot ce a făcut pentru ea.

– Deci a fost planul lui să rupă...

Catherine se liniștise complet acum.

Din nou doamna Penniman începu să întrezărească posibilitatea unei explicații:

– A dat înapoi... a dat înapoi... I-a lipsit curajul, dar curajul de a-ți face un rău! N-a putut să te arunce în fața blestemului lui taică-tău.

Catherine ascultă, cu ochii țintă la ea, și continuă să o privească un timp.

– Te-a rugat el să-mi spui asta?

– M-a rugat să-ți spun multe lucruri – a fost atât de delicat, de înțelept; și speră că n-ai să-l disprețuiești.

– Nu-l disprețuiesc, declară Catherine; apoi adăugă: Și are să rămână acolo pentru totdeauna?

– Oh, totdeauna e foarte mult. Poate că tatăl tău nu va trăi întotdeauna.

– Poate.

– Sunt sigură că prețuiești... că înțelegi... deși îți sângerează inima, spuse doamna Penniman. Fără îndoială că îl socotești exagerat de prudent. Și eu gândesc astfel, dar îi respect prudența. El te roagă și pe tine să i-o respecti.

Catherine nu-și lua privirile de la mătușa ei, dar vorbi ca și cum n-ar fi auzit sau n-ar fi înțeles:

– A fost deci un plan în toată regula. A rupt logodna cu bună știință; m-a părăsit.

– Pentru moment, dragă Catherine; a amânat-o doar.

– M-a lăsat singură, continuă Catherine.

– Nu mă ai pe mine? rosti doamna Penniman, pe un ton solemn.

Catherine clătină încet din cap.

– Nu cred! zise ea, ieșind din cameră.

CAPITOLUL 31

Deși își impunea să fie liniștită, prefera să practice această virtute în singurătate, așa că nu a apărut la ora ceaiului, care, duminică, la ora șase, înlocuia masa obișnuită. Doctorul Sloper și sora lui au stat față în față, dar doamna Penniman nu i-a întâlnit privirea niciodată. În seara aceea s-a dus cu el, dar fără Catherine, la sora lor, doamna Almond, unde cele două femei au discutat între ele despre nefericirea Catherinei, cu o sinceritate limitată în parte de reticența misterioasă a doamnei Penniman.

– Sunt fericită că nu se însoară cu ea, mărturisi doamna Almond, dar cu toate astea ar merita să fie biciuit.

Doamna Penniman, contrariată de grosolănia soră-sii, îi răspunse că Morris fusese împins de cel mai nobil sentiment – dorința ca fata să nu-și piardă averea.

– Îmi pare foarte bine că ea nu și-o pierde, dar sper ca el să împuște francul toată viața! Și ție ce îți spune sărmana fată?

– Spune că am talentul de a alina durerile, declară doamna Penniman.

Asta a fost relatarea pe care i-a făcut-o soră-sii și, probabil cu conștiința acelui talent, la reîntoarcerea în Washington Square, i-a cerut Catherinei permisiunea

să intre la ea în cameră. Catherine a deschis ușa; părea foarte liniștită.

– Vreau doar să-ți dau un sfat, începu doamna Penniman. Dacă taică-tău e întreabă, spune-i că nu s-a întâmplat nimic.

Catherine stătea în ușă, cu mâna pe clanță; se uita la mătușa ei, fără să o invite înăuntru.

– Crezi că are să mă întrebe?

– Sunt sigură. M-a întrebat pe mine mai adineaori, când ne întorceam de la mătușă-ta Elizabeth. Ei i-am povestit totul, dar lui i-am spus că nu știu nimic.

– Crezi că are să mă întrebe când vede... când vede...? Dar aici Catherine se opri.

– Cu cât o să vadă mai mult, cu atât o să se poarte mai detestabil, o asigură mătușa ei.

– Are să vadă foarte puțin! afirmă Catherine.

– Spune-i că ai să te măriți.

– Am să mă mărit, răspunse Catherine încet și îi închise ușa mătușă-sii.

Însă n-ar mai fi putut repeta afirmația aceasta peste vreo două zile, de exemplu marți, când a primit în fine o scrisoare de la Morris Townsend. Era o scrisoare lungă, pe cinci pagini mari, pătrate, trimisă din Philadelphia. Avea rolul unui document explicativ și într-adevăr explica o mulțime de lucruri, printre care cele mai importante erau motivele ce-l făcuseră pe autor să

profite de o absență „profesională” inevitabilă, pentru a încerca să-și alunge din minte imaginea aceleia care își încrucișase drumurile cu ale lui numai ca să și le vadă apoi presărate cu ruine. Nu se aștepta ca încercarea să-i izbutească pe deplin, dar putea să-i promită că, în ciuda nereușitei, nu va mai fi niciodată un obstacol între sufletul ei generos și viitorul ei strălucit, sau datoriile-i de fiică. Încheia înștiințând-o că ocupațiile lui profesionale l-ar putea obliga să călătorească timp de mai multe luni și exprimându-și speranța că, după ce se vor fi acomodat fiecare cu aspra lor soartă – chiar dacă pentru asta le vor trebui ani de zile – se vor putea întâlni din nou ca prieteni, ca tovarăși de suferință, ca victime inocente dar stoice, ale unei mari legi sociale. Cea mai adâncă dorință a lui era ca ea să se bucure de o viață senină și fericită; îndrăzneă încă să se numească prea umilul ei servitor. Scrisoarea era compusă cu stil și Catherine, care a păstrat-o mulți ani de zile, a ajuns după un timp, când nu mai simțea cu aceeași ascuțime înțelesul ei amar și tonul găunos, să-i admire expresia elegantă. Acum și multă vreme după primirea ei, singurul sprijin i-a fost hotărârea, zi de zi mai nestrămutată, de a nu face apel la mila tatălui. Doctorul a lăsat să treacă o săptămână și apoi, într-o dimineață, la o oră la care îl vedeai arareori, a apărut în salonul din spate. Pândise momentul să o găsească

singură. Catherine lucra ceva, el intră și se apropie de ea. Era pregătit de plecare; avea pălăria pe cap și își trăgea mânușile.

– N-aș putea spune că mă tratezi cu toată considerația pe care o merit, începu el după o clipă.

– Nu înțeleg ce-am făcut, se miră Catherine, cu ochii la lucrul ei.

– Am impresia că ai pierdut din vedere rugămintea pe care ți-am făcut-o la Liverpool înainte de plecare – rugămintea de a mă anunța înainte, când ai să te muți din casă.

– Nu m-am mutat din casa dumatile, observă Catherine.

– Dar ai s-o faci și, după cum mi-ai dat de înțeles, e un fapt iminent. De altfel, deși fizic te afli aici, ești deja absentă în spirit. Minte ta se află acum la reședința viitorului soț, așa că ai putea și tu să te muți sub acoperișul conjugal, în ciuda avantajelor pe care ni le oferă compania ta.

– Am să încerc să fiu mai veselă, zise Catherine.

– Bineînțeles că ar trebui să fii mai veselă; ceri prea mult, altfel. Nu numai că te măriți cu un tânăr fermecător, dar ai și satisfacția de a-ți alege singură drumul; îmi pari o fată grozav de norocoasă!

Catherine se ridică; simțea că se înăbușă. Își strânse însă lucrul încet și cu grijă, ținându-și în jos fața aprinsă.

Tatăl ei nu se mișca din locul unde se oprise; Catherine spera să-l vadă plecând, dar el își netezea și își încheia mânușile, iar apoi își puse mâinile în șolduri:

– Aș dori să știu când mă pot aștepta să-mi rămână casa goală, continuă el. Când pleci tu, are să se ducă și mătușă-ta.

Ea își ridică în sfârșit ochii către el, privindu-l lung, în tăcere; în ciuda mândriei și a hotărârii, privirea ei rostea o parte din rugămintea pe care o înăbușise până acum. Ochii lui cenușii o cercetară cu răceală și el continuă, netulburat:

– Când, mâine? Săptămâna viitoare, peste două săptămâni?

– N-am să plec de aici! mărturisi Catherine.

Doctorul ridică din sprâncene:

– A bătut dumnealui în retragere?

– Eu am rupt logodna.

– Cum adică?

– I-am cerut să plece din New York și a plecat, pentru mult timp.

Doctorul era și mirat, și dezamăgit; scăpă însă de nedumerire spunându-și că fiica lui denatura faptele – justificat, poate, deși tot denaturare se numea; și își alungă dezamăgirea – dezamăgirea celui ce a pierdut prilejul unui mic triumf, mult așteptat – cu câteva cuvinte pe care le rosti cu glas tare:

- Și el ce zice, acum, că l-ai părăsit?
 - Nu știi! răspunse Catherine, mai puțin ingenioasă decât fusese până atunci.
 - Adică nu-ți pasă? Ești puțin cam crudă, după ce i-ai dat speranțe și te-ai jucat cu el atâta timp!
- În sfârșit, doctorul își luase revanșa.

CAPITOLUL 32

Povestea noastră a înaintat până acum cu pași foarte mici, dar, fiindcă se apropie de final, trebuie să facă un salt înainte. Probabil că, pe măsură ce trecea timpul, doctorul era obligat să admită că relatarea fiică-sii despre despărțirea ei de Morris Townsend, pură bravadă cum o caracterizase el, era în parte justificată de ceea ce urmase. Absența lui Morris continua, la fel de statornică și de necruțătoare: ai fi zis că murise de inimă rea; iar Catherine părea să fi îngropat amintirea sterpului episod atât de adânc, de parcă el s-ar fi încheiat la dorința ei. Noi știm că fusese profund și incurabil rănită, dar doctorul nu avea cum să afle. Era desigur curios și ar fi dat orice să descopere adevărul; dar aceasta a fost pedeapsa lui, să nu știe niciodată – pedeapsă, adică pentru sarcasmul abuziv față de fiică-sa. Era destul sarcasm și în faptul că ea îl ținea în întuneric, iar restul lumii conspira cu Catherine în acest scop. Doamna Penniman nu-i spunea nimic, pe de-o parte fiindcă el nu o întreba niciodată – nu puneă atâta preț pe soră-sa – și, pe de alta, fiindcă ei îi plăcea să creadă că o rezervă sadică și o ignoranță senină și prefăcută o vor răzbuna pentru afirmația lui că ea nu fusese străină de afacerea aceea. Doctorul s-a dus de vreo două-trei ori să o vadă

pe doamna Montgomery, dar doamna Montgomery nu avea nimic de spus. Ea nu ştia decât că logodna se desfăcuse; şi acum, că domnişoara Sloper scăpase de primejdie, prefera să nu depună niciun fel de mărturie împotriva lui Morris. Făcuse asta odată – deşi împotriva propriei voinţe – fiindcă îi fusese milă de domnişoara Sloper; dar acum nu-i mai era milă de ea, absolut deloc. Morris nu-i spusese nimic despre legăturile lui cu domnişoara Sloper, nici atunci şi nici după aceea. Era plecat mai tot timpul şi îi scria foarte rar, poate că se dusese în California. Doamna Almond o „luase în braţe cu pasiune“ pe Catherine – după cum spunea sora ei – de la recenta catastrofă; dar, deşi fata îi era foarte recunoscătoare pentru bunătatea ei, nu îi făcea nicio confidenţă, aşa că buna doamnă nu-i putea oferi doctorului vreo satisfacţie. Dar, chiar dacă ar fi putut să-i povestească istoria secretă a acelei iubiri nefericite, ar fi preferat să-l ţină în ignoranţă, fiindcă doamna Almond nu-l mai privea acum pe fratele ei cu aceeaşi simpatie. Îşi închipuia cum fusese părăsită Catherine (nu ştia nimic de la doamna Penniman, fiindcă aceasta nu îndrăznise să-i expună şi surorii ei faimoasele motive ale lui Morris, deşi le socotise destul de bune pentru Catherine) şi susţinea că fratele ei se arătase prea indiferent faţă de ce trebuie să fi suferit şi încă mai suferea biata fată. Doctorul Sloper avea teoria lui,

şi el nu-şi schimba prea des teoriile. Căsătoria asta ar fi fost o catastrofă şi Catherine scăpase de ea, slavă cerului. Nu era niciun motiv să o compătimeşti şi, făcându-te că suferi alături de dânsa, ar fi însemnat să recunoşti implicit că avusese dreptate gândindu-se la Morris.

– Asta a fost părerea mea de la început şi mai e şi acum, afirmă doctorul. Am spus-o doar de atâtea ori şi nu văd unde ar fi cruzimea.

Doamna Almond i-a replicat nu o dată că, dacă fiica lui se descotorosise de imposibilul ei pretendent, merita mai mult respect şi că, pentru a ajunge să împărtăşească opiniile luminate ale părintelui ei, trebuie să fi făcut un efort pe care el nu avea voie să-l treacă cu vederea.

– Nu sunt deloc convins că ea s-a descotorosit de el, spuse doctorul. Nu e de crezut că, după ce a fost încăpăţânată ca un catâr timp de doi ani, a devenit dintr-odată sensibilă la raţiune. E infinit mai probabil că el a lăsat-o.

– Cu atât mai mult trebuie să te porţi frumos cu ea.

– Mă *port* frumos. Dar nu pot fi patetic; nu pot să-mi umplu ochii de lacrimi, să-mi exprim compasiunea pentru cel mai fericit eveniment din viaţa ei de până acum.

– Eşti lipsit de înţelegere, replică doamna Almond. Aici a fost întotdeauna punctul tău slab. Nu trebuie

decât să te uiți la ea ca să vezi că, pe drept sau pe nedrept, fie că despărțirea a provocat-o ea, fie că el, inima fetei e rănită adânc.

– Numai că rănilor nu se vindecă dacă le scalzi în lacrimi! Treaba mea e să fiu atent să nu mai primească și alte lovituri, și de asta am eu grijă. Să știi însă că nu o recunosc pe Catherine în descrierea ta. Nu seamănă deloc cu o domnișoară care să aibă nevoie de o cataplasma morală. De fapt, mi se pare că arată mult mai bine decât atunci când individul îi dădea târcoale. E tihnită și înfloritoare; mănâncă și doarme, se plimbă zilnic și, ca de obicei, se împodobește cu o mulțime de găтели. Croșetează tot timpul câte o trăistuță sau brodează batiste și s-ar zice că produce articolele astea la fel de repede ca și înainte. Nu are multe de spus; dar când a avut? Și-a dansat și ea micul ei vals; acum s-a așezat să se odihnească. Bănuiesc că, în mare, chiar îi face plăcere.

– Îi face tot atâta plăcere cât dacă ar fi scăpat de un picior zdrobit. După amputare, fără îndoială, vine o stare de relativ repaus.

– Dacă piciorul ăsta reprezintă o metaforă pentru tânărul Townsend, te pot asigura că n-a fost zdrobit niciodată. Zdrobit, el? E în viață și e intact; de asta nu sunt complet mulțumit.

– Ai fi vrut să-l omori? se interesă doamna Almond.

– Da, aș fi vrut. S-ar putea să nu fie decât un subterfugiu.

– Cum?

– Un aranjament între ei. *Il fait le mort*, cum zic francezii. Dar pânđește cu coada ochiului. Poți să fii sigură că nu și-a ars toate punțile în urmă; a lăsat una, să se poată întoarce. Când o să mor eu, are să pornească iar la atac și atunci Catherine o să-l ia de bărbat.

– E interesant că o acuți pe singura ta fiică de cea mai ticăloasă ipocrizie, replică doamna Almond.

– Nu văd ce importanță are faptul că e singura mea fiică. E mai bine să acuți unul decât douăzeci. Dar nu acuz pe nimeni. Catherine nu știe deloc ce înseamnă ipocrizia și nici măcar nu cred că face pe nefericita.

Ideea cu „subterfugiul“ i-a mai trecut apoi prin minte doctorului cu intermitențe; se poate spune însă că, în general, era tot mai convins că avea dreptate, pe măsură ce îmbătrânea și fiica lui arăta mai tihnită și mai înfloritoare. Bineînțeles că dacă nu avusese de ce să o socotească o fecioară abandonată în primul sau al doilea an după nefericita ei aventură, cu atât mai puțin o privea în acest chip mai târziu, când ea și-a regăsit complet stăpânirea de sine. Era însă nevoit să admită că, dacă cei doi tineri așteptau ca el să nu le mai stea în drum, atunci dădeau dovadă de o răbdare remarcabilă. Auzea din când în când că Morris e în

New York; dar nu stătea niciodată mult timp și doctorul era încredințat că nu mai avea nicio legătură cu Catherine. Era sigur că nu se întâlneau și bănuia că Morris nu îi scrie. După scrisoarea pe care am amintit-o, Catherine a mai primit de la el încă două, la intervale considerabile; dar ea nu i-a răspuns la niciuna. Pe de altă parte, după cum observase doctorul, nici nu voia să audă să se mărite cu altul. Nu a avut ocazii numeroase, dar au fost suficiente ca să-și trădeze dispoziția. A refuzat un bărbat văduv, om blând din fire, cu o avere frumușică și cu trei fete (auzise că ei îi plăceau foarte mult copiii și se lăuda cu odraslele lui, plin de încredere), și a fost surdă la rugămințile unui avocat tânăr și inteligent care, cu perspectiva unei cariere excepționale și cu faima unui om foarte simpatic, avusese perspicacitatea de a-și da seama, când îi venise timpul să-și caute o nevastă, că domnișoara Sloper era mai potrivită decât alte fete, mai tinere și mai frumoase. Domnul Macalister, primul dintre ei, dorea să facă o căsătorie de conveniență și o alesese pe Catherine, bănuindu-i calitățile latente de mamă de familie; dar John Ludlow, care era cu un an mai tânăr ca ea și despre care se spunea că are de unde alege, o iubea sincer. Catherine nici nu voia să se uite la el; i-a spus fără înconjur că o vizitează prea des. El s-a consolât apoi, însurându-se cu o fată foarte diferită, domnișoara Sturtevant, ai cărei nuri erau evidenți chiar

și pentru cea mai opacă înțelegere. Pe vremea aceea, Catherine trecuse de mult de cea de-a treizecea aniversare și își ocupase definitiv locul de fată bătrână. Tatăl ei ar fi dorit să o vadă măritată și și-a exprimat o dată speranța că nu o să fie prea mofturoasă.

– Aș vrea să mor știindu-te nevasta unui om de treabă, i-a spus el.

Asta era după ce Catherine l-a silit pe John Ludlow să renunțe, deși tatăl ei îl îndemnase să stăruie în continuare. Apoi doctorul nu s-a mai amestecat în niciun fel. După cum spunea lumea, „nu și-a făcut deloc sânge rău“ că fiică-sa rămăsese fată bătrână; de fapt, era mai necăjit decât părea și în anumite perioade avea chiar convingerea că Morris Townsend pânđește de undeva de după ușă. „Dacă nu-i așa, ea de ce nu se mărită?“ se întreba în sinea lui. „Oricât de limitată i-ar fi inteligența, probabil că-și dă perfect de bine seama că e făcută ca să ducă o viață obișnuită.“ Însă Catherine a devenit o fată bătrână admirabilă. Și-a făcut tabieturi, și-a ordonat viața după un sistem propriu, o interesau instituțiile de binefacere, azilurile, spitalele, societățile filantropice; și, în general, umblând cu pași ușori și egali, își vedea, statornică, de ocupațiile ei zilnice. Dar viața ei avea și o istorie secretă, pe lângă cea publică – dacă pot vorbi de istoria publică a vieții unei domnișoare mature și difidente, pentru care publicitatea

a semănat întotdeauna cu o hidră cu multe capete. Din punctul de vedere al Catherinei, cu adevărat important în viața ei era faptul că Morris Townsend îi călcase sentimentele în picioare, iar tatăl ei îi frânsese elanul. Nimic nu mai putea modifica această realitate; ea era mereu acolo, ca și numele, vârsta sau chipul ei lipsit de farmec. Nimic nu mai putea să șteargă răul și durerea pe care i le pricinuisese Morris și nimic nu o mai putea face să-l iubească pe tatăl ei ca atunci când era tânără. Se uscase ceva în viața ei și avea datoria să încerce să umple golul. Catherine era pe deplin conștientă de această datorie; nu-i plăceau deloc melancolicii și posomorâții. N-avea, desigur, niciun pic de talent ca să-și înece amintirile în desfrâu, dar lua parte de bună voie la obișnuitele petreceri din oraș, devenind în cele din urmă o figură nelipsită la toate reuniunile din lumea bună. Era foarte iubită și cu timpul a ajuns un fel de mătușică, plină de afecțiune față de cei tineri. Fetele îi încredințau tainele inimii lor (nu însă și doamnei Penniman), iar băieții țineau la ea fără să știe de ce. Avea de acum câteva excentricități inofensive; își păstra tabieturile, odată formate, cu destulă îndărătnicie, iar opiniile ei, pe tărâm social și moral, erau extrem de conservatoare. Înainte de a fi ajuns la patruzeci de ani, era deja privită ca o femeie de modă veche și ca o autoritate în materie de obiceiuri depășite. Doamna Penniman, în comparație cu ea, părea

o fetișcană: întinerea pe măsură ce înainta în vârstă. Savura frumusețea și misterul la fel ca și înainte, dar prilejurile ce i se iveau erau foarte rare. Cu peștorii ceilalți ai Catherinei nu reușise să înnoade legături la fel de intime ca acelea ce îi dăruiseră atâtea clipe de neuitat petrecute în tovărășia lui Morris Townsend. Domnii aceștia aveau o vagă neîncredere în bunele ei oficii și nu au discutat niciodată cu ea despre farmecele Catherinei. Cu fiecare an ce trecea, inelele, cataramele și brățările îi străluceau și mai tare, iar ea rămăsese aceeași doamnă Penniman, băgăcioasă și plină de imaginație, cum am cunoscut-o până acum, un amestec ciudat de impetuositate și prudență. Într-o singură privință însă, prudența biruise și trebuie să-i recunoaștem doamnei Penniman acest merit. Timp de peste șaptesprezece ani nu pomenise niciodată numele lui Morris Townsend în fața nepoată-sii. Catherine îi era recunoscătoare, dar această tăcere consecventă, atât de nepotrivită cu firea mătușă-sii, o neliniștea și nu putea să scape de bănuiala că doamna Penniman primea încă vești de la el.

CAPITOLUL 33

Încetul cu încetul doctorul Sloper s-a retras din activitate; îi mai vizita doar pe acei bolnavi în ale căror simptome găsea ceva cât de cât original. A fost din nou în Europa, unde a stat doi ani; Catherine a mers cu el și, de data asta, din grup a făcut parte și doamna Penniman. Pentru ea, Europa avea puține surprize; adesea comenta, în locurile cele mai romantice:

– Știți, peisajul ăsta îmi este foarte familiar.

Trebuie să adăugăm că asemenea observații nu erau de obicei adresate fratelui și nici măcar nepoată-sii, ci vreunor tovarăși de călătorie care se aflau la îndemână, ori chiar ciceronului sau păstorului de capre din prim-plan.

Într-o zi, după înapoierea din Europa, doctorul i-a spus Catherinei un lucru care a făcut-o să tresară – totul părea să vină din străfundurile trecutului.

– Aș vrea să-mi fâgăduiești un lucru înainte de moartea mea.

– De ce vorbești de moarte? se miră Catherine.

– Fiindcă am șaiszeci și opt de ani.

– Sper să te bucuri de o viață lungă, spuse Catherine.

– Și eu sper. Dar într-o bună zi o să mă doboare o răceală și atunci speranțele vor fi zadarnice. Așa am

s-o sfârșesc, să-ți aduci aminte când se va întâmpla. Făgăduiește-mi că n-ai să te măriți cu Morris Townsend, când eu n-o să mai fiu.

Asta a făcut-o pe Catherine să tresară, cum am spus; dar tresări în tăcere și câteva clipe nu scoase niciun sunet.

– De ce deschizi vorba despre el? îl întrebă, în sfârșit.

– Îmi cenzurezi tot ce spun. Vorbesc despre el fiindcă e un subiect de conversație ca oricare altul. Poate fi văzut, ca orice om, își caută și acum o nevastă – după ce a avut una și s-a descotorosit de ea, nu știu prin ce mijloace. A fost în New York de curând, a trecut și pe la verișoară-ta, Marian; l-a văzut Elizabeth acolo.

– Nu mi-a spus niciuna dintre ele, observă Catherine.

– E meritul lor, nu al tău. S-a îngrășat, a chelit și n-a făcut încă avere. Dar nu pot fi sigur că toate astea sunt de ajuns ca să te călească împotriva lui și de aceea îți cer să-mi făgăduiești.

„S-a îngrășat, a chelit“. O imagine stranie apărui în mintea Catherinei, unde amintirea celui mai frumos bărbat din lume stăruise fără încetare.

– Nu cred că înțelegi, răspunse ea. Mă gândesc foarte rar la domnul Townsend.

– Atunci are să-ți fie ușor să continui tot așa. Făgăduiește-mi că după ce mor n-ai să faci altfel.

Catherine rămase din nou tăcută un timp; rugămintea tatălui ei o uimise, deschizându-i însă o rană veche, ce o durea ca și înainte.

– Nu cred că pot să-ți făgăduiesc, fu răspunsul ei.

– Mi-ai aduce o mare mulțumire, se rugă el.

– Nu înțelegi. Nu pot să-ți făgăduiesc.

Doctorul nu răspunse imediat.

– Te rog acest lucru pentru un motiv anume. Îmi modific testamentul.

Motivul acesta n-o mișcă deloc pe Catherine; nici nu-l înțelegea prea clar. Toate simțurile i se topiseră într-un singur gând, în gândul că el încerca să se poarte cu ea așa cum se purtase cu ani în urmă. Suferise mult atunci; iar acum se revoltau într-însa toate încercările acelea, toată liniștea și tăria pe care le dobândise. Fusese atât de umilă în tinerețe, încât putea acum să aibă puțină mândrie și era ceva care o rănea în rugămintea asta și în faptul că tatăl ei se socotea liber să i-o facă. Demnitatea bieteii Catherine nu era agresivă sau plină de ifose, dar cine mergea prea departe putea să o descopere. Tatăl ei mersese prea departe.

– Nu pot să-ți făgăduiesc, repetă ea, simplu.

– Ești foarte încăpățânată, constată doctorul.

– Nu cred că înțelegi.

- Explică atunci, te rog.
- Nu pot să explic, replică ea, și nu pot să făgăduiesc.
- Pe cinstea mea, exclamă el, nu mi-aș fi închipuit că ești atât de încăpățânată!

Catherine știa că e încăpățânată și se simțea aproape bucuroasă. Era acum o femeie între două vârste.

Cam la vreun an după asta, a avut loc accidentul despre care vorbise doctorul: a răcit zdravăn. Ducându-se într-o zi de aprilie la Bloomington să vadă un bolnav mintal care era ținut într-un așezământ particular și a cărui familie dorea să afle părerea unui doctor eminent, l-a prins o ploaie repede de primăvară; se afla într-o cabrioletă neacoperită și s-a trezit ud până la piele. S-a întors acasă cu o răceală ce nu prevestea nimic bun și a doua zi era bolnav în pat.

- E o congestie pulmonară, îi explică el Catherinei. Am nevoie de o îngrijire foarte bună. De altfel, n-are nici o importanță, fiindcă n-am să mă fac bine, dar, oricum, aș vrea să se ia toate măsurile, până la cel mai mic amănunt. Nu-mi place să văd bolnavi rău îngrijiți și te rog să te ocupi tu de mine, pentru ipoteza că m-aș face sănătos.

I-a spus ce colegi de-ai lui să cheme și i-a dat tot felul de indicații; ea îl îngrijea pentru ipoteza aceea fericită. Dar doctorul nu se înșelase niciodată în viața lui și nu s-a înșelat nici acum. Se apropia de șaptezeci

de ani și, deși avea o constituție foarte robustă, firul care-l ținea de viață se subțiasse de tot. A murit după trei săptămâni de boală, timp în care doamna Penniman și Catherine au stat mereu la capătul lui.

Când, după intervalul de rigoare, a fost deschis testamentul, s-a descoperit că era format din două părți. Prima dintre ele fusese concepută cu zece ani în urmă și consta dintr-o serie de dispozițiuni prin care îi lăsa cea mai mare parte din avere fiicei lui, cu legate corespunzătoare către cele două surori. A doua era un codicil, de origine recentă, care menținea anuitățile către doamnele Penniman și Almond, reducând însă partea Catherinei la o cincime din ce îi lăsase prima dată. „Are veniturile pe deplin asigurate din partea mamei sale, spunea documentul, și nu a cheltuit niciodată decât o mică parte din ele; așa încât averea ei este mai mult decât suficientă ca să-i atragă pe aventurierii lipsiți de scrupule pe care, după cum m-a lăsat să înțeleg, continuă să-i socotească drept o categorie interesantă“. Doctorul Sloper împărțise în consecință restul substanțial al averii lui în șapte părți inegale, pe care le lăsa, ca donații, unor spitale și colegii medicale din diferite orașe ale uniunii.

Doamnei Penniman i s-a părut monstruos ca un om să se distreze astfel cu banii altora; fiindcă după moartea lui, desigur, spunea ea, erau ai altora.

– Bineînțeles că ai să ataci testamentul imediat, îi spuse Catherinei.

– Ah, nu, protestă fata, îmi place foarte mult. Aș fi vrut doar să sune altfel!

CAPITOLUL 34

Catherine avea obiceiul să rămână în oraș aproape toată vara; prefera casa din Washington Square oricărei alte locuințe și se ducea pe litoral în luna august numai silită de ceilalți. Acolo stătea o lună, la hotel. În anul în care i-a murit tatăl a întrerupt această rânduială, socotind-o nepotrivită cu doliul mare; iar în anul următor și-a amânat atât de mult plecarea, încât miezul verii a găsit-o tot în singurătatea încinsă din Washington Square. Doamna Penniman, amatoare de schimbări, era de obicei foarte dornică să plece din oraș; dar anul acesta se părea că-i sunt de-ajuns impresiile rurale pe care i le ofereau, prin fereastra salonului, cenușarii din spatele gardului de lemn. Aerul serii era plin de mireasma lor aparte pe care doamna Penniman, în nopțile calde de iulie, o sorbea adesea în fața ferestrei deschise. Era unul din momentele ei fericite; după moartea fratelui se simțea mai liberă să-și asculte impulsurile. Dispăruse din viața ei un vag sentiment de oprimare și se bucura de o libertate pe care nu o mai cunoscuse din acel an memorabil, cu mult timp în urmă, când doctorul a plecat în străinătate cu Catherine, lăsând-o pe ea acasă să se ocupe de Morris Townsend. Anul care trecuse de la moartea doctorului

îi amintea de acele vremuri fericite, fiindcă, deși Catherine, pe măsură ce îmbătrânea, devenise o persoană de care trebuia să ții seama, totuși societatea ei era foarte diferită, cum spunea doamna Penniman, de aceea „a unei cisterne cu apă rece“. Doamna mai vârstnică nu prea știa ce ar putea face cu această margine mai cuprinzătoare a vieții ei; stătea pierdută în contemplație, cum stătuse de atâtea ori, ținând acul ridicat deasupra cusăturii. Era plină de încredere, totuși, că impulsurile ei generoase și talentul pentru broderie au să-și găsească odată un teren de aplicare și, după multe luni, credința i s-a adevărit.

Catherine continua să stea în casa părintească, deși îi trecuse prin minte că o fată bătrână, cu tabieturi, și-ar putea găsi un loc mai convenabil într-una din căsuțele cu fațada de piatră care începuseră pe atunci să împodobească magistralele transversale de la marginea orașului. Îi plăcea locuința ei, care avea deja aerul unei case „vechi“, și se hotărâse să-și sfârșască zilele acolo. Dacă era prea spațioasă pentru două doamne lipsite de pretenții, era oricum mai bună decât una cu defectul opus; deoarece Catherine n-ar fi dorit deloc să stea înghesuită lângă mătușa Lavinia. Se aștepta deci să-și petreacă restul vieții în Washington Square și să se bucure în tot acest timp de tovărășia doamnei Penniman, fiindcă avea convingerea că, oricât de mult va trăi,

mătușă-sa o să trăiască cel puțin tot atât și își va păstra totdeauna vigoarea și strălucirea. Doamna Penniman era pentru ea întruchiparea unei mari vitalități.

Într-una din serile calde de iulie de care vorbeam mai înainte, cele două doamne stăteau lângă fereastra deschisă, privind către piața cufundată în liniște. Era prea cald ca să aprindă lumina, să citească sau să lucreze; poate că le părea prea cald și ca să stea de vorbă, fiindcă doamna Penniman nu scosese niciun cuvânt de multă vreme. Stătea aplecată pe fereastră, înspre balcon, îngânând un cântec. Catherine era așezată mai încolo, într-un balansoar jos, îmbrăcată în alb, și-și făcea încet vânt cu un mare evantai-palmier. Așa își petreceau serile în acest timp al anului mătușă și nepoata, după ora ceaiului.

– Catherine, rosti în sfârșit doamna Penniman, am să-ți spun un lucru care o să te surprindă.

– Te rog, spuse Catherine. Îmi plac surprizele. Și e atâta liniște acum.

– Bine. L-am întâlnit pe Morris Townsend.

Dacă a fost surprinsă, Catherine nu s-a trădat în niciun fel; nici n-a tresărit, nici n-a scos vreo exclamație. Un timp, a păstrat, într-adevăr, o liniște intensă și aceasta ar fi putut să fie un semn de emoție.

– Sper că e bine, comentă ea apoi.

– Nu știu; e foarte schimbat. Dorește mult să te vadă.

– Eu aş prefera să nu-l văd, se repezi Catherine.

– Eram sigură că ai să spui asta. Dar nu pari deloc surprinsă!

– Sunt, sunt foarte surprinsă.

– L-am întâlnit acasă la Marian, explică doamna Penniman. Vine des pe acolo și lor le e teamă că o să dai peste el. Eu cred că de aceea și vine. Vrea foarte mult să te vadă.

Catherine nu răspunse și doamna Penniman continuă:

– La început nu l-am recunoscut, atât e de schimbat; dar el m-a recunoscut de îndată. Spune că nu m-am schimbat deloc. Știi ce politicos a fost întotdeauna. Tocmai pleca în clipa când am ajuns, așa că am făcut câțiva pași împreună. E și acum foarte frumos, numai că, bineînțeles, arată mai bătrân și nu mai e atât de plin de viață. Avea o expresie tristă pe chip, dar așa era și înainte, mai ales când a plecat. Mi-e teamă că n-a avut prea mult noroc – n-a reușit să-și facă o situație ca lumea. Bănuiesc că nu-i place să tragă din greu și, la urma urmei, de asta depinde succesul.

Doamna Penniman nu pomenise numele lui Morris Townsend în fața nepoată-sii de peste o cincime de veac; dar acum, că rupsesse vraja, părea că vrea să-și scoată paguba și că o desfată enorm să se audă vorbind

despre el. Cu toate acestea, continuă cu multă prudență, oprindu-se din când în când, ca să o lase pe Catherine să dea vreun semn. Dar Catherine nu reacționează altfel decât oprindu-și scaunul din legănat și lăsând evantaiul din mână; stătea tăcută și nemișcată.

– Asta s-a întâmplat marți, mărturisi doamna Penniman, și am stat la îndoială dacă să-ți spun. Nu știam dacă are să-ți facă plăcere. Pe urmă mi-am zis că e o poveste atât de veche, încât n-o să simți nimic deosebit. L-am mai văzut încă o dată după aceea: ne-am întâlnit pe stradă și am mers puțin împreună. De la început m-a întrebat de tine, atâtea voia să știe! Marian nu mă lasă să-ți spun nimic, să nu afli că ei îl mai primesc în vizită. Am asigurat-o că după atâția ani nu te impresionează în niciun fel povestea asta; nu ai de ce să te superi dacă vărul lui îl primește în casă. Ar fi prea crud din partea ta. Marian are niște păreri destul de ciudate despre ce s-a întâmplat între voi; crede că el s-a purtat foarte bizar. Mi-am permis să-i amintesc faptele și să pun toată istoria aceea într-o lumină adevărată. El nu îți poartă nicio supărare, Catherine, te încredințez; și, oricum, ar putea fi iertat, fiindcă nu i-a mers bine în viață. A fost prin toată lumea și a încercat pretutindeni să-și găsească un loc; dar l-a împiedicat steaua lui nenorocoasă. E foarte interesant să-l auzi vorbind de steaua lui. Toate s-au prăbușit, toate, în

afară de – știi, îți amintești – în afară de spiritul lui nobil și mândru. Cred că a fost însurat cu o femeie, undeva, prin Europa. Știi cât de ușor se căsătoresc oamenii în Europa; căsătorie de conveniență, așa o numesc ei. Ea a murit după scurt timp; a trecut prin viața lui ca un meteor, după cum spunea el. N-a mai fost în New York de zece ani; s-a întors de puțin timp. Mai înainte de orice m-a întrebat de tine. A auzit că nu te-ai măritat; părea să-l intereseze foarte mult lucrul ăsta. Spune că tu ai fost marea lui dragoste.

Catherine o lăsase pe mătușa ei să înainteze punct cu punct, între o pauză și alta, fără să o întrerupă; își ținea privirea în jos și asculta. Dar ultima frază pe care am citat-o a fost urmată de o pauză mai plină de înțeles și atunci, în fine, Catherine vorbi. Trebuie însă observat că, până acum, căpătase destule informații despre Morris Townsend.

– Te rog, oprește-te; nu vorbi despre acest subiect.

– Nu te interesează? se miră doamna Penniman cu un fel de violență timorată.

– Mă doare, mărturisi Catherine.

– Mi-era teamă că așa o să fie. Dar nu crezi că te-ai putea obișnui? Ține atât de mult să te vadă.

– Te rog, nu, tanti Lavinia, rosti Catherine, ridicându-se din scaun. Se îndepărtă repede, ducându-se către cealaltă fereastră, care era deschisă spre balcon; rămase

acolo mult timp, ascunsă de ochii mătușă-sii în dosul perdelelor albe, privind în întunericul zăpușitor. Suferise un șoc; parcă s-ar fi deschis dintr-odată hăul trecutului și ar fi ieșit din el un spectru. Erau lucruri de care credea că scăpase, emoții pe care le socotea de mult apuse, dar care păreau să fie încă vii. Doamna Penniman le tulburase iarăși. Nu era decât o agitație de moment, își spuse Catherine, o să treacă imediat. Tremura și inima îi bătea, gata să-i spargă pieptul; dar avea și ea să se potolească. Apoi, deodată, pe când aștepta să-și recapete liniștea, izbucni în lacrimi. Curgeau încet, în tăcere, iar doamna Penniman nu le putea observa. Poate însă fiindcă le ghicise, în seara aceea mătușa Catherinei nu mai rosti niciun cuvânt despre Morris Townsend.

CAPITOLUL 35

Interesul împrospătat al doamnei Penniman față de acest gentleman nu era atât de trecător cum nădăjduia Catherine; el a dăinuit destul timp ca să-i permită mătușii Lavinia să mai aștepte încă o săptămână până să-i vorbească din nou de Morris. Atacă subiectul în aceleași împrejurări ca și data trecută. Își petreceau seara împreună, doar că acum nu mai era atât de cald, așa că aprinseseră lampa, iar Catherine stătea aproape de lumină, lucrând la o broderie. Doamna Penniman s-a retras pe balcon vreo jumătate de oră; apoi a intrat și a început să se învârtască prin cameră. În fine, se așeză într-un fotoliu, lângă Catherine, cu mâinile împreunate și cu un aer cam tulburat.

- Te superi dacă-ți vorbesc din nou despre *el*?
- Care *el*?
- Cel pe care l-ai iubit odată.
- Nu mă supăr, dar nici nu-mi face plăcere.
- M-a rugat să-ți spun ceva, o înștiință doamna Penniman. I-am promis și trebuie să-mi țin promisiunea.

Catherine avusese destul timp, în toți acești ani, ca să uite cât de puțin îi datora mătușă-sii pentru acele vremuri nefericite; o iertase de mult pentru amestecul ei. Dar acum, noua intervenție dezinteresată, transmiterea de mesaje și

ținerea promisiunilor îi aduseră iarăși aminte că doamna Penniman e o femeie periculoasă. Catherine îi spusese că n-are să se supere și totuși era plină de ciudă.

– Nu-mi pasă de promisiunile dumitale! replică ea.

Dar doamna Penniman, în virtutea angajamentului ei sacru, își făcu datoria.

– Am mers prea departe ca să mă retrag, mărturisi ea, deși nu s-ar fi străduit să explice ce anume voia să spună. Domnul Townsend ține foarte mult să te vadă, Catherine; e sigur că, dacă ai ști cât de mult o dorește și de ce, ai fi de acord.

– Nu poate să aibă niciun motiv, protestă Catherine, niciun motiv serios.

– Fericirea lui e în joc. Nu e un motiv destul de serios? Întrebă doamna Penniman cu emfază.

– Pentru mine, nu. Fericirea mea nu e în joc.

– Cred că și tu ai să fii mai mulțumită după ce îl vezi. Are să plece din nou, începe iarăși pribegia. E o viață lipsită de bucurii, de liniște și de prieteni. Înainte de a pleca, ar vrea să vorbească cu tine; îl obsedează gândul ăsta – nu poate scăpa de el. Are să-ți spună lucruri importante. E încredințat că nu l-ai înțeles niciodată, că nu l-ai judecat cum se cuvine, și asta l-a apăsătorit tot timpul. Vrea să se explice; îi sunt de ajuns câteva cuvinte. Vrea să vă întâlnească ca doi prieteni.

Catherine ascultă această cuvântare superbă fără a se opri din lucru; avusese câteva zile să se obișnuiască din nou cu ideea că Morris Townsend există în realitate. Când doamna Penniman sfârși, îi răspunse simplu:

– Spune-i, te rog, domnului Townsend că vreau să mă lase în pace.

Nici nu terminase fraza că se auzi, în liniștea serii de vară, clinchetul scurt și hotărât al clopoțelului de la ușă. Catherine se uită la ceas; nouă și un sfert – o oră foarte târzie pentru vizite, mai ales acum, când orașul era pustiu. Mătușa Lavinia avu o tresărire și Catherine își întoarse repede ochii spre ea. Îi întâlni privirea și o cercetă o clipă, cu asprime. Doamna Penniman se înroșise: părea rușinată și privirea ei parcă mărturisea ceva. Catherine îi ghici înțelesul și se ridică repede de pe scaun.

– Tanti Lavinia, zise ea, cu o voce care o înspăimântă pe doamna Penniman, ți-ai permis...?

– Scumpa mea Catherine, bolborosi mătușa, așteaptă numai până-l vezi!

Catherine o înspăimântase pe doamna Penniman, dar și ea părea la fel de înspăimântată; era gata să se repeadă să-i ordone slugii, care se îndreptă spre ușă, să nu primească pe nimeni; o opri însă teama că o să dea nas în nas cu oaspetele ei.

– Domnul Morris Townsend.

Auzi aceste cuvinte, vag și totuși distinct, rostite de valet, în timp ce ea șovăia. Era întoarsă cu spatele către ușa salonului și rămase așa un timp, simțind că el a intrat înăuntru. Nu auzi nicio vorbă, totuși, așa că în cele din urmă se întoarse. Văzu un domn în mijlocul camerei; doamna Penniman se retrăsese discret.

Nu l-ar fi recunoscut. Era un om de patruzeci și cinci de ani și nu mai avea silueta dreaptă și zveltă a tânărului de odinioară. Rămăsese însă un bărbat chipeș – la asta contribuia și barba îngrijită, strălucitoare, ce se lăfăia pe pieptul bombat. Apoi Catherine îi recunoscuse partea de sus a feței, care, în ciuda buclilor cam subțiate, era încă foarte frumoasă. Stătea acolo, plin de deferență, privind-o în față.

– Am îndrăznit... am îndrăznit... începu el și apoi se opri, uitându-se în jur, ca și cum ar fi așteptat invitația de a lua loc. Era aceeași voce, dar nu mai avea farmecul de altădată. Catherine simți cum creștea în ea hotărârea de a nu-l invita să se așeze. De ce a venit? Nu a făcut bine. Morris era încurcat, dar Catherine nu îl ajută deloc. Nu că ar fi bucurat-o jena lui; dimpotrivă, ea îi stimula propria ei sfiiciune și o făcea să sufere. Dar cum putea să se poarte altfel când simțea atât de limpede că el n-ar fi trebuit să vină?

– Doream atât de mult... eram hotărât, continuă Morris.

Se opri însă din nou; nu era ușor. Catherine continua să tacă și el își aminti poate, cu teamă, de vechea ei rezervă de tăcere. Ea nu înceta însă să îl privească; observase un lucru foarte ciudat. Părea că e el, și totuși nu era; iată-l pe omul care a însemnat totul pentru ea și care acum nu mai însemna nimic. Ce mult timp a trecut – cât de bătrână era – cât de mult trăise! Trăise pe seama amintirilor legate de *el*, mistuindu-le până la capăt. Omul acesta nu părea nefericit. Arăta minunat, se ținea bine, era îmbrăcat elegant, părea un bărbat matur, împlinit. Privindu-l, Catherine îi citea povestea vieții în ochi; dusese un trai de huzur, fără să fie vreodată prins la strâmtoare. Dar, în ciuda acestei revelații, Catherine nu simțea dorința să-l strângă ea cu ușa; prezența lui o făcea să sufere și nu dorea decât să-l vadă plecat.

– Nu vrei să stai jos? o întrebă el.

– Cred că nu e cazul, răspunse Catherine.

– Te-am supărat venind aici? Morris vorbi foarte grav, pe un ton de adânc respect.

– Nu cred că ar fi trebuit să vii.

– Nu ți-a spus doamna Penniman, nu ți-a transmis nimic?

– Mi-a spus ceva, dar n-am înțeles.

- Te rog să mă lași pe mine să-ți spun, să mă apăr.
- Nu cred că e nevoie, declară Catherine.
- Pentru tine, poate că nu, dar pentru mine este. Ar fi o mare mulțumire și nu am prea multe.

Părea să se apropie de ea; Catherine se întoarse cu spatele.

- Nu putem fi din nou prieteni? insistă el.
- Nu suntem dușmani, replică ea. Nu am decât sentimente prietenești față de dumneata.
- Ah, nu știu dacă bănuiești ce fericit sunt să te aud vorbind astfel!

Catherine nu dădu niciun semn că și-ar da seama de importanța propriilor cuvinte; el continuă:

- Nu te-ai schimbat; ai avut parte de ani fericiți.
- Au trecut în liniște, răspunse Catherine.
- Și n-au lăsat nicio urmă; arăți minunat.

Reușise să se apropie de ea – era la doi pași; îi văzu barba strălucitoare și parfumată, privirea străină și dură. Era alt chip decât cel tânăr, de demult. Dacă ar fi fost așa de la început, nu s-ar fi îndrăgostit de el. Părea că surâde sau că vrea să suradă.

- Catherine, începu el cu voce joasă, n-am încetat niciodată să mă gândesc la tine.
- Te rog, nu spune asta, replică ea.
- Mă urăști?
- Ah, nu, răspunse Catherine.

Era ceva în vocea ei care îl descurajă, dar își reveni de îndată.

- Mai pot nădăjdui că ai să fii bună cu mine?
- Nu înțeleg de ce ai venit să-mi pui astfel de întrebări! exclamă ea.

– Fiindcă de ani de zile dorința mea cea mai fierbinte a fost să fim din nou prieteni.

- Asta e cu neputință.
- De ce? Depinde doar de tine.
- Și eu nu vreau.

Morris o privi o clipă în tăcere.

- Înțeleg; prezența mea te face să suferi. Am să plec; dar trebuie să-mi dai voie să mai vin.
- Te rog, nu mai veni, răspunse ea.
- Niciodată? Niciodată?

Catherine făcu un efort; voia să-i spună ceva care să-l împiedice să-i mai calce vreodată pragul.

- Nu e frumos să vii, nu se cade. N-ai niciun motiv.
- Ah, scumpă doamnă, ești nedreaptă! Am așteptat doar și acum suntem liberi.
- Te-ai purtat urât, îi aminti ea.
- Nu-i adevărat; gândește-te bine. Ai trăit liniștită lângă tatăl tău; nu m-am putut hotărî atunci să-ți răpesc acest drept.
- Da, am trăit liniștită.

Morris își dădu seama cât de rău era pentru cauza lui că nu putea să pomenească și de celălalt câștig de care se bucurase Catherine, fiindcă nu mai e nevoie să spunem că aflate care era conținutul testamentului lăsat de doctorul Sloper. Nu părea, totuși, să se fi pierdut cu firea.

– Poate să existe și o soartă mai rea decât asta! strigă el cu patimă; și s-ar fi putut bănuși că se gândea la el însuși, lipsit de apărare cum era. Adăugă apoi, cu o voce plină de căldură:

– Catherine, nu m-ai iertat nici acum?

– Te-am iertat de mult, dar nu are rost să încercăm să fim prieteni.

– Decât dacă uităm trecutul. Avem viața în față, slavă Domnului!

– Nu pot să uit, n-am să uit, afirmă Catherine. Te-ai purtat prea urât cu mine. Am suferit mult; am suferit ani de zile.

Continuă, încercând să-l facă să înțeleagă că nu trebuia să mai vină la ea, ca acum.

– Nu pot să încep din nou, s-o iau de la capăt. Trecutul e mort. N-a fost o glumă; totul s-a schimbat atunci în viața mea. Nu m-aș fi așteptat să te văd aici.

– A, ești supărată! strigă Morris, care nu dorea decât să vadă un fulger de mânie izbucnind din nepăsarea Catherinei. Era singura lui speranță.

– Nu, nu sunt. Supărarea nu ține atâția ani. Dar rămâne altceva. Impresiile nu se uită, dacă au fost puternice. Încă nu pot să vorbesc.

Morris își mângâie barba; avea o privire înnegurată.

– De ce nu te-ai măritat? o întreabă el pe neașteptate. Ai avut destule prilejuri.

– N-am vrut să mă mărit.

– Da, ești bogată și ești liberă, n-aveai nimic de câștigat.

– N-aveam nimic de câștigat, încuviință Catherine.

Morris aruncă o privire tulbure în jur, oftând adânc.

– Speram totuși că o să putem fi prieteni.

– Am vrut să-ți transmit, prin mătușa mea, drept răspuns – dacă ai fi așteptat să-ți răspund – că nu avea rost să vii aici cu o asemenea speranță.

– Atunci, bună seara, zise Morris. Iartă-mă c-am îndrăznit.

Se înclină, iar Catherine se întoarse cu spatele și rămase așa, cu ochii în jos, încă un timp după ce îl auzi închizând ușa pe dinafară.

În hol, Morris dădu peste doamna Penniman, agitată și nerăbdătoare; ai fi zis că dădea târcoale locului, chinuită de imboldurile potrivnice ale impacienței și demnității.

– Frumos planul dumitale, n-am ce zice! exclamă Morris, punându-și pălăria pe cap.

– A fost chiar atât de îndărătnică? se interesă doamna Penniman.

– Îi pasă de mine cât de-o ceapă degerată, cu răceala ei afurisită.

– S-a purtat rece? continuă doamna Penniman cu sollicitudine.

Morris nu-i luă în seamă întrebarea; rămase o clipă pe gânduri, cu pălăria pe cap.

– Dar atunci, de ce naiba n-a vrut să se mărite?

– Da, într-adevăr, de ce? oftă doamna Penniman și apoi, simțind parcă sărăcia explicației:

– Dar nu ți-ai pierdut orice speranță, ai să mai vii, nu-i așa?

– Să mai vin? Ferească sfântul!

Și Morris Townsend ieși din casă cu pași mari, lăsând-o pe doamna Penniman încremenită.

Între timp, dincolo, în salon, Catherine își luase din nou broderia în mână, așezându-se să lucreze – pe viață, am putea spune.

CUPRINS

Prefață	V
Capitolul 1	5
Capitolul 2	11
Capitolul 3	21
Capitolul 4	29
Capitolul 5	41
Capitolul 6	51
Capitolul 7	63
Capitolul 8	71
Capitolul 9	81
Capitolul 10	91
Capitolul 11	99
Capitolul 12	107
Capitolul 13	117
Capitolul 14	121
Capitolul 15	137
Capitolul 16	145
Capitolul 17	155
Capitolul 18	161
Capitolul 19	171
Capitolul 20	177

Capitolul 21	187
Capitolul 22	195
Capitolul 23	203
Capitolul 24	213
Capitolul 25	223
Capitolul 26	233
Capitolul 27	241
Capitolul 28	249
Capitolul 29	259
Capitolul 30	269
Capitolul 31	285
Capitolul 32	291
Capitolul 33	301
Capitolul 34	307
Capitolul 35	315

